

Województwo
Małopolskie

Wojewódzki Urząd Pracy
w Krakowie

Ocena sytuacji na rynku pracy województwa małopolskiego w roku 2006

***Załącznik nr 1 do Uchwały nr VIII/72/07 z dnia 28 maja 2007 r.
Sejmiku Województwa Małopolskiego***

Kraków, maj 2007

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE.....	5
II. SYNTETYCZNA OCENA SYTUACJI NA RYNKU PRACY WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO W ROKU 2006.....	7
1. OCENA TENDENCJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH W KONTEKŚCIE RYNKU PRACY.....	9
1.1 Uwarunkowania sytuacji i rozwoju rynku pracy.....	9
1.2 Trendy na rynku pracy.....	13
2. OCENA DZIAŁAŃ UKIERUNKOWANYCH NA ROZWÓJ MAŁOPOLSKIEGO RYNKU PRACY W ROKU 2006.....	29
3. WNIOSKI I REKOMENDACJE DLA POLITYKI RYNKU PRACY.....	32
4. DZIAŁANIA PLANOWANE NA ROK 2007.....	34
III. ANEKS DO OCENY SYTUACJI NA RYNKU PRACY WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO W ROKU 2006.....	37
1. CHARAKTERYSTYKA RYNKU PRACY W MAŁOPOLSCE	39
1.1 Podstawowe uwarunkowania rynku pracy.....	39
1.2 Rynek pracy w Małopolsce.....	44
1.3 Rynek pracy w Małopolsce na tle kraju i innych województw.....	68
1.4 Rynek pracy w Małopolsce w świetle badań.....	73
2. PROGRAMY ROZWOJU ZASOBÓW LUDZKICH I AKTYWIZACJI OSÓB BEZROBOTNYCH.....	83
2.1 Programy finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego.....	83
2.1.1 Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich.....	83
2.1.2 Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego.....	94
2.1.3 Przegląd projektów realizowanych w ramach SPO-RZL i ZPORR.....	116
2.2 Programy finansowane z Funduszu Pracy.....	123
2.2.1 Programy wojewódzkie.....	123
2.2.2 Programy przeciwdziałania bezrobociu realizowane przez powiatowe urzędy pracy.....	127
2.3 Inne projekty wdrażane przez urzędy pracy Małopolski.....	151
2.3.1 Projekty wdrażane przez Wojewódzki Urząd Pracy.....	151
2.3.2 Projekty wdrażane przez powiatowe urzędy pracy.....	160
3. USŁUGI RYNKU PRACY REALIZOWANE PRZEZ SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA.....	164
3.1 Wojewódzkie pośrednictwo pracy.....	164
3.2 Poradnictwo i informacja zawodowa.....	168
3.3 Kształcenie ustawiczne.....	174
3.4 Koordynacja systemu zabezpieczenia społecznego.....	180
3.5 Agencje zatrudnienia.....	181
3.6 Gminne Centra Informacji.....	183
4. PODZIAŁ I WYKORZYSTANIE FUNDUSZU PRACY.....	188
4.1 Podział i wykorzystanie środków Funduszu Pracy przez powiatowe urzędy pracy	188
4.2 Wykorzystanie środków Funduszu Pracy przeznaczonych na szkolenia kadr urzędów pracy.....	192
IV. OCENA REALIZACJI MAŁOPOLSKIEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA NA LATA 2005-2006.....	197
1. UWAGI OGÓLNE.....	199
2. ROZLICZENIE REGIONALNEGO PLANU DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA NA ROK 2006.....	199
3. PODSUMOWANIE REALIZACJI MAŁOPOLSKIEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ ZATRUDNIENIA NA LATA 2005-2006.....	207

I. Wprowadzenie

W roku 2006 po raz kolejny zanotowano znaczącą poprawę sytuacji na małopolskim rynku pracy. Stwierdzenie to znajduje silne i jednoznaczne potwierdzenie w analizie tendencji i trendów rozwoju rynku pracy i zasobów ludzkich w regionie.

Małopolska charakteryzuje się najniższą stopą bezrobocia w Polsce – w końcu 2006 roku osiągnęła poziom 11,4%. Systematyczny spadek stopy bezrobocia notowany jest począwszy od 2004 roku. Skala zjawiska – w 2006 r. spadek o ponad 18% - wskazuje na dynamiczny rozwój gospodarczy regionu.

Niewątpliwym wyzwaniem dla Małopolski są cele Strategii Lizbońskiej wyznaczające docelową wartość wskaźnika zatrudnienia na poziomie 70%. Obserwowany od 2004 roku stopniowy wzrost wskaźnika zatrudnienia (obecnie prawie 50%, o 4% wyższy niż średnia ogólnopolska) pozwala jednak na umiarkowany optymizm. Działania mające służyć utrzymaniu tej tendencji pozwolą przybliżyć województwo do celów założonych w Strategii oraz niwelować dystans pomiędzy Małopolską a wiodącymi regionami Unii Europejskiej.

Pożądanym zmianom wskaźnika zatrudnienia towarzyszy wzrost podjęć pracy i ilości ofert na rynku(w tym również pozostających w dyspozycji małopolskich powiatowych urzędów pracy). W 2006 r. ponad 100 tysięcy osób bezrobotnych znalazło zatrudnienie. Jest to sygnał korzystnej koniunktury, która znajduje przełożenie na sytuację na regionalnym rynku pracy.

Rankingi województw wskazują, iż zasoby ludzkie stanowią jeden z głównych czynników konkurencyjności Małopolski. Dzięki programom ukierunkowanym na rozwój zasobów ludzkich w regionie, w 2006 roku różnorodnymi formami wsparcia zostało objętych 408 tys. mieszkańców Małopolski, w tym 147 tys. osób dorosłych poszerzyło swoją wiedzę, umiejętności i podniosło kwalifikacje, a 12 tys. młodych mieszkańców regionu umożliwiono kontynuowanie nauki. Wartość środków finansowych przeznaczonych na programy rozwoju kapitału ludzkiego wyniosła prawie 203 mln zł., a głównymi źródłami finansowania były: Fundusz Pracy (79,5 mln zł.) i Europejski Fundusz Społeczny (64,1 mln zł.).

Osiągnięcie powyższych efektów było możliwe dzięki aktywności małopolskich instytucji działających na rzecz rynku pracy i rozwoju zasobów ludzkich. Realizacja efektywnej polityki rynku pracy przy dalszym utrzymaniu się dobrej koniunktury w gospodarce sprzyjać będzie rozwojowi konkurencyjności małopolskiego rynku pracy oraz poprawić sytuację mieszkańców naszego województwa.

II.

SYNTETYCZNA OCENA SYTUACJI NA RYNKU PRACY WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO W ROKU 2006

1. OCENA TENDENCJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH W KONTEKŚCIE RYNKU PRACY

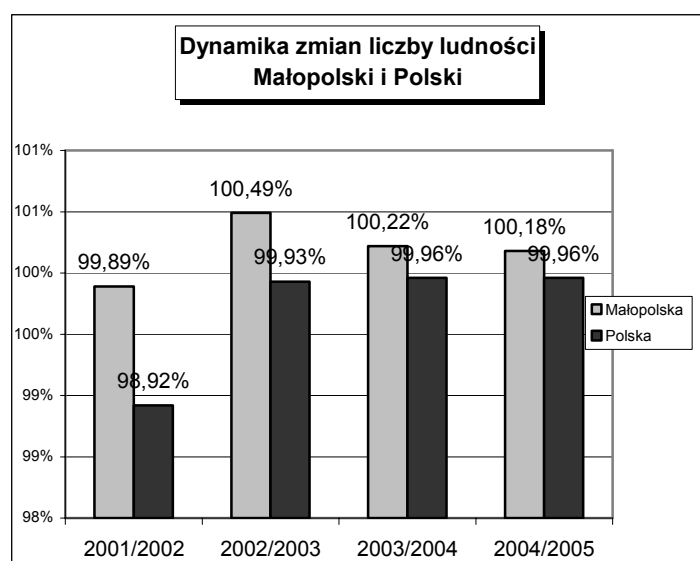
Analiza sytuacji na rynku pracy województwa małopolskiego prowadzona była w odniesieniu do średnich wskaźników krajowych, w porównaniu do lat poprzednich oraz w kontekście zróżnicowania wewnątrzregionalnego.

1.1 Uwarunkowania sytuacji i rozwoju rynku pracy

SZANSE

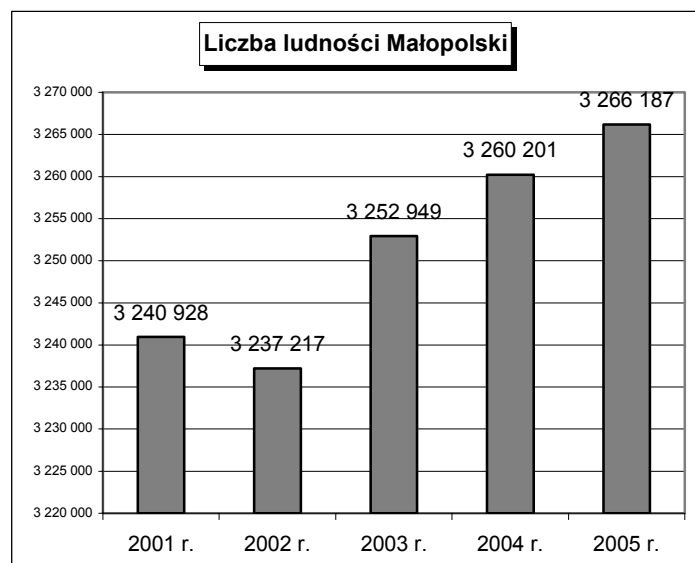
➤ Wzrost liczby mieszkańców

Rozwój demograficzny województwa w ostatnich latach przebiegał zdecydowanie korzystniej niż średnio w kraju. Od 2000 roku (z wyjątkiem 2002) Małopolskę charakteryzuje dynamika wzrostowa liczby ludności, podczas gdy w Polsce od 2002 notuje się ujemny przyrost naturalny.

W końcu grudnia 2005¹ r. województwo małopolskie zamieszkiwało 3 266,2 tys. osób, co stanowiło 8,5 % ludności kraju i dawało Małopolsce czwarte miejsce po województwach: mazowieckim, śląskim i wielkopolskim. W porównaniu z rokiem 2004, liczba ludności wzrosła o 6 tys. osób, czyli o 0,18%.

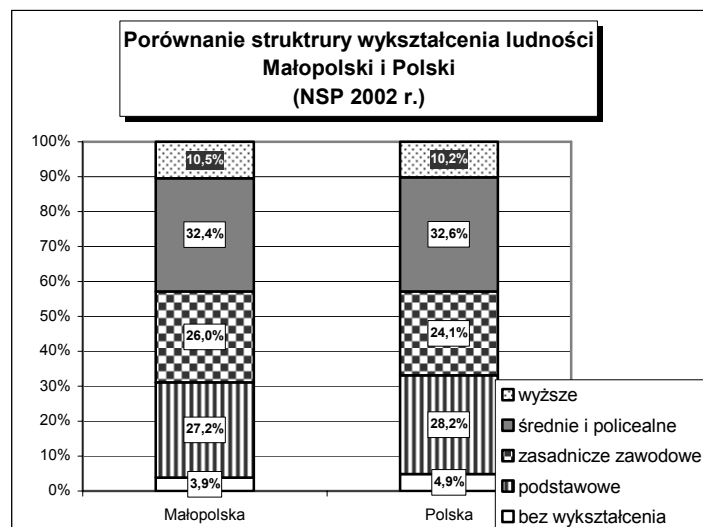
(rozwiniecie tematu na str. 39-40)

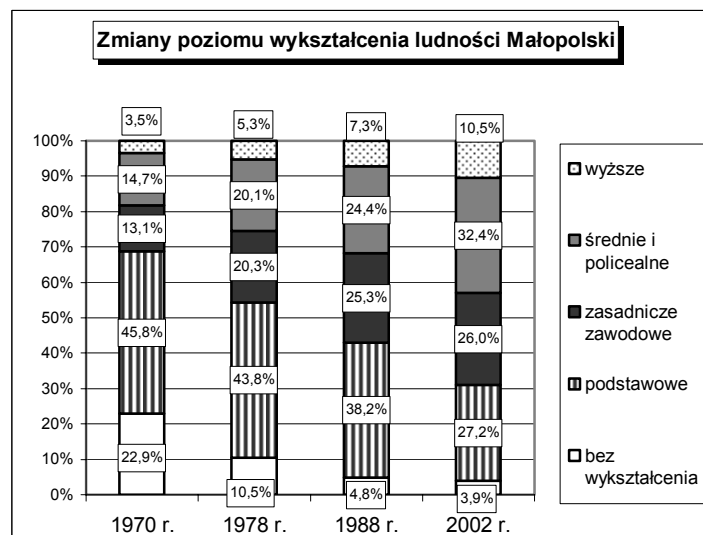
¹ Dostępne dane wykorzystane w opracowaniu pochodzą z różnych źródeł i prezentowane są dla różnych okresów. Podczas sporządzania opracowania kierowano się zasadą, aby porównywane dane pochodziły z tych samych okresów. Dane demograficzne pochodzą z Narodowego Spisu Powszechnego (ostatni w 2002 r.). Dane dotyczące aktywności zawodowej pochodzą z badania BAEL wg stanu na koniec 2005 r. Pozostałe dane dot. wynagrodzeń i przedsiębiorczości wg stanu na koniec 2005 r. pochodzą z roczników statystycznych i informacji pozyskanych z Urzędu Statystycznego w Krakowie. Dane dotyczące bezrobocia pochodzą z Wojewódzkiego Urzędu Pracy wg stanu na koniec 2006 r.

➤ Pozytywne zmiany w wykształceniu mieszkańców Małopolski

W stosunku do danych ogólnokrajowych Małopolska posiada wyższy wskaźnik udziału mieszkańców z wykształceniem wyższym (o 0,3%) oraz zasadniczym zawodowym (o 1,9%). Relatywnie mniej jest ludności, która zakończyła swoją edukację na szkole podstawowej (o 1%) oraz bez wykształcenia (o 1%). Jedynym aspektem, który przemawia na niekorzyść Małopolski, jest mniejszy niż średnio w kraju udział osób pow. 24 roku życia w kształceniu ustawicznym, który w 2005 r. wynosił 4,7% (kraj – 5,3%).

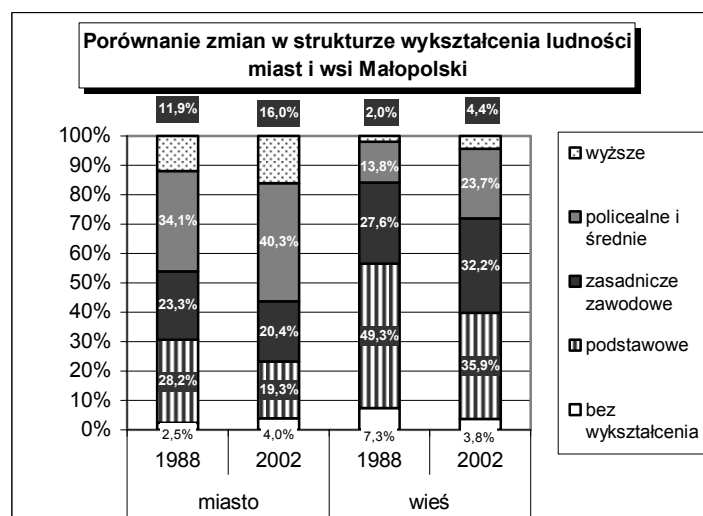

W latach 1970-2002 (kolejne spisy powszechne) w Małopolsce nastąpił wzrost udziału osób z wykształceniem wyższym z 3,5% do 10,5% oraz spadek udziału osób z wykształceniem co najwyżej podstawowym z 68,7% do 31,1%.

Analiza struktury wykształcenia mieszkańców miast i wsi Małopolski w okresie międzyspisowym (1988-2002) wskazuje na pozytywne zmiany. Spadek udziału osób z wykształceniem podstawowym wyniósł: na wsi - 13,4%, w mieście - 8,9% oraz wzrost udziału osób z wykształceniem średnim i wyższym wyniósł: na wsi – 12,3%, w mieście - 10,3%.

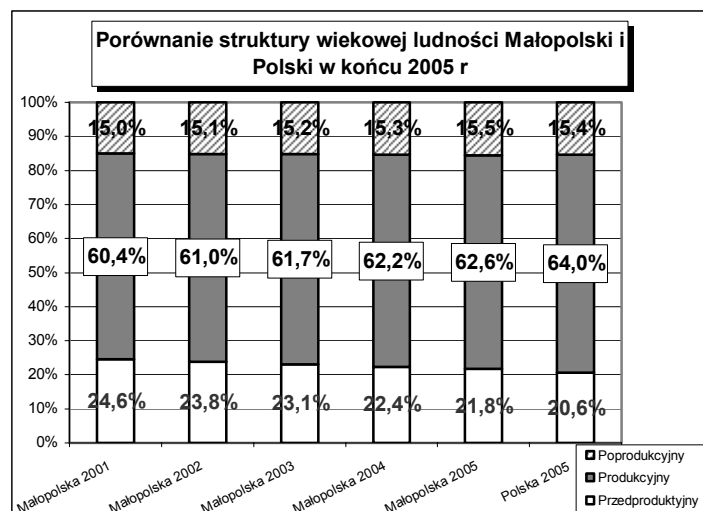
(rozwińnięcie tematu na str.43-44)

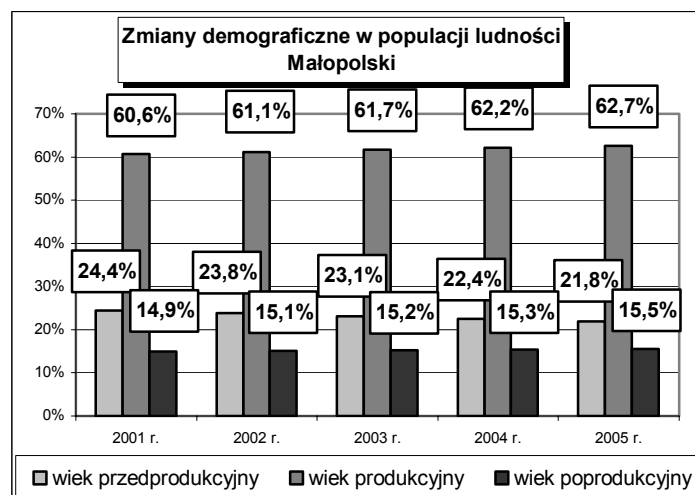
ZAGROŻENIA

⇒ Systematyczny wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym

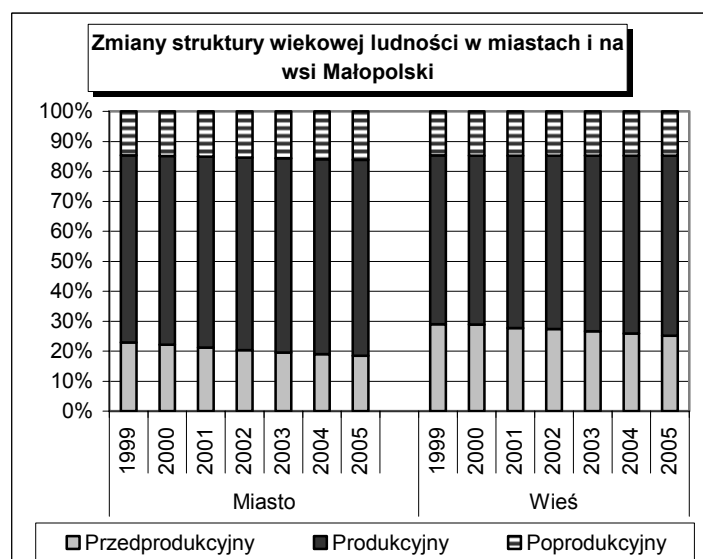
Struktura wiekowa mieszkańców Małopolski jest nieco korzystniejsza od struktury krajowej. Widoczna jest jednak tendencja starzenia się populacji Małopolski.

W Małopolsce niekorzystnym zjawiskiem jest systematyczny wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym spadku udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym.

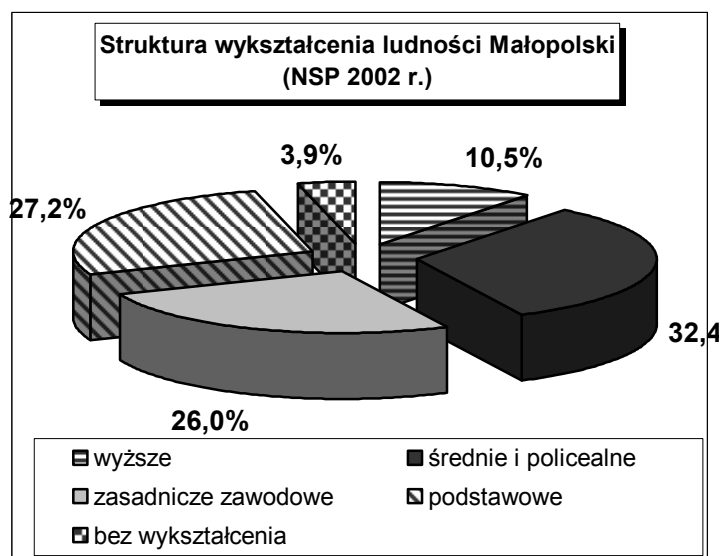
Struktura wiekowa mieszkańców Małopolski w podziale na miasto i wieś jest zróżnicowana. Udział osób w wieku przedprodukcyjnym w 2005 r. w mieście wynosi 18,8%, podczas gdy na wsi 25,6%, natomiast w wieku produkcyjnym w mieście 65,2%, a na wsi 59,6%. Wieś posiada młodszą populację mieszkańców, proces starzenia widoczny jest przede wszystkim w miastach. Niekorzystnym zjawiskiem może być utrwalanie się tej tendencji.

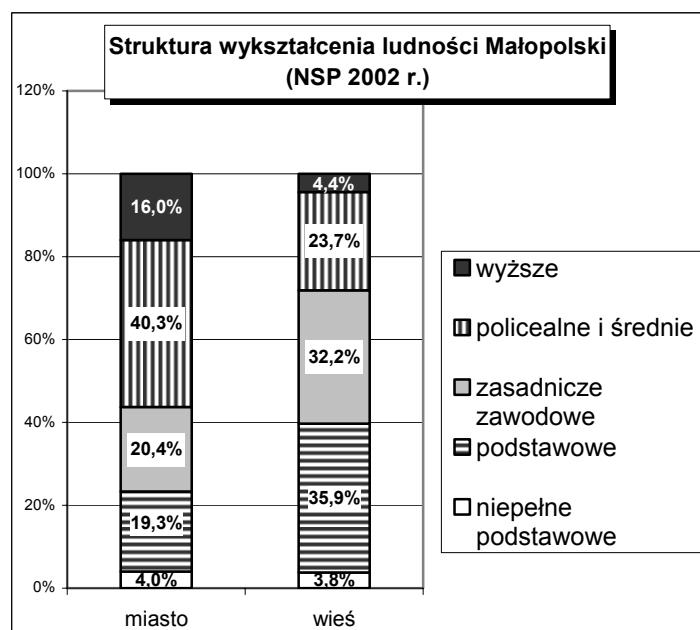
(rozwińnięcie tematu na str.40-41)

➔ Niskie wykształcenie znacznej części mieszkańców Małopolski

Co czwarty mieszkaniec Małopolski ukończył najwyżej szkołę podstawową, a prawie 4% populacji regionu nie posiada żadnego wykształcenia formalnego. Średnie lub wyższe wykształcenie posiada mniej niż połowa Małopolan.

W Małopolsce występuje duże zróżnicowanie struktury wykształcenia mieszkańców miast i wsi. W miastach wyższe wykształcenie posiada 16% ludności, na wsi tylko 4,4%. Wykształcenie podstawowe natomiast posiada 19,3% mieszkańców miast i 35,9% mieszkańców wsi.

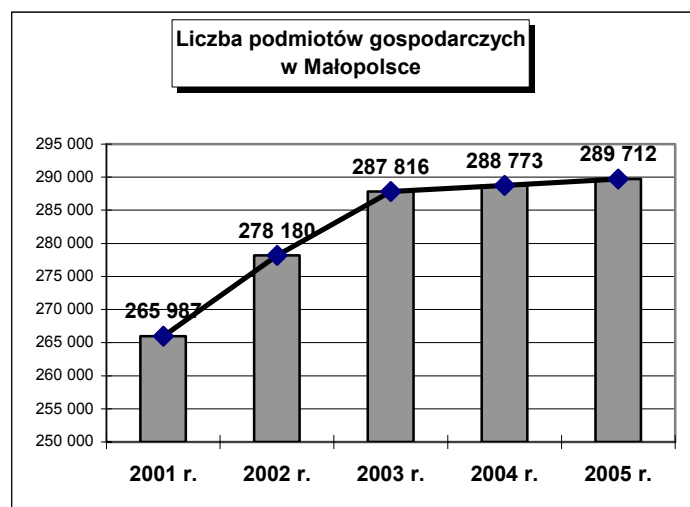
(rozwiniecie tematu na str.43-44)

1.2 Trendy na rynku pracy

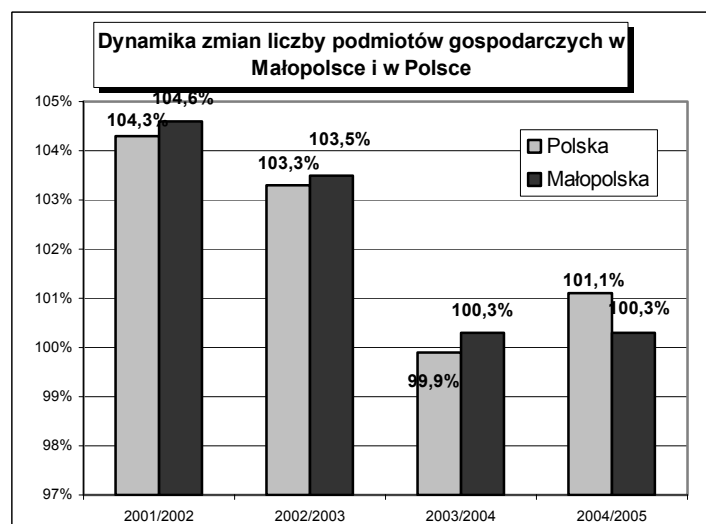
SZANSE

➔ Wzrost liczby działających podmiotów gospodarczych

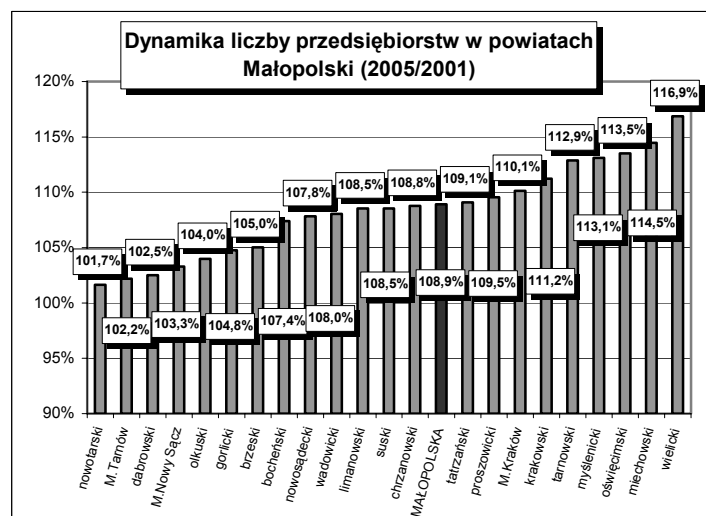
Na koniec 2005 roku w Małopolsce zarejestrowanych było 289,7 tys. podmiotów gospodarczych, czyli o 939 więcej niż rok wcześniej.

W stosunku do roku 2004 liczba przedsiębiorstw w Małopolsce zwiększyła się o 0,3%. Dynamika wzrostu liczby przedsiębiorstw w 2005 r. była jednak niższa od średniej dynamiki w kraju.

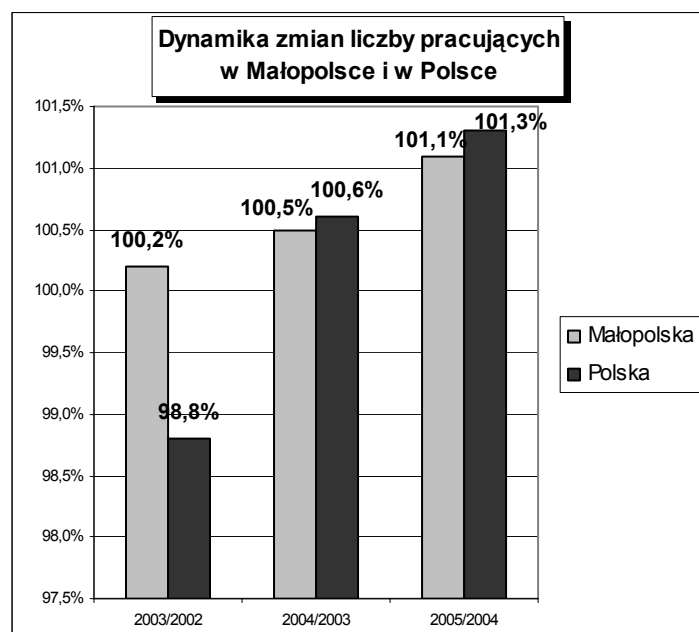
W latach 2001-2005 we wszystkich powiatach odnotowano dynamikę wzrostową powstawania nowych firm. Średnio wyniosła ona 108,9%. Największą odnotowano w powiecie wielickim – 116,9%, najmniejszą w powiecie nowotarskim – 101,7%.

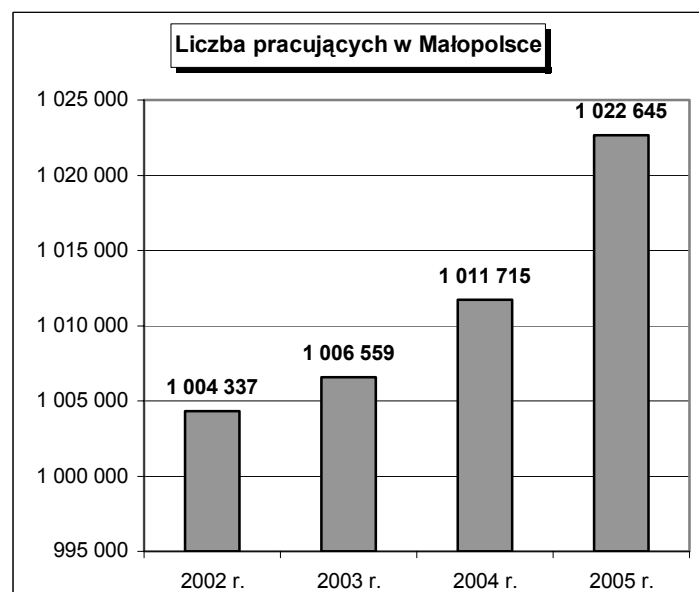
(rozwiniecie tematu na str.51-54)

➡ Wzrost liczby pracujących

W ciągu roku 2005 liczba osób pracujących w województwie małopolskim wzrosła o blisko 11 tys., czyli więcej niż w latach 2003 i 2004 łącznie. Przyrost liczby pracujących w Małopolsce utrzymuje się od kilku lat, ale jest mniejszy od wskaźnika krajowego.

W końcu grudnia 2005 liczba pracujących w Małopolsce wynosiła 1 022,6 tys., co stanowiło ok. 8,1% wszystkich pracujących w Polsce.

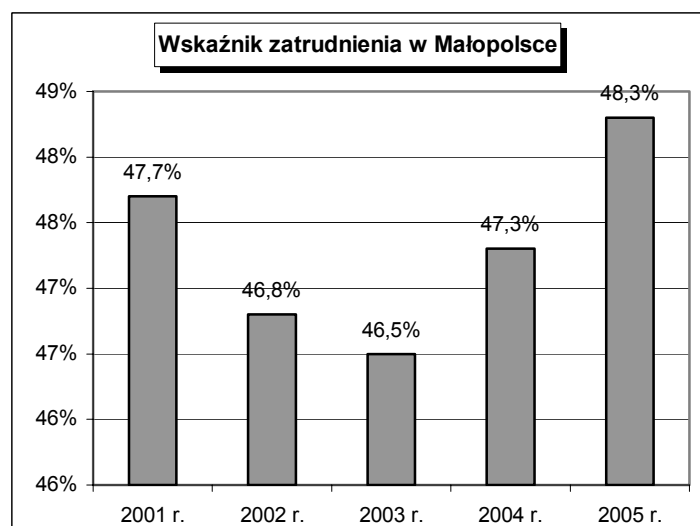
(rozwińcie temat na str.44)

➤ Wzrost wskaźnika zatrudnienia

Małopolska posiada wyższy niż średni w kraju wskaźnik zatrudnienia², który w 2005 r. wynosił 48,3% (kraj 45,9%).

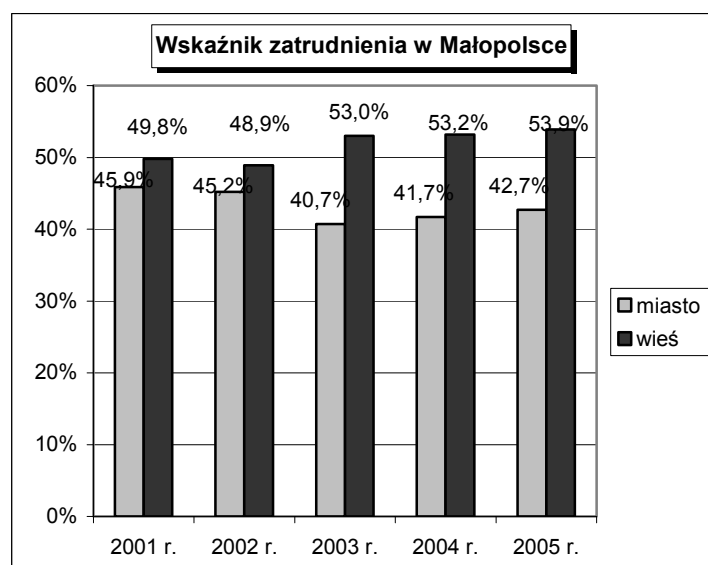

W roku 2005, podobnie jak w 2004, odnotowano wzrost wskaźnika zatrudnienia w Małopolsce. Po spadku w latach 2001-2003, w ostatnich dwóch latach notuje się silną tendencję wzrostową poziomu zatrudnienia.

W Małopolsce występuje zróżnicowanie wskaźnika zatrudnienia w mieście i na wsi. Na wsi jest on wyraźnie wyższy, głównie za względu na dużą liczbę pracujących w rolnictwie. W 2005 r. różnica między wskaźnikami dla miasta i wsi uległa jednak zmniejszeniu.

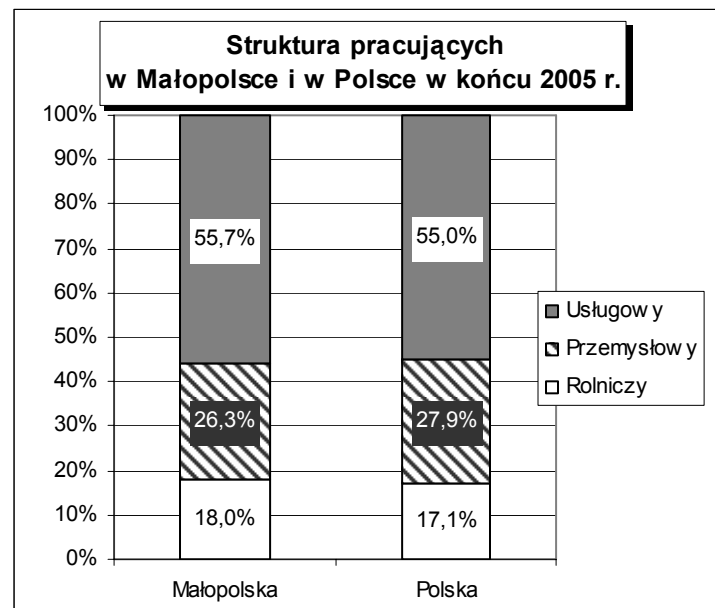
(rozwiniecie tematu na str.44-48)

² Udział osób pracujących w liczbie ludności ogółem w wieku powyżej 15 lat oraz danej grupy

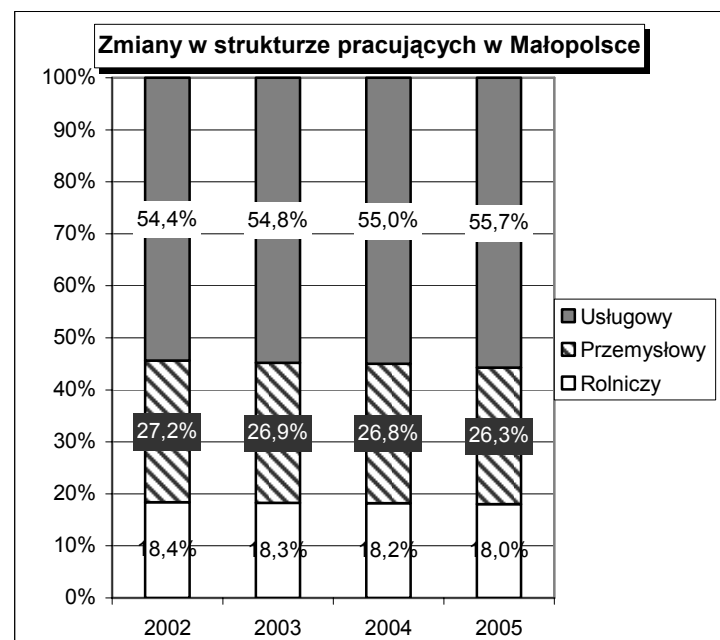
➤ Systematyczny wzrost liczby pracujących w sektorze usługowym

Struktura pracujących w Małopolsce nie odbiega od struktury krajowej. 55,7% to osoby pracujące w sektorze usługowym. Małopolska posiada nieco wyższy niż w kraju udział osób pracujących w rolnictwie (o 0,9%).

W ostatnich latach w strukturze pracujących w Małopolsce dostrzegalne są następujące tendencje:

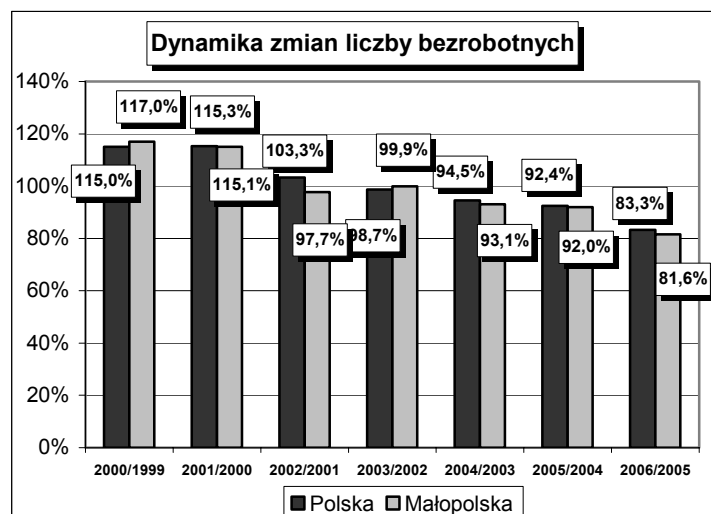
- systematycznie wzrasta udział osób pracujących w usługach;
- nieznacznie spada udział osób pracujących w przemyśle;
- spada udział osób pracujących w rolnictwie.

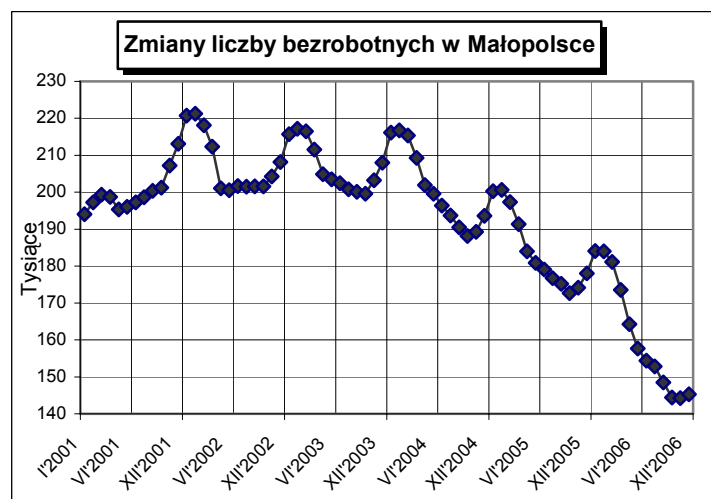
(rozwiniecie tematu na str.48-50)

➔ Kolejny rok spadku liczby bezrobotnych

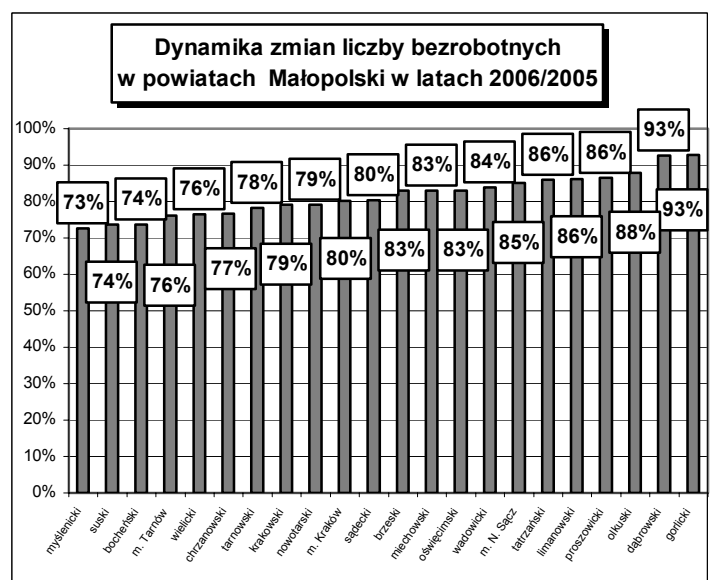
W 2006 r. w Małopolsce odnotowano większy niż w kraju spadek liczby bezrobotnych - o 1,7%. W stosunku do końca roku 2005 w Małopolsce wyniósł on 18,4%, w Polsce 16,7%.

Tendencję spadkową liczby bezrobotnych w Małopolsce notuje się od końca 2003 r. Obecny poziom bezrobocia odpowiada poziomowi z końca 1999 r. Liczba bezrobotnych na koniec grudnia 2006 r. wynosiła 145 261 osób.

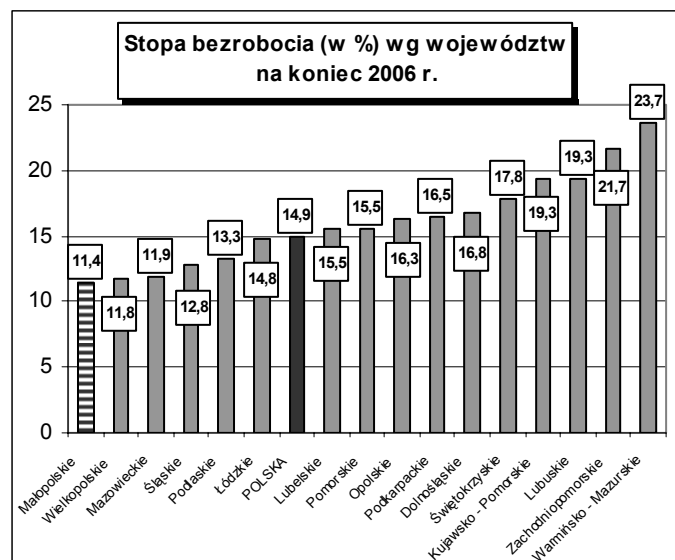
Spadek liczby bezrobotnych w 2006 r. nastąpił we wszystkich powiatach Małopolski. Największy miał miejsce w powiecie myślenickim (27,4%), suskim (27,3%) oraz bocheńskim (27,3%), najmniejszy w powiecie gorlickim (7,1%) i dąbrowskim (7,4%).

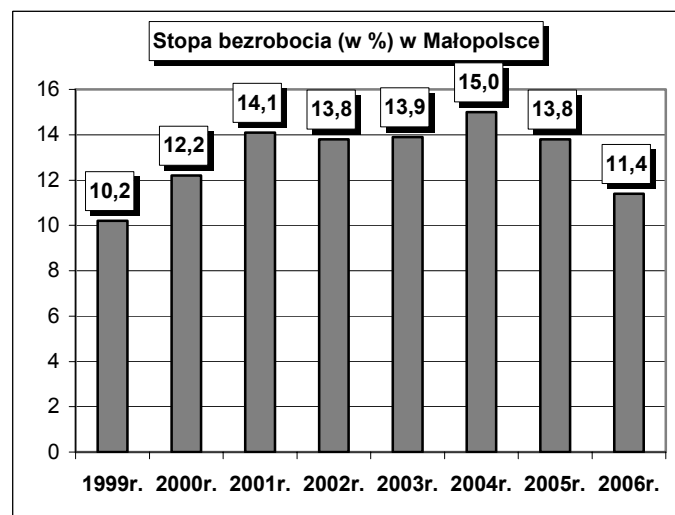
(rozwiniecie tematu na str.54-57)

☉ Najniższa w kraju stopa bezrobocia

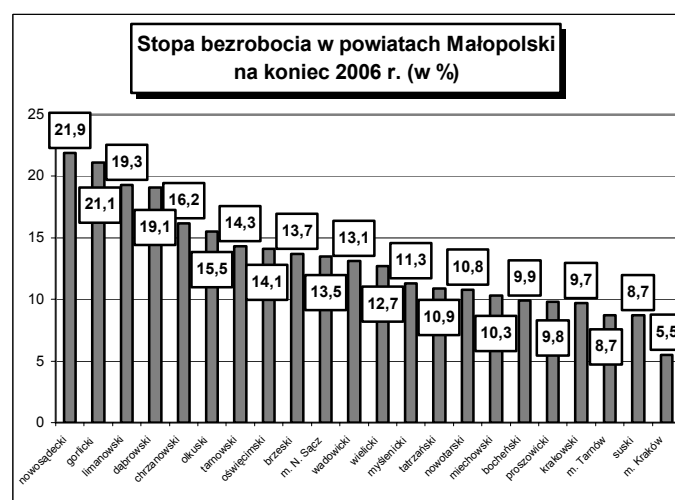
Małopolska posiada najniższą w kraju stopę bezrobocia, która na koniec grudnia 2006 r. wynosiła - 11,4% (w kraju - 14,9%).

W końcu 2006 r. stopa bezrobocia w Małopolsce osiągnęła poziom z połowy 2000 r. Od końca 2004 r. spadła już o 3,6%.

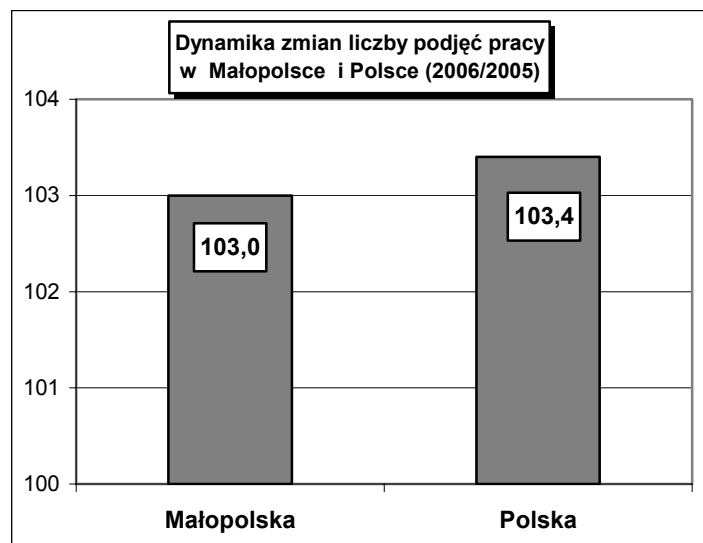
Najniższą stopę bezrobocia w Małopolsce od 1999 r. notuje się w Krakowie, natomiast najwyższą w powiatach: nowosądeckim i gorlickim.

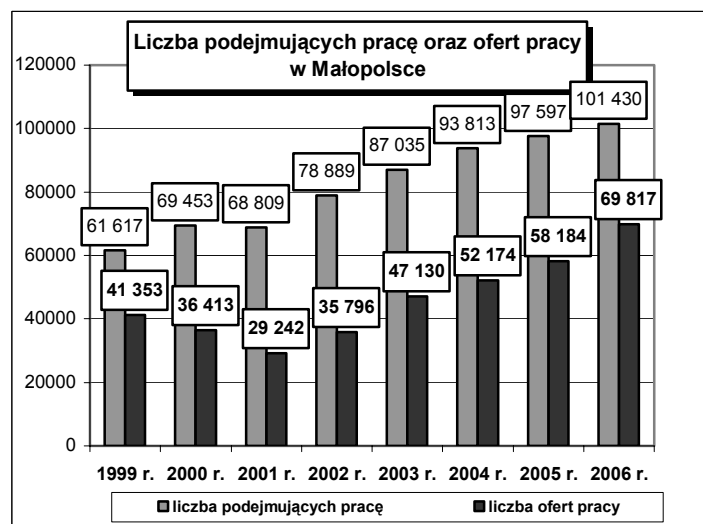
(rozwińnięcie tematu na str.57-58)

➡ Największa od 8 lat liczba osób wyrejestrowanych z powodu podjęcia pracy

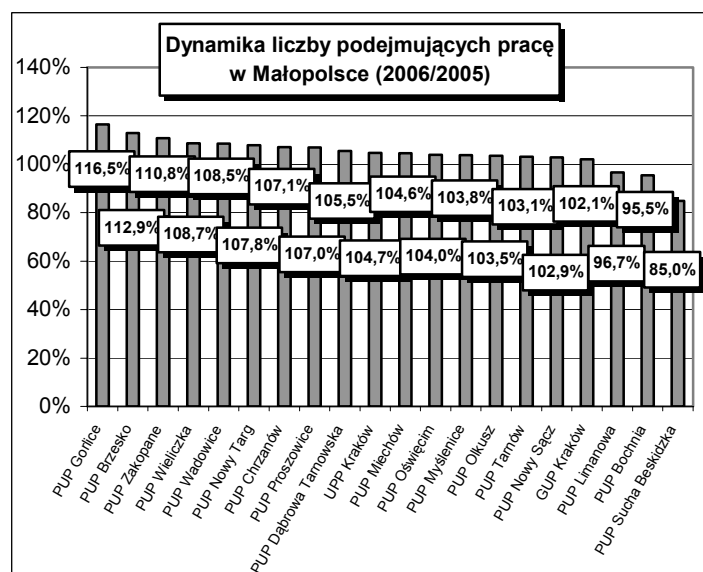
W 2006 r. dynamika zmian liczby wyrejestrowanych z powodu podjęcia pracy w Małopolsce kształtowała się na podobnym poziomie, jak w kraju.

W ciągu 2006 roku w Małopolsce pracę podjęło 101 430 osób bezrobotnych. Był to efekt wzrostu liczby ofert pracy na rynku, w tym również w dyspozycji urzędów. W 2006 r. małopolskie powiatowe urzędy pracy pozyskały 69 817 ofert pracy tj. o 20% więcej niż w 2005 r.

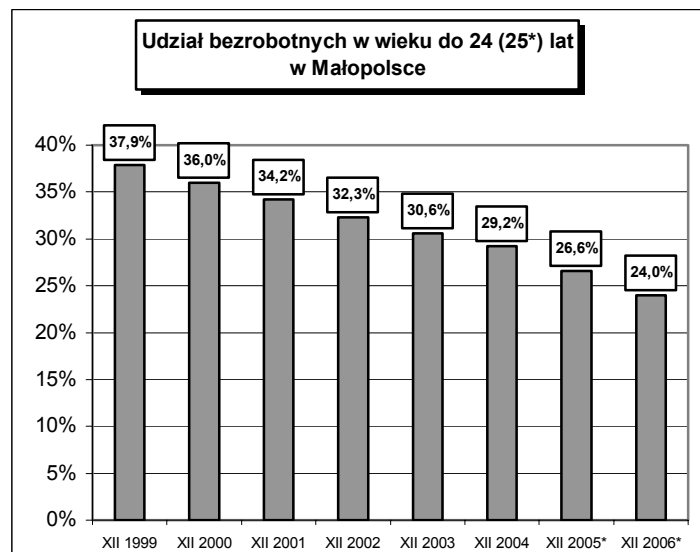
Wzrost podjęć pracy w stosunku do 2005 r. odnotowano na terenie działania 17 powiatowych urzędów pracy Małopolski, natomiast spadek – na terenie 3. Największy wzrost podjęć pracy wystąpił w powiecie gorlickim – o 16,5%, największy spadek - w powiecie suskim – o 15%.

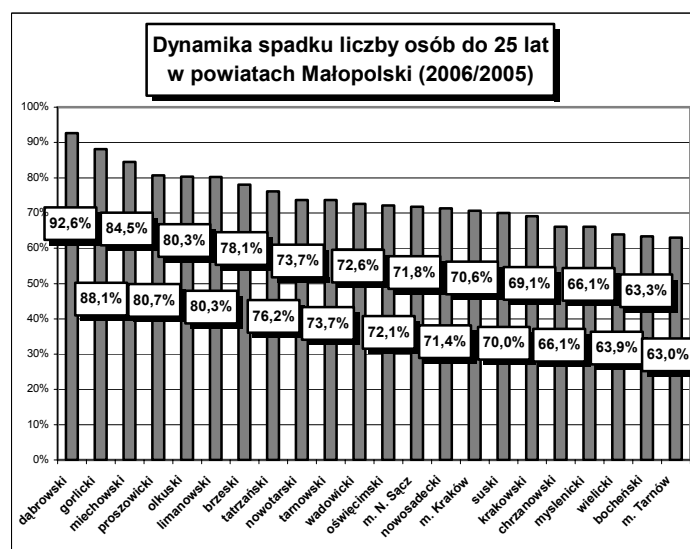
(rozwińnięcie tematu na str. 56-57, 63-64, 130-132)

➔ Systematyczny spadek udziału młodych bezrobotnych

Mimo napływu na rynek pracy wyżu demograficznego, od kilku lat w Małopolsce następuje spadek udziału bezrobotnej młodzieży. Od 1999 r. zmniejszył się on o 13,9 punktu procentowego (w samym 2006 r. zanotowano spadek o 2,6 punktu procentowego).

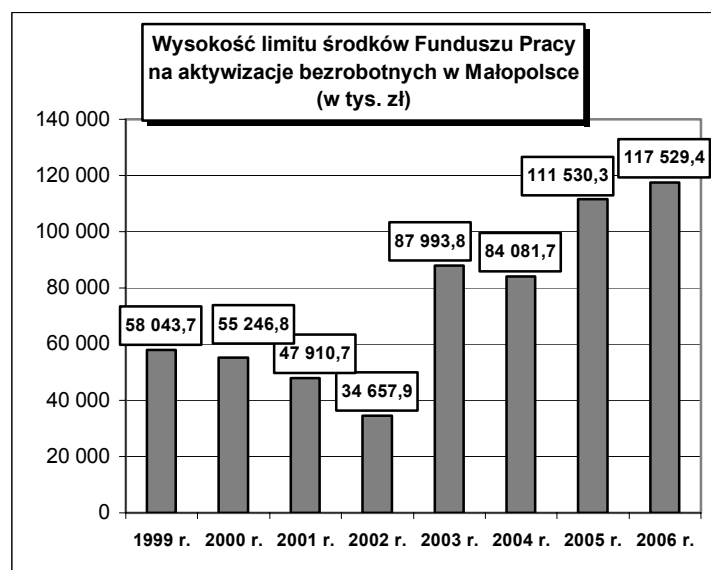
Liczba bezrobotnej młodzieży spadła we wszystkich powiatach Małopolski. Największy spadek miał miejsce w Tarnowie (37%), w powiecie bocheńskim (36,7%) oraz wielickim (36,1%)

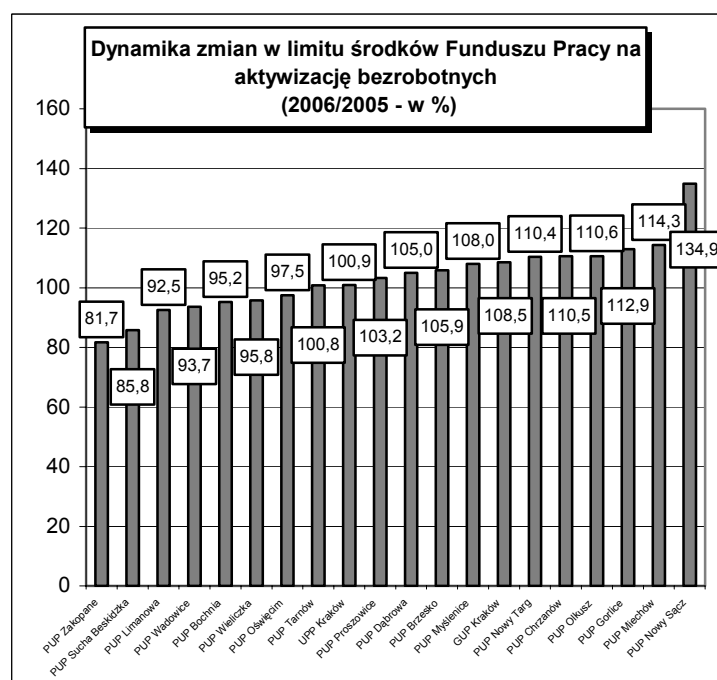
(rozwiniecie tematu na str.59-60)

➤ Wzrost środków Funduszu Pracy na aktywizację bezrobotnych

W ostatnich latach systematycznie wzrasta kwota Funduszu Pracy w dyspozycji urzędów pracy Małopolski. W 2006 r. osiągnęła najwyższy od 7 lat poziom i wynosiła 117 529,4 tys. zł. Istotne jest, że rośnie zarówno kwota przyznawana województwu na podstawie algorytmu podziału Funduszu Pracy na województwa, jak i pula środków pozyskiwanych dodatkowo przez powiatowe urzędy pracy z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

W skali województwa wzrost kwoty Funduszu Pracy na realizację aktyw-nych form w porównaniu z 2005 r. wyniósł 5%. Zwiększenia odnotowano w 13 powiatowych urzędach pracy.

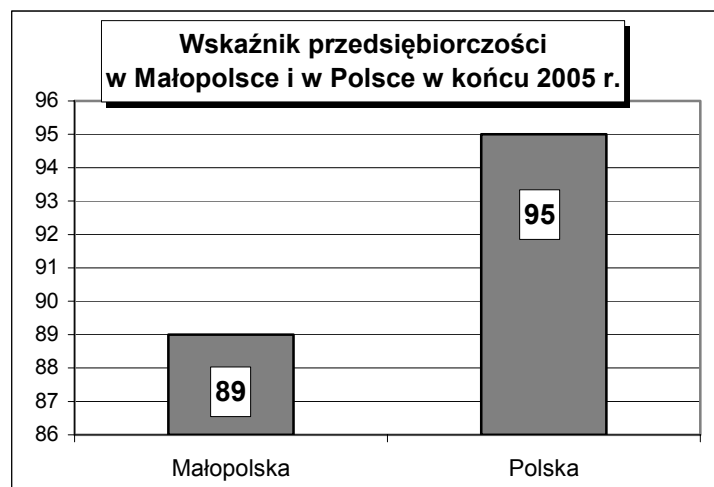

(rozwińnięcie tematu na str.188-192)

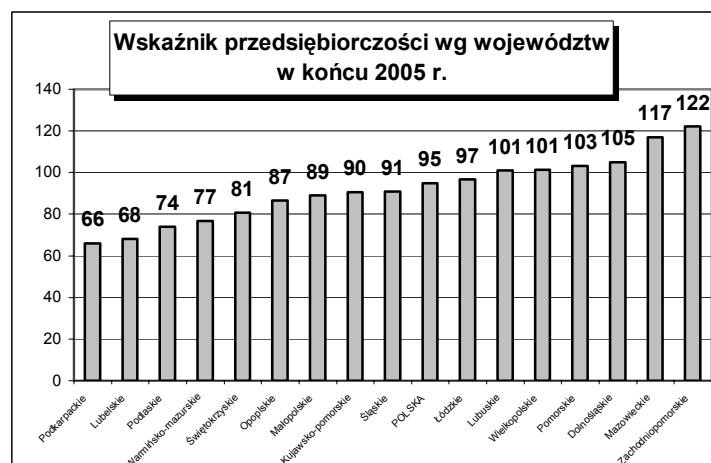
ZAGROŻENIA

- **Niski poziom wskaźnika przedsiębiorczości**
Duże wewnątrzregionalne zróżnicowanie aktywności gospodarczej

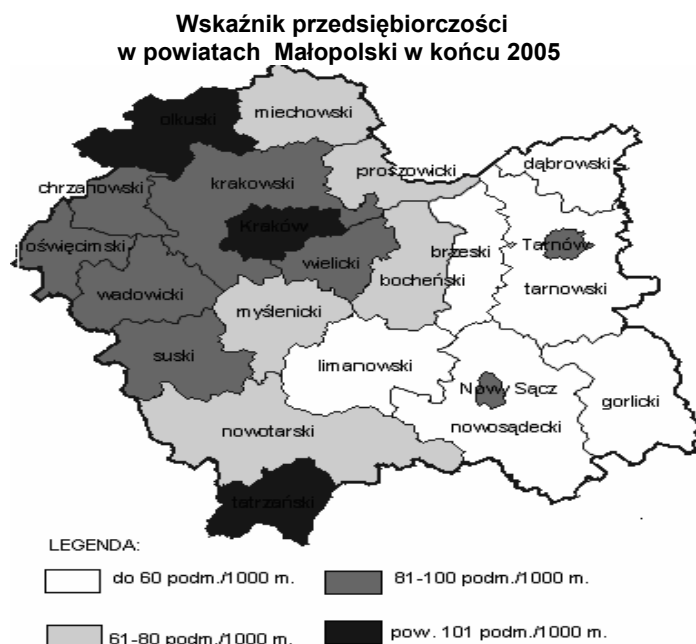
W Małopolsce na 1000 mieszkańców przypada średnio 89 podmiotów gospodarczych. Jest to o 6 mniej niż średnia krajowa.

W ciągu ostatniego roku Małopolska utraciła 8 lokatę na rzecz województwa kujawsko-pomorskiego i obecnie lokuje się na 10 miejscu wśród wszystkich województw. Wskaźnik przedsiębiorczości jest niższy, niż średni w Polsce (95).

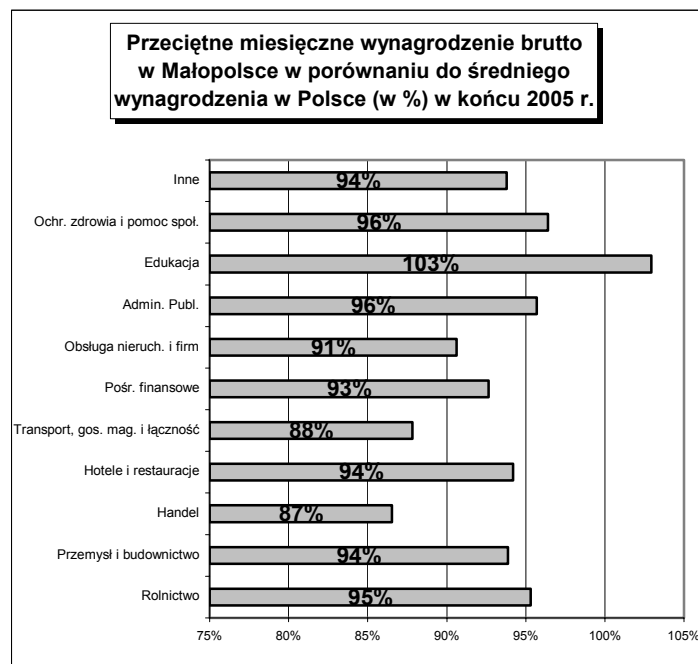
W Krakowie zlokalizowanych jest 36% wszystkich podmiotów gospodarczych, podczas, gdy obszar ten zamieszkuje 23% ludności województwa. Największą przedsiębiorczością charakteryzują się: Kraków (wskaźnik - 142) i powiat tatrzański (126). Najniższy wskaźnik aktywności gospodarczej utrzymuje się w powiatach; dąbrowskim (42) i tarnowskim (46).

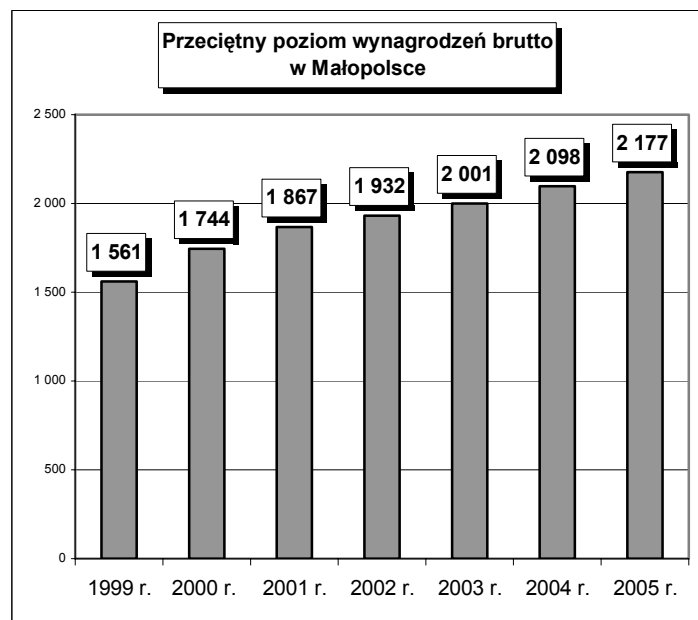
(rozwiniecie tematu na str.51-54)

➤ Relatywnie niski poziomem wynagrodzeń na tle kraju

W 2005 r. przeciętne wynagrodzenie w Małopolsce było niższe od średniej krajowej o 7,7% i wynosiło 2 177,02 zł. Jedynie w edukacji Małopolska miała wyższy wskaźnik niż w Polsce. Największe dysproporcje odnotowano w handlu i naprawach (mniej o 13%) oraz transporcie i łączności (mniej o 12%).

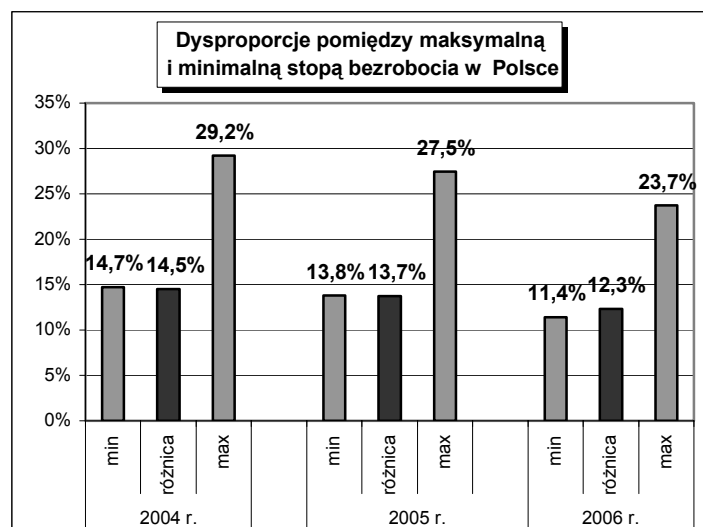
Przeciętne wynagrodzenie w Małopolsce systematycznie wzrasta. Wzrost wynagrodzeń w regionie i w kraju jest podobny (3,8%).

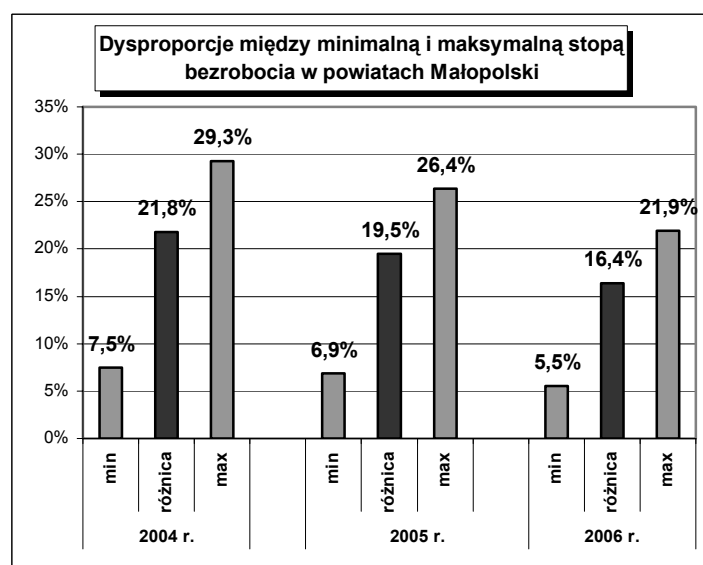
(rozwińcie temat na str. 50-51)

☉ Utrzymujące się geograficzne dysproporcje stopy bezrobocia

Najwyższy poziom stopy bezrobocia w Polsce notowany jest w województwie warmińsko-mazurskim. Ograniczeniu bezrobocia towarzyszy zmniejszenie rozpiętości pomiędzy najwyższą a najniższą wartością stopy bezrobocia. Nie zmienia się natomiast skala dysproporcji w poziomie stopy bezrobocia. Od kilku lat wartość najwyższa stanowi dwukrotność wartości najniższej tego wskaźnika.

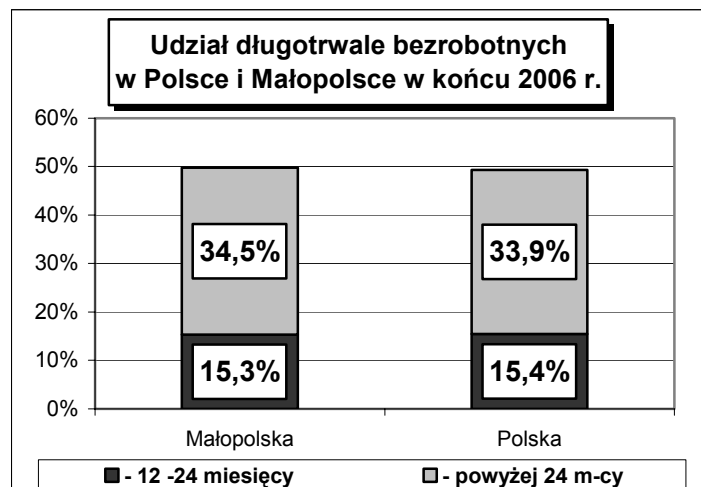
W województwie małopolskim zachodzą zmiany podobne do obserwowanych w skali całego kraju. Wraz ze spadkiem bezrobocia maleje różnica pomiędzy najwyższą a najniższą wartością stopy bezrobocia. Na niemal niezmiennym poziomie utrzymuje się natomiast dysproporcja w poziomie tych wartości. Najwyższa stopa bezrobocia, notowana od lat w powiecie nowosądeckim, stanowi czterokrotność najniższej wartości wskaźnika przypadającej na Kraków.

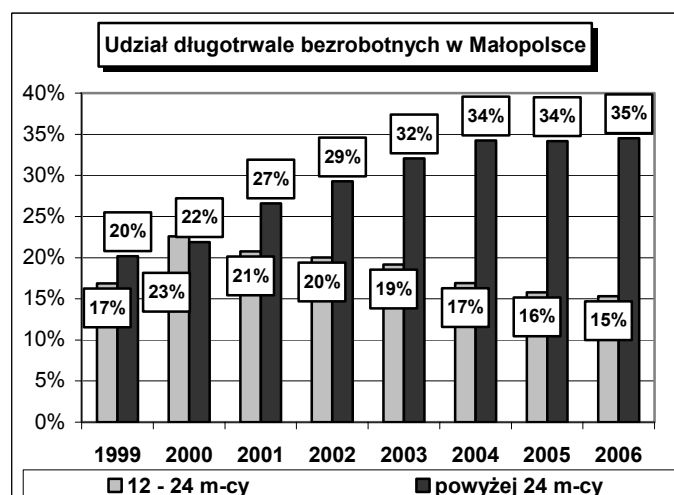
(rozwiniecie tematu na str. 57-58).

➤ Utrzymywanie się wysokiego udziału osób długotrwale bezrobotnych w rejestrach urzędów pracy

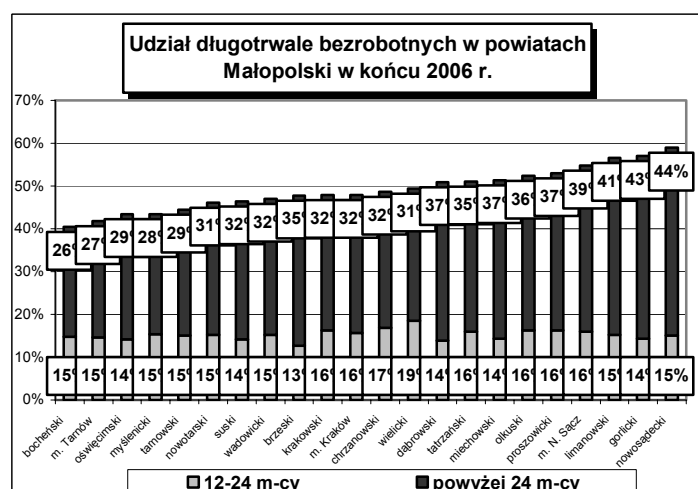
Udział długotrwale bezrobotnych w Małopolsce odpowiada średniej ogólnopolskiej. W 2006 r. wyniósł on ogółem 50%, w tym bezrobotni od 12 do 24 miesięcy – 15%, a powyżej 24 miesięcy – 35%.

Od 1999 r. udział osób pozostających bez pracy ponad 2 lata stopniowo wzrasta, maleje natomiast odsetek osób bezrobotnych od 12 do 24 miesięcy. Grupa osób długotrwale przebywających na bezrobociu jest najmniej mobilna wśród zarejestrowanych. Przeważają w niej osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub gimnazjalnym (ok. 2/3 tej grupy). Duży udział (26,9%) mają też osoby w wieku powyżej 44 lat.

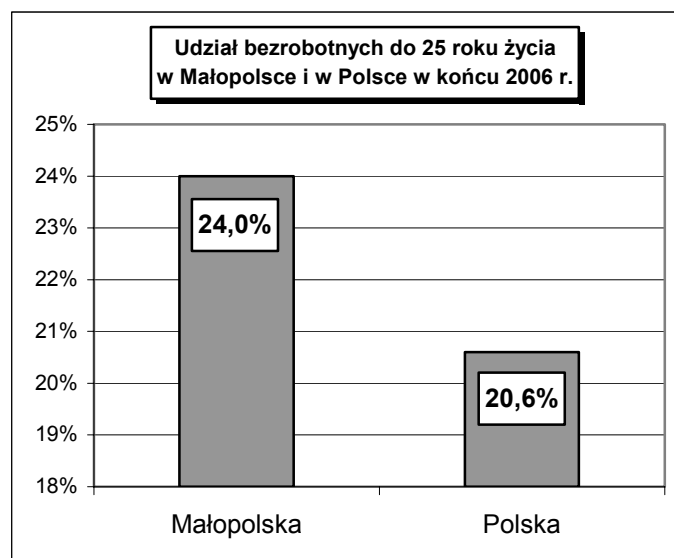
Największy udział długotrwale bezrobotnych (powyżej 12 miesięcy) posiada powiat nowosądecki – 59%, w tym 44% powyżej 24 miesięcy. Najmniejszy udział notuje się w powiecie bocheńskim (ogółem – 41%, w tym ponad 24 miesiące – 26%).

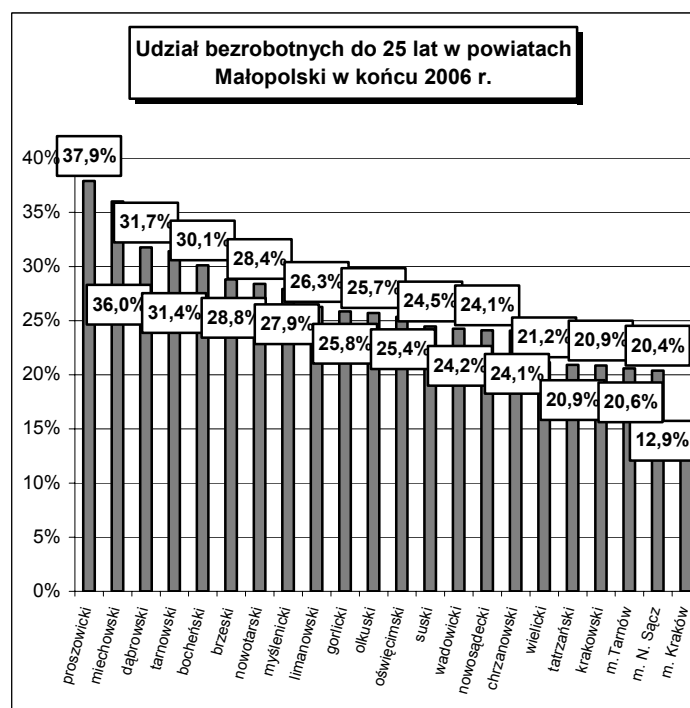
(rozwińcie temat na str. 58,61)

➤ Wysoki udział osób do 25 roku życia w populacji bezrobotnych

Małopolska wyróżnia się jednym z najwyższych udziałów młodych bezrobotnych do 25 lat. Na koniec 2006 r. znajdowała się pod tym względem na drugim miejscu w Polsce. Udział ten jest wyższy w Małopolsce niż w kraju o 3,4%.

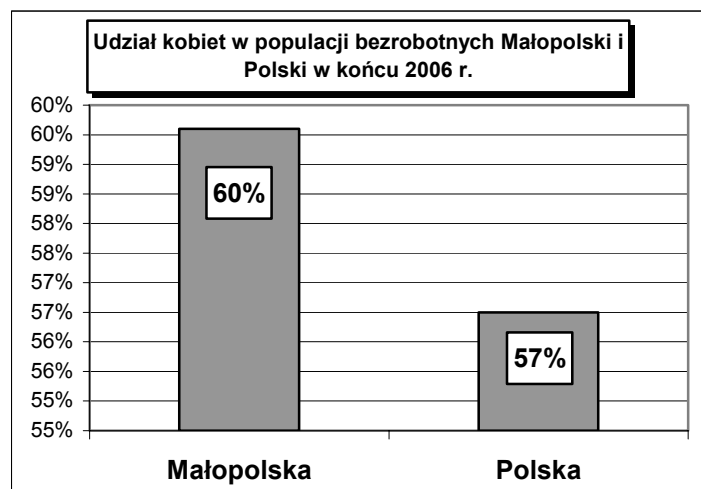
Największy w Małopolsce udział bezrobotnych do 25 lat notuje się od lat w powiatach proszowickim (37,9) i miechowskim (36%), najniższy natomiast w powiatach grodzkich: w Krakowie (12,9%), Nowym Sączu (20,4%) i Tarnowie (20,6%).

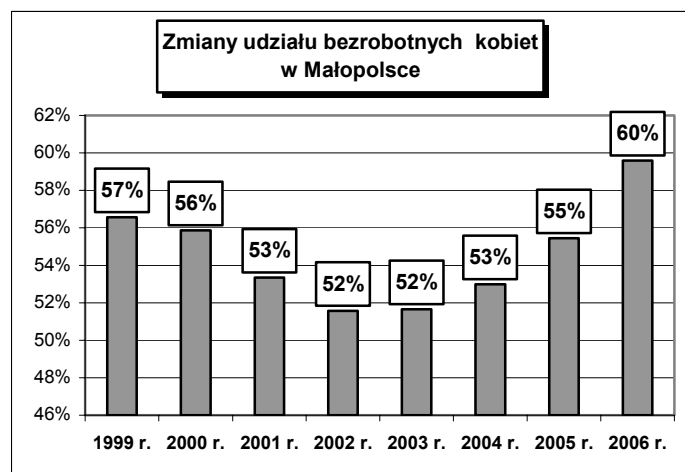
(rozwińcie tematu na str. 59-60)

➤ Wzrost udziału kobiet w populacji bezrobotnych

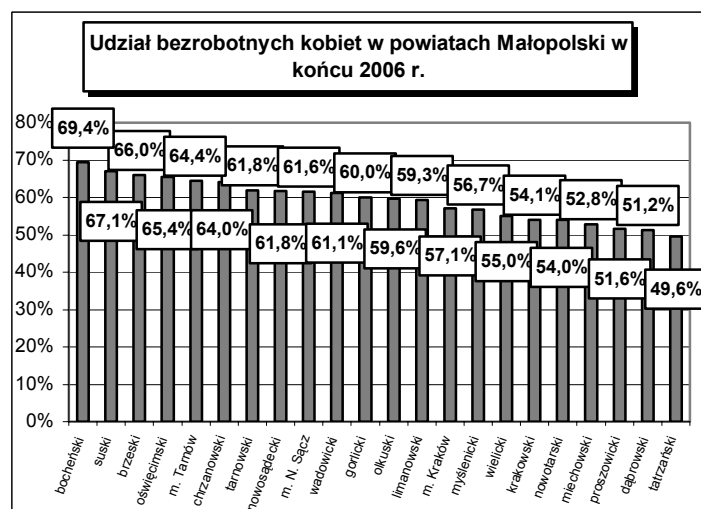
Udział bezrobotnych kobiet w Małopolsce jest o 3,1 punktu procentowego wyższy niż w kraju. W obu przypadkach w ciągu ostatnich lat wzrasta udział tej grupy w populacji bezrobotnych.

Od 3 lat wzrasta udział kobiet w populacji bezrobotnych. Zmiany udziału kobiet wykazują odwrotną tendencję niż ogół bezrobotnych. W okresach wzrostu liczby bezrobotnych udział kobiet maleje, natomiast w latach spadku bezrobocia odsetek kobiet wzrasta.

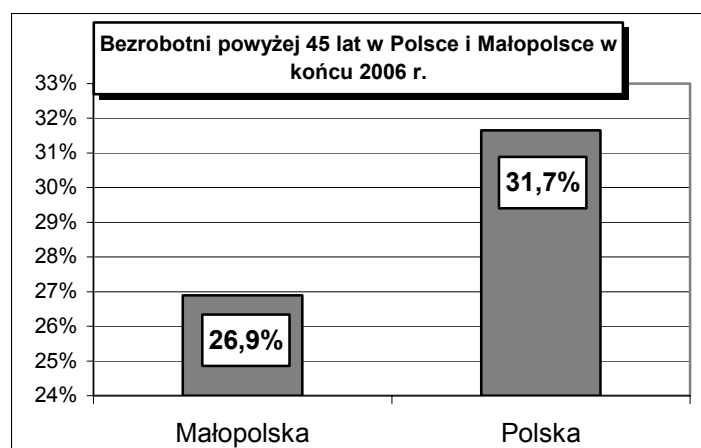
Udział bezrobotnych kobiet w poszczególnych powiatach Małopolski jest zróżnicowany. Na koniec 2006 r. najwyższy występował w powiecie bocheńskim – 69,4%, najniższy w powiecie tatrzańskim – 49,6%.

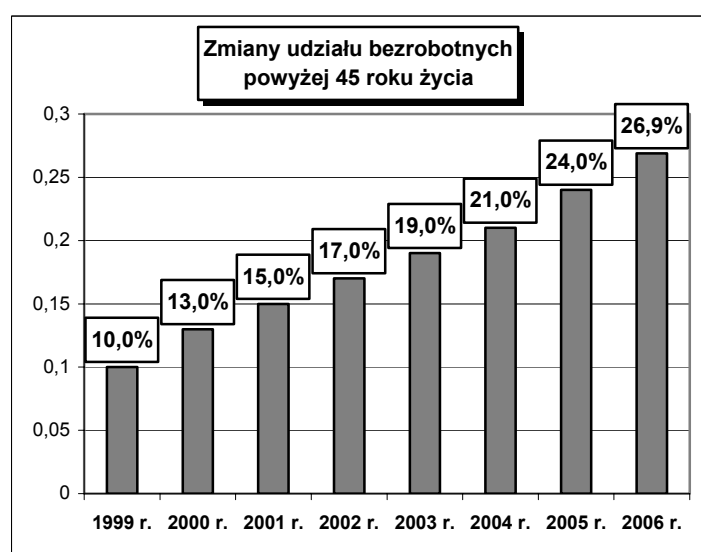
(rozwińcie temat na str. 59)

➤ Wzrost udziału bezrobotnych w wieku powyżej 45 roku życia w populacji bezrobotnych

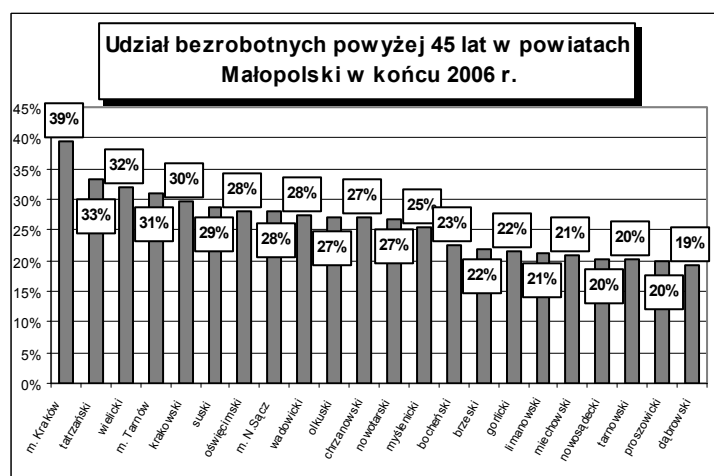
Małopolska należy do grupy województw o najniższym odsetku bezrobotnych w wieku 45+. Niższy udział tej grupy bezrobotnych występuje tylko w województwach lubelskim i podkarpackim. Obserwuje się systematyczny wzrost odsetka bezrobotnych w tej kategorii wiekowej zarówno w skali kraju, jak i Małopolski.

W okresie ostatnich 7 lat udział bezrobotnych w wieku 45+ zwiększył się w Małopolsce niemal trzykrotnie. Osoby te są znacznie mniej mobilne i przeciętnie dłużej pozostają w rejestrach urzędów pracy. Statystyki wskazują, że prawie 50% tej grupy pozostaje bez pracy ponad 2 lata.

W poszczególnych powiatach Małopolski udział osób w wieku powyżej 45 lat był bardzo zróżnicowany. Najniższe wskazania występują w powiatach o rolniczym charakterze gospodarki: dąbrowskim, proszowickim, tarnowskim, nowosądeckim. Najwyższy natomiast udział bezrobotnych w tej kategorii wiekowej odnotowano w Krakowie.

(rozwiniecie tematu na str. 59-60)

Szczegółowe omówienie sytuacji na rynku pracy województwa małopolskiego w roku 2006 zawiera Rozdział II. Aneks do niniejszego opracowania.

2. OCENA DZIAŁAŃ UKIERUNKOWANYCH NA ROZWÓJ MAŁOPOLSKIEGO RYNKU PRACY W ROKU 2006

2006 był kolejnym rokiem realizacji *Małopolskiego Programu Działań na Rzecz Zatrudnienia na lata 2005-2006*. W ramach części operacyjnej Programu - *Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2006* zostały ujęte zadania instytucji działających na rzecz rozwoju rynku pracy Małopolski.

W ramach realizacji zadań *Małopolskiego Programu Działań na Rzecz Zatrudnienia na lata 2005-2006* w ciągu 2 lat zrealizowano usługi dla 852 tys.¹ osób, na łączną kwotę 434,7 mln zł. Średnie wsparcie na osobę wyniosło 510 zł.

Działania te koncentrowały się w ramach następujących obszarów wsparcia i celów:

A – Mieszkańcy

- Rozwój postaw przystosowawczych na rynku pracy i kształcenia przez całe życie
- Reorientacja zawodowa osób na obszarach przekształceń strukturalnych
- Wzrost aktywności zawodowej osób bezrobotnych
- Równość szans i integracja osób na rynku pracy

Cele realizowane były poprzez:

- podnoszenie umiejętności dostosowawczych do zmian na rynku pracy
- podnoszenie kwalifikacji mieszkańców
- działania na rzecz rozwoju potencjału zawodowego
- wzrost roli kształcenia ustawicznego w regionie
- tworzenie szans dla mieszkańców obszarów restrukturyzowanych i terenów wiejskich
- aktywizację zawodową osób bezrobotnych
- wsparcie grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym zapobieganie długotrwałemu bezrobociu i wykluczeniu społecznemu.

W 2006 r. w wyniku działań w ramach tego obszaru realizowano usługi łącznie dla **393,9 tys. osób**, w tym:

- **201,6 tys.** osób objęto pośrednictwem pracy
- **133,0 tys.** osób objęto doradztwem zawodowym
- **23,5 tys.** osób pracujących lub bezrobotnych skorzystało ze szkoleń
- **13,4 tys.** osób skorzystało z praktycznej nauki zawodu (przygotowania zawodowego, stażu)
- **8,3 tys.** osób zostało skierowanych na czasowe zatrudnienie (w tym subsydiowane)

¹ Jedna osoba mogła uczestniczyć w kilku formach wsparcia

- **11,7 tys.** uczniów i studentów uzyskało stypendia na kontynuowanie nauki
- **2,4 tys.** osób otrzymało pożyczki, dotacje, poręczenia (w tym na rozpoczęcie działalności gospodarczej)

W 2006 r. na realizację tych działań wydatkowano **148,7 mln. zł.**,
W latach 2005-2006 usługami objęto łącznie **817,6 tys. osób**, na łączną kwotę **317,6 mln zł.**

B – Przedsiębiorczość

- Poprawa warunków dla rozwoju przedsiębiorczości w regionie
- Wsparcie dla inwestycji tworzących nowe miejsca pracy
- Rozwój innowacyjności gospodarki i transferu technologii w regionie

Cele realizowane były poprzez:

- tworzenie i poprawę warunków dla rozwoju przedsiębiorczości
- zwiększenie napływu inwestycji tworzących nowe miejsca pracy
- unowocześnianie gospodarki poprzez wspieranie rozwoju innowacji
- szkolenia w celu przełamywania barier zarządzania i zwiększenia kompetencji zawodowych personelu MŚP.

W 2006 r. w wyniku działań w ramach tego obszaru realizowano usługi łącznie dla **1,8 tys.** osób, w tym:

- **794** osoby objęto doradztwem
- **99** osób przeszkolono
- **97** osób skorzystało z praktycznej nauki zawodu (przygotowania zawodowego, stażu)
- **93** uczniów i studentów uzyskało stypendia na kontynuowanie nauki
- **684** osoby otrzymały pożyczki, dotacje, poręczenia
- utworzono **20** punktów informacyjno-doradczych

W 2006 r. na realizację tych działań wydatkowano **48,8 mln. zł.**,
W latach 2005-2006 usługami objęto łącznie **4,6 tys. osób**, na łączną kwotę **109,9 mln. zł.**

C - Partnerzy i Instytucje Rynku Pracy

- Rozwój potencjału instytucjonalnego rynku pracy w Małopolsce
- Dostosowanie oferty edukacyjnej i instrumentów rynku pracy do potrzeb gospodarki w regionie

Cele realizowane były poprzez:

- podnoszenie jakości i skuteczności usług świadczonych przez instytucje rynku pracy

- tworzenie warunków do wymiany informacji pomiędzy partnerami rynku pracy (w tym informacji w zakresie realizacji projektów, dostępnych źródeł finansowania i wymiany dobrych praktyk)

W 2006 r. w ramach tego obszaru usługami objęto łącznie **12,2 tys.** osób, w tym:

- **7,9 tys.** osób objęto doradztwem i informacją zawodową
- **4,1 tys.** osób pracujących lub bezrobotnych skorzystało ze szkoleń lub innych form kształcenia
- **130** osób skorzystało z praktycznej nauki zawodu (przygotowania zawodowego, stażu)

W 2006 r. na realizację tych działań wydatkowano **4,7 mln zł.**

W latach 2005-2006 usługami objęto łącznie **29,3 tys. osób**, na łączną kwotę **6,4 mln zł.**

D - Promocja i współpraca

- Rozwój partnerstwa na rynku pracy
- Stworzenie klimatu społecznego sprzyjającego realizacji polityki rynku pracy

Cele realizowane były poprzez:

- rozpowszechnianie informacji związanych z rynkiem pracy
- promowanie aktywnych postaw na rynku pracy.

W 2006 r. w ramach tego obszaru:

- utworzono **1** punkt informacyjno-doradczy
- zorganizowano **3** spotkania/konferencje/seminaria
- pracowano **3** raporty/publikacje
- utworzono **1** stronę internetową/portał/bazę danych

W 2006 r. na realizację tych działań wydatkowano **0,4 mln. zł.**

W latach 2005-2006 na realizację zadań w tym obszarze wydatkowano łączną kwotę **1,8 mln zł.** Beneficjentami tego obszaru były głównie instytucje.

Na realizację działań we wszystkich obszarach w roku 2006 w Małopolsce wydatkowano 202 589 tys. zł., czyli średnio 496,7 zł. na osobę.

Szczegółowa informacja dotycząca realizacji poszczególnych programów i usług rynku pracy w roku 2006 znajduje się w Rozdziale III pkt 2 i 3 niniejszego opracowania.

W ramach realizacji Małopolskiego Programu Działań na rzecz Zatrudnienia na lata 2005-2006 osiągnięto następujące rezultaty:

- **191,9 tys.** osób znalazło pracę,
w tym w 2006 r. - 98,3 tys.
- **293,6 tys.** osób nabyło wiedzę i umiejętności zawodowe,
w tym w 2006 r. – 166,3 tys.
- **18,9 tys.** osób wspartych stypendiami kontynuowało naukę,
w tym w 2006 r. - 10,9 tys.
- **4,7 tys.** nowych firm powstało w regionie,
w tym w 2006 r. - 2,9 tys.

Szczegółowe rozliczenie Małopolskiego Programu Działań na Rzecz Zatrudnienia na lata 2005-2006 znajduje się w Rozdziale IV niniejszego opracowania.

3. WNIOSKI I REKOMENDACJE DLA POLITYKI RYNKU PRACY

- Tworzenie szans i możliwości rozwojowych mieszkańców różnych obszarów województwa
W Małopolsce występuje znaczne zróżnicowanie stopnia rozwoju społecznego i gospodarczego powiatów. Efektem dotychczasowej polityki, ukierunkowanej na zrównoważony rozwój lokalnych rynków pracy jest fakt, iż mimo procesu metropolizacji, podstawowe wskaźniki charakteryzujące rynki pracy nie ulegają pogorszeniu, a w niektórych przypadkach widać zdecydowaną ich poprawę. Należy nadal dążyć do wyrównywania szans edukacyjnych, upowszechniania dostępu do informacji, kształcenia ustawicznego oraz dostępu do usług rynku pracy i usług wspierania przedsiębiorczości.
- Poprawa dostępu do kształcenia ustawicznego wśród mieszkańców regionu
Ważnym kierunkiem działań jest rozwój postaw przystosowawczych na rynku pracy i umiejętności radzenia sobie mieszkańcom z nowymi wyzwaniami, często wiążącymi się ze zmianą kwalifikacji. Należy więc dążyć do tworzenia systemu kształcenia ustawicznego poprzez rozwój instytucji działających w obszarze edukacji i rynku pracy oraz podnoszenia świadomości mieszkańców w tym zakresie.
- Wzmacnianie postaw przedsiębiorczych
Rozwój przedsiębiorczości jest postrzegany jako skuteczna metoda zwiększenia zatrudnienia oraz łagodzenia negatywnych skutków przemian gospodarczych. Konieczne jest dalsze wspieranie rozwoju instrumentów sprzyjających kreowaniu i wzmacnianiu postaw przedsiębiorczych - szczególnie wobec mieszkańców obszarów o niższej dynamice rozwoju. Uzasadniona jest również pomoc dla istniejących MŚP w celu zwiększenia ich konkurencyjności i potencjału zatrudnieniowego.

- Przyciąganie inwestycji tworzących nowe miejsca pracy
Jakość zasobów ludzkich i relatywnie niskie koszty pracy wpływają na stosunkowo wysoką atrakcyjność inwestycyjną Małopolski na tle innych województw i regionów Unii Europejskiej. Inwestycje bezpośrednie są źródłem nowych miejsc pracy i rozwijania możliwości kooperacji istniejących przedsiębiorstw w regionie. Duże znaczenie ma rozwój współpracy instytucji wspierających inwestorów. W działaniach na rzecz wzrostu zatrudnienia szczególnie skuteczne może być wzbogacanie lokalnych ofert inwestycyjnych o usługi i instrumenty w zakresie pozyskiwania zasobów ludzkich oraz dostosowywania ich kwalifikacji do potrzeb konkretnych projektów inwestycyjnych.
- Rozwój innowacyjności i transfer technologii dla poprawy zatrudnienia
O przyszłości gospodarki Małopolski decydować będzie jej konkurencyjność, wyrażająca się poziomem innowacyjności przedsiębiorstw oraz transferem technologii. Polityka regionalna w zakresie rynku pracy powinna sprzyjać tworzeniu rozwiązań wykorzystujących potencjał naukowy dla poprawy konkurencyjności gospodarki i tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy.
- Przeciwdziałanie długotrwałemu bezrobociu
Zmiany w strukturze osób bezrobotnych zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy wskazują na konieczność szczególnego wsparcia osób długotrwale bezrobotnych, które często wykazują utrwalone postawy wyuczonej bezradności i niskiej aktywności. Trudności tej grupy z powrotem na rynek pracy są związane z dezaktualizacją posiadanych kwalifikacji i zdolności do pracy, a niekiedy także z brakiem motywacji do podjęcia zatrudnienia. Ważne jest więc, by wsparcie urzędów pracy skierowane było do tych osób, które rzeczywiście oczekują pomocy i są chętne do podjęcia pracy. W stosunku do nich konieczne są działania dające możliwość aktualizacji dotychczasowych lub nabycia nowych umiejętności i kwalifikacji do wykonywania konkretnego zawodu.
- Wsparcie wejścia na rynek pracy osób młodych
Programy wsparcia szeroko adresowane w ostatnich latach do osób młodych przynoszą już widoczne efekty. Udział osób w wieku do 25 lat w strukturze bezrobotnych systematycznie spada. Należy więc kontynuować przede wszystkim działania mające na celu nabycie doświadczenia zawodowego w środowisku pracy i szybkie znalezienie „stałej” pracy.
- Partnerstwo na rzecz zatrudnienia
Należy kontynuować działania prowadzące do integracji celów i koordynacji przedsięwzięć na rzecz zatrudnienia, edukacji oraz integracji społecznej i zawodowej. Rolę animatora lokalnej polityki rynku pracy w dużej mierze wzięły na siebie urzędy pracy i rola ta powinna być wzmacniana w przyszłości.
- Wzmocnienie potencjału publicznych służb zatrudnienia
Ważne jest dążenie do doskonalenia jakości i skuteczności działania pracowników urzędów pracy.
- Powiązanie sektora edukacyjnego z rynkiem pracy
Konieczne jest dalsze pogłębianie współpracy między instytucjami edukacji i rynku pracy, celem wspierania wyborów pożądaných ścieżek edukacyjnych i zawodowych. Należy nadal poszerzać dostępność do informacji i usług poradnictwa zawodowego młodzieży oraz dbać o rozwój kadry nauczycielskiej.

➤ Współpraca z pracodawcami

Efektem poprawy na rynku pracy jest sytuacja, w której coraz więcej pracodawców ma kłopoty z pozyskaniem pracowników. Ważne jest więc szczególne ukierunkowanie usług pośrednictwa pracy na potrzeby i oczekiwania pracodawców.

Obszarami wymagającymi szczególnych działań instytucji działających na rzecz rynku pracy jest wsparcie dla kobiet i osób w wieku powyżej 45 lat, których sytuacja na rynku pracy w ostatnim okresie uległa pogorszeniu.

➤ Przeciwdziałanie dezaktywizacji zawodowej kobiet

Problemem w strukturze bezrobotnych Małopolski jest wzrastający odsetek kobiet. Mimo, że kobiety w Małopolsce są lepiej wykształcone od mężczyzn, ich aktywność zawodowa jest niższa. Obecnie kobiety stanowią jedną z podstawowych grup aktywizowanych przez urzędy pracy i należy te działania kontynuować. Problemy kobiet na rynku pracy wynikają często z faktu, iż nie oferuje się im odpowiednich rozwiązań ułatwiających godzenie życia zawodowego i rodzinnego (m.in. elastyczne formy zatrudnienia, dofinansowanie kosztów opieki nad dzieckiem, dostępność opieki przedszkolnej). Tego typu rozwiązania powinny być promowane i wdrażane w następnych latach.

➤ Zatrzymanie na rynku pracy osób starszych

Zmiany w strukturze demograficznej oraz niższa aktywność ekonomiczna roczników starszych wpływać będą na wzrastające obciążenie osób pracujących. Istnieje potrzeba wsparcia aktywności zawodowej osób powyżej 45 lat, poprzez pomoc im w utrzymaniu się, bądź powrocie na rynek pracy.

4. DZIAŁANIA PLANOWANE NA ROK 2007

Działania ukierunkowane na rozwój małopolskiego rynku pracy w 2007 r. realizowane będą w ramach *Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2007*².

Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2007 dla województwa małopolskiego jest dokumentem o charakterze operacyjnym, który określa przedsięwzięcia, jakie w 2007 r. Samorząd Województwa Małopolskiego i jego partnerzy będą realizować w celu zwiększenia poziomu zatrudnienia i rozwoju zasobów ludzkich w regionie. W roku 2007 kontynuowana będzie znaczna część działań rozpoczętych i finansowanych w ramach okresu programowania 2004-2006. Jednocześnie jest to pierwszy rok nowego okresu programowania 2007-2013, w którym realizowany będzie *Program Operacyjny Kapitał Ludzki* i działania będą miały w większości charakter przygotowawczy. W związku z tym *Regionalny Plan Działań na Rzecz Zatrudnienia na rok 2007* ma charakter przejściowy, łączący cele i zadania dotyczące regionalnego rynku pracy realizowane w ramach dwóch okresów programowania Unii Europejskiej. Pomimo znacznej poprawy sytuacji na rynku pracy, główne kierunki regionalnej polityki rynku pracy prezentowanej w *Małopolskim*

² Regionalny Plan Działań na rzecz Zatrudnienia został przyjęty przez Zarząd Województwa Małopolskiego Uchwałą nr 190/07w dniu 29.03.2007 r.

Programie Działań na Rzecz Zatrudnienia na lata 2005-2006 pozostają nadal aktualne.

Realizacja regionalnej polityki rynku pracy w 2007 r. prowadzona będzie w następujących obszarach:

- **Pole A „Mieszkańcy” – wzrost zatrudnienia mieszkańców;**

Celem nadrzędnym działań realizowanych w ramach Pola A jest podniesienie poziomu zatrudnienia mieszkańców Małopolski. W ramach pola A prowadzone będą głównie działania w kierunku rozwoju adaptacyjności zasobów ludzkich, wyrównywania szans edukacyjnych, aktywizacji zawodowej osób dotkniętych bezrobociem, a także integracji osób niepełnosprawnych oraz reintegracji zawodowej kobiet i osób wykluczonych społecznie, czyli grup szczególnie zagrożonych na rynku pracy.

- *Priorytet A.1 Wzrost potencjału adaptacyjnego zasobów ludzkich w regionie*
- *Priorytet A.2 Reorientacja zawodowa osób zagrożonych utratą pracy w wyniku zmian gospodarczych*
- *Priorytet A.3 Zwiększenie szans na zatrudnienie osób bezrobotnych*
- *Priorytet A.4 Równość szans i integracja osób na rynku pracy*

- **Pole B „Przedsiębiorczość” - wsparcie przedsiębiorczości, sektora MŚP oraz inwestycji tworzących nowe miejsca pracy;**

Celem nadrzędnym działań podejmowanych w obszarze „Przedsiębiorczość” jest stworzenie warunków sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości i wzrostowi zatrudnienia. Działania w tym obszarze będą kierowane zarówno do działających, jak i powstających przedsiębiorstw, pracowników przedsiębiorstw oraz osób, które zamierzają rozpocząć działalność gospodarczą.

- *Priorytet B.1 Poprawa warunków dla rozwoju przedsiębiorczości w regionie*
- *Priorytet B.2 Tworzenie nowych miejsc pracy poprzez inwestycje*
- *Priorytet B.3 Zatrudnienie poprzez wzrost konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw*

- **Pole C „Partnerzy i instytucje rynku pracy” - rozwój instytucjonalny rynku pracy, promocja kształcenia i zatrudnienia w regionie;**

Działania w tym obszarze ukierunkowane są na współpracę i partnerstwo między instytucjami dla zwiększenia skuteczności polityki rynku pracy. Samorząd Województwa przykłada dużą wagę do zwiększania potencjału instytucjonalnego i tworzenia sieci instytucjonalnej służącej skoordynowaniu działań podejmowanych na rzecz rozwoju rynku pracy i zatrudnienia.

- *Priorytet C.1 Rozwój potencjału instytucjonalnego rynku pracy*
- *Priorytet C.2 Rozwój oferty edukacyjnej w powiązaniu z rynkiem pracy*

Przewidywane **efekty** działań planowanych do realizacji w ramach Planu na 2007 r.:

- **202,3 tys.** osób zostanie objętych pośrednictwem pracy
- **137,2 tys.** osób zostanie objętych doradztwem zawodowym
- **21,8 tys.** osób pracujących lub bezrobotnych zostanie przeszkolonych lub objętych różnymi formami kształcenia
- **16,3 tys.** osób skorzysta z przygotowania zawodowego w miejscu pracy
- **16,5 tys.** uczniów i studentów uzyska stypendia na kontynuowanie nauki
- **4,6 tys.** osób otrzyma pożyczki i dotacje na działalność gospodarczą

Przewidywane **rezultaty** realizacji Planu na 2007 r.:

- **121,1 tys.** osób podejmie pracę niesubsydiowaną
- **170,5 tys.** osób nabędzie nową wiedzę i umiejętności
- **15,3 tys.** uczniów i studentów kontynuować będzie naukę
- **3,9 tys.** nowych miejsc pracy powstanie w regionie

Na powyższe działania przeznaczonych zostanie **312,2 mln zł.** w tym:

✓ Fundusz Pracy	112,5 mln zł.
✓ Europejski Fundusz Społeczny	101,6 mln zł.
✓ Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego	19,6 mln zł.
✓ Budżet JST	13,4 mln zł.
✓ Budżet państwa	25,6 mln zł.
✓ Środki prywatne	34,7 mln zł.
✓ Inne (m.in. UE-Eures)	4,8 mln zł.

III.

ANEKS

DO OCENY SYTUACJI NA RYNKU

PRACY WOJEWÓDZTWA

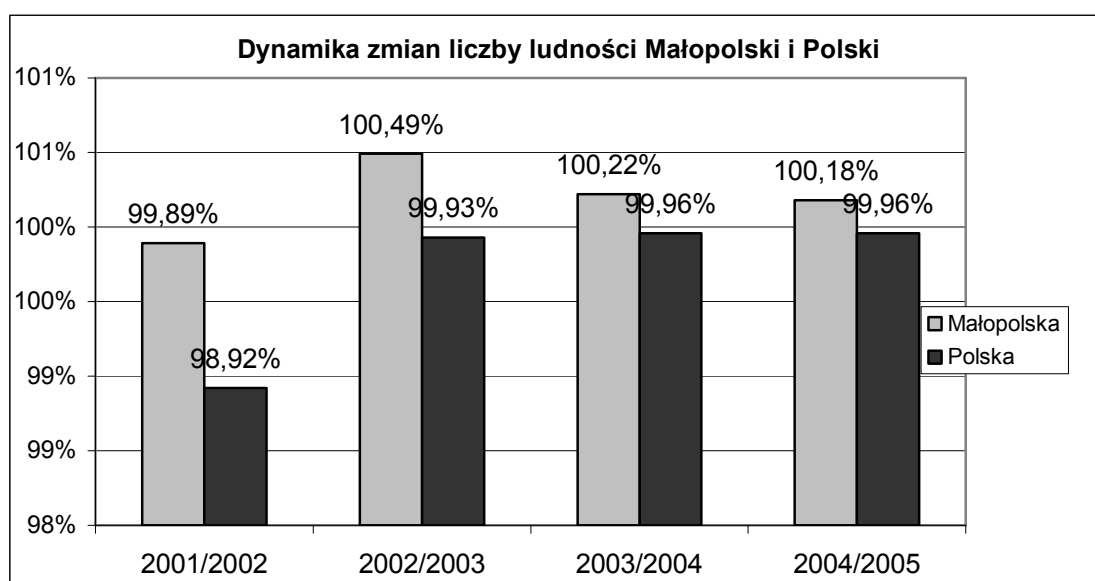
MAŁOPOLSKIEGO W ROKU 2006

1. RYNEK PRACY W MAŁOPOLSCE

1.1 Podstawowe uwarunkowania rynku pracy

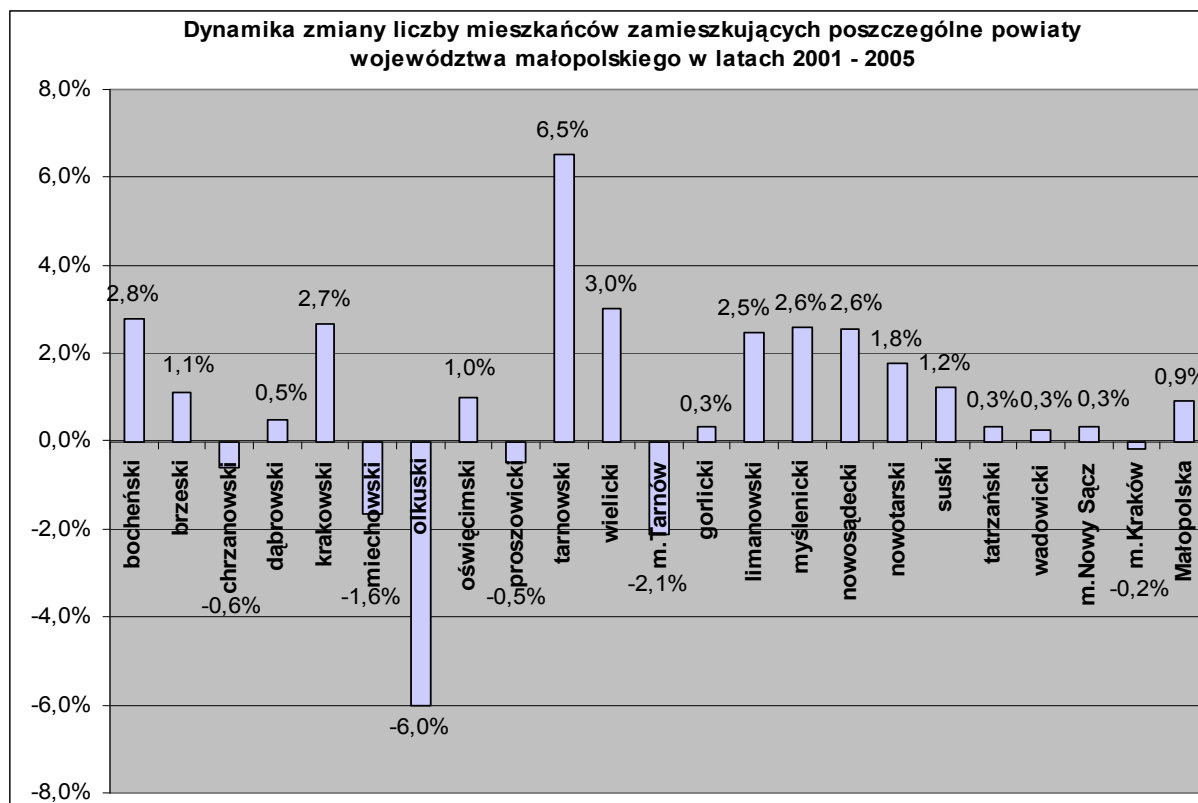
Sytuacja demograficzna

Województwo małopolskie zamieszkuje 3 266,2 tys. osób¹, co stanowi 8,6% ludności kraju i daje Małopolsce czwarte miejsce po województwach: mazowieckim, śląskim i wielkopolskim. W ciągu 2005 r. liczba ludności zamieszkującej Małopolskę wzrosła o blisko 6 tys. osób, czyli o 0,18%. Rozwój demograficzny Małopolski przebiega zdecydowanie korzystniej niż średnio w kraju.

Wzrost liczby mieszkańców regionu dotyczy jednak tylko wybranych powiatów (powiatów górskich, w których tradycyjnie występuje wysoki poziom przyrostu naturalnego oraz powiatów leżących w obszarze metropolitalnym Krakowa). Ponadto w Małopolsce pogłębia się zjawisko wyludniania mniejszych miast (dezurbanizacja). Ludność zamieszkująca miasta stanowi obecnie 49,6% mieszkańców regionu. Porównując lata 2004 i 2005 - kolejny rok z rzędu odnotowano spadek wskaźnika urbanizacji, tym razem o 0,1 punktu procentowego. Wartość wskaźnika urbanizacji w Małopolsce jest przy tym znacznie niższa od wartości w kraju, która w 2005 r. wyniosła 61,4%. Zarówno w kraju, jak i regionie, w ciągu ostatnich lat dostrzegany jest systematyczny spadek udziału ludności zamieszkującej miasta. W Małopolsce spadek ten przede wszystkim jest spowodowany suburbanizacją obszaru metropolitalnego Krakowa i rozwojem przedmieść Tarnowa, jednak najbardziej niekorzystne zmiany w tym zakresie wiążą się z wyludnianiem małych miast. Spadek udziału mieszkańców miast spowodowany jest również znacznie niższym wskaźnikiem przyrostu naturalnego wśród ludności miejskiej, w porównaniu z obszarami wiejskimi.

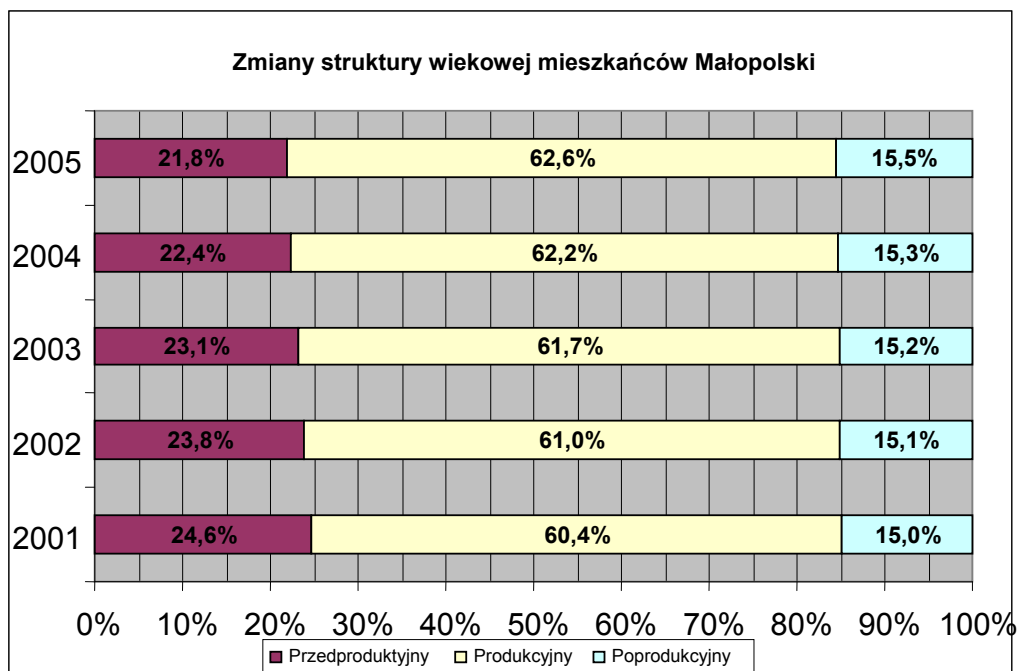
¹ Dostępne dane za rok 2005

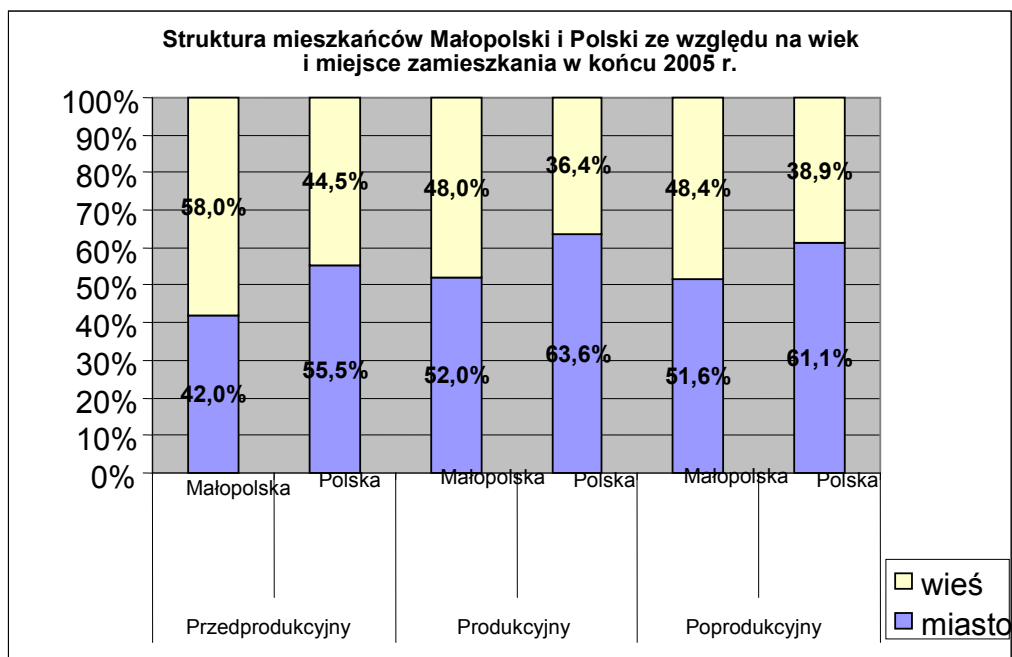
W ludności województwa przeważają kobiety, które stanowią 51,5% mieszkańców (na 100 mężczyzn w Małopolsce przypada 106 kobiet). Ludność miejska jest zdecydowanie sfeminizowana (współczynnik feminizacji 111) - głównie za sprawą przewagi populacji mężczyzn w rocznikach młodszych i ich większej umieralności w rocznikach starszych. Na wsi natomiast występuje względna równowaga płci (101). W ostatnich latach proporcje te nie uległy zmianie.

Pomimo, że mieszkańcy Małopolski są przeciętnie młodszy od mieszkańców innych regionów, to w ciągu ostatnich lat narasta problem starzenia się społeczeństwa. Podczas gdy w 2004 r. ludność województwa małopolskiego w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 23,4% (kraj 20,6%), w 2005 r. jej udział spadł do poziomu 21,8% (kraj 20,6%). Wzrósł natomiast udział ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Udział osób w wieku produkcyjnym w ciągu 2005 roku wzrósł o 0,4 pkt. proc. do poziomu 62,2% (w kraju - o 0,5 pkt. % do 64%), natomiast udział ludności w wieku poprodukcyjnym zmienił się z 15,3% do 15,5%. Wartość udziału ostatniej kategorii wiekowej jest nieco mniejsza dla całego kraju (15,4%).

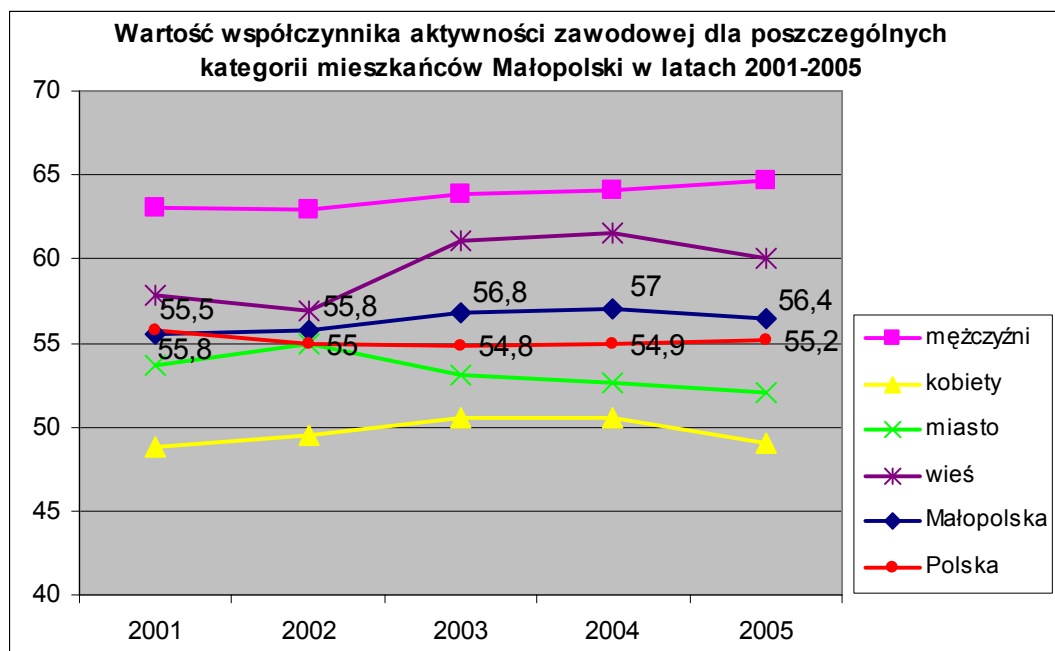
Proces starzenia się ludności najbardziej zaawansowany jest w powiatach silnie zurbanizowanych oraz położonych blisko Krakowa: olkuskim, chrzanowskim, oświęcimskim, miechowskim, proszowickim i krakowskim, a także w samym Krakowie. Relatywnie młodą strukturę wiekową mają natomiast powiaty południowe i południowo-wschodnie: gorlicki, nowosądecki, nowotarski oraz miasto Nowy Sącz.

Większość osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym mieszka w miastach, natomiast obszary wiejskie Małopolski zamieszkiwane są głównie przez osoby w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym.

Podstawowym wskaźnikiem, który pozwala określić ilość dostępnych zasobów ludzkich na rynku pracy, jest współczynnik aktywności zawodowej². Małopolskę charakteryzuje wyższy niż średnio w kraju udział osób aktywnych zawodowo. Pod koniec 2005 r. wynosił on 56,4%. W porównaniu z rokiem 2004 współczynnik ten uległ obniżeniu o 0,6 punktu procentowego. W tym samym czasie poziom aktywności zawodowej w kraju wzrósł o 0,3 pkt. proc. - do poziomu 55,2%. Ze względu na młodszą strukturę wiekową, mieszkańcy obszarów wiejskich Małopolski w porównaniu z mieszkańcami miast charakteryzują się przeciętnie wyższym poziomem aktywności zawodowej (pod koniec 2004 r. współczynnik aktywności zawodowej mieszkańców wsi wyniósł 60%, podczas gdy mieszkańców miast – 52%). Poziom aktywności zawodowej wśród mężczyzn w 2005 r. wynosił 62,9% i był znacznie wyższy od aktywności zawodowej kobiet (49%). Porównując zaobserwowany spadek z wykresem prezentującym zmianę struktury wiekowej mieszkańców Małopolski dostrzec można, że w ciągu tego samego okresu wzrósł udział osób w wieku produkcyjnym. Obniżenie wartości współczynnika aktywności zawodowej wynika głównie ze wzrostu poziomu skolaryzacji osób w wieku 18-24 lat, którzy kontynuują edukację na poziomie wyższym.

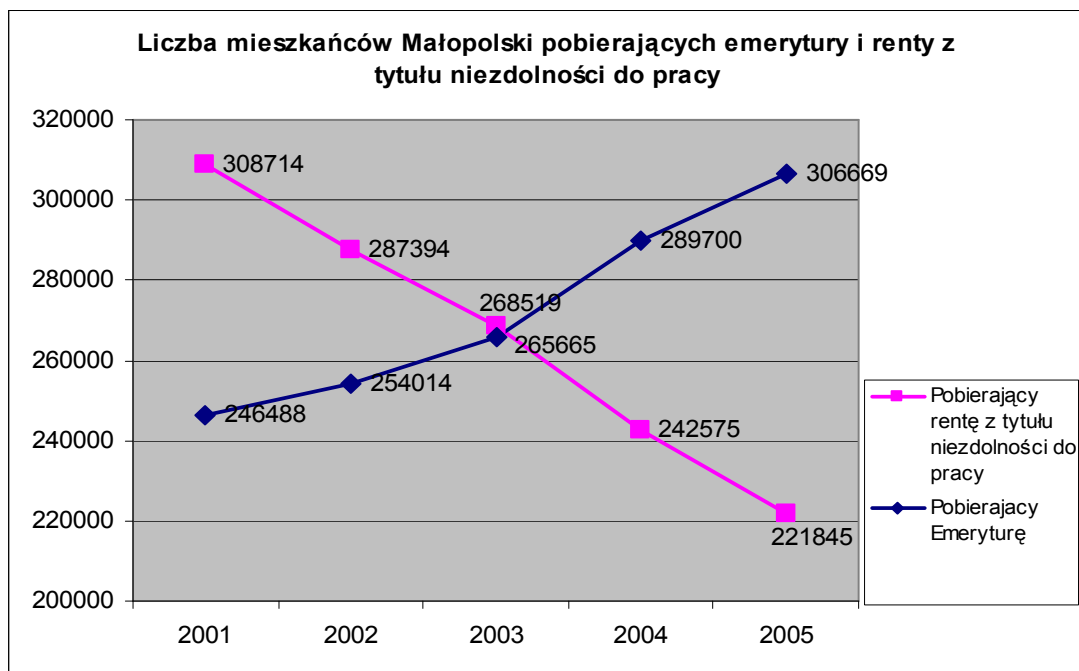
W roku 2005 spośród 3 266,2 tys. mieszkańców 1 157 tys. stanowiły osoby bierne zawodowo (35,5%). W porównaniu z rokiem 2004 liczba ta wzrosła o 38 tys. osób.

Zaprezentowany poniżej wykres przedstawia dwie największe grupy osób biernych zawodowo: emerytów i rencistów³. Na koniec 2005 roku w Małopolsce było 306,7 tys. emerytów oraz 221,8 tys. rencistów. Obie grupy stanowiły łącznie blisko 46%

² Współczynnik aktywności zawodowej wyliczany jest jako procentowy udział osób aktywnych zawodowo (pracujących i bezrobotnych) w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej.

³ Trzecią najbardziej liczną grupą zawodową są osoby podejmujące naukę, czyli uczniowie i studenci. Z uwagi na fakt, iż ich bierność ma charakter przejściowy zostali oni opisani przy okazji omówienia wykształcenia i kwalifikacji mieszkańców.

ogółu osób biernych zawodowo (w roku 2004 – udział ten wyniósł blisko 50%). Gdy prześledzić dynamikę zmian w ramach tych grup widać wyraźnie, że w ostatnich latach liczebność osób pobierających rentę systematycznie maleje. Rośnie natomiast liczba emerytów. W ciągu najbliższych lat udział osób w wieku poprodukcyjnym będzie stale wzrastać, gdyż średni czas trwania życia ulega wydłużeniu.

Wykształcenie i kwalifikacje mieszkańców Małopolski

Według kryterium poziomu wykształcenia mieszkańców, w Małopolsce przeważają osoby z wykształceniem średnim i policealnym (32,4%)⁴. W 2002 roku 27,2% Małopolan ukończyło co najwyżej szkołę podstawową, a 10,5% - studia wyższe. Bez wykształcenia szkolnego pozostawało ok. 3,9% mieszkańców województwa.

Województwo małopolskie, w porównaniu z całym krajem, posiada wyższy wskaźnik udziału mieszkańców z wykształceniem wyższym (Małopolska – 10,5%, Polska – 10,2%) oraz zasadniczym zawodowym (Małopolska – 26,0%, Polska – 24,1%). Udział osób z wykształceniem średnim i policealnym kształtuje się na poziomie średniej krajowej (Małopolska – 32,4%, Polska – 32,6%). Mniej jest natomiast ludności, która zakończyła edukację w szkole podstawowej (Małopolska – 27,2%, Polska – 28,2%) oraz bez wykształcenia (Małopolska – 3,9%, Polska – 4,9%).

Porównując poziom wykształcenia kobiet i mężczyzn, w regionie zauważalne jest, iż kobiety częściej kontynuują naukę w szkołach wyższych (udział większy o ok. 1%) i policealnych (udział większy o 3,4%). Mężczyźni zaś przeważają w grupie osób z wykształceniem średnim zawodowym (udział większy o 0,5 punktu proc.) oraz zasadniczym zawodowym (różnica pomiędzy mężczyznami, a kobietami wynosi prawie

⁴ Najbardziej aktualne dane w tym zakresie pochodzą ze Spisu Powszechnego Ludności z 2002 r.

12%). W Małopolsce, podobnie jak w całym kraju, zdecydowana większość osób posiadających wykształcenie wyższe mieszka w miastach (miasta – 16%; wieś – 4,4%).

Biorąc pod uwagę dynamiczny rozwój szkolnictwa wyższego w Małopolsce, który następuje w ostatnich latach, spodziewać się należy wzrostu liczby osób legitymujących się wykształceniem wyższym. Potwierdzeniem tej tezy jest fakt, że w roku 2005 udział studentów małopolskich szkół wyższych do ogółu studentów w Polsce wyniósł 10,3%, podczas gdy w 2003 r. udział ten wynosił 9,6 %.

Małopolska plasuje się na pierwszym miejscu w Polsce pod względem liczby studentów na 10 tys. ludności. W roku 2005 wskaźnik ten wyniósł 614 i był o 28 osób wyższy niż w roku poprzednim. W ostatnich latach dystans pod względem liczby studentów, jaki wyróżnia Małopolskę na tle średniej w kraju, zwiększa się na korzyść naszego regionu.

Studenci szkół wyższych na 10 tys. ludności⁵				
	2002	2003	2004	2005
Polska	468	483	501	508
Małopolska	511	548	588	614
Dystans Polski do Małopolski	-43	-65	-87	-106

Województwo małopolskie charakteryzuje niższy, niż przeciętnie w kraju, poziom uczestnictwa mieszkańców w kształceniu ustawicznym. W roku 2005 udział osób uczących się i doksztalających w grupie osób 25-64 wynosił 4,7% i był o 0,5 pkt. % niższy niż średni w kraju. Małopolska pod tym względem lokuje się dopiero na 10 miejscu w kraju.

1.2 Rynek pracy w Małopolsce

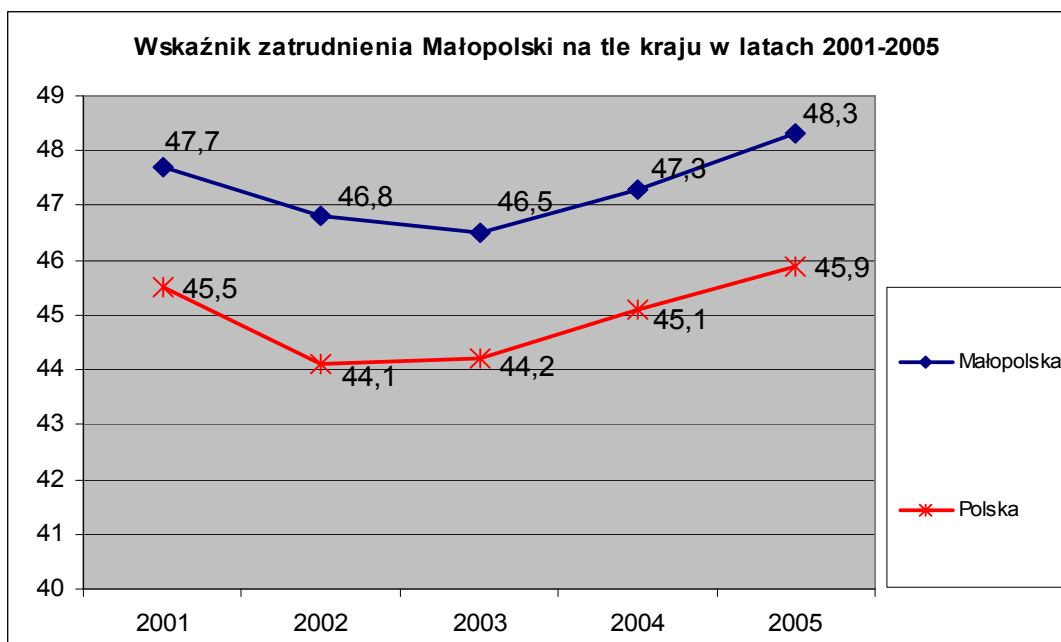
Poziom i struktura zatrudnienia w Małopolsce

Liczba osób pracujących (zatrudnionych i samozatrudnionych) w województwie małopolskim w końcu grudnia 2005 wynosiła 1 022,6 tys. W ciągu roku 2005 liczba osób pracujących w województwie małopolskim wzrosła o blisko 11 tys., czyli o wartość wyższą niż w latach 2003 i 2004 łącznie. W ciągu roku 2005 udział pracujących mieszkańców Małopolski wśród pracujących w kraju nie uległ zmianie, wynosząc 8,1 %. Sektor prywatny obejmował prawie $\frac{3}{4}$ pracujących⁶. Wśród pracujących 47,7% stanowiły kobiety (tj. o 0,2 pkt. proc. więcej niż w roku ubiegłym).

W 2005 r. wskaźnik zatrudnienia (udział osób pracujących w liczbie ludności ogółem w wieku 15 lat i więcej) w województwie małopolskim wyniósł 48,3 % i w porównaniu z rokiem poprzednim odnotowano jego wzrost o 1 punkt procentowy (2004 – 47,3 %). Wskaźnik zatrudnienia w Małopolsce pozostaje przeciętnie o 2,3 pkt. proc. wyższy niż w kraju (pod koniec 2005 r. wskaźnik ten wynosił odpowiednio - 45,9 %).

⁵ Dane w tym zakresie gromadzone są począwszy od 2002 r.

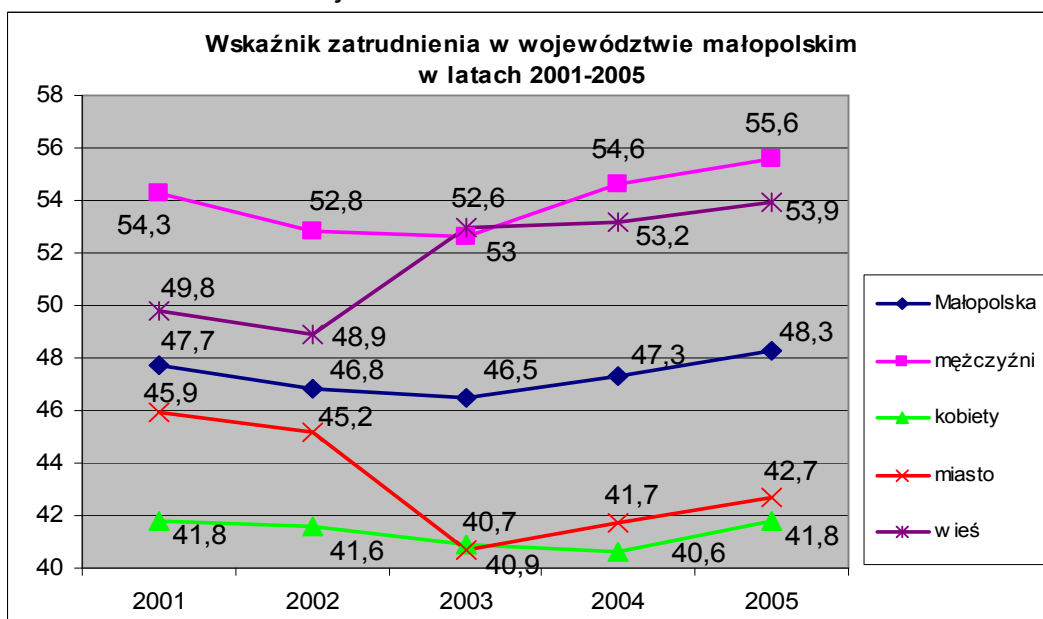
⁶ Bank Danych Regionalnych, GUS.

Stosunkowo wysoki poziom wskaźnika zatrudnienia na tle kraju Małopolska zawdzięcza głównie mężczyznom i mieszkańcom wsi.

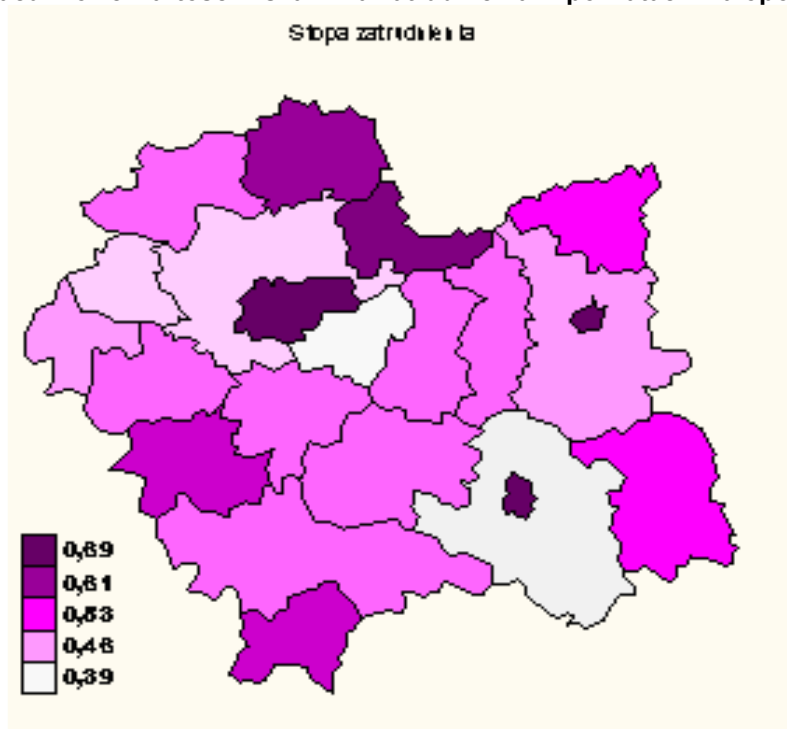
Na wykresie poniżej widać, że w 2005 r. zarysowały się następujące tendencje:

- Utrzymał się wzrost wskaźnika zatrudnienia mężczyzn
- Podniósł się wskaźnik zatrudnienia kobiet
- W ciągu dwóch ostatnich lat wzrastał wskaźnik zatrudnienia mieszkańców miast oraz na obszarach wiejskich

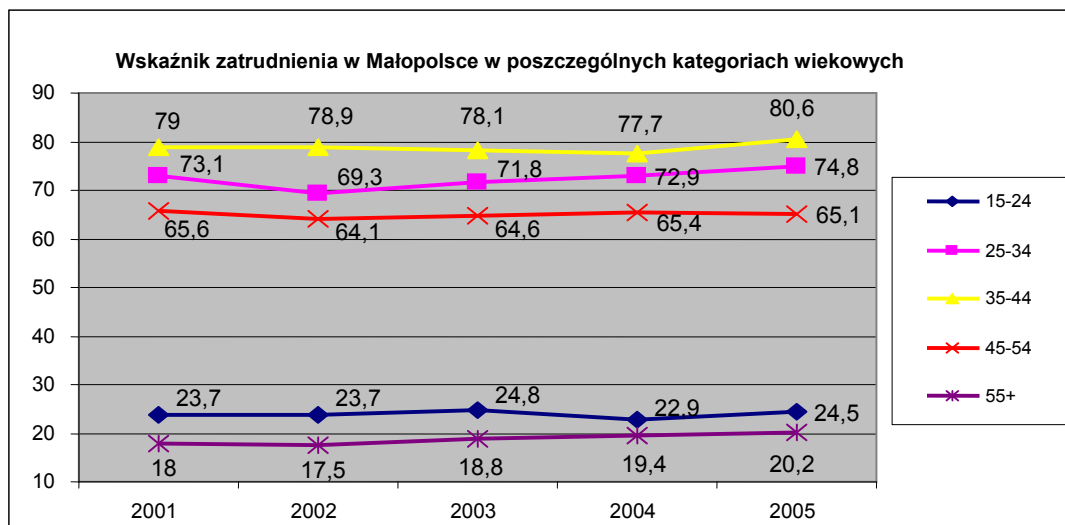
Wartości wskaźnika zatrudnienia są znacznie zróżnicowane terytorialnie. Wynika to m.in. z różnej struktury gospodarki poszczególnych powiatów. Generalnie największą wartość wskaźnik zatrudnienia przyjmuje w dużych miastach i w powiatach wiejskich, o niewielkim bezrobociu, położonych w pobliżu miast (powiat proszowicki, miechowski), zaś najniższą w powiatach silniej zurbanizowanych (zachodnie powiaty Małopolski - chrzanowski, oświęcimski). Powiaty południowe i wschodnie regionu charakteryzują się względnie wysokim wskaźnikiem zatrudnienia, głównie w wyniku wysokiego zatrudnienia w rolnictwie.

Szacunkowe wartości wskaźnika zatrudnienia w powiatach Małopolski⁷

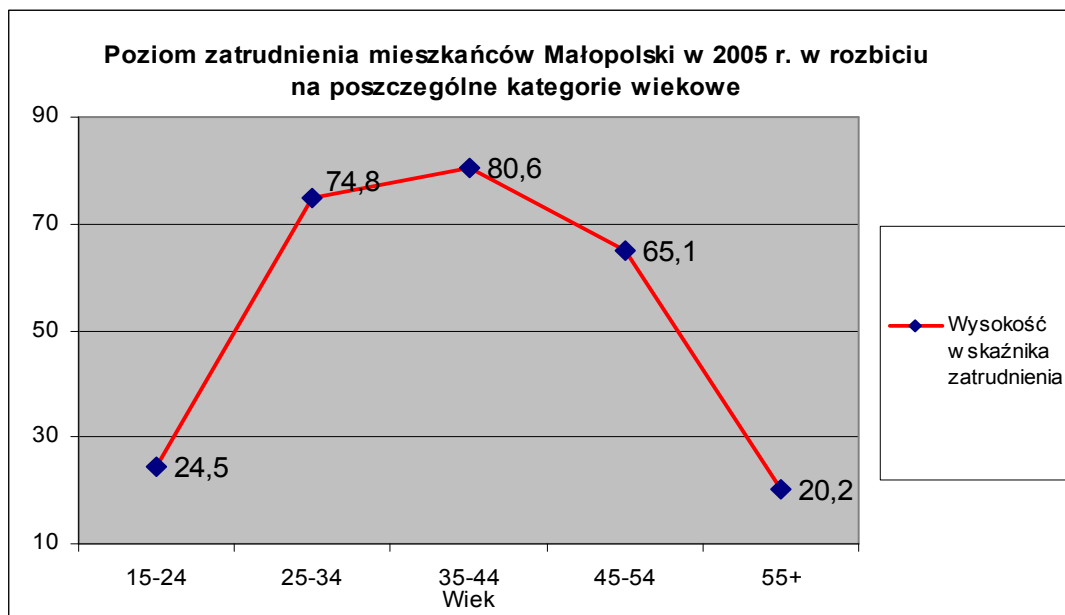

W latach 2001-2005 wartość wskaźnika zatrudnienia w poszczególnych grupach wiekowych charakteryzowała się niewielkim wzrostem.

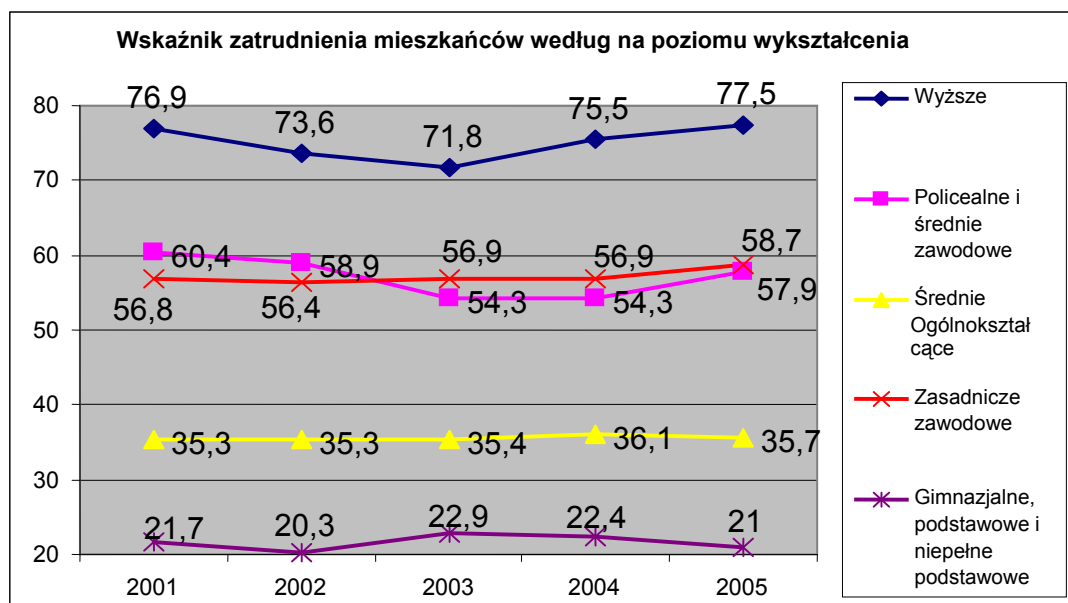
⁷ Ponieważ wskaźnik zatrudnienia na poziomie powiatu nie jest dostępny w ramach statystyki publicznej, wskaźniki zostały obliczone poprzez odwrócenie stopy bezrobocia rejestrowanego. Obliczenia te nie uwzględniają mobilności mieszkańców, przez co zaniżają rzeczywiste wartości wskaźnika dla powiatów rezydencjonalnych dużych miast.

Na powyższym wykresie widać wyraźnie, że najwyższy poziom zatrudnienia dotyczy grupy wiekowej 35-44 lata (80,6%), a następnie grup wiekowych 25-34 oraz 45-54 (odpowiednio -74,8% i 65,1%). Najniższy poziom zatrudnienia występuje zaś wśród osób w wieku 15-24 lata oraz powyżej 55 roku życia. Tylko 1 na 4 mieszkańców Małopolski w wieku 15-24 pracuje zawodowo. Wśród mieszkańców powyżej 55 roku tylko 1/5 wykonuje działalność zarobkową. Wzrost poziomu zatrudnienia w Małopolsce dokonał się za sprawą osób w wieku 25-44 lata, czyli osób w tzw. wieku mobilnym. Poniżej przedstawiono linię trendu, według którego w zależności od wieku kształtuje się poziom zatrudnienia mieszkańców Małopolski.

Na podstawie zaprezentowanych danych można wnioskować, iż aktywność zawodowa mieszkańców osiąga swój szczyt w wieku 35-44 lat. Zatem, podniesienie poziomu zatrudnienia w Małopolsce uzależnione będzie od intensyfikacji działań na rzecz grup wiekowych 15-24 oraz 45 +.

Wskaźnik zatrudnienia charakteryzuje się silnym zróżnicowaniem ze względu na poziom wykształcenia. Największym poziomem zatrudnienia w Małopolsce charakteryzują się mieszkańcy posiadający wykształcenie wyższe (2005 r. – 77,5%). Najniższy wskaźnik zatrudnienia zaś notuje się dla osób z najniższym (gimnazjalnym i poniżej) oraz z wykształceniem ogólnokształcącym. Wskaźnik zatrudnienia dla osób, które ukończyły edukację na poziomie gimnazjalnym bądź ogólnokształcącym jest znacznie niższy od średniej dla ogółu mieszkańców regionu (48,3%). Są to jednocześnie dominujące grupy osób w rejestrach powiatowych urzędów pracy.

Struktura pracujących według sektorów w Małopolsce nieznacznie różni się od struktury ogólnopolskiej. Wśród pracujących ogółem największą grupę stanowią osoby pracujące w sektorze usługowym (Małopolska – 50,4%, Polska – 55,6%), a dalej w przemyśle (Małopolska – 26,6%, Polska – 27,8%) oraz w rolnictwie (Małopolska – 23,4%, Polska – 16,6%).

Rok 2005 charakteryzował się znacznie większą dynamiką zmian zatrudnienia w ujęciu branżowym niż 2004. Podczas, gdy w 2004 r. spadek udziału liczby pracujących nastąpił tylko w dwóch sekcjach: budownictwie (-3,3%) oraz handlu i naprawach

(-0,5%), w roku 2005 obniżenie udziału pracujących dotyczyło następujących sekcji: przemysł, obsługa nieruchomości i firm, ochrona zdrowia i opieka społeczna, transport, gospodarka magazynowa i łączność, pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna. Z kolei największy wzrost zatrudnienia nastąpił w sekcjach: edukacja (5,3%); pośrednictwo finansowe (10,8%); budownictwo (5,9%); oraz handel i naprawy (4%).

Pracujący w poszczególnych sekcjach gospodarki w Małopolsce⁸					
Sekcja\Dynamika	Małopolska 2002/2003	Małopolska 2003/2004	Małopolska 2004/2005	Małopolska 2002/2005	Polska 2002/2005
Ogółem	0,2%	0,5%	1,1%	1,8%	0,7%
Przemysł i przetwórstwo przemysłowe	-0,3%	1,0%	-2,8%	-2,1%	0,0%
Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo	-0,6%	0,1%	0,0%	-0,4%	-1,1%
Handel i naprawy	3,1%	-0,5%	4,0%	6,8%	3,9%
Edukacja	10,7%	0,6%	5,3%	17,3%	14,7%
Obsługa nieruchomości i firm, nauka	5,0%	3,0%	-0,9%	7,2%	6,2%
Ochrona zdrowia i opieka społeczna	-16,1%	0,3%	-0,6%	-16,4%	-17,0%
Budownictwo	-3,2%	-3,3%	5,9%	-0,9%	-7,7%
Transport, gospodarka magazynowa i łączność	-1,3%	0,2%	-1,3%	-2,3%	-3,4%
Administracja publiczna, obrona narodowa, ubezpieczenia społeczne	3,2%	2,0%	2,3%	7,7%	6,7%
Pozostała działalność usługowa, komunalna, społeczna i indywidualna	0,6%	1,7%	-0,1%	2,3%	5,0%
Hotele i restauracje	5,2%	2,4%	4,8%	12,9%	4,7%
Pośrednictwo finansowe	-7,4%	4,2%	10,8%	6,9%	1,7%

W roku 2005 dynamika wzrostu liczby pracujących była wyższa niż w dwóch poprzednich latach. Pozytywny obraz zmian strukturalnych zaburza utrzymujący się wysoki udział osób pracujących w rolnictwie. Powyższa tabela prezentuje dynamikę zmian struktury pracujących w poszczególnych latach oraz średniookresową dynamikę pracujących dla Małopolski i kraju.

Konkludując, na przestrzeni ostatnich lat w strukturze pracujących dostrzegane są następujące tendencje:

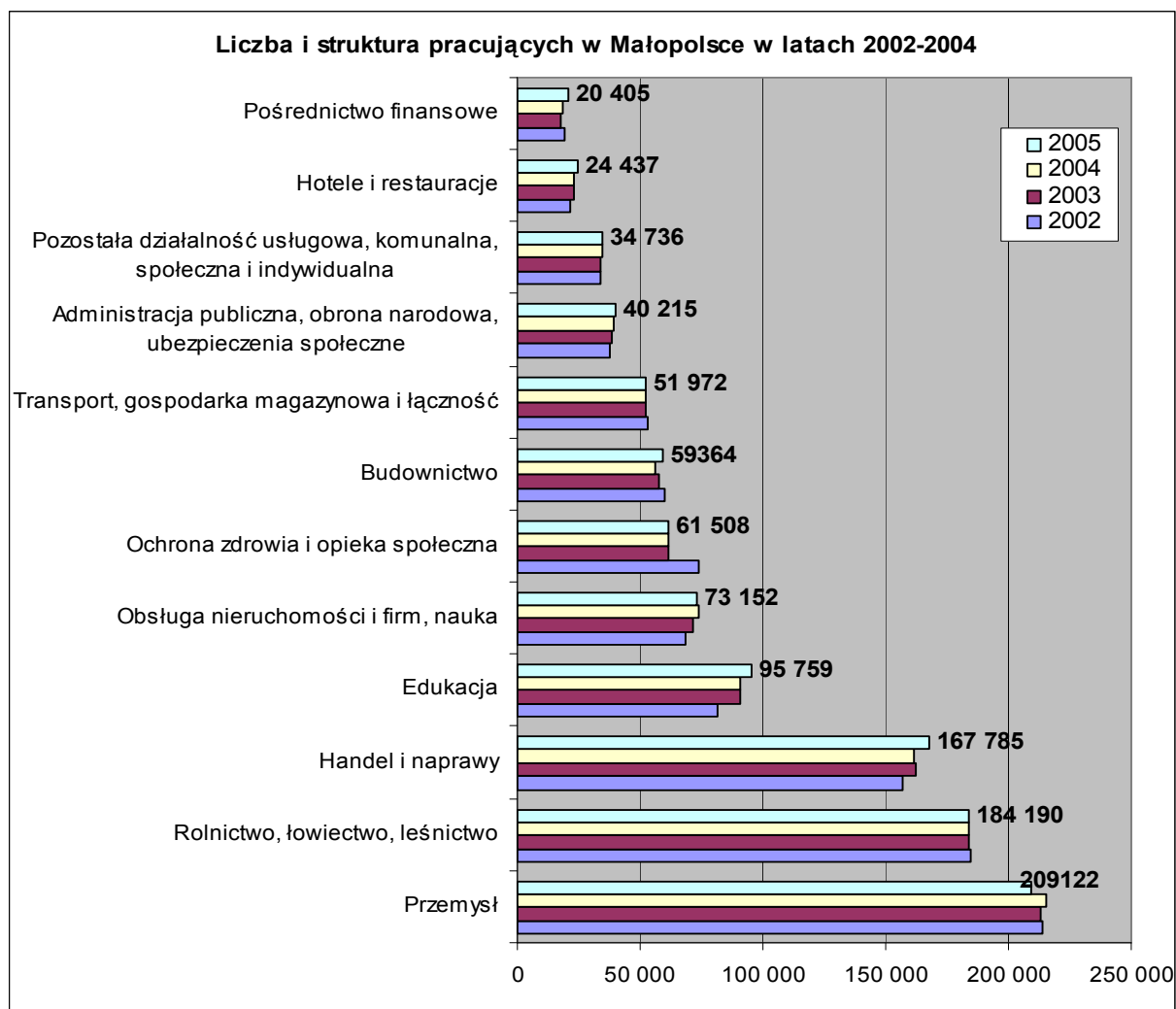
- systematycznie wzrasta udział osób pracujących w usługach;
- nieznacznie spada udział osób pracujących w przemyśle;
- wzrasta udział osób pracujących w budownictwie;
- spada udział osób pracujących w rolnictwie (pomimo wzrostu liczby pracujących w tym sektorze w 2005 r.).

Wśród osób pracujących przeważali mężczyźni. Do najbardziej zmaskulinizowanych sekcji w gospodarce Małopolski należą: budownictwo; transport, gospodarka magazynowa i łączność oraz przemysł i przetwórstwo przemysłowe. Kobiety przeważnie dominują w sekcjach gospodarki związanych z usługami oraz w sekcjach, w których dominuje sektor publiczny.

Specyfika lokalnej gospodarki w znacznym stopniu determinuje strukturę pracujących. Najniższy udział zatrudnienia w rolnictwie (oprócz miast na prawach powiatu) występuje w zachodniej i południowo-zachodniej części Małopolski, podczas gdy działalność mieszkańców powiatów pozostałych części Małopolski w dużym stopniu związana jest z właśnie rolnictwem. W powiatach typowo rolniczych dostrzegany jest też

⁸ Dane dotyczące liczby pracujących dostępne są od 2002 r. Wcześniejsze dane są nieporównywalne.

niższy udział osób zatrudnionych w usługach oraz przemyśle i budownictwie. Najbardziej wyraźnie prawidłowość tę widać w powiatach: dąbrowskim, miechowskim i proszowickim. W przypadku miast na prawach powiatu oraz powiatów zachodnich niski udział osób pracujących w rolnictwie jest rekompensowany przez wysoki udział osób pracujących w pozostałych sektorach gospodarki. Miasta powiatowe odróżniają się w sposób znaczący pod względem udziału osób zatrudnionych w usługach rynkowych. Dominuje tutaj oczywiście Kraków. Porównywalne względem siebie w omawianej kwestii są powiaty Małopolski centralnej oraz zachodniej.

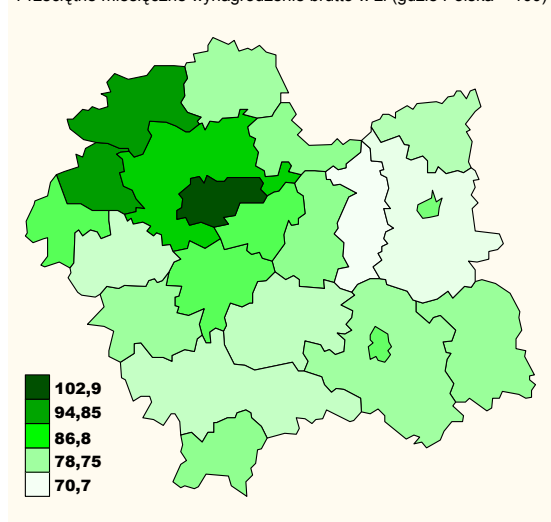
W 2005 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie małopolskim wyniosło 2177,02 zł, a w Polsce – 2360,62 zł⁹. Na tle innych województw Małopolska charakteryzuje się relatywnie niskim poziomem wynagrodzeń. W porównaniu z rokiem poprzednim, w 2005 r. w Małopolsce nastąpił wzrost przeciętnego poziomu wynagrodzeń mieszkańców o 3,8 %. Dynamika wzrostu płac w Małopolsce pokrywa się z dynamiką krajową.

⁹ Dane dotyczą wszystkich zatrudnionych.

Analizując przestrzenne zróżnicowanie poziomu wynagrodzeń regionie, warto zwrócić uwagę, iż jedynie wynagrodzenia w Krakowie są nieznacznie wyższe od średniej krajowej (103 % średniej krajowej). W pozostałych częściach Małopolski wynagrodzenie jest zdecydowanie niższe niż przeciętnie w kraju. Powiaty silniej uprzemysłowione charakteryzują się relatywnie wyższym poziomem wynagrodzeń. Najniższy przeciętny poziom wynagrodzeń występuje w części wschodniej i południowej Małopolski – koncentrując się w powiatach o charakterze rolniczym.

Zróżnicowanie poziomu wynagrodzeń w Małopolsce

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w zł (gdzie Polska = 100)

Przedsiębiorczość

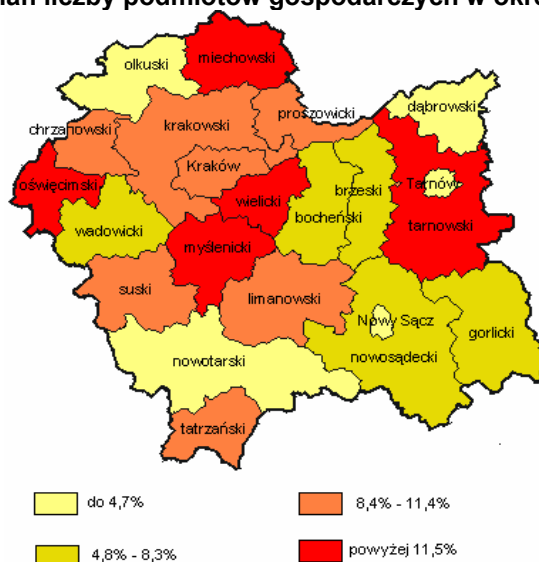
Na koniec 2005 roku w Małopolsce zarejestrowanych było 289,7 tys. podmiotów gospodarczych. W stosunku do roku poprzedniego liczba podmiotów zwiększyła się o 0,2% (tj. o ok. tysiąc przedsiębiorstw). W 2005 r. zarejestrowano 20 564 nowe podmioty gospodarcze, podczas gdy w 2003 r. liczba nowo utworzonych podmiotów wyniosła 18 650 (wzrost o 1914 przedsiębiorstw). W tym samym okresie różnica pomiędzy liczbą zarejestrowanych a wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych zmniejszyła się z blisko 3,8 tys. w 2004 r. do blisko 1,7 tys. w 2005 r. Per saldo bilans podmiotów tworzonych i likwidowanych podmiotów gospodarczych jest nadal dodatni, aczkolwiek zaobserwowana tendencja może być niepokojąca¹⁰.

Małopolskie firmy stanowią 8% podmiotów gospodarczych w kraju, co daje województwu 5 miejsce wśród regionów o największej liczbie zarejestrowanych firm. Wśród nich małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) stanowią aż 99,9% podmiotów gospodarczych. Pod względem struktury własności większość podmiotów zaliczana jest do sektora prywatnego (96,9%).

¹⁰ Tendencję tę potwierdzają badania „Obserwator gospodarczy – diagnoza popytu i podaży na rynku pracy”, zrealizowane w ramach Działania 2.1 ZPORR. Raport z badań znajduje się na stronie internetowej Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie: www.wup-krakow.pl.

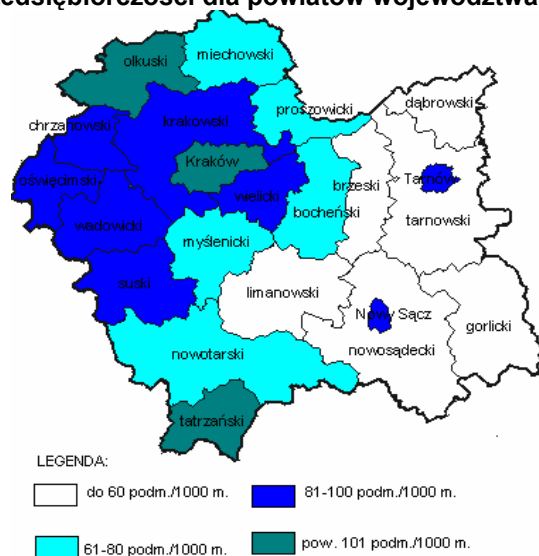
Liczba podmiotów gospodarczych na koniec 2005 r., w porównaniu z 2001 r., była o 8,9% większa. Największe przyrosty odnotowano w powiatach: wielickim, miechowskim, oświęcimskim, myślenickim i tarnowskim, najmniejsze w powiatach: nowotarskim, dąbrowskim, olkuskim i w miastach na prawach powiatu: Tarnowie i Nowym Sączu.

Dynamika zmian liczby podmiotów gospodarczych w okresie 2001 - 2005

Wskaźnikiem obrazującym poziom aktywności mieszkańców jest liczba podmiotów gospodarczych przypadających na 1000 osób. W Małopolsce przypada średnio 89 podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców. Wartość tego wskaźnika jest blisko o 6 punktów niższa, niż średnia dla Polski (ok. 95) i lokuje Małopolskę dopiero na 10 miejscu w kraju.

Wskaźnik przedsiębiorczości dla powiatów województwa małopolskiego

Poziom aktywności gospodarczej mieszkańców jest znacznie zróżnicowany geograficznie. W samym Krakowie zlokalizowanych jest ponad 36% wszystkich podmiotów gospodarczych, podczas gdy obszar ten zamieszkuje zaledwie 23% ludności województwa. Powyższa mapa prezentuje wskaźnik przedsiębiorczości dla powiatów województwa małopolskiego. Widać wyraźnie, że najwyższy poziom aktywności gospodarczej utrzymuje się w miastach oraz części zachodniej województwa. Tylko 6 powiatów charakteryzuje się wyższym, niż średnia wojewódzka, wskaźnikiem przedsiębiorczości.

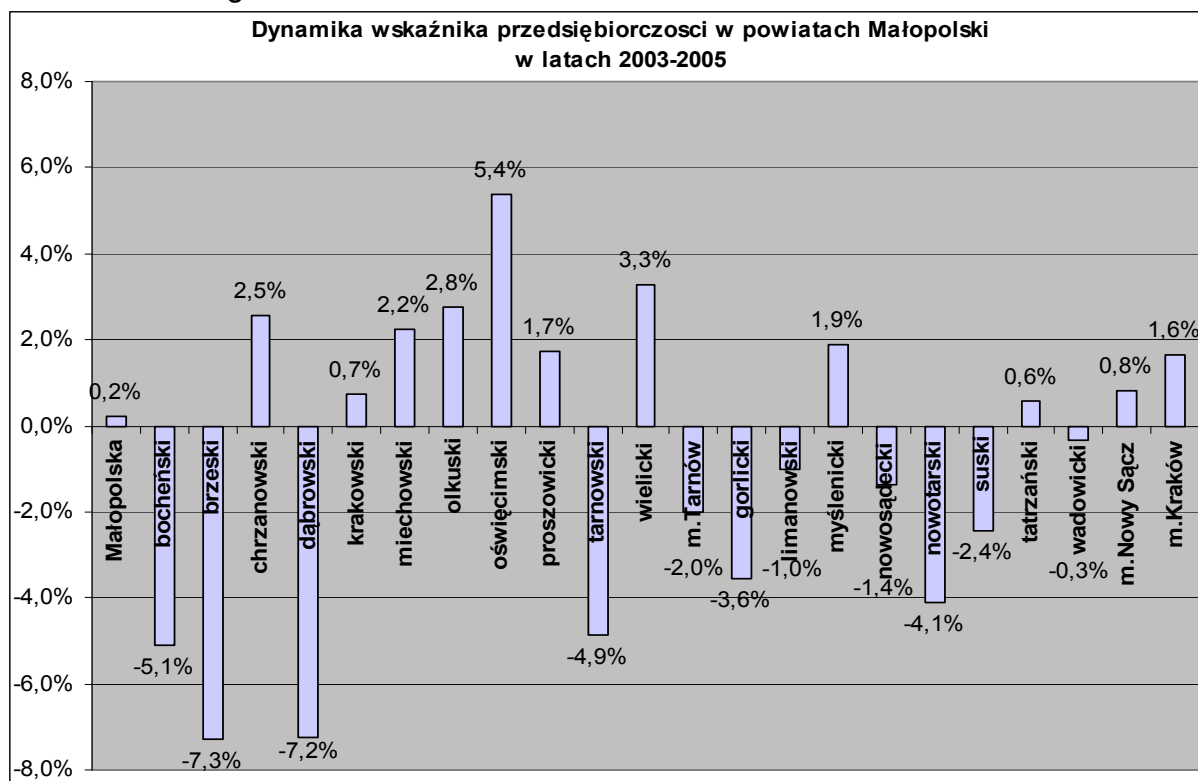
Największą przedsiębiorczością charakteryzują się: miasto Kraków (142), powiat tatrzański (126), powiat olkuski (101), powiat wadowicki (95), Nowy Sącz (94) oraz Tarnów (91). Najniższy wskaźnik aktywności gospodarczej utrzymuje się w powiatach; dąbrowskim (42), tarnowskim (46), nowosądeckim (48), limanowskim (52) i gorlickim (54). Sytuacja w tych powiatach jest tym bardziej niepokojąca, że w okresie ostatnich 3 lat wartość wskaźnika malała. W roku 2005 największy spadek liczby wskaźnika przedsiębiorczości odnotowano w powiecie brzeskim (-4,7) i bocheńskim (-3,7).

Wskaźnik przedsiębiorczości w powiatach województwa małopolskiego						
	2001	2002	2003	2004	2005	dynamika 2003- 2005
Polska	86,1	90,7	93,8	93,7	94,8	1,0%
Małopolska	82,6	86,3	88,9	89,0	89,1	0,2%
bocheński	65,1	68,5	71,8	69,1	68,1	-5,1%
brzeski	57,7	61,6	64,7	61,8	60,0	-7,3%
chrzanowski	76,2	79,1	81,4	82,7	83,4	2,5%
dąbrowski	41,5	43,7	45,6	43,4	42,3	-7,2%
krakowski	74,9	78,5	80,7	81,0	81,3	0,7%
miechowski	60,0	64,3	68,3	70,1	69,9	2,2%
olkuski	91,6	96,2	98,8	101,4	101,5	2,8%
oświęcimski	73,4	77,0	78,4	81,4	82,6	5,4%
proszowicki	54,8	56,6	59,5	60,3	60,6	1,7%
tarnowski	43,5	46,3	48,5	46,3	46,2	-4,9%
wielicki	76,9	81,2	84,6	86,4	87,3	3,3%
m.Tarnów	87,6	90,7	93,3	92,2	91,4	-2,0%
gorlicki	51,5	54,9	55,9	53,4	53,9	-3,6%
limanowski	48,6	51,1	52,2	50,6	51,7	-1,0%
myślenicki	68,8	72,1	74,6	75,1	76,0	1,9%
nowosądecki	46,5	48,3	49,7	47,7	49,0	-1,4%
nowotarski	65,1	66,7	67,9	65,7	65,1	-4,1%
suski	80,2	85,0	88,4	87,4	86,3	-2,4%
tatrzański	116,4	120,6	125,8	125,4	126,5	0,6%
wadowicki	88,1	93,0	95,4	96,2	95,1	-0,3%
m.Nowy Sącz	91,1	92,5	93,3	93,2	94,0	0,8%
m.Kraków	129,5	135,4	139,8	141,9	142,1	1,6%

Dynamika wskaźnika przedsiębiorczości w latach 2003-2005 w Polsce wynosiła 1%, a Małopolsce - 0,2%. Powyżej tej wartości lokowała się połowa powiatów.

Wśród nich najwyższy dynamika przedsiębiorczości miała miejsce w powiatach; oświęcimskim (5,4%), wielickim (3,3%), olkuskim (2,8%), chrzanowskim (2,5%), miechowskim (2,2%), myślenickim (1,9%) i proszowickim (1,7%). Żaden z powiatów nie osiągnął wartości, przy której można mówić o pomyślnej koniunkturze czy dynamicznym wzroście.

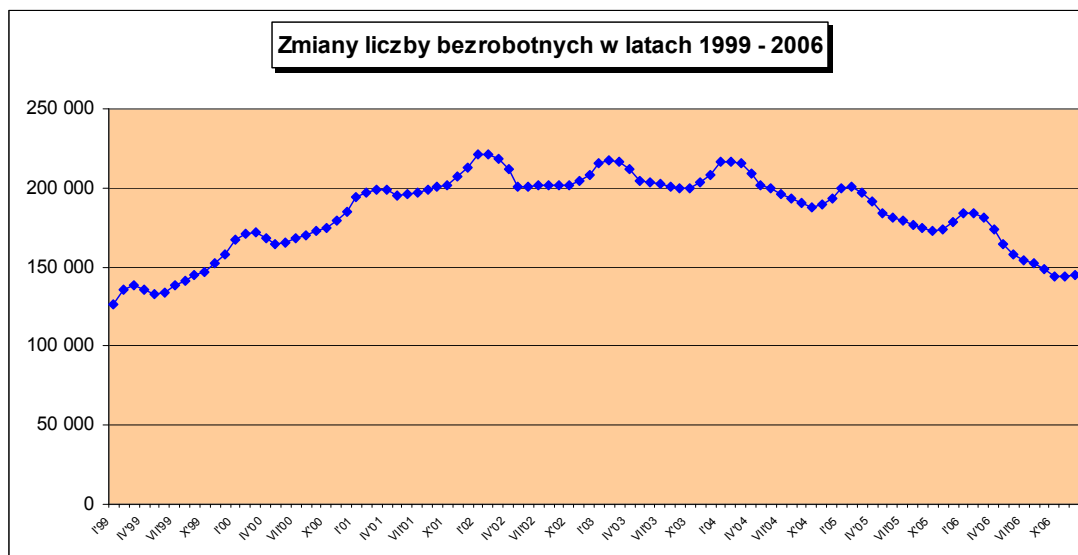
Warto przy tym zwrócić uwagę, że przedsiębiorczość najsilniej rozwija się w powiatach należących do obszaru metropolitalnego Krakowa oraz Małopolski zachodniej. Biorąc pod uwagę fakt, iż zjawisko to jest utrwalone w czasie, można domniemywać, że Małopolska staje w obliczu zjawiska metropolizacji rozwoju skoncentrowanego wokół Krakowa.

Zmiany liczby bezrobotnych

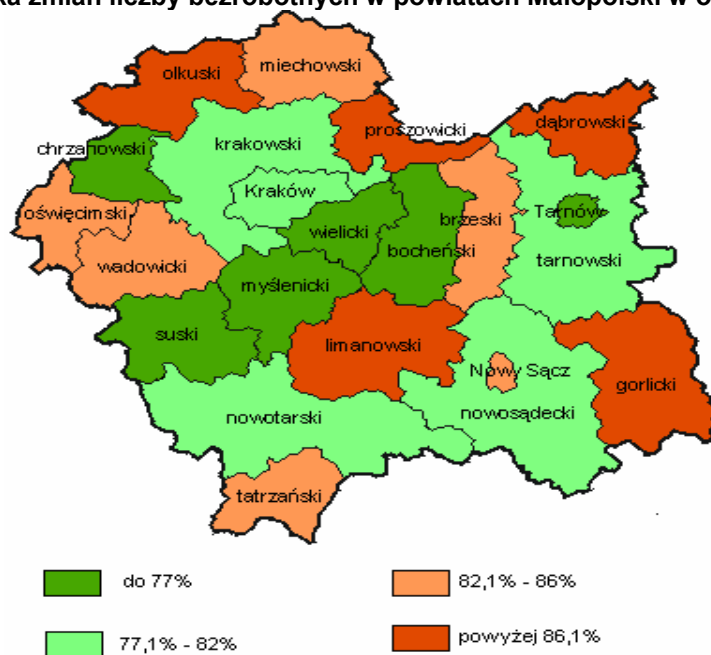
Rok 2006 przyniósł znaczny spadek bezrobocia – o 18,4% w stosunku do grudnia 2005. Zmiany te stanowiły kontynuację tendencji obserwowanych już od końca 2003 r., przy czym podkreślić należy, że w 2006 r. spadek był zdecydowanie wyższy. Na koniec 2006 r. w małopolskich powiatowych urzędach pracy zarejestrowanych było 145 261 osób bezrobotnych. Liczba bezrobotnych zmniejszyła się w ciągu roku o 32 806 osób, nieco więcej niż łącznie w 2 poprzednich latach (29 961 osób). W porównaniu z końcem 2003 r. populacja bezrobotnych zmalała już o prawie 1/3. Obecnie bezrobocie kształtuje się na poziomie z końca 1999 r.

Zmiany spadkowe obserwowano we wszystkich miesiącach 2006 r. za wyjątkiem, stycznia i grudnia, kiedy liczba bezrobotnych nieznacznie się zwiększyła. Koniec i początek roku wiążą się z reguły ze wzrostem liczby bezrobotnych ze względu na napływ bezrobotnych zatrudnianych przy pracach sezonowych. Pod koniec roku częściej dokonywane są przez pracodawców również redukcje zatrudnienia.

W poprzednich latach okresowe zwiększenie liczby bezrobotnych również występowało w I i IV kwartale, z tym, że zmiany wzrostowe dotyczyły dłuższego okresu. Zarówno w 2004 r., jak i w 2005 r. były to 4 miesiące.

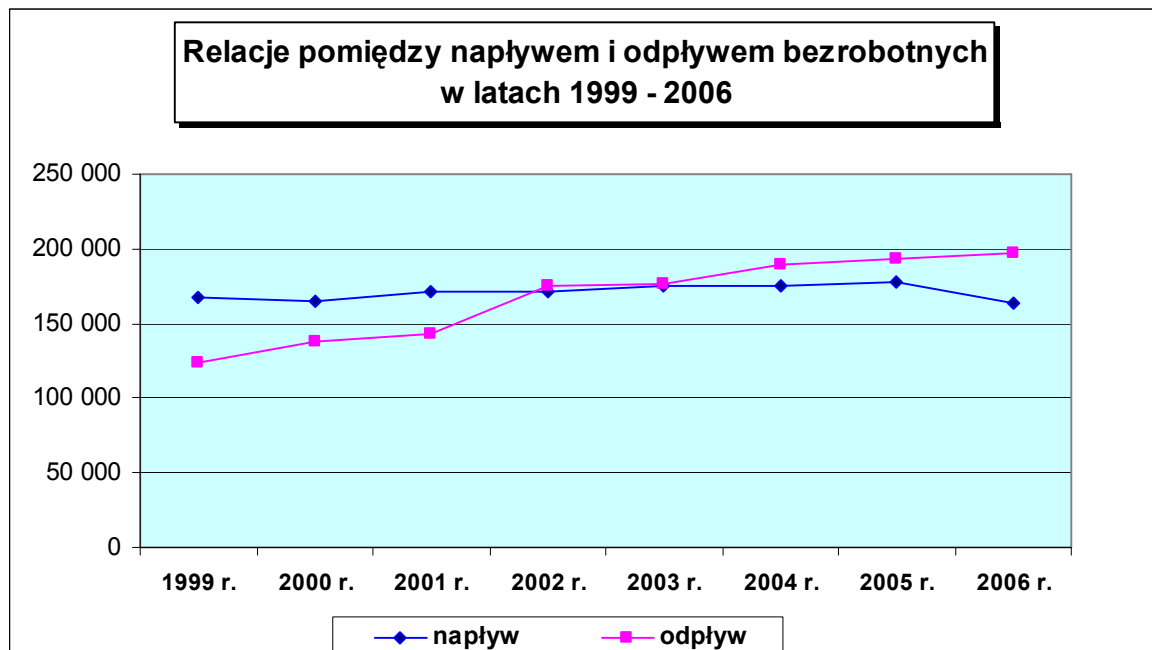
Dynamika zmian liczby bezrobotnych w powiatach Małopolski w okresie 2005 - 2006

Spadek bezrobocia dotyczył wszystkich powiatów województwa małopolskiego, z tym, że jego skala była zróżnicowana. Najwyższe zmniejszenia liczby bezrobotnych (prawie 30%) wystąpiły w powiatach suskim, myślenickim i bocheńskim, najmniejsze (7%) – w powiatach: dąbrowskim i gorlickim.

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych wg stanu na koniec									dynamika zmian	
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	06/98	06/06
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10=9/1	11=9/8
PUP Bochnia	3 358	4 655	5 406	6 217	5 772	5 616	5 280	4 663	3 438	102,4	73,7
PUP Brzesko	4 116	5 555	6 066	6 939	6 769	6 527	5 852	5 508	4 567	111,0	82,9
PUP Chrzanów	3 946	6 239	7 308	8 500	9 358	10 159	9 631	8 808	6 758	171,3	76,7
PUP Dąbrowa Tarnowska	4 335	4 951	5 492	5 787	5 744	5 473	5 140	4 918	4 555	105,1	92,6
PUP Gorlice	8 184	10 138	11 004	12 036	11 650	11 699	10 971	10 276	9 545	116,6	92,9
GUP Kraków	11 353	18 713	24 454	29 746	30 132	29 926	26 905	25 324	20 308	178,9	80,2
UPP Kraków	4 970	8 519	10 713	12 465	11 591	11 326	10 376	9 244	7 314	147,2	79,1
PUP Limanowa	8 395	9 968	10 896	11 894	11 391	11 558	11 235	10 109	8 701	103,6	86,1
PUP Miechów	1 509	2 254	2 741	3 037	3 098	3 222	2 911	2 675	2 218	147,0	82,9
PUP Myślenice	3 518	5 165	6 580	7 361	7 468	7 607	7 174	6 416	4 656	132,3	72,6
SUP w Nowym Sączu	4 118	5 327	6 168	7 364	7 452	7 539	7 407	6 737	5 737	139,3	85,2
PUP dla Powiatu Nowosądeckiego	12 001	15 395	17 414	20 511	19 995	19 803	19 315	16 854	13 548	112,9	80,4
PUP Nowy Targ	6 010	8 874	9 433	10 930	9 998	9 692	8 671	8 321	6 587	109,6	79,2
PUP Olkusz	5 740	8 092	9 764	10 547	9 963	9 768	8 717	8 025	7 060	123,0	88,0
PUP Oświęcim	5 507	7 627	9 091	10 886	10 738	10 866	10 028	9 316	7 734	140,4	83,0
PUP Proszowice	1 221	1 891	2 340	2 622	2 558	2 472	2 342	2 193	1 895	155,2	86,4
PUP Sucha B.	2 873	3 612	4 020	4 853	4 920	4 926	4 694	3 638	2 682	93,4	73,7
M. Tarnów	4 633	5 834	6 775	7 687	7 073	7 139	6 825	6 416	4 890	105,5	76,2
Powiat tarnowski	8 551	11 036	12 202	13 602	12 464	12 840	12 006	11 373	8 905	104,1	78,3
PUP Wadowice	6 279	8 329	9 502	10 880	10 325	10 186	8 959	8 866	7 441	118,5	83,9
PUP Wieliczka	2 442	3 898	5 113	5 931	6 230	6 169	5 765	5 132	3 924	160,7	76,5
PUP Zakopane	1 432	2 138	2 670	3 298	3 486	3 515	3 375	3 255	2 798	195,4	86,0
Woj. małopolskie	114 491	158 210	185 152	213 093	208 175	208 028	193 579	178 067	145 261	126,9	81,6

Zmiany zachodzące w 2006 r. w zakresie liczby bezrobotnych wynikały z korzystnych relacji pomiędzy liczbą rejestrujących się w powiatowych urzędach pracy, a liczebnością wyrejestrowanych bezrobotnych. W 2006 r. wystąpił znaczny spadek napływu do bezrobocia – o 8,1% (14 534 osoby). Jednocześnie liczba wyrejestrowań, w stosunku do wcześniejszego roku, wzrosła – o 1,4% tj. 2 760 osób.

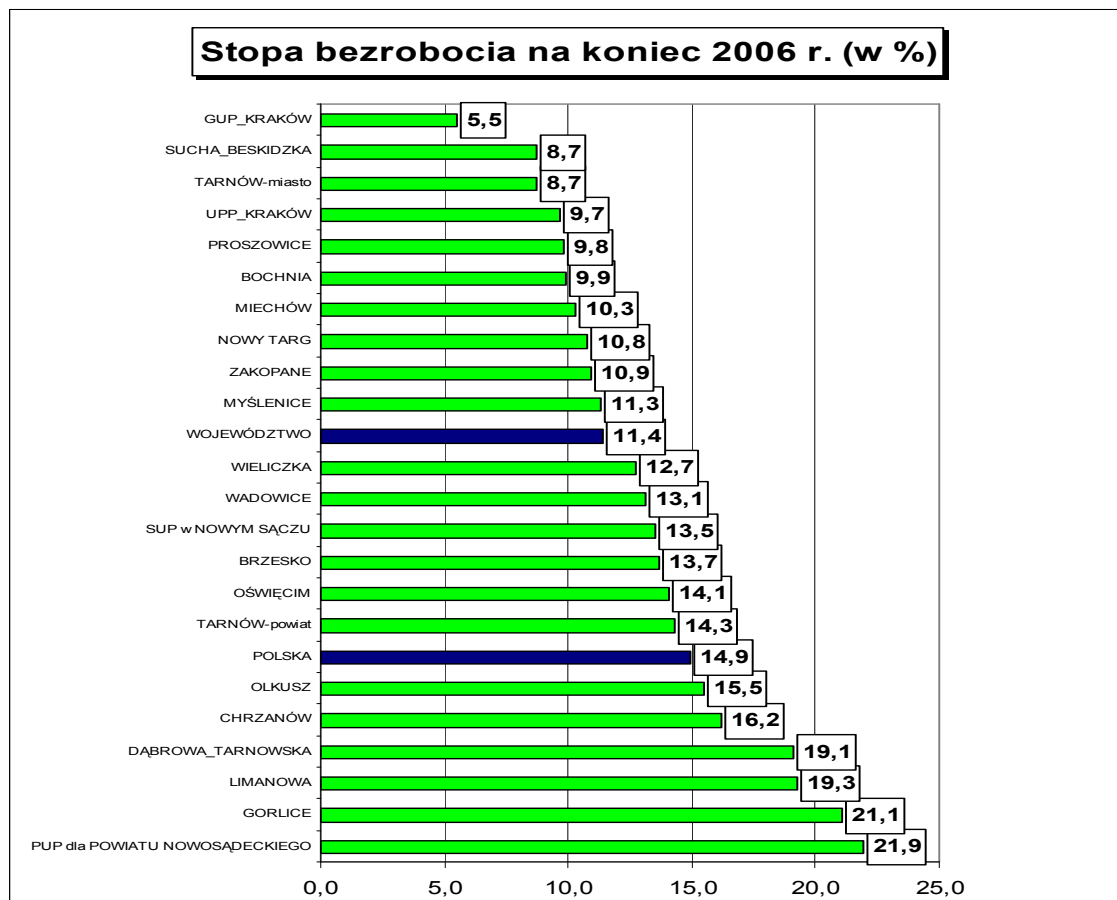

W grupie zarejestrowanych dominowały osoby trafiające do rejestrów powiatowych urzędów pracy po raz kolejny – 74,2%. Tylko mniej więcej co 4 osoba z ogółu rejestrujących się w 2006 r. w urzędach pracy odnotowywana była w ewidencji urzędów po raz pierwszy.

Wśród powodów wyrejestrowań od lat wyróżniają się pod względem liczebności 3 podstawowe: podjęcie pracy, brak gotowości do podjęcia pracy oraz dobrowolna rezygnacja ze statusu bezrobotnego. W 2006 r. ich udział w strukturze wyrejestrowań był następujący: 43,7%, 32,3%, 5,7% i nie odbiegał zasadniczo od odnotowanego w 2005 r.

Stopa bezrobocia

Stopa bezrobocia, podstawowy wskaźnik określający poziom bezrobocia, wynosiła na koniec 2006 r. 11,4% i była najniższą wartością tego wskaźnika w kraju. Stopa bezrobocia dla Polski kształtowała się w tym czasie na poziomie 14,9%. W Małopolsce występuje znaczne zróżnicowanie wysokości stopy bezrobocia. W grudniu 2006 r. wartość najwyższa tego wskaźnika stanowiła prawie czterokrotność wartości najniższej. Od lat najniższy poziom stopy bezrobocia notuje się w Krakowie (5,5% - XII 2006 r.), najwyższy – w powiecie nowosądeckim (21,9% - XII 2006 r.). Relatywnie niskie bezrobocie odnotowano w Tarnowie i powiecie suskim (po 8,7 %) oraz powiatach: krakowskim (9,7%), proszowickim (9,8%), bocheńskim (9,9%), Wysokie bezrobocie notowane jest w powiecie gorlickim (21,1%), limanowskim (19,3%) i dąbrowskim (19,1%).

Struktura bezrobotnych

W kilku ostatnich latach obserwuje się pewne zmiany zachodzące w strukturze bezrobotnych:

- spada odsetek:
 - bezrobotnych z prawem do zasiłku (za wyjątkiem ostatniego roku)
 - bezrobotnych w wieku do 24 lat
 - bezrobotnych przebywających na bezrobociu 12 – 24 m-cy
 - bezrobotnych zwolnionych z przyczyn zakładu pracy
- stabilizuje się odsetek:
 - zamieszkałych na wsi
 - bezrobotnych przebywających w rejestrze ponad 12 miesięcy
- rośnie odsetek:
 - kobiet - wzrost w ostatnich 3 latach
 - bezrobotnych przebywających na bezrobociu powyżej 24 m-cy
 - bezrobotnych w wieku powyżej 44 lat
 - niepełnosprawnych

Na koniec 2006 r. przeciętnie co 8 osoba posiadała uprawnienia do pobierania zasiłku. W okresie 1999 r. – 2005 r. odsetek bezrobotnych z prawem do zasiłku sukcesywnie malał. W 2006 r. tendencja ta uległa wyhamowaniu i udział tej grupy na koniec roku pozostawał właściwie na poziomie z poprzedniego roku (XII 2005 – 11,5%, XII 2006 – 11,7%).

Struktura bezrobotnych wg miejsca zamieszkania od kilku lat wykazuje stabilność. Proporcje pomiędzy udziałem bezrobotnych zamieszkałych na wsi a bezrobotnymi zamieszkałymi w mieście wykazują dużą zbieżność z relacjami zachodzącymi w analogicznej strukturze mieszkańców Małopolski.

Od 3 lat systematycznie rośnie odsetek kobiet w populacji bezrobotnych. Jest to związane z bardziej intensywnym odpływem mężczyzn z rejestrów urzędów pracy. W odniesieniu do końca 2003 r. liczba bezrobotnych mężczyzn spadła o 41,6%, natomiast liczba bezrobotnych kobiet – o 19,4%. Spadek bezrobocia w przypadku mężczyzn był więc 2-krotnie większy. W efekcie na koniec 2006 r. kobiety stanowiły już 59,6%, natomiast mężczyźni tylko 40,4% ogółu bezrobotnych w Małopolsce. Generalnie mężczyźni są grupą bardziej mobilną. Statystyki wskazują, że przeważają oni zarówno w napływie, jak i odpływie z rejestrów. Kobiety tymczasem dominują w grupie długotrwale bezrobotnych. Z racji pełnionych ról w rodzinie to mężczyźni częściej przemieszczają się w poszukiwaniu lepszej pracy. Kobiety natomiast pozostają na miejscu, ponieważ to na nich w większym stopniu ciąży obowiązki opiekuńcze. Tak wysoki obecnie spadek bezrobocia mężczyzn związany jest więc z wyższym odpływem do pracy za granicą. Z kolei, w związku z wyjazdem za granicę dużej liczby fachowców z branży budownictwa, poszerzyła się też oferta zatrudnienia na rynku budowlanym. Odpływ do pracy w krajowym budownictwie ze względu na specyfikę tworzonych tam stanowisk pracy, dotyczy jednak również głównie mężczyzn.

Systematycznie zmniejsza się w populacji bezrobotnych udział osób zwolnionych z przyczyn zakładu pracy. Przyczyną tego zjawiska jest spadek liczby realizowanych w naszym województwie zwolnień grupowych. Na koniec 2006 r. osoby zwolnione z przyczyn zakładu pracy stanowiły już tylko 4,3%, podczas gdy na koniec 1999 r. - 9,2%.

Struktura bezrobotnych według wieku

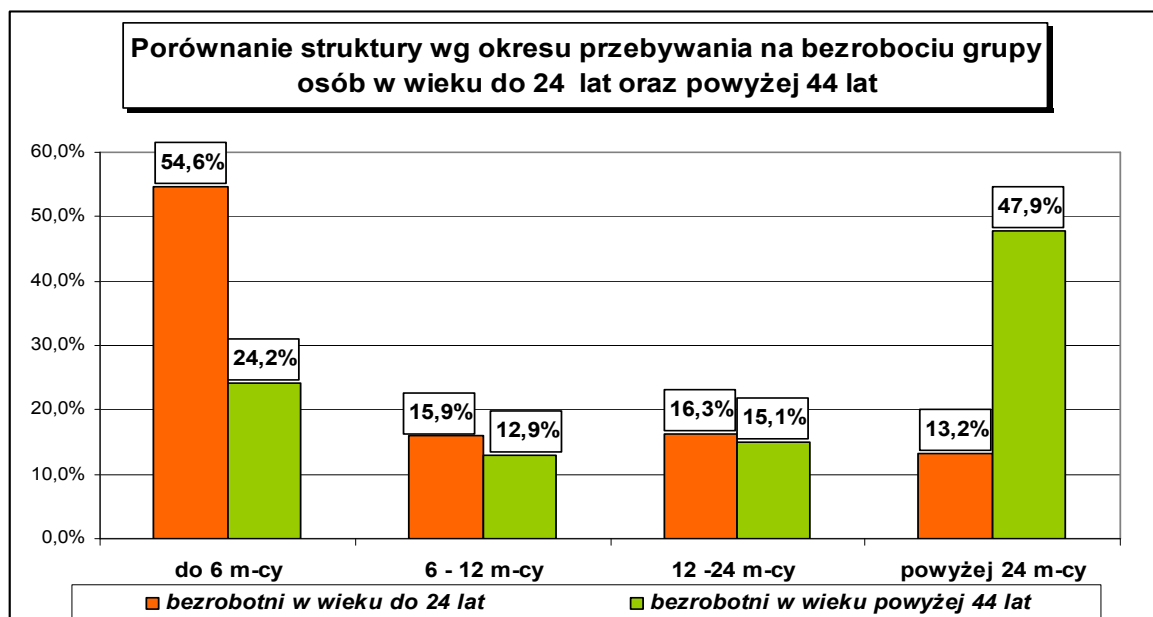
wiek	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
do 24 lat	38%	36%	34%	32%	31%	29%	27%	24%
25 – 34 lata	29%	28%	28%	28%	28%	28%	28%	28%
35 – 44 lata	23%	23%	23%	23%	22%	22%	21%	21%
powyżej 44 lat	10%	13%	15%	17%	19%	21%	24%	27%

W ciągu ostatnich 7 lat w strukturze bezrobotnych wg wieku uwidaczniają się dwie wyraźne tendencje. Z jednej strony maleje odsetek bezrobotnych w najmłodszej kategorii wiekowej, czyli do 24 lat. Jednocześnie systematycznie rośnie udział bezrobotnych w wieku powyżej 44 lat. Na koniec 1999 r. grupa bezrobotnych w wieku do 24 lat była 4-krotnie większa niż grupa bezrobotnych w wieku powyżej 44 lat. Natomiast

na koniec 2006 r. odsetek osób w wieku powyżej 44 lat był już o 3 punkty procentowe wyższy niż udział bezrobotnych w wieku do 24 lat.

Jest to zapewne rezultat prowadzonych od lat, zogniskowanych na młodzieży, działań aktywizacyjnych. Młodzi ludzie ponadto chętniej uczestniczą w organizowanych przez powiatowe urzędy pracy różnych formach aktywizacji zawodowej i są bardziej mobilni niż bezrobotni w starszych grupach wiekowych. Potwierdza to wyższy w ich przypadku udział w napływie i odpływie. W efekcie znacznie niższy odsetek osób w tej kategorii wiekowej pozostaje długotrwale bez pracy.

W przypadku osób starszych występuje dokładne odwrócenie tych zależności. Mniejsza liczba takich osób trafia do ewidencji powiatowych urzędów pracy. Jest im natomiast znacznie trudniej ponownie wrócić na rynek pracy. Wskazuje na to wysoki w tej grupie bezrobotnych odsetek osób pozostających bez pracy ponad 24 m-ce. Wg stanu na koniec 2006 r. osoby takie stanowiły prawie połowę grupy bezrobotnych w wieku powyżej 44 lat. Co więcej problem długotrwałego bezrobocia przypadku starszych osób narasta. W stosunku do końca 2005 r. odsetek bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 24 m-ce w wieku powyżej 44 roku życia wzrósł o 1,2% punktu procentowego, podczas gdy odsetek osób w tej samej kategorii w wieku do 24 roku życia zmniejszył się – o 2,2 punktu procentowego.

Struktura bezrobotnych według wykształcenia

wykształcenie	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
wyższe	2%	3%	4%	4%	5%	5%	6%	7%
poli.i śr.zawod	23%	23%	24%	24%	24%	25%	25%	26%
LO	7%	7%	6%	6%	7%	8%	9%	10%
zasadnicze zaw.	44%	42%	42%	41%	39%	37%	35%	33%
gimnazjalne i poniżej	25%	25%	24%	25%	25%	25%	24%	25%

Zmiany w strukturze bezrobotnych wg wykształcenia idą w kierunku zwiększania się odsetka bezrobotnych z wykształceniem wyższym oraz policealnym i średnim zawodowym, przy jednoczesnym spadku udziału osób, które zakończyły naukę na poziomie szkoły zasadniczej zawodowej i są odzwierciedleniem zmian w poziomie wykształcenia mieszkańców Małopolski.

Mimo poprawy poziomu wykształcenia zarejestrowanych w Małopolsce bezrobotnych, nadal najliczniejszą grupą są w tej populacji osoby po szkołach zasadniczych zawodowych, a co czwarta osoba zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy ukończyła co najwyżej gimnazjum.

Struktura bezrobotnych według czasu pozostawania na bezrobociu

czas pozostawania na bezrobociu	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
do 6 m-cy	42%	37%	35%	34%	33%	33%	36%	36%
6 – 12 m-cy	21%	19%	18%	17%	16%	16%	14%	14%
12 - 24 m-cy	17%	23%	21%	20%	19%	17%	16%	15%
powyżej 24 m-cy	20%	22%	27%	29%	32%	34%	34%	35%

Połowa bezrobotnych pozostaje bez pracy ponad rok, przy czym odsetek bezrobotnych przebywających na bezrobociu 12 - 24 m-cy sukcesywnie maleje, zwiększa się natomiast udział pozostających poza zatrudnieniem ponad 2 lata. W grupie tej wysoki jest odsetek kobiet, osób z niskim, co najwyżej zasadniczym poziomem wykształcenia oraz osób w wieku powyżej 44 lat.

Struktura bezrobotnych według stażu pracy

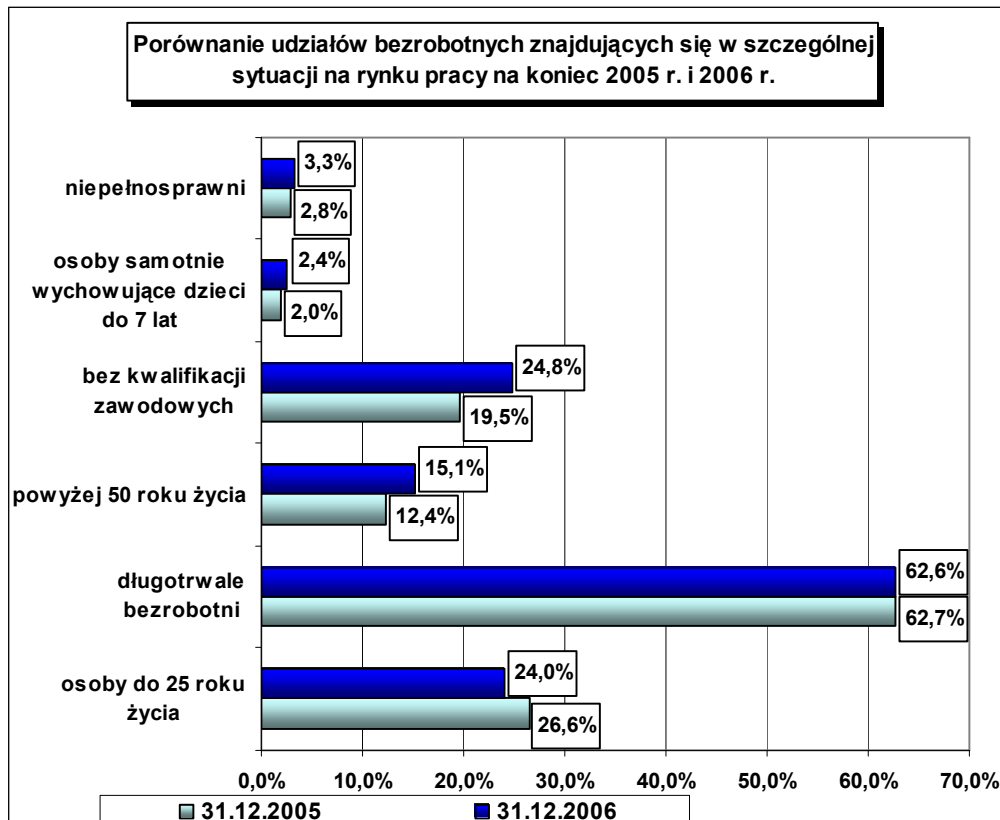
Staż pracy	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
do 1 roku	13%	12%	15%	15%	14%	14%	13%	14%
1 - 5	21%	20%	18%	18%	18%	19%	19%	18%
5 - 10	14%	14%	14%	14%	14%	14%	14%	14%
10 - 20	19%	20%	18%	18%	17%	17%	17%	17%
ponad 20 lat	7%	8%	9%	10%	10%	11%	11%	12%
bez stażu	26%	26%	26%	26%	26%	25%	26%	25%

Struktura wg stażu pracy jest bardzo stabilna. W ciągu ostatnich 7 lat podlegała jedynie nieznacznym wahaniom. Tylko w przypadku najmniej licznej grupy – osób z ponad 20-letnim stażem pracy, zaobserwować można stałe, stopniowe zwiększanie udziału (1999 r. – 7%, 2006 r. – 12%).

Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy wyróżnia w populacji bezrobotnych osoby znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Są to:

- bezrobotni do 25 roku życia,
- bezrobotni długotrwale,

- bezrobotni powyżej 50 roku życia
- bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych,
- bezrobotni samotnie wychowujący co najmniej jedno dziecko do 7 roku życia,
- bezrobotni niepełnosprawni

Niepełnosprawni są niewielką liczebną grupą bezrobotnych. Wg stanu na koniec 2006 r. stanowili 3,3% ogółu tej populacji (4 792 osoby). Należy jednak zauważyć, że w ciągu ostatnich 7 lat odsetek tej grupy systematycznie wzrastał. W stosunku do końca 1999 r. zwiększył się 3-krotnie.

Bezrobotni długotrwale to osoby, które w ciągu 2 ostatnich lat przebywały na bezrobociu łącznie przez okres ponad 12 m-cy. Grupa ta stanowi dużą część ogółu bezrobotnych – wg stanu na koniec 2006 r. 62,6% (91 006 osób). W stosunku do poprzedniego roku udział tej grupy pozostał stabilny.

Bez zmian pozostał również odsetek bezrobotnych samotnie wychowujących co najmniej 1 dziecko do lat 7. Należy też zaznaczyć, że jest to niewielka liczebnie grupa bezrobotnych (3 549 osób wg stanu na koniec 2006 r.).

Wg stanu na koniec 2006 r., co czwarty bezrobotny nie posiadał kwalifikacji zawodowych (35 968 osób). W przypadku tej grupy nie ma możliwości odniesienia się do końca 2005 r., ponieważ w 2006 r. wprowadzona została zmiana w kwalifikowaniu bezrobotnych do tej grupy.

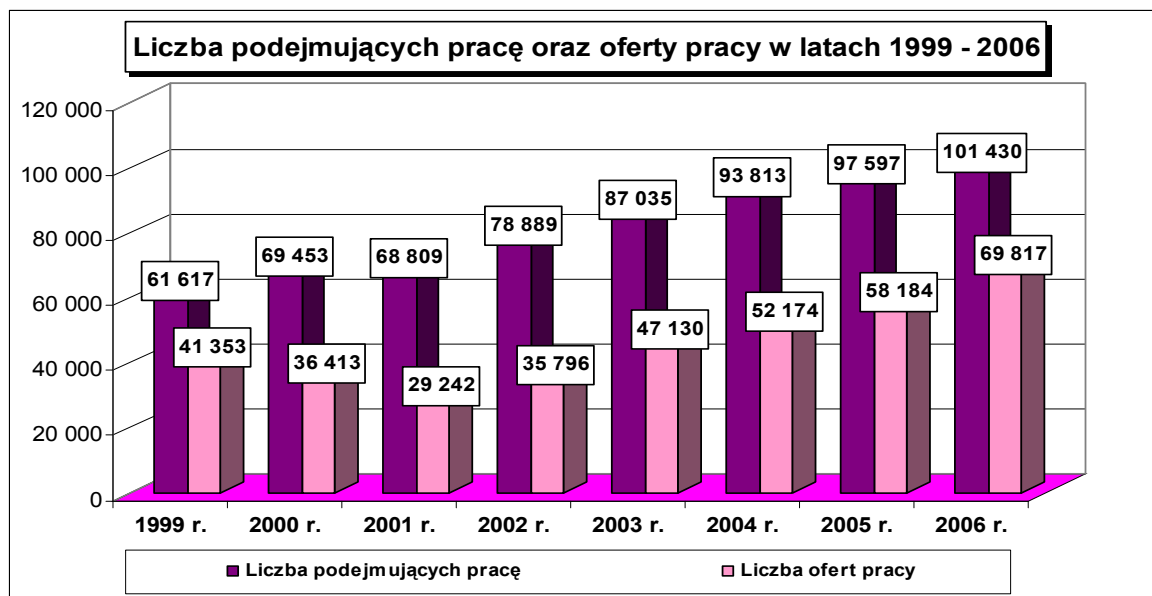
Wg stanu na 31.12.2006 r., w rejestrach małopolskich powiatowych urzędów pracy znajdowały się 21 984 osoby w wieku powyżej 50 roku życia oraz 34 889 osób w

wieku do 25 roku życia. Zmiany ilościowe w tych grupach idą w kierunku wyrównania się ich liczebności i wpisują się w opisanie wcześniej tendencje zachodzące w strukturze wiekowej populacji bezrobotnych. W porównaniu z końcem 2005 r. odnotowano wzrost odsetka osób w wieku powyżej 50 roku życia i spadek udziału osób w wieku do 25 lat.

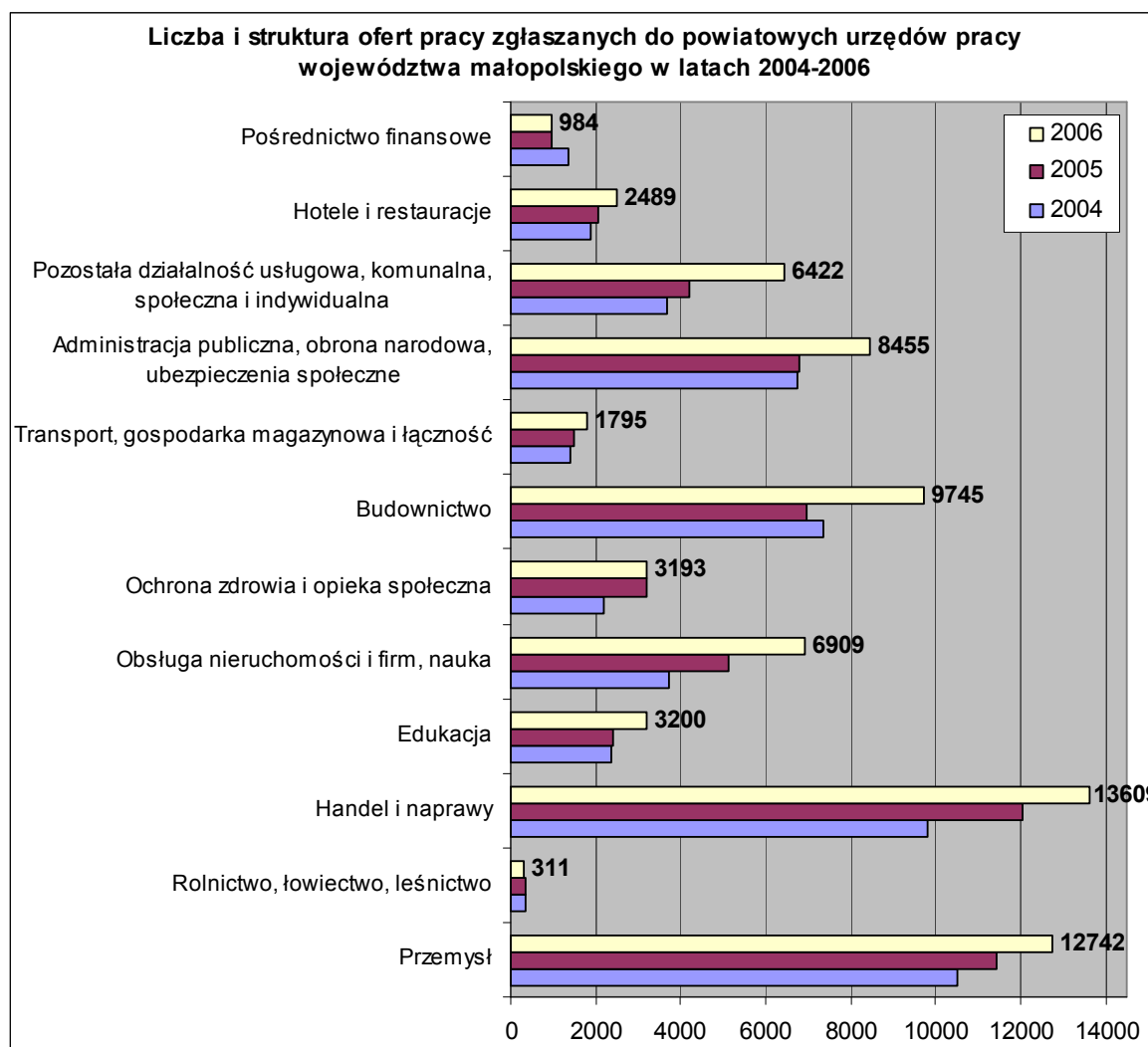
Oferty i podjęcia pracy

W 2006 r. do małopolskich powiatowych urzędów pracy wpłynęło 69 817 ofert pracy – o 20% (11 633 propozycje pracy) więcej niż w 2005 r., przy czym znacząco – o ponad 1/3 - zwiększyły się oferty z wolnego rynku, natomiast oferty subsydiowane pozostały na poziomie z roku poprzedniego. Tak duże zwiększenie napływu ofert niesubsydiowanych wskazuje na poprawę sytuacji na rynku pracy i może być sygnałem ożywienia gospodarczego.

Najwięcej ofert zgłoszono dla takich kategorii zawodowych jak: sprzedawcy i demonstratorzy (7 282), pracownicy biurowi gdzie indziej niesklasyfikowani (6 093), bez zawodu (2 902), pomoce i sprzątaczk biurowe i hotelowe (2 261), pracownicy administracyjni i sekretarze (2 096), magazynierzy (1 938), robotnicy przy pracach prostych w przemyśle (1 835), cieśle i stolarze budowlani (1 520), robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym (1 506), kierowcy samochodów ciężarowych (1 318) oraz murarze (1 279). Analiza zawodów, w których zgłoszono zapotrzebowanie na pracowników wskazuje na segment pośrednictwa pracy obsługiwany przez powiatowe urzędy pracy oraz formy pomocy, z których skorzystać mogą pracodawcy oraz osoby bezrobotne (staż zawodowy, subsydiowane zatrudnienie i inne).

Liczba bezrobotnych podejmujących pracę w roku 2006 wyniosła 101 430¹¹ osób. W stosunku do roku poprzedniego była większa o 3 833 osoby (tj. 3,9%). Większość bezrobotnych (61,6%) samodzielnie znalazła pracę.

Wśród sekcji PKD pod względem liczby ofert pracy dominowały handel i naprawy, przemysł (z wyjątkiem górnictwa i energetyki), budownictwo oraz administracja publiczna. Prawie we wszystkich sekcjach (za wyjątkiem rolnictwa oraz pośrednictwa finansowego) nastąpił wzrost liczby zgłaszanych ofert pracy. Gdy porównać rok 2004 i 2006, największy wzrost miał miejsce w przypadku obsługi nieruchomości (86%), działalności usługowej komunalnej (75%) oraz ochrony zdrowia i pomocy społecznej (46%).

Analiza bezrobocia w kategoriach grup zawodowych wskazuje na fakt, iż w Małopolsce występuje duża koncentracja bezrobocia w zawodach: 47 grup zawodowych

¹¹ Do grupy osób, które podjęły pracę zaliczono również osoby rozpoczynające staż, przygotowanie zawodowe i prace społecznie użyteczne.

spośród 365, w których występowały osoby bezrobotne, skupia 80% osób bezrobotnych. Tabela zawiera tylko te, w których liczba bezrobotnych przekraczała 650.

Tabela . Bezrobocie oraz oferty pracy wg grup zawodów elementarnych							
Ip.	Kod grupy	Nazwa grupy zawodów	Bezrobotni ogółem			2006	
			zmiana 2005 - 2006	zmiana 2005 - 06 w %	2006	udział kobiet w %	>12 miesięcy w % oferty pracy
1	"0000"	Bez zawodu	-1784	-8,2%	20058	61,6%	7,7%
2	"2321"	Nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych	-47	-5,0%	894	73,6%	22,7%
3	"2411"	Ekonomiści	-486	-24,8%	1472	80,4%	26,8%
4	"2419"	Specjaliści do spraw ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani	-91	-6,9%	1219	72,5%	20,0%
5	"3112"	Technicy budownictwa, ochrony środowiska	-327	-14,3%	1954	37,7%	23,7%
6	"3114"	Technicy elektroniki, telekomunikacji i pokrewni	-200	-22,1%	703	11,9%	18,5%
7	"3115"	Technicy mechaniki	-655	-20,6%	2525	12,0%	26,0%
8	"3119"	Technicy gdzie indziej niesklasyfikowani	-158	-11,3%	1243	78,6%	29,0%
9	"3212"	Technicy rolnicy, leśnicy i pokrewni	-225	-12,0%	1658	73,5%	32,5%
10	"3213"	Technicy technologii żywności	-27	-3,7%	710	82,4%	30,4%
11	"3214"	Dietetycy i żywieniowcy	-63	-4,2%	1452	87,3%	22,9%
12	"3414"	Organizatorzy turystyki i pokrewni	+75	12,0%	701	83,7%	19,5%
13	"3415"	Agenci do spraw sprzedaży (handlowcy)	-47	-3,4%	1320	69,4%	18,9%
14	"3419"	Pracownicy do spraw finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani	-287	-6,1%	4442	89,5%	28,1%
15	"3431"	Pracownicy administracyjni, sekretarze i pokrewni	-91	-8,8%	940	86,8%	33,3%
16	"4121"	Pracownicy do spraw finansowo-statystycznych	-279	-22,3%	973	92,4%	58,0%
17	"4131"	Magazynierzy i pokrewni	-392	-22,5%	1347	41,4%	52,6%
18	"4191"	Pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani	-1461	-25,2%	4331	88,7%	47,2%
19	"5122"	Kucharze	-826	-14,6%	4849	84,6%	43,5%
20	"5123"	Kelnerzy i pokrewni	-535	-18,5%	2358	91,5%	56,3%
21	"5141"	Fryzjerzy, kosmetyczki i pokrewni	-217	-12,5%	1521	96,6%	30,3%
22	"5221"	Sprzedawcy i demonstratorzy	-3014	-18,1%	13611	90,5%	49,9%
23	"6111"	Rolnicy produkcji roślinnej	-240	-22,9%	809	74,4%	43,8%
24	"6131"	Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej	-65	-6,8%	884	80,4%	34,5%
25	"7121"	Murarze i pokrewni	-1559	-37,9%	2556	0,4%	42,1%
26	"7123"	Cieśle, stolarze budowlani i pokrewni	-650	-37,7%	1073	1,4%	43,0%
27	"7136"	Monterzy instalacji i urządzeń sanitarnych	-388	-29,5%	929	0,8%	42,6%
28	"7141"	Malarze budowlani i pokrewni	-559	-29,7%	1321	12,3%	51,2%
29	"7222"	Ślusarze i pokrewni	-1456	-28,3%	3695	4,9%	41,6%
30	"7223"	Ustawiacze-operatorzy obrabiarek skrawających do metali	-398	-22,2%	1391	26,7%	49,5%
31	"7231"	Mechanicy pojazdów samochodowych	-1324	-32,4%	2765	0,5%	31,3%
32	"7233"	Mechanicy - monterzy maszyn i urządzeń	-567	-23,7%	1821	12,1%	34,9%
33	"7241"	Elektromechanicy	-228	-24,4%	705	11,3%	33,8%
34	"7242"	Elektromonterzy	-612	-34,9%	1144	7,8%	44,5%
35	"7412"	Piekarze, cukiernicy i pokrewni	-585	-18,5%	2574	64,1%	41,0%
36	"7422"	Stolarze i pokrewni	-728	-32,9%	1482	11,3%	38,0%
37	"7432"	Tkacze, dziewiarze i pokrewni	-56	-7,7%	672	97,6%	59,5%
38	"7433"	Krawcy, kapelusznicy i pokrewni	-901	-19,8%	3654	98,7%	47,2%
39	"7436"	Szwaczki, hafciarki i pokrewni	-234	-17,0%	1144	99,0%	64,3%
40	"7443"	Obuwnicy	-349	-22,0%	1239	78,9%	61,7%
41	"8321"	Kierowcy samochodów osobowych	-588	-37,1%	996	0,9%	45,6%
42	"8323"	Kierowcy samochodów ciężarowych	-444	-37,2%	749	0,3%	48,2%
43	"9132"	Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i podobne	-1071	-19,3%	4466	94,3%	63,0%
44	"9141"	Gospodarze budynków	-354	-15,8%	1890	38,1%	54,7%

45	"9152"	Portierzy, woźni i pokrewni	-236	-18,9%	1013	44,4%	60,0%	398
46	"9313"	Robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym	-1223	-36,0%	2173	1,8%	47,2%	1506
47	"9321"	Robotnicy przy pracach prostych w przemyśle	-462	-15,9%	2446	71,4%	61,1%	1835
48	"*****"	Pozostałe zawody	-6392	-17,9%	29383	57,3%	43,8%	21874
Razem w tabeli			-26414	-18,6%	115878	60,2%	37,0%	47980
Ogółem			-32806	-18,4%	145261	59,6%	38,4%	69854

Tabela uwzględnia tylko te grupy zawodów, w których liczba osób bezrobotnych przekracza 650

Wśród grup zawodowych, pod względem liczebności osób bezrobotnych, wyróżniają się następujące kategorie:

- bez zawodu
- sprzedawcy i demonstratorzy
- kucharze
- pomoce i sprzątaczk biurowe i hotelowe
- pracownicy ds. finansowych i handlowych gdzie indziej niesklasyfikowani
- pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani
- ślusarze i pokrewni
- krawcy, kapelusznicy i pokrewni
- mechanicy pojazdów samochodowych
- piekarze, cukiernicy i pokrewni.

Spośród wymienionych grup zawodów, 4 ostatnie należą do 7 wielkiej grupy zawodowej „robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy”. Ogólnie, w opisywanej tabeli uwzględniającej 47 grup zawodowych, 16 należało do tej kategorii, co jednoznacznie wskazuje na profesje, które dominują wśród małopolskich bezrobotnych. Są to zawody związane z wykształceniem zasadniczym zawodowym i dotyczą pracowników, których praca ma charakter manualny.

Najbardziej liczebną kategorią zawodową jest grupa „bez zawodu” licząca 20 058 osób. Kategoria ta obejmuje przede wszystkim ludzi z wykształceniem podstawowym i niepełnym podstawowym oraz posiadających wykształcenie średnie ogólnokształcące, nie poparte żadnymi kwalifikacjami zawodowymi, dyplomem uprawniającym do wykonywania zawodu lub doświadczeniem zawodowym. O dobrej sytuacji tych osób na rynku pracy świadczyć może fakt, że osoby te stosunkowo krótko pozostają w rejestrach bezrobocia (8% stanowią bezrobotni dłużej niż 12 miesięcy) oraz to, że w ostatnim roku ogólna liczba bezrobotnych w z tej kategorii zmalała o 3 014 osób. W grupie tej 62% stanowią kobiety.

Grupa zawodowa „sprzedawcy i demonstratorzy” liczyła w końcu 2006 roku 13 611 osób. Grupa ta odnotowała największy spadek (o 3 014 osób) bezrobotnych oraz cechowała się największą zgłoszoną liczbą ofert pracy (7 282) spośród wszystkich grup zawodowych. 90% bezrobotnych w tej grupie zawodowej to kobiety, natomiast połowa była bezrobotna dłużej niż 12 miesięcy.

„Kucharze” to grupa zawodowa licząca prawie 3 razy mniej (4 849) osób, niż poprzednio opisywana „sprzedawcy i demonstratorzy”. Dla grupy tej w 2006 roku zgłoszono 920 ofert pracy. Łącznie w całym województwie w 2006 roku *per saldo* ze statystyk ubyło 826 osób. Wśród kucharzy zdecydowanie dominują kobiety (85%), natomiast udział osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy stanowi 44%.

Czwartą grupą zawodową, pod względem liczebności osób bezrobotnych jest „pomoce i sprzątaczk biurowe i hotelowe” (4 466 osób), z której w roku 2006 ubyło 1 071 osób. Grupa ta cechuje się tym, że zdecydowanie dominują w niej kobiety (94%)

oraz jest grupą o największym udziale osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy (63%). Tak wysoki udział osób bezrobotnych może być powodowany w największej mierze bardzo niskim poziomem kwalifikacji osób wykonujących dotychczas zawód sprzątaczkę. W 2006 roku zgłoszono 2 261 ofert pracy w tym zawodzie.

Ogólnie, wśród najbardziej liczebnych grup zawodowych dominują te, w których kobiety stanowią większość (27 grup zawodowych na 47 zaprezentowanych w tabeli). Generalnie w zawodach, w których dominują kobiety, ich udział wahał się w okolicach 80%. Spośród wielkich grup zawodowych, ze względu na dominację kobiet, wyróżniała się 5 grupa „pracownicy usług osobistych i sprzedawcy”, która skupia przede wszystkim sfeminizowane zawody usługowe takie jak: kucharz, kelner, fryzjer i kosmetyczka oraz sprzedawca. Podobnie w ramach 2 grupy wielkiej „specjaliści” wszystkie grupy zawodowe zdominowane były przez kobiety, wśród których znalazły się takie zawody jak: nauczyciele gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, ekonomiści oraz specjaliści ds. ekonomicznych i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani. Warto wskazać, że zawody te cechowały się dodatkowo niskim udziałem osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy.

Na podstawie zestawienia można wysnuć wniosek, że im niższy poziom kwalifikacji (w miarę przemieszczania się w dół tabeli), tym trudniej znaleźć pracę, o czym świadczy wzrastający udział osób bezrobotnych dłużej niż 12 miesięcy w ogóle bezrobotnych w danym zawodzie. Zawodami o największym udziale osób bezrobotnych dłużej niż 12 miesięcy są: szwaczki i hafciarki (64,3%), pomoce i sprzątaczkę biurowe i hotelowe (63%), obuwnicy (61,7%), robotnicy przy pracach prostych w przemyśle (61,1%), portierzy i woźni (60%) oraz tkacze i dziewiarze (59,5%). Wskazane zawody związane są albo z bardzo niskim poziomem kwalifikacji, albo grupą zawodów związanych z produkcją wyrobów włókienniczych, odzieży i obuwia. Sytuacja osób w tych zawodach jest niepokojąca ze względu na długotrwały brak kontaktu z pracą oraz ograniczone zapotrzebowanie na te kwalifikacje.

W roku 2006 w porównaniu do poprzedniego liczba osób bezrobotnych zmalała o 32 806. Zawodami, które w największej mierze przyczyniły się do tego spadku były: sprzedawcy i demonstratorzy (3 014), kategoria bez zawodu (1 784), murarze (1 559), pracownicy obsługi biurowej gdzie indziej niesklasyfikowani (1 461), ślusarze (1 456), mechanicy pojazdów samochodowych (1 324), robotnicy pomocniczy w budownictwie ogólnym (1 223) oraz pomoce i sprzątaczkę biurowe i hotelowe (1 071). Zawodem, który w tym samym czasie cechował się wzrostem liczby osób bezrobotnych w rejestrach był organizator turystyki (75 osób).

Ogólnie w 2006 roku liczba osób bezrobotnych zmalała o 18,4%. Zawodami, które cechowały się najwyższą dynamiką spadkową (ponad dwukrotną) były: murarz (37,9%), cieśla i stolarz budowlany (37,7%), kierowca samochodów ciężarowych (37,2%), kierowca samochodów osobowych (37,1%) oraz robotnik pomocniczy w budownictwie ogólnym (36%).

1.3 Rynek pracy w Małopolsce na tle kraju i innych województw

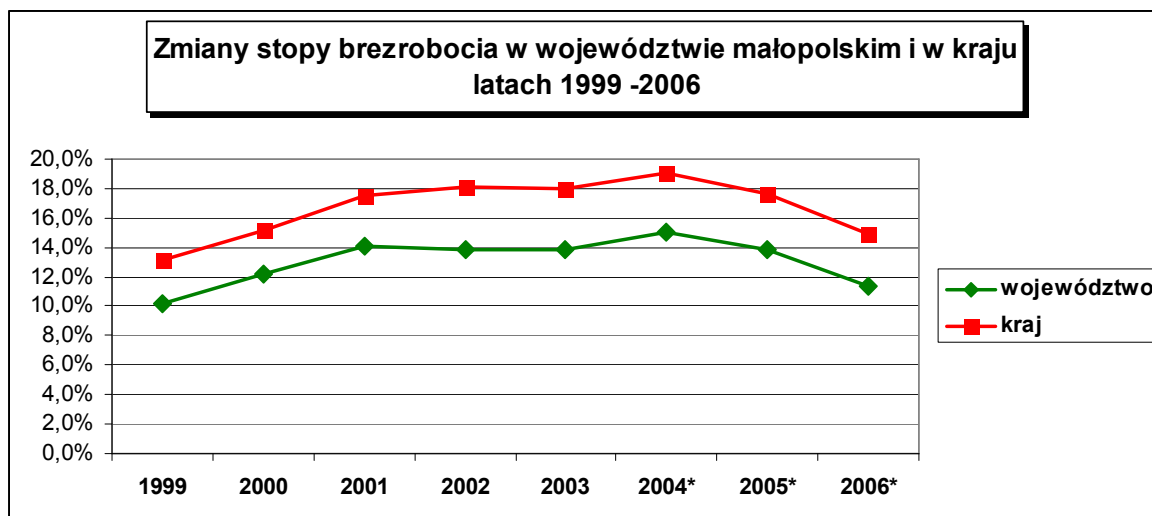
Na koniec 2006 r. bezrobotni zarejestrowani w małopolskich powiatowych urzędach pracy stanowili 6,3% ogółu bezrobotnych w kraju. Dla porównania populacja mieszkańców Małopolski obejmowała 8,6% ogółu mieszkańców Polski (wg stanu na 30.06.2006 r.), a pracujący w Małopolsce to 8,1% ogółu pracujących w Polsce (wg stanu na 31.12.2005 r.)

W 2006 r. liczba zarejestrowanych bezrobotnych zmniejszyła się w skali całego kraju o 17% (o 463 590 osób). Spadek kształtował się więc na poziomie dwukrotnie wyższym niż rok wcześniej. Zmiany o takim charakterze wystąpiły we wszystkich województwach. Najwyższą dynamikę spadkową odnotowano w województwach: pomorskim i dolnośląskim – 79%, najniższą – w województwie lubelskim – 90%. Małopolska zaliczała się do grupy województw, w których nastąpiło największe zmniejszenie liczby bezrobotnych.

Zmiany w poziomie bezrobocia w poszczególnych województwach w okresie 2006 - 2005.

Województwa	Liczba bezrobotnych		dynamika	Stopa bezrobocia (w %)		dynamika
	XII 2005 r.	XII 2006 r.		XII 2005 r.	XII 2006 r.	
	1	2		3	4	
Dolnośląskie	233 352	185 417	79%	20,5	16,8	82%
Kujawsko - Pomorskie	188 021	160 061	85%	22,3	19,3	87%
Lubelskie	156 832	141 763	90%	17,0	15,5	91%
Lubuskie	89 151	72 816	82%	23,3	19,3	83%
Łódzkie	198 429	160 698	81%	17,9	14,8	83%
Małopolskie	178 067	145 261	82%	13,8	11,4	83%
Mazowieckie	332 525	285 612	86%	13,8	11,9	86%
Opolskie	69 396	60 058	87%	18,6	16,3	88%
Podkarpackie	163 956	145 246	89%	18,4	16,5	90%
Podlaskie	73 193	61 773	84%	15,5	13,3	86%
Pomorskie	159 900	125 951	79%	19,3	15,5	80%
Śląskie	281 280	229 819	82%	15,4	12,8	83%
Świętokrzyskie	117 754	99 406	84%	20,6	17,8	86%
Warmińsko - Mazurskie	150 910	127 574	85%	27,5	23,7	86%
Wielkopolskie	211 420	169 089	80%	14,6	11,8	81%
Zachodniopomorskie	168 814	138 866	82%	25,6	21,7	85%
Polska	2 773 000	2 309 410	83%	17,6	14,9	85%

Spadkowym zmianom w liczbie bezrobotnych odpowiadały analogiczne zmiany w zakresie poziomu stopy bezrobocia.

W ciągu ostatnich 7 lat województwo małopolskie wyróżniało się pozytywnie jednym z najniższych poziomów wskaźnika stopy bezrobocia rejestrowanego. Okresowo, z reguły w II półroczu, stopa bezrobocia dla Małopolski osiągała najniższe wskazania w kraju. Na koniec 2006 roku stopa bezrobocia w województwa małopolskiego wynosiła 11,4%. W tym czasie wskaźnik ten dla Polski kształtował się na poziomie – 14,9%. Od maja 2006 Małopolska miała najniższy poziom stopy bezrobocia w kraju.

Struktura bezrobotnych Małopolsce i kraju

Grupa	Małopolska	Polska
- kobiety	59,6%	56,5%
- zamieszkali na wsi	53,6%	43,5%
- z prawem do zasiłku	11,7%	13,5%
- niepełnosprawni	3,3%	3,1%
- do 25 roku życia	24,0%	20,6%
- powyżej 50 roku życia	15,1%	18,8%
- długotrwale bezrobotni	62,6%	65,7%
- bez kwalifikacji zawodowych	24,8%	29,9%
<i>Wg czasu pozostawania na bezrobociu</i>		
- do 6 miesięcy	36,1%	36,1%
- 6-12 miesięcy	14,1%	14,5%
- 12 -24 miesięcy	15,3%	15,4%
- powyżej 24 miesięcy	34,5%	33,9%
<i>Wg wykształcenia</i>		
- wyższe	7,0%	6,1%
- policealne i średnie zawodowe	25,7%	22,0%

- średnie ogólnokształcące	9,7%	8,4%
- zasadnicze zawodowe	33,0%	30,9%
- gimnazjalne i poniżej	24,6%	32,5%
<i>Wg stażu pracy ogółem</i>		
- do 1 roku	13,5%	14,5%
- 1-5 lat	18,2%	18,8%
- 5-10 lat	13,5%	13,5%
- 10-20 lat	17,3%	16,3%
- 20-30 lat	10,3%	11,2%
- 30 lat i więcej	1,8%	2,0%
- bez stażu	25,3%	23,6%
<i>Wg wieku</i>		
- do 24 roku życia	24,0%	20,6%
- 25-34 lata	28,1%	27,8%
- 35-44 lata	20,9%	19,9%
- 45-54 lata	22,0%	25,0%
- powyżej 54 lat	4,9%	6,7%

Porównanie struktur bezrobotnych Małopolski i Polski pozwala na stwierdzenie, że bezrobotni w Małopolsce są młodszy i lepiej wykształceni. W przypadku Małopolski notuje się też większy odsetek kobiet oraz bezrobotnych zamieszkałych na wsi. W tym drugim przypadku różnica wiąże się z niższym, w stosunku do średniokrajowego, stopniem urbanizacji naszego województwa. W 2005 r. wskaźnik urbanizacji Małopolski wynosił 49,6%, natomiast w kraju - 61,4%.

Województwo Małopolskie wyróżnia się na tle innych województw:

- wysokim udziałem w populacji bezrobotnych ludzi młodych do 25 roku życia. Na koniec 2006 r. Małopolska znajdowała się pod tym względem na drugim miejscu w kraju. Pierwsze miejsce zajmowało w tym wypadku województwo lubelskie.
- niskim odsetkiem bezrobotnych w wieku powyżej 50 roku życia
Wiąże się to z młodością, w porównaniu z ogólnokrajową, strukturą wiekową ludności naszego województwa oraz niskim stopniem urbanizacji. Obserwowana jest, bowiem zależność występowania wyższych udziałów osób starszych w populacji bezrobotnych w ośrodkach miejskich.
- niskim odsetkiem długotrwale bezrobotnych
- niskim odsetkiem bezrobotnych z prawem do zasiłku
- wysokim udziałem kobiet w populacji bezrobotnych
- wysokim odsetkiem bezrobotnych z wykształceniem wyższym oraz policealnym i średnim zawodowym
- wysokim odsetkiem bezrobotnych zamieszkałych na wsi

Struktura bezrobotnych wg miejsca zamieszkania jest ściśle związana z analogiczną strukturą mieszkańców odpowiednich rejonów. Zamieszkali na wsi stanowią niewielki odsetek populacji bezrobotnych w województwie śląskim, natomiast w województwach: małopolskim, podkarpackim, świętokrzyskim i lubelskim ich udział jest znaczny.

Porównanie struktury bezrobotnych w wybranych województwach wg stanu na 31.12.2006 r.

województwa	bezrobotni zarejestrowani (w tys.)	stopa bezrobocia	spadek liczby bezrobotnych w 2006 r.	osoby w wieku do 25 roku życia	osoby w wieku powyżej 50 roku życia	długotrwale bezrobotni	zamieszkali na wsi	z prawem do zasiłku
POLSKA	2 309,4	14,9%	16,7%	20,6%	18,8%	65,7%	43,5%	13,5%
Małopolska	145,3	11,4%	18,4%	24,0%	15,1%	62,6%	53,6%	11,7%
Podkarpackie	145,2	16,5%	11,4%	23,0%	12,3%	67,5%	63,4%	10,6%
Świętokrzyskie	99,4	17,8%	15,6%	21,7%	16,6%	69,4%	55,5%	11,2%
Śląskie	229,8	12,8%	18,3%	18,8%	20,3%	64,5%	18,8%	11,2%
Wielkopolskie	169,1	11,8%	20,0%	22,7%	17,2%	62,6%	46,5%	14,7%
Pomorskie	125,9	15,5%	21,2%	21,0%	19,3%	64,7%	46,9%	16,6%

Podsumowanie:

- W Małopolsce występują znaczne różnice pomiędzy stopniem rozwoju społecznego i gospodarczego powiatów. Wskazuje na to m.in. zróżnicowanie stopy bezrobocia, wskaźnika przedsiębiorczości czy struktura zatrudnienia. Widoczne jest zjawisko metropolizacji rozwoju, koncentrującego się w Krakowie i jego najbliższym otoczeniu (tzw. Krakowskim Obszarze Metropolitalnym - KOM).
- Pogłębia się proces starzenia społeczeństwa - pomimo, że mieszkańcy Małopolski są przeciętnie młodszy od mieszkańców innych regionów. Maleje udział osób w wieku przedprodukcyjnym, a wzrasta udział osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym. Podczas, gdy większość osób w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym mieszka w miastach, większość osób w wieku przedprodukcyjnym zamieszkuje obszary wiejskie.
- Małopolskę charakteryzuje wyższy, niż średnio w kraju, udział osób aktywnych zawodowo (pracujących i bezrobotnych) wśród osób w wieku produkcyjnym. Pod koniec 2005 r. udział ten wynosił 56,4%.
- Mieszkańcy województwa małopolskiego dysponują relatywnie wyższym poziomem wykształcenia niż mieszkańcy innych regionów kraju. W porównaniu z całym krajem Małopolska posiada wyższy wskaźnik udziału mieszkańców z wykształceniem wyższym oraz zasadniczym zawodowym. Udział osób z wykształceniem średnim i policealnym kształtuje się na poziomie średniej krajowej. Mniej jest natomiast osób, które zakończyły edukację w szkole podstawowej oraz bez wykształcenia.
- Mieszkańców Małopolski charakteryzuje niższy, niż przeciętnie, w kraju poziom uczestnictwa mieszkańców w kształceniu ustawicznym. W roku 2005 udział osób

uczących się i doksztalających w grupie osób 25-64 wynosił 4,7% i był o 0,5 pkt. proc. niższy niż średnio w kraju.

- Wskaźnik liczby przedsiębiorstw w przeliczeniu na 1000 mieszkańców pozostaje na niższym poziomie, niż średnio w kraju (Małopolska – 89, Polska - 95).
- Wzrasta liczba osób pracujących (zatrudnionych i samozatrudnionych) w województwie małopolskim oraz wskaźnik zatrudnienia. W 2005 r. wyniósł on 48,3 % i, w porównaniu z rokiem poprzednim, nastąpił jego wzrost o 1 punkt procentowy.
- Utrzymują się pozytywne tendencje zmian w strukturze zatrudnienia:
 - ✓ systematycznie wzrasta poziom zatrudnienia w usługach i budownictwie;
 - ✓ spada udział osób pracujących w rolnictwie
- Wzrasta poziom wynagrodzeń w Małopolsce. Nadal jednak na tle innych województw Małopolska charakteryzuje się relatywnie niskim poziomem wynagrodzeń.
- W 2006 r. poziom bezrobocia w Małopolsce zdecydowanie zmniejszył się, a skala spadku była dwukrotnie wyższa niż w dwóch poprzednich latach. Poziom i kierunki odpływu z bezrobocia pozostały w porównaniu z 2005 r. niezmienione, zdecydowanie natomiast zmniejszył się napływ do rejestrów powiatowych urzędów pracy.
- Spadek bezrobocia obserwowano we wszystkich powiatach województwa. Nie zmieniła się natomiast skala zróżnicowania terytorialnego w poziomie tego zjawiska. Od kilku lat najwyższa w Małopolsce stopa bezrobocia stanowi prawie czterokrotność najniższej wartości tego wskaźnika.
- Zmniejszenie poziomu bezrobocia nastąpiło głównie dzięki znacznemu odpływowi mężczyzn z rejestrów powiatowych urzędów pracy. W stosunku do końca 2003 r., populacja ta zmniejszyła się dwukrotnie bardziej niż grupa bezrobotnych kobiet. Generalnie mężczyźni są grupą bardziej mobilną. Statystyki wskazują, że przeważają oni zarówno w napływie, jak i odpływie. Kobiety tymczasem dominują w grupie długotrwale bezrobotnych. Z badań pracodawców i informacji urzędów pracy wynika, że bezrobotni mężczyźni częściej podejmują pracę za granicą, kobiety natomiast pozostają na miejscu, ponieważ to na nich w większym stopniu ciążyą obowiązki opiekuńcze. W ostatnim roku większość ofert dotyczyła pracy w zawodach „męskich”, głównie z branży budowlanej. W minionym roku pojawił się problem deficytu pracowników budowlanych. Wyjazdami za granicę fachowców urzędy pracy tłumaczą również problemy pracodawców krajowych ze znalezieniem pracowników.
- Od 7 lat w populacji bezrobotnych sukcesywnie maleje odsetek osób w wieku do 24 lat. Jest to rezultat prowadzonych od lat, ukierunkowanych na młodzież, działań aktywizacyjnych. Młodzi ludzie chętniej uczestniczą w organizowanych przez powiatowe urzędy pracy różnych formach aktywizacji zawodowej i są bardziej mobilni, niż bezrobotni w starszych grupach wiekowych. Potwierdza to wyższy w ich przypadku udział w napływie i odpływie z rejestrów. W efekcie znacznie niższy odsetek osób w tej kategorii wiekowej pozostaje długotrwale bez pracy.
- Odwrotna tendencja dotyczy osób w wieku powyżej 45 lat. W ich przypadku obserwuje się systematyczny wzrost udziału w populacji bezrobotnych. Osobom starszym, jeśli już znajdują się na bezrobociu, znacznie trudniej wrócić do aktywności na rynku pracy. Statystyki wskazują, że zdecydowanie więcej czasu zajmuje im, w porównaniu do osób w wieku do 24 lat, znalezienie pracy. Niemal połowa tej grupy pozostaje w ewidencji powiatowych urzędów pracy ponad 2 lata.

- O 20% zwiększyła się, w porównaniu z 2005 r., liczba ofert pracy trafiających do powiatowych urzędów pracy, przy czym zwiększyła się przede wszystkim pula miejsc pracy zgłaszanych z wolnego rynku – o 1/3. Liczba ofert subsydiowanych pozostała na podobnym poziomie. Tak znaczne zwiększenie napływu ofert niesubsydiowanych wskazuje na poprawę sytuacji na rynku pracy, będącą efektem wzrostu gospodarczego.

1.4 Rynek pracy w Małopolsce w świetle badań

Dla uzupełnienia i poszerzenia informacji o sytuacji na rynku pracy niezbędne jest prowadzenie pogłębionej obserwacji zachodzących na nim procesów. W tym celu realizowane są badania społeczne oraz opracowywane analizy i ekspertyzy, których zadaniem jest naświetlenie aktualnych trendów związanych z poszczególnymi aspektami rynku pracy. W niniejszym rozdziale zostaną przekrojowo wskazane najważniejsze wnioski wynikające z badań społecznych i analiz. W przeglądzie uwzględniono wyniki badań prowadzonych, bądź zleczanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie (w tym w ramach projektu „Małopolskie Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji”), a także projektów o charakterze badawczym realizowanych w ramach Działania 2.1 ZPORR. Badaniom realizowanym w 2006 r. podlegały: osoby bezrobotne, pracodawcy oraz oferty pracy.

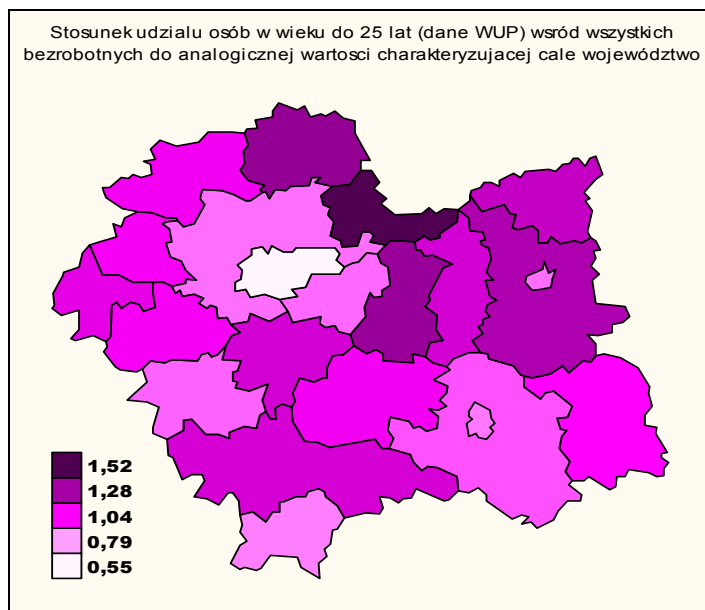
Bezrobotni

Przedmiotem wielu badań były kwestie sytuacji na rynku pracy osób z grup szczególnie zagrożonych bezrobociem¹².

Pierwsza wskazywana w badaniach grupa to **osoby młode**, szczególnie **absolwenci**. Pracodawcy pytani o optymalny wiek kandydata do zatrudnienia w 2. połowie 2006 roku, najczęściej wskazywali na przedział 20-40 lat. Częstsze, niż w przyjętym do porównań wcześniejszym okresie (od stycznia 2005 roku do czerwca 2006 roku) wskazywanie na dolną granicę tego przedziału może świadczyć o poprawie sytuacji osób młodych na rynku pracy. Sprzyja temu również obniżenie oczekiwań pracodawców w stosunku do stażu pracy kandydatów do zatrudnienia. 41% osób, których zamierzali do końca 2006 roku zatrudnić pracodawcy - uczestnicy badań „*Monitoring ofert pracy. Badania wśród pracodawców*”, nie musiało posiadać żadnego

¹² *Monitoring ofert pracy w Małopolsce. Część I – badanie ofert pracy*, Agencja Komunikacji Marketingowej InterActive na zlecenie WUP w Krakowie w ramach projektu „Małopolskie Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji”, Kraków 2006; *Monitoring ofert pracy w Małopolsce. Część II – badanie wśród pracodawców*, Agencja Komunikacji Marketingowej InterActive na zlecenie WUP w Krakowie w ramach projektu „Małopolskie Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji”, Kraków 2006; *Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie małopolskim w I półroczu 2006 r.*, WUP w Krakowie, Kraków 2006; *Obserwator gospodarczy – diagnoza popytu i podaży na małopolskim rynku pracy*, Agencja Komunikacji Marketingowej InterActive, Kraków 2006; *Segmentacja małopolskiego rynku pracy*, J. Górniak, M. Jelonek na zlecenie WUP w Krakowie w ramach projektu „Małopolskie Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji”, Kraków 2006.

doświadczenia zawodowego, a dalsze 20% mogło się legitymować jedynie rocznym stażem. Dodatkowo, ponad 80% osób przyjętych do pracy w badanych firmach w okresie od stycznia 2005 roku do czerwca 2006 roku nie miało doświadczenia dłuższego niż rok. Trzeba pamiętać, że szanse na znalezienie pracy przez absolwentów determinują posiadane przez nich kwalifikacje. Bezrobotni absolwenci to najczęściej absolwenci szkół ogólnokształcących; osoby bez zawodu, ekonomiści, sprzedawcy i pracownicy biurowi. Poniższy wykres prezentuje różnice w poziomie bezrobocia osób młodych w powiatach Małopolski¹³.

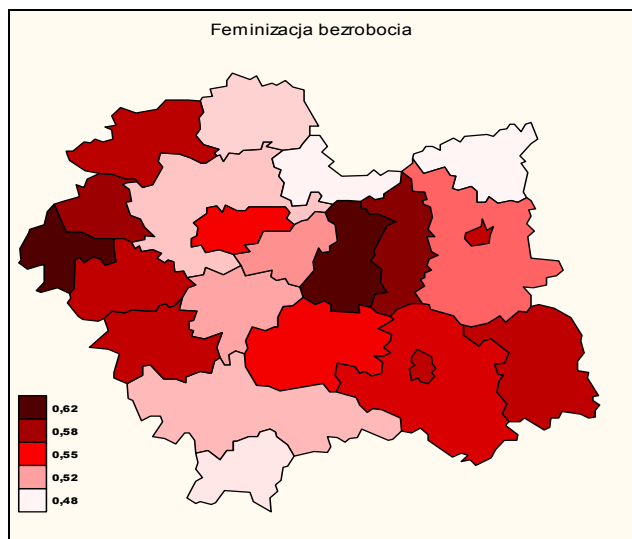

Kolejną grupą w trudnej sytuacji na rynku pracy są **kobiety**. Ich rola w społeczeństwie przyczynia się do dezaktywizacji zawodowej. Bezrobotne kobiety, rzadziej niż mężczyźni, podejmują zatrudnienie. Tylko jedno na czternaście nowo tworzonych miejsc pracy z założenia przeznaczone jest dla kobiet. Choć przy obsadzie dwóch piątych stanowisk (41%) płeć kandydata nie ma dla pracodawców znaczenia, to ponad połowa ofert adresowana jest do mężczyzn. Szczególnie trudna jest sytuacja kobiet powyżej 45 roku życia, posiadających niskie bądź nieadekwatne kwalifikacje, alej nawet posiadanie wyższego wykształcenia nie daje kobietom takich samych szans na zatrudnienie, jak mężczyznom.

Poniższy rysunek obrazuje skalę feminizacji bezrobocia¹⁴. Powiaty oznaczone kolorami jasnymi charakteryzują się niższą od Krakowa feminizacją bezrobocia, powiaty oznaczone kolorami ciemnymi wyróżniają się wyższym niż Kraków udziałem kobiet w ogóle bezrobotnych mieszkańców Małopolski.

¹³ Udział osób bezrobotnych w wieku do 25 roku życia w ogóle bezrobotnych dla miasta Krakowa stanowiła wartość bazową dla obliczenia odchylenia standardowego, tzn. wartości podane w legendzie opisują skalę zróżnicowania zjawiska w regionie w stosunku do miasta Krakowa. Wykresy w formie map pochodzą z raportu *Segmentacja małopolskiego rynku pracy*.

¹⁴ Udział kobiet w bezrobociu dla miasta Krakowa stanowiła wartość bazową dla obliczenia odchylenia standardowego, tzn. wartości podane w legendzie opisują skalę zróżnicowania zjawiska w regionie w stosunku do miasta Krakowa

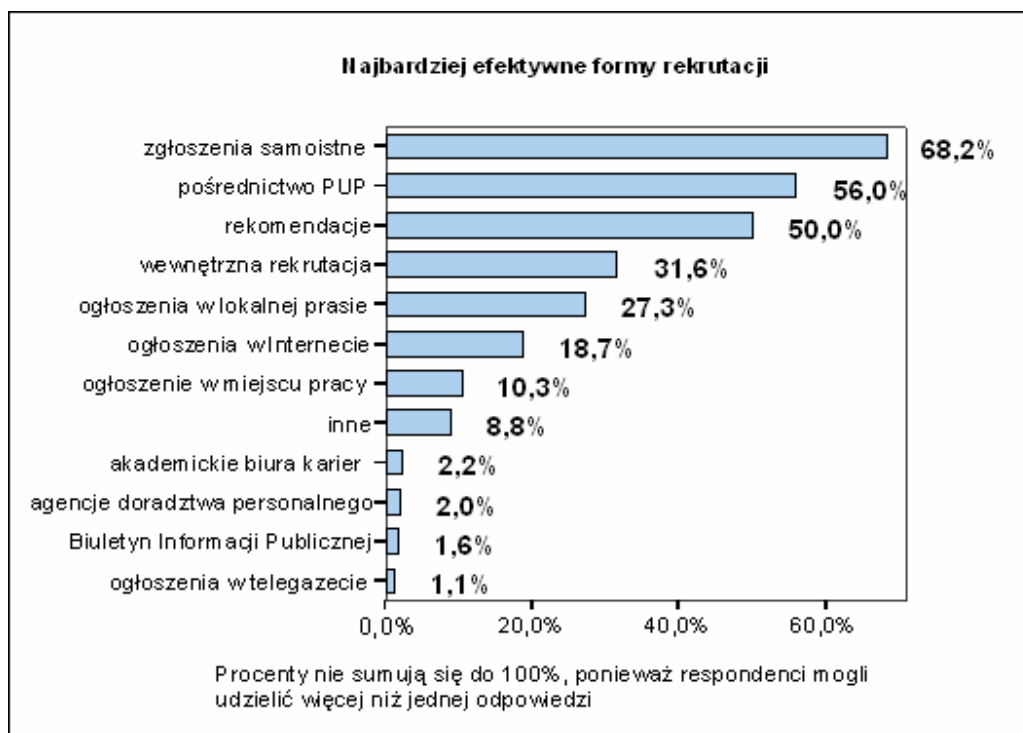
Trzecią grupą są **osoby w wieku powyżej 45. roku życia**. Ich sytuacja jest determinowana zarówno przez czynniki zewnętrzne, m. in. zmniejszenie zatrudnienia w sektorze usług nierynkowych, jak i przez ich nastawienie – przede wszystkim skłonność do trwałego wycofywania się z rynku pracy, co może być spowodowane między innymi dostępnością świadczeń społecznych (np. wcześniejszych emerytur, świadczeń przedemerytalnych).

Ostatnia, wskazywana w badaniach, grupa w trudnej sytuacji na rynku pracy, to **mieszkańcy terenów wiejskich**. Systematyczny, lecz wolny spadek udziału pracujących w rolnictwie, stwarza konieczność poszukiwania pracy poza rolnictwem. Tymczasem, statystycznie kwalifikacje rolników, domowników i innych osób związanych z gospodarstwem domowym są niższe, niż kwalifikacje osób bezrobotnych. Brak możliwości podjęcia zatrudnienia „przesuwa” te osoby w kierunku „szarej strefy”, bądź na trwale eliminuje z rynku pracy. Jednocześnie większość osób zagrożonych koniecznością odejścia z rolnictwa nie widzi potrzeby lub możliwości dalszego kształcenia i uzupełniania kwalifikacji. Towarzyszą temu trudności w dostępie do kształcenia – ponad 90% ofert kształcenia dorosłych w systemie szkolnym odbywa się na obszarach miejskich. Dodatkowo, z uwagi na często niski status materialny, trudno od mieszkańców terenów wiejskich oczekiwać partycypacji w kosztach szkoleń i dojazdów. Ponieważ powiatowe urzędy pracy są niemal jedynym źródłem ofert pracy i wsparcia dla lokalnych społeczności na terenach wiejskich (pośrednictwo agencji pośrednictwa pracy, oferty w mediach, Internecie itp. w większości dotyczą dużych miast), działania w zakresie aktywizacji zawodowej tej grupy są w dużej mierze zależne od aktywności urzędów pracy.

Bezrobotni i poszukujący pracy często wskazują na, niezależne od własnej aktywności, trudności ze znalezieniem pracy, wynikające z braku możliwości uzyskania zatrudnienia bez posiadania tzw. „znajomości”. Tymczasem z badań „*Monitoring ofert*

pracy. *Badania wśród pracodawców*¹⁵ wynika, że najbardziej skuteczne metody pozyskiwania pracowników to w kolejności:

- zgłoszenia samoistne kandydatów,
- pośrednictwo powiatowych urzędów pracy,
- rekomendacje osób bliskich i własnej kadry,
- wewnętrzna rekrutacja.

Nie jest zatem prawdą, że tylko „po znajomości” można uzyskać interesującą ofertę pracy. W sytuacji, gdy coraz więcej trudności przysparza rekrutacja wykwalifikowanych pracowników, pracodawcy większą wagę przywiązują do metod, które mogą poszerzyć krąg kandydatów do zatrudnienia, a w ślad za tym, stworzyć możliwości wyboru najlepszych pracowników.

Kluczowa w kwestii szans i sukcesu na rynku pracy jest więc własna aktywność osób bezrobotnych, przejawiająca się przede wszystkim częstymi osobistymi kontaktami z potencjalnymi pracodawcami, przeglądaniem na bieżąco ofert pracy w PUP, a dopiero w dalszej kolejności – pozyskiwaniem szerokiego grona osób mogących zarekomendować ich kandydaturę potencjalnym pracodawcom.

Poszukujących zatrudnienia należy przekonywać i motywować do aktywnej postawy na rynku pracy (np.: wysyłania swoich ofert do pracodawców nawet wówczas, gdy nie prowadzą oni rekrutacji – przedsiębiorcy często wykorzystują takie aplikacje, tworząc w oparciu o nie bazy danych potencjalnych pracowników).

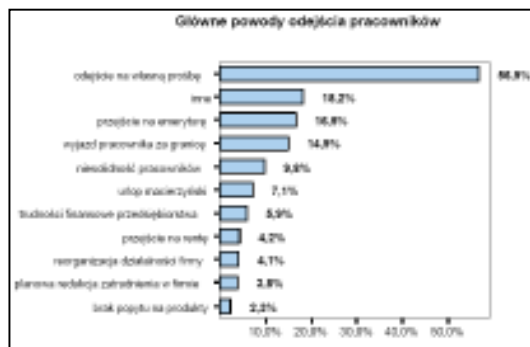
¹⁵ *Monitoring ofert pracy w Małopolsce. Część II – badanie wśród pracodawców.*

Należy informować poszukujących pracy, że – w zależności od wykształcenia i posiadanych kwalifikacji zawodowych – powinni stosować różne sposoby docierania do ofert, gdyż ma to wpływ na szanse zdobycia zatrudnienia.

Pracodawcy

W ciągu drugiego kwartału 2006 roku małopolski rynek pracy wzbogacił się o 1,48% nowych miejsc pracy (przy 3,03% zredukowanych stanowisk pojawiło się 4,51% nowych ofert)¹⁶. Uzyskane w badaniu wyniki w pełni korespondują z danymi Głównego Urzędu Statystycznego (GUS podaje, że w omawianym okresie zatrudnienie wzrosło o 1,47%). Głównym motorem wzrostu zatrudnienia są firmy najmniejsze (zatrudniające do 20 pracowników) oraz największe (o poziomie zatrudnienia powyżej 250 osób). Jednocześnie jednak w okresie 2000-2006 r. powstało znacznie mniej firm niż w latach 1994-1999.

Wśród wskazywanych przez pracodawców powodów zatrudniania pracowników w okresie od stycznia 2005 roku do czerwca 2006 roku, najczęściej wymieniane było zwiększenie popytu na produkty oraz usługi. Głównym powodem odejścia pracowników z firmy było zwolnienie na własną prośbę (przeszło połowa wskazań). Często wskazywanym powodem była migracja zarobkowa pracowników poza granice Polski (w badaniach przyczyna rozwiązania co siódmego stosunku pracy). Pracodawcy rzadko wskazywali, jako powód zwolnienia przyczyny leżące po stronie firmy. Wartości na poniższych wykresach, pochodzących z raportu „Monitoring ofert pracy. Badania wśród pracodawców”, nie sumują się do 100%, ponieważ pracodawcy mogli podać więcej niż jeden powód.

Jednym z kluczowych zagadnień w prezentowanych badaniach było rozpoznanie kryteriów rekrutacji pracowników. Przeprowadzone w Małopolsce badania jakościowe i ilościowe¹⁷ pokazały, że coraz większe znaczenie – często ważniejsze niż formalne kwalifikacje – mają cechy indywidualne kandydatów, które nierzadko decydują o wyniku rekrutacji. Pracodawcy pytani o pożądane cechy charakteru kandydatów do zatrudnienia różnicowali swoje odpowiedzi w zależności od poziomu wykształcenia pracowników.

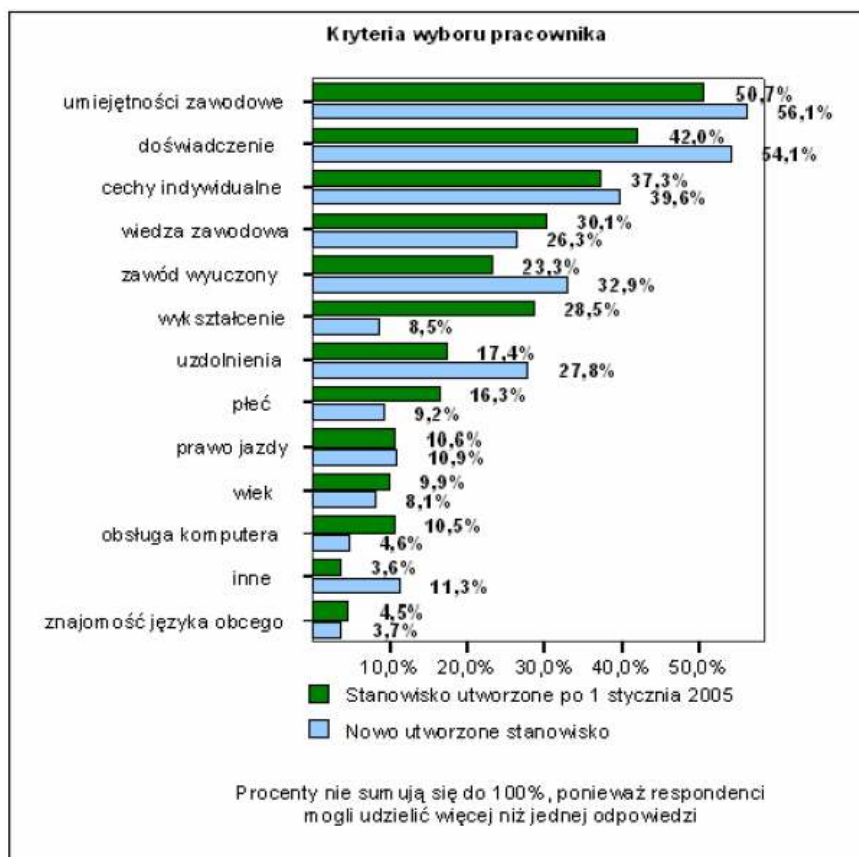
¹⁶ Monitoring ofert pracy w Małopolsce. Część II – badanie wśród pracodawców.

¹⁷ Monitoring ofert pracy w Małopolsce. Część II – badanie wśród pracodawców.

Od osób o najniższym poziomie wykształcenia wymaga się przede wszystkim odpowiedzialności, dokładności i uczciwości. Od absolwentów wyższych uczelni pracodawcy wymagają dobrej organizacji pracy, odpowiedzialności i komunikatywności. Natomiast jeśli wykształcenie kandydata nie ma dla pracodawcy znaczenia, to cechami, które powinien posiadać potencjalny pracownik, są: dyspozycyjność, uczciwość i dokładność.

Kluczowe kompetencje zawodowe wskazywane przez pracodawców to:

- ✓ Specjalistyczne umiejętności praktyczne i uprawnienia w danej dziedzinie (m.in. obsługa kas fiskalnych, wózków widłowych, dźwigów, uprawnienia budowlane),
- ✓ Znajomość języków obcych, w szczególności wśród pracowników sektora usługowego, turystyki, handlu i kultury (jednak znajomością języka obcego musi się wykazać zaledwie ok. 5% pracowników z wykształceniem zasadniczym zawodowym lub niższym),
- ✓ Umiejętności interpersonalne – obsługa klienta, sprzedaż bezpośrednia,
- ✓ Szybkie czytanie i przyswajanie wiedzy, rozumienie tekstu (w szczególności wymagane od pracowników sektora usług niematerialnych),
- ✓ Obsługa aplikacji komputerowych stosowanych w danych branżach (niemal połowa kandydatów na pracowników małych i średnich przedsiębiorstw musi posiadać przynajmniej dobrą znajomość obsługi komputera),
- ✓ Staż pracy (jak jednak wspomniano wcześniej, pracodawcy urealnili swoje oczekiwania w tej kwestii).

Kryterium wyuczonego zawodu ma duże znaczenie w wypadku rekrutacji osób posiadających wykształcenie zasadnicze zawodowe albo policealne lub średnie zawodowe. Warunek posiadania kwalifikacji zawodowych zazwyczaj nie jest stawiany, jeśli pracodawca chce zatrudnić osobę z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym albo średnim ogólnokształcącym. Przy zatrudnianiu osób z wyższym wykształceniem, wyuczony zawód ma decydujące znaczenie w niespełna $\frac{1}{4}$ przypadków.

Na podstawie wyników cytowanych badań można również odnotować wzrost liczby ofert pracy dla osób z wykształceniem zawodowym – $\frac{3}{4}$ ogółu ofert, jakie miały się pojawić w ankietowanych podmiotach gospodarczych do końca 2006 roku, pracodawcy planowali adresować do osób z wykształceniem co najwyżej zasadniczym zawodowym.

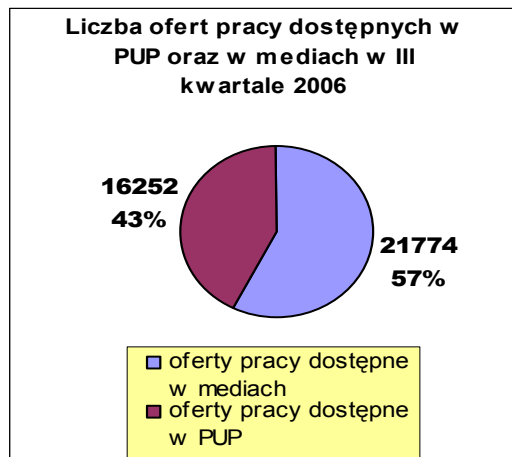
Oferty pracy

Na podstawie wyników prowadzonych badań¹⁸ można wyodrębnić zawody, na które jest największe zapotrzebowanie na małopolskim rynku pracy. Można wśród nich wyróżnić następujące grupy:

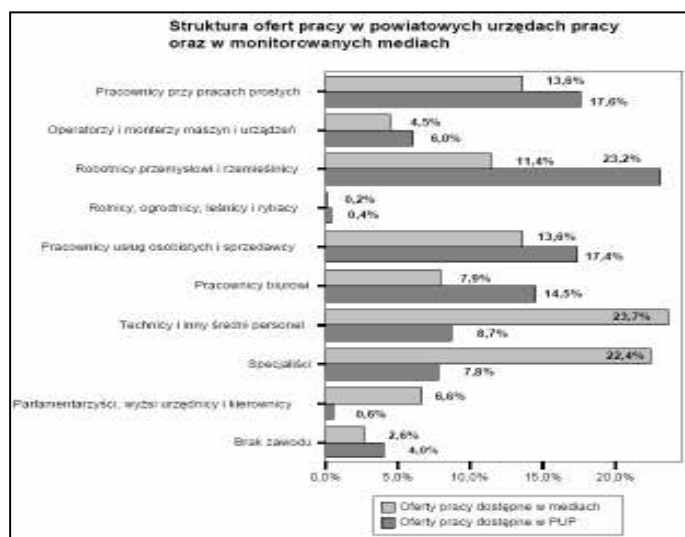
- ✓ **„Zawody ery społeczeństwa informacyjnego”**: związane z programowaniem, obsługą komputerów i urządzeń sterowanych komputerowo oraz z nowoczesnymi technologiami i budownictwem (zawody inżynierskie), a także zawody związane z mediami.
- ✓ **Budownictwo i branże okołobudowlane**: murarze, betoniarze, robotnicy stanu surowego, robotnicy budowlani, stolarze budowlani, malarze budowlani, monterzy konstrukcji, zbrojarze, brukarze, pracownicy budowy dróg.
- ✓ **Pracownicy branży usług bezpośrednich**: zawody związane ze świadczeniem usług osobistych (telemarketerzy, recepcjoniści, kasjerzy, sprzedawcy, opiekunowie dzieci i osób starszych kosmetyczki, masażyści) i przekazywaniem wiedzy (specjaliści w dziedzinie szkolnictwa, trenerzy, nauczyciele, tłumacze).
- ✓ **Obróbka metali, mechanika maszyn i urządzeń**: operatorzy maszyn i urządzeń, spawacze, mechanicy samochodowi.
- ✓ **Inne poszukiwane zawody**: farmaceuci, sekretarki, pracownicy biurowi i administracyjni, gospodarze budynków, kierowcy.

Charakteryzując oferty pracy powszechnie dostępne na małopolskim rynku pracy, tzn. takie, które są podawane do publicznej wiadomości za pośrednictwem mediów i urzędów pracy, należy zwrócić uwagę na odmienną strukturę ofert pracy w PUP i w mediach (w prasie, na stronach internetowych akademickich biur karier i w portalach internetowych poświęconych pracy). Powiatowe urzędy pracy obsługują inny segment rynku pracy niż badane media, a ogólna liczba ofert dostępnych w urzędach stanowi około 43% całej badanej puli ogłoszeń o pracę w regionie.

¹⁸ *Monitoring ofert pracy w Małopolsce. Część I – badanie ofert pracy; Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w województwie małopolskim w I półroczu 2006 r.*

Rozpatrując kwestię zróżnicowania ofert pracy w różnych źródłach według Klasyfikacji Zawodów i Specjalności można zauważyć, że w urzędach pracy dostępna jest największa ilość ogłoszeń adresowanych do pracowników z następujących grup wielkich Klasyfikacji Zawodów i Specjalności: „robotników przemysłowych i rzemieślników”, „pracowników przy pracach prostych”, „pracowników usług osobistych i sprzedaży”, „pracowników biurowych”. Również w przypadku ofert pracy, w których przedsiębiorcy nie dookreślają zawodu, co druga spośród wszystkich monitorowanych ofert tego typu znajduje się w urzędach pracy. Natomiast małopolscy pracodawcy w większym stopniu korzystają z pośrednictwa ogłoszeń w prasie, portalach internetowych oraz akademickich biurach karier przy rekrutacji pracowników posiadających wyższe kwalifikacje: „techników i innego średniego personelu”, „specjalistów” oraz kadry zarządzającej.

Różny jest także zakres geograficzny ofert w powiatowych urzędach pracy i w mediach. W Krakowie, Tarnowie i Nowym Sączu w mediach i portalach internetowych znajduje się dwa razy więcej ofert niż w powiatowych urzędach pracy, zaś połowa

wszystkich ofert zamieszczanych w mediach dotyczy miejsc pracy zlokalizowanych w Krakowie. W pozostałych powiatach sytuacja wygląda odmiennie – dominują oferty zgłaszane w powiatowych urzędach pracy. W powiatach o charakterze wiejskim do mediów trafia wręcz znikomy odsetek ofert i urzędy pracy są niemal jedynym ich źródłem.

Liczba ofert pracy dostępnych w monitorowanych mediach oraz w powiatowych urzędach pracy w poszczególnych powiatach Małopolski				
	Rodzaj instytucji zamieszczającej			
	Oferty dostępne w mediach		Oferty dostępne w powiatowych urzędach pracy	
	N	%	N	%
Powiat bocheński	96	4%	402	3,0%
Powiat brzeski	983	8%	489	3,0%
Powiat chrzanowski	995	9%	850	5,2%
Powiat dobrowski	8	0%	550	3,5%
Powiat gorlicki	92	4%	447	2,8%
Powiat krakowski	743	3,4%	2110	13,0%
Miasto Kraków	11220	51,5%	6466	39,0%
Powiat limanowski	85	4%	345	2,1%
Powiat miedziowski	30	0%	160	1,0%
Powiat myślenicki	233	1,1%	294	1,8%
Powiat nowosądecki	162	0%	555	3,3%
Miasto Nowy Sącz	647	3,0%	420	2,6%
Powiat nowotarski	315	1,4%	584	3,7%
Powiat olkusiński	133	0%	165	1,0%
Powiat olkuski	67	4%	674	4,2%
Powiat przysuski	21	0%	156	1,0%
Powiat suski	20	0%	287	1,8%
Powiat tarnowski	833	3,8%	355	2,2%
Powiat tarnobrzelski	911	0%	106	1,2%
Powiat wielicki	172	0%	553	3,1%
Powiat włoski	890	3%	347	2,1%
Małopolska	3262	24,3%	0	0%
Polska (z tym Małopolską)	1535	7,0%	0	0%
Ogółem:	21774	105,2%	16252	100,0%

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ jedna oferta pracy mogła dotyczyć więcej niż jednego powiatu

* Uwaga: Dane dotyczą miasta Tarnobrzeg i powiatu tarnobrzelskiego, które nie zostały uwzględnione

Podsumowanie -najważniejsze wnioski wynikające z badań:

- Utrzymywanie się wysokiego bezrobocia, pomimo poprawy sytuacji na rynku pracy, może wynikać z:
 - Braku kwalifikacji dużej części bezrobotnych – najliczniejszą kategorię bezrobotnych stanowią osoby zaklasyfikowane (według Klasyfikacji Zawodów i Specjalności) do grupy „bez zawodu”. Zaliczono tu osoby nie posiadające żadnych kwalifikacji oraz takie, których kwalifikacje zdezaktualizowały się na skutek długiego pozostawania bez pracy. Brak kwalifikacji zwiększa ryzyko bezrobocia i powrotu do tego stanu oraz wydłuża czas jego trwania. Wynika stąd potrzeba podnoszenia kwalifikacji i specjalizacji bezrobotnych.
 - Bierności dużej części bezrobotnych – 43% bezrobotnych, biorących udział w badaniu „*Obserwator gospodarczy – diagnoza popytu i podaży na małopolskim rynku pracy*”¹⁹ nie dostarczyła żadnemu pracodawcy swojej oferty (CV i listu motywacyjnego). 74% kontaktuje się z urzędem pracy co

¹⁹ *Obserwator gospodarczy – diagnoza popytu i podaży na małopolskim rynku pracy.*

- najwyżej raz w miesiącu, tylko 25% odczuwa potrzebę częstszych kontaktów. 45% badanych bezrobotnych nie odbyło żadnej rozmowy kwalifikacyjnej.
- Braku umiejętności poruszania się na rynku pracy – duża część bezrobotnych nie potrafi efektywnie poszukiwać ofert pracy, pozytywnie zaprezentować się podczas rozmowy kwalifikacyjnej.
 - Brak kwalifikacji zawodowych zwiększa ryzyko bezrobocia, wpływa na okres jego trwania oraz zwiększa ryzyko powrotu do stanu bezrobocia
 - W szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy znajdują się osoby młode, kobiety, osoby w wieku powyżej 45 roku życia oraz mieszkańcy terenów wiejskich.
 - W okresie 2000-2006 w Małopolsce powstało znacznie mniej firm niż w latach 1994-1999.
 - Najczęściej wymienianym przez pracodawców powodem zatrudniania pracowników było zwiększenie popytu na produkty oraz usługi, głównym powodem odejść pracowników było zwolnienie na własną prośbę.
 - Największe zapotrzebowanie na małopolskim rynku pracy występowało na grupy zawodów związanych z programowaniem, obsługą komputerów, nowoczesnymi technologiami, budownictwem, świadczeniem usług bezpośrednich oraz obróbką metali i mechaniką maszyn i urządzeń.
 - Nastąpił wzrost liczby ofert pracy kierowanych do absolwentów szkół zawodowych.
 - W obliczu zmian na rynku pracy można zauważyć urealnienie oczekiwań pracodawców w stosunku do kandydatów do pracy w zakresie znajomości języków, wymaganego doświadczenia i wykształcenia.
 - Struktura ofert pracy dostępnych w PUP i w innych źródłach jest różna, zarówno w zakresie geograficznym, jak i pod względem grup zawodów, do których kierowane są oferty.

2. PROGRAMY ROZWOJU ZASOBÓW LUDZKICH I AKTYWIZACJI OSÓB BEZROBOTNYCH

2.1 Programy finansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego

2.1.1 Sektorowy Program Operacyjny Rozwój Zasobów Ludzkich

Od początku wdrażania Sektorowego Programu Operacyjnego – Rozwój Zasobów Ludzkich w Małopolsce, Wojewódzki Urząd Pracy realizował **121 umów** o dofinansowanie realizacji projektów w ramach Działania 1.2 i 1.3 schemat a), w tym:

- 61 umów w ramach Działania 1.2 na kwotę **80 716 889,92 zł**,
z czego:
 - 20 umów realizowanych w l.2004-2005 na kwotę 16 298 971,49 zł,
 - 20 umów realizowanych w l.2005-2006 na kwotę 22 264 285,95 zł,
 - 21 umów realizowanych w l.2006-2008 na kwotę 40 388 620,87 zł,
- 60 umów ramach Działania 1.3 na kwotę **59 785 172,78 zł**,
z czego:
 - 20 umów realizowanych w l.2004-2005 na kwotę 7 865 501,31 zł,
 - 19 umów realizowanych w l.2005-2006 na kwotę 9 750 830,98 zł,
 - 21 umów realizowanych w l.2006-2008 na kwotę 40 421 419,26 zł,

Łączna kwota wszystkich podpisanych umów wyniosła 140 502 062,70 zł.

W ramach projektów realizowanych w latach 2004-2008 przewidziano udział **38 768 osób**, w tym:

- w ramach Działania 1.2 do końca 2006 roku udział wzięło 20 038 osób, a następnych 4 125 osób przystąpi do realizacji w okresie 2007-2008,
- w ramach Działania 1.3 do końca 2006 roku udział wzięło 11 705 osób, a następnych 3 889 osób przystąpi do realizacji w okresie 2007-2008,

Działanie 1.2 *Perspektywy dla młodzieży*

Działanie 1.2 *Perspektywy dla młodzieży* jest skierowane do osób bezrobotnych w wieku do 25 lat oraz do bezrobotnych absolwentów wszystkich typów szkół. Jego głównym celem jest zwiększenie szans młodzieży na uzyskanie zatrudnienia, udzielenie możliwie pełnego wsparcia ludziom młodym, którzy posiadają niskie kwalifikacje zawodowe, wykazują brak doświadczenia zawodowego oraz brak praktycznych umiejętności poruszania się po rynku pracy, a także wspieranie osób bezrobotnym obdarzonych inicjatywą gospodarczą.

Edycja 2005-2006

Do **końca czerwca 2006** roku powiatowe urzędy pracy zakończyły realizację 20 projektów edycji 2005-2006. Zaktywizowano w nich **7 558** osób.

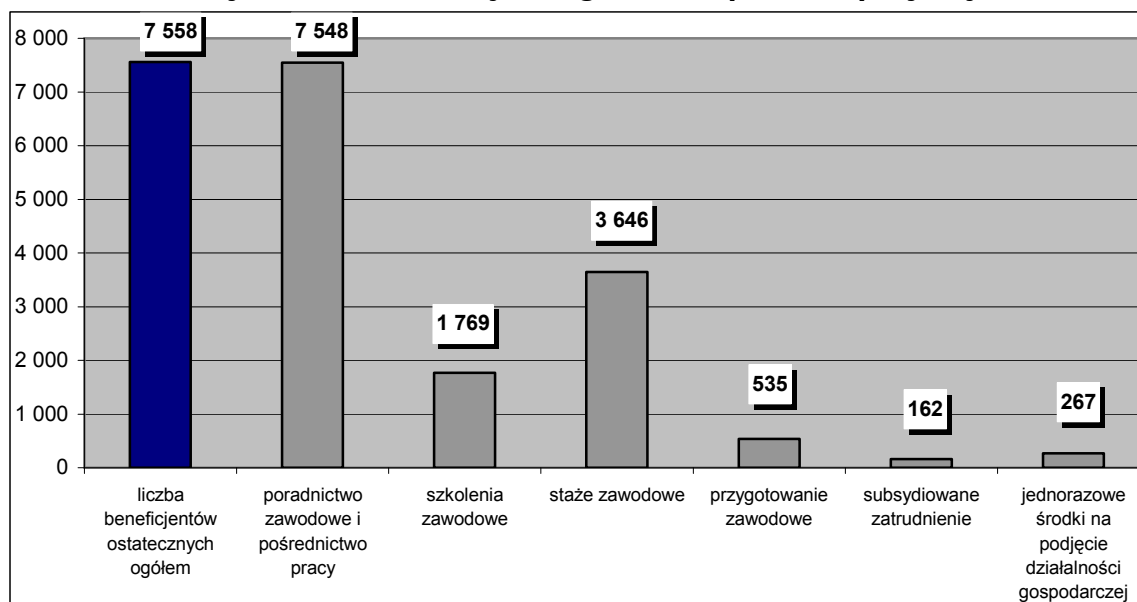
Wśród beneficjentów ostatecznych zdecydowanie przeważały kobiety i stanowiły 63,2% ogółu uczestników projektów. Dla porównania, w województwie małopolskim w połowie 2005 roku tym samym okresie (od połowy 2005 roku do

połowy 2006 roku) odsetek kobiet bezrobotnych wahał się w przedziale 54,7% - 57,8% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych. Największą grupę wśród uczestników Działania 1.2 stanowili absolwenci wszystkich typów szkół (52,0%), osoby długotrwale bezrobotne stanowiły 13,9% uczestników.

Zdecydowana większość uczestników (99,9%) została objęta pomocą w poszukiwaniu pracy, w tym poradnictwem zawodowym (87,9%) oraz pośrednictwem pracy (79,9%). Poza pomocą w poszukiwaniu pracy, najczęściej udzielaną formą wsparcia były szkolenia zawodowe i staże zawodowe, które objęły kolejno 23,4% i 48,2% uczestników. Na prace interwencyjne (subsidiowanie wydatków związanych z zatrudnieniem) oraz przygotowanie zawodowe w miejscu pracy skierowano 2,1% i 3,5% beneficjentów ostatecznych, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej otrzymało 3,5%.

Dzięki udzielonemu wsparciu 4 670 osób (61,8%) podniosło swoje kwalifikacje (uzyskały potwierdzone dyplomy, świadectwa, zaświadczenia).

Liczba beneficjentów ostatecznych wg form wsparcia – projekty 2005-2006

Łączne wydatki poniesione w ramach projektów 2005 - 2006 wyniosły **21 417 672,12 zł** (96,2% zaplanowanych wydatków).

Edycja 2006-2008

W **2006 roku** przystąpiono do realizacji 21 projektów edycji 2006-2008. Do końca 2006 roku wzięły w nich udział 4 983 osoby bezrobotne (spośród 9 108 osób bezrobotnych, których udział zaplanowano na cały okres realizacji projektów).

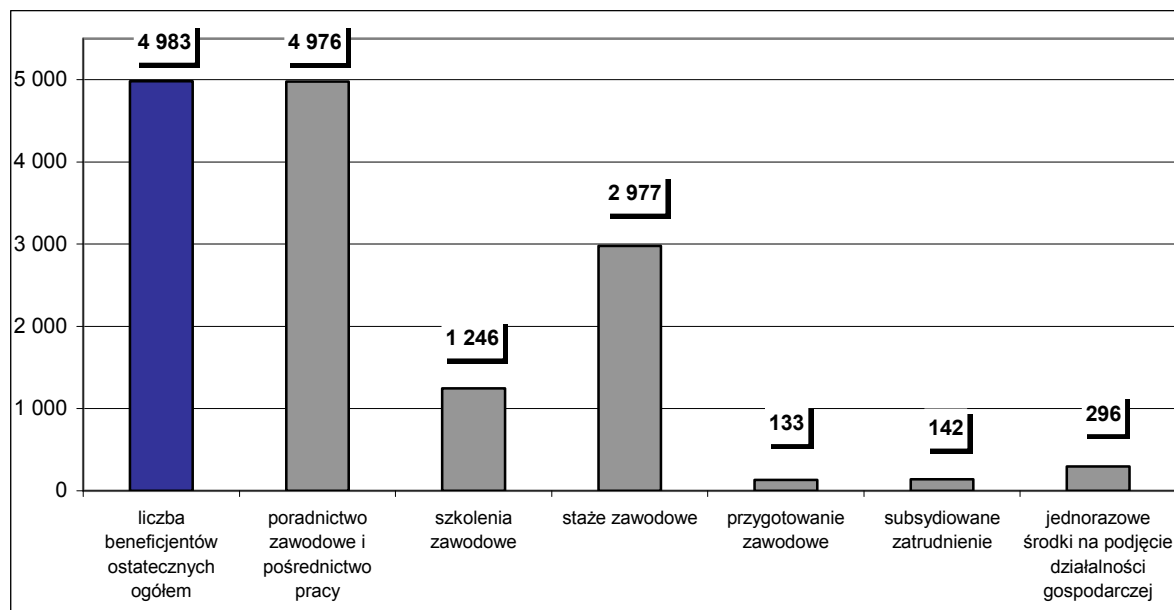
Wśród beneficjentów ostatecznych tej edycji projektów, podobnie jak w poprzednich projektach, zdecydowanie przeważały kobiety stanowiąc 64,4% ogółu uczestników. Największą grupę uczestników Działania 1.2 tradycyjnie stanowili absolwenci wszystkich typów szkół (47,4%). Osoby długotrwale bezrobotne stanowiły 16,5% uczestników.

Większość uczestników (99,9%) otrzymała pomoc w poszukiwaniu pracy, w tym uzyskała porady zawodowe (82,6%) oraz pomoc w zakresie pośrednictwa pracy (82,1%). Szkoleniami zawodowymi objęto 25,0%, stażami zawodowymi 59,7%,

do prac interwencyjnych oraz przygotowania zawodowego w miejscu pracy skierowano 2,8% i 2,7% beneficjentów ostatecznych, jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej otrzymało 5,9%.

Dzięki dotychczas udzielonemu wsparciu 2 560 osób (51,4%) podniosło swoje kwalifikacje (uzyskało dyplomy, świadectwa, zaświadczenia). Niższy wskaźnik osób, które podniosły swoje kwalifikacje, w porównaniu do poprzednich projektów, wynika z tego, że znaczna część osób nie zakończyła jeszcze uczestnictwa w projektach i będzie go kontynuowała w 2007 roku.

***Liczba beneficjentów ostatecznych wg form wsparcia – projekty 2006-2008
stan na 31.12.2006 r.***

Łączne wydatki poniesione do końca 2006 roku w ramach projektów 2006 - 2007 wyniosły **15 602 772,14 zł** (98,2% zaplanowanych wydatków).

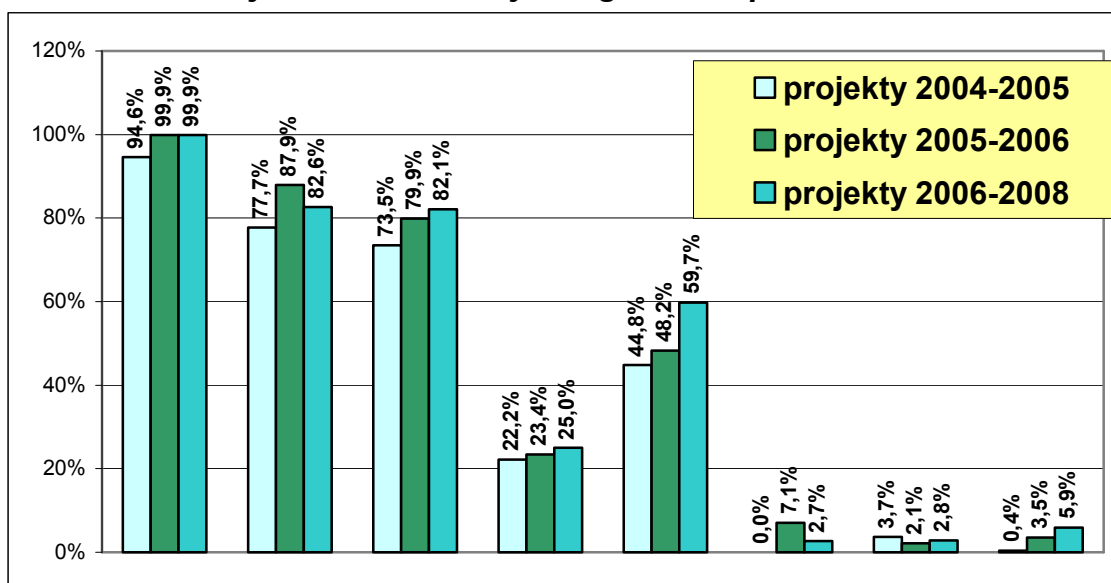
Realizacja Działania w latach 2004-2006

Od **początku realizacji** Sektorowego Programu Operacyjnego – Rozwój Zasobów Ludzkich **do końca 2006 roku** w województwie małopolskim w ramach Działania 1.2 **zaktywizowano łącznie 20 038** osób bezrobotnych, obejmując:

- szkoleniami zawodowymi 4 683 osoby,
- stażami zawodowymi 9 982 osoby,
- przygotowaniem zawodowym w miejscu pracy 668 osób,
- subsydiowanym zatrudnieniem 580 osób
- jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej otrzymało 596 osób.

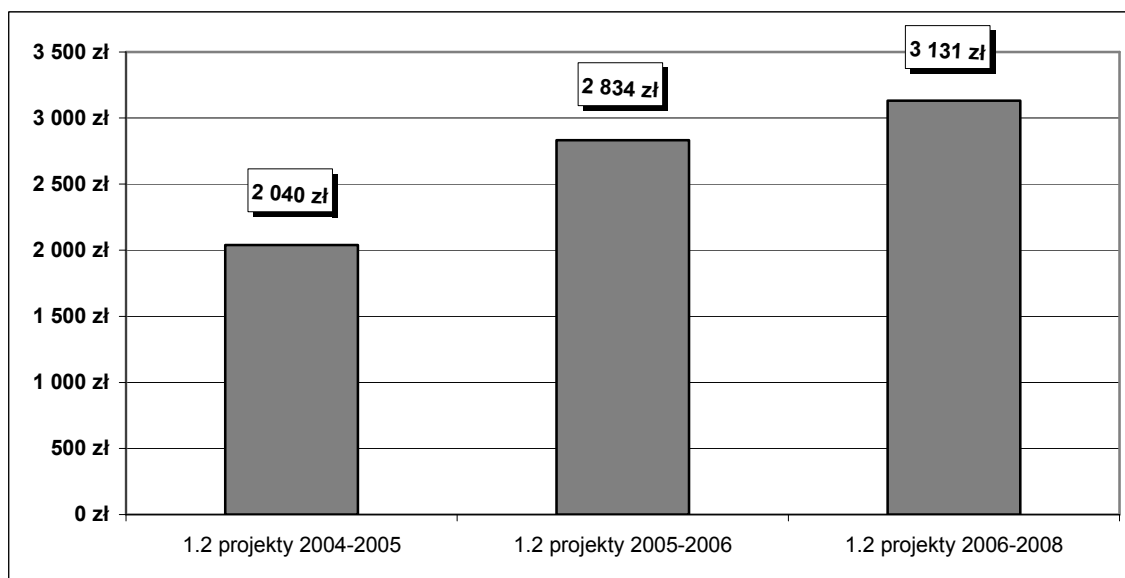
Przez udział w projektach **11 974** osoby podniosły swoje kwalifikacje (uzyskały dyplomy, świadectwa, zaświadczenia).

Udział beneficjentów ostatecznych wg form wsparcia – lata 2004-2006

Tendencję do rozszerzania zakresu wsparcia w kolejnych edycjach projektów (rozbudowy ścieżki beneficjenta ostatecznego) potwierdza wzrost uśrednionych wydatków przypadających na jednego uczestnika w projekcie (wykres poniżej).

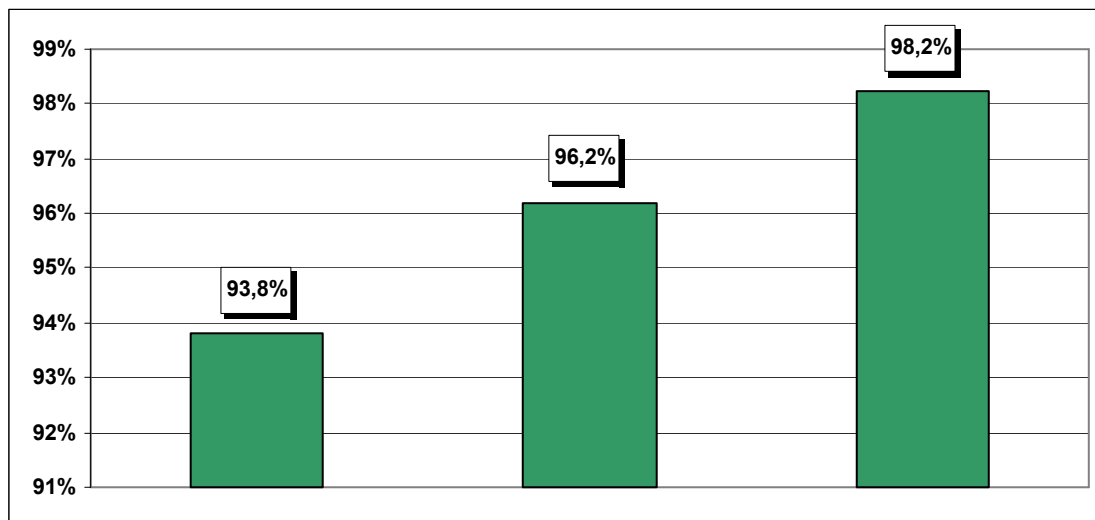
Porównanie wydatków przypadających na jednego beneficjenta w latach 2004-2006

Największe projekty w ramach działania 1.2 realizowały: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie, Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego oraz Powiatowy Urząd Pracy w Oświęcimiu.

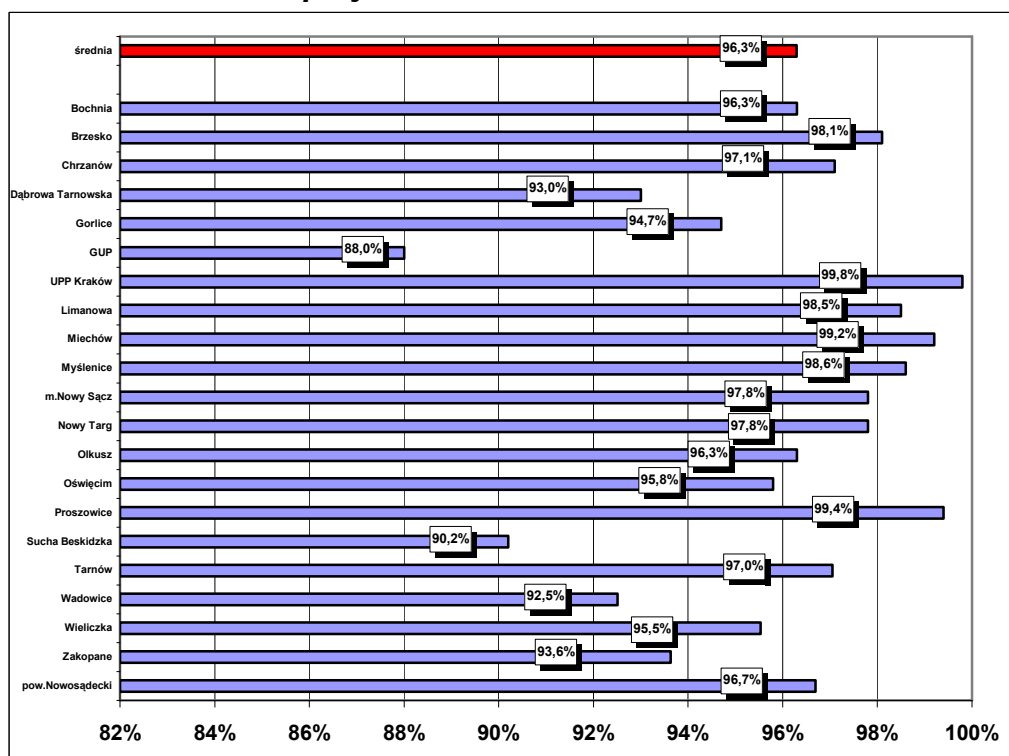
Łączne wydatki poniesione w projektach w ramach Działania 1.2 SPO RZL w okresie od połowy 2004 roku do końca 2006 roku wyniosły **52 339 122,0 zł**. W miarę nabierania doświadczenia przez projektodawców w każdym roku systematycznie wzrastało wykonanie zaplanowanych wydatków.

**Poziom wydatkowania środków w stosunku do zaplanowanych
w projektach w latach 2004-2006**

Poziom wydatkowania przez powiatowe urzędy pracy środków otrzymanych na podstawie umowy o dofinansowanie realizacji projektów w ramach Działania 1.2 SPO RZL był zróżnicowany. Najlepsze rezultaty osiągnęły: Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego (99,8%) oraz Powiatowy Urząd Pracy w Proszowicach (99,4%) i Powiatowy Urząd Pracy w Miechowie (99,2%). W ujęciu procentowym wyniki poszczególnych powiatowych urzędów pracy przedstawia to poniższy wykres (kwota dofinansowania ze środków FP w okresie lat 2004 - 2006 = 100%).

**Średni poziom wydatkowania środków w stosunku do zaplanowanych
w projektach w latach 2004-2006**

Działanie 1.3 Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia

Działanie 1.3 Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia jest skierowane do osób powyżej 25 lat życia zagrożonych długotrwałym bezrobociem lub długotrwale bezrobotnych, z wyłączeniem absolwentów wszystkich typów szkół. Jego celem jest ograniczenie zjawiska długotrwałego bezrobocia i jego przyczyn poprzez reintegrację zawodową osób, podniesienie umiejętności zawodowych, które w wyniku długotrwałego pozostawania bez pracy ulegają dezaktualizacji. Ważnym elementem Działania jest udzielenie osobom bezrobotnym odpowiedniej pomocy, uwzględniającej różne aspekty związane z długotrwałym bezrobociem, w tym kwestie psychologiczne, np. świadomość utraconej pozycji społecznej, poczucie odrzucenia, niska samoocena. Działanie promuje również samozatrudnienie poprzez udzielanie wsparcia osobom bezrobotnym obdarzonym inicjatywą gospodarczą.

Edycja 2005-2006

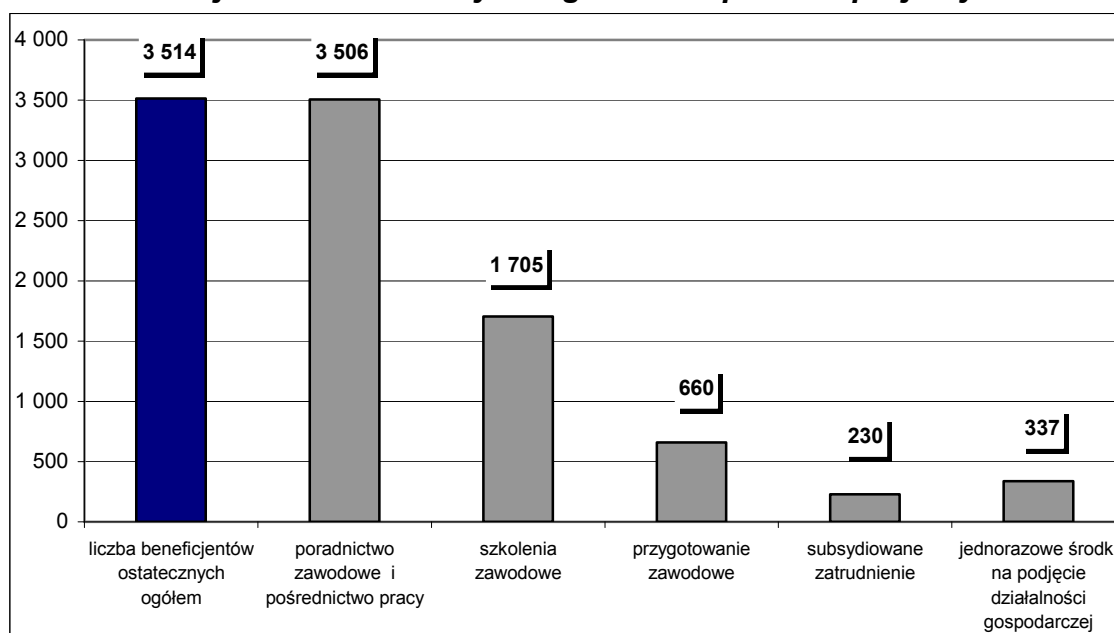
Do **końca czerwca 2006** roku powiatowe urzędy pracy zakończyły realizację 19 projektów edycji 2005-2006. Zaktywizowano w nich **3 514** osób.

Wśród beneficjentów ostatecznych kobiety stanowiły - 53,4% ogółu uczestników projektów, a osoby długotrwale bezrobotne – 67,7%.

Zdecydowana większość uczestników (99,8%) została objęta pomocą w poszukiwaniu pracy, w tym poradnictwem zawodowym (91,0%) oraz pośrednictwem pracy (62,5%). Poza pomocą w poszukiwaniu pracy, najczęściej udzielaną formą wsparcia były szkolenia zawodowe oraz przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, które objęły kolejno 48,5% i 18,8% uczestników. Na prace interwencyjne (subsydiowanie wydatków związanych z zatrudnieniem) skierowano 6,5%. Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej otrzymało 9,6% uczestników projektów.

Dzięki udzielonemu wsparciu 2 062 osoby (58,7%) podniosły swoje kwalifikacje (uzyskały potwierdzone dyplomy, świadectwa, zaświadczenia).

Liczba beneficjentów ostatecznych wg form wsparcia – projekty 2005-2006

Łączne wydatki poniesione w ramach projektów 2005 - 2006 wyniosły **9 134 742,15 zł** (93,7% zaplanowanych wydatków).

Edycja 2006-2008

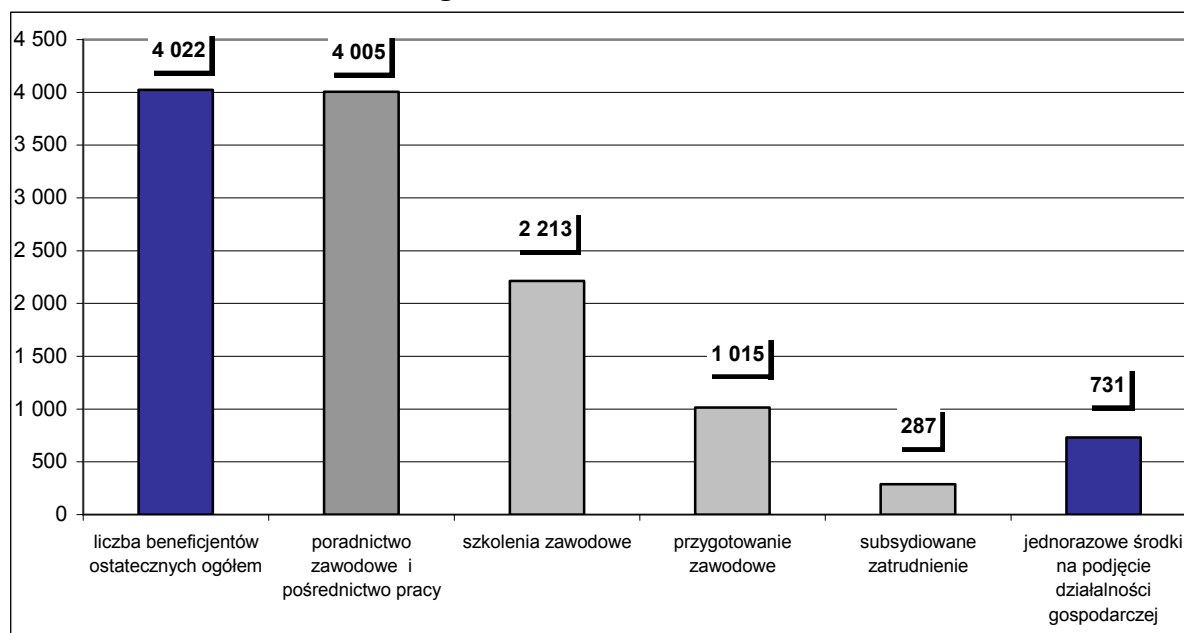
W **2006 roku** przystąpiono do realizacji 21 projektów edycji 2006-2008. Do końca 2006 roku wzięły w nich udział 4 022 osoby bezrobotne (spośród 7 911 osób bezrobotnych, których udział zaplanowano na cały okres realizacji projektów).

Wśród beneficjentów ostatecznych tej edycji projektów, podobnie jak w poprzednich projektach, przeważały kobiety stanowiąc 54,9% ogółu uczestników projektów. Osoby długotrwale bezrobotne stanowiły 50,0% uczestników.

Większość uczestników (99,6%) otrzymała pomoc w poszukiwaniu pracy, w tym uzyskała porady zawodowe (89,3%) oraz pomoc w zakresie pośrednictwa pracy (62,4%). Szkoleniami zawodowymi objęto 55,0%, przygotowaniem zawodowym w miejscu pracy – 25,2%. Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej otrzymało 18,2%.

Dzięki dotychczas udzielonemu wsparciu 2 572 osoby (63,9%) podniosły swoje kwalifikacje (uzyskały dyplomy, świadectwa, zaświadczenia). Znaczna część osób nie zakończyła uczestnictwa w projektach i będzie go kontynuowała w 2007 roku.

Liczba beneficjentów ostatecznych wg form wsparcia – projekty 2006-2008 wg stanu na 31.12.2007 r.

Łączne wydatki poniesione do końca 2006 roku w ramach projektów 2006 - 2008 wyniosły **15 409 724,33 zł** (97,7% zaplanowanych wydatków).

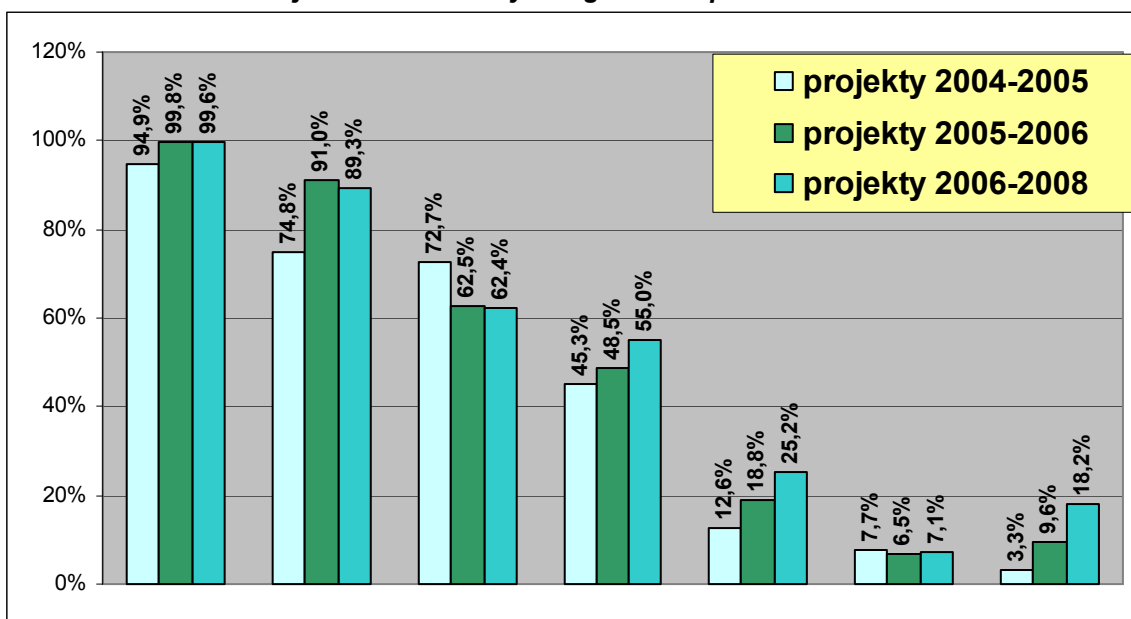
Realizacja Działania w latach 2004-2006

Od **początku realizacji** Sektorowego Programu Operacyjnego – Rozwój Zasobów Ludzkich **do końca 2006 roku** w województwie małopolskim w ramach Działania 1.3 **zaktywizowano łącznie 11 705** osób bezrobotnych, obejmując:

- szkoleniami zawodowymi 5 806 osób,
- przygotowaniem zawodowym w miejscu pracy 2 199 osób,
- subsydiowanym zatrudnieniem 837osób
- jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej otrzymało 1 205 osób.

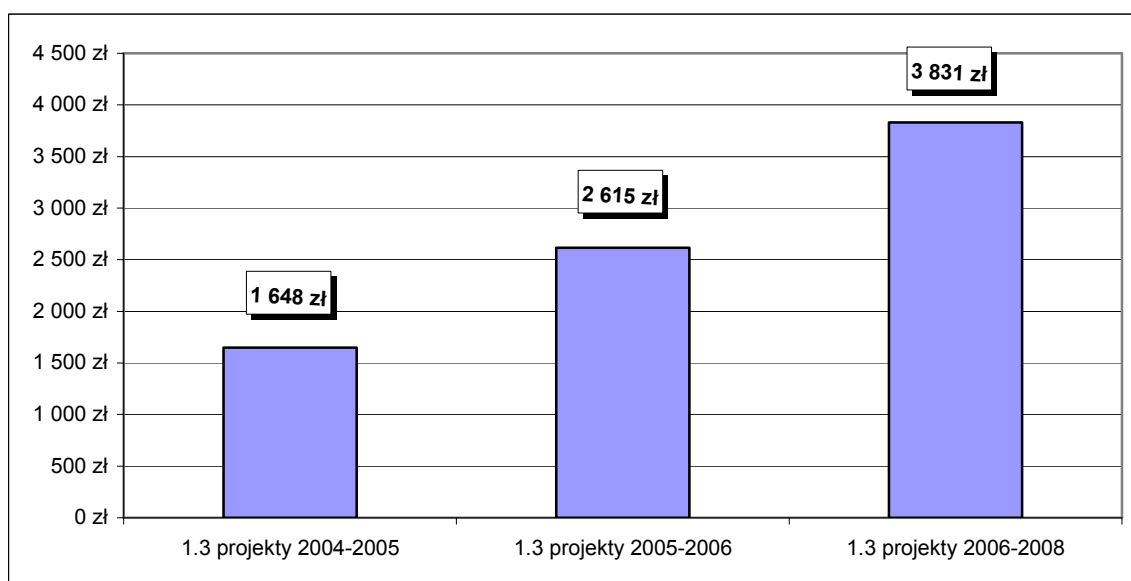
Przez udział w projektach **6 978** osób podniosło swoje kwalifikacje (uzyskało dyplomy, świadectwa, zaświadczenia).

Udział beneficjentów ostatecznych wg form wsparcia w latach 2004-2006

Tendencję do rozszerzania zakresu wsparcia w kolejnych edycjach projektów (rozbudowy ścieżki beneficjenta ostatecznego) potwierdza wzrost uśrednionych wydatków przypadających na jednego uczestnika w projekcie (wykres poniżej).

Porównanie wydatków przypadających na jednego beneficjenta w latach 2004-2006

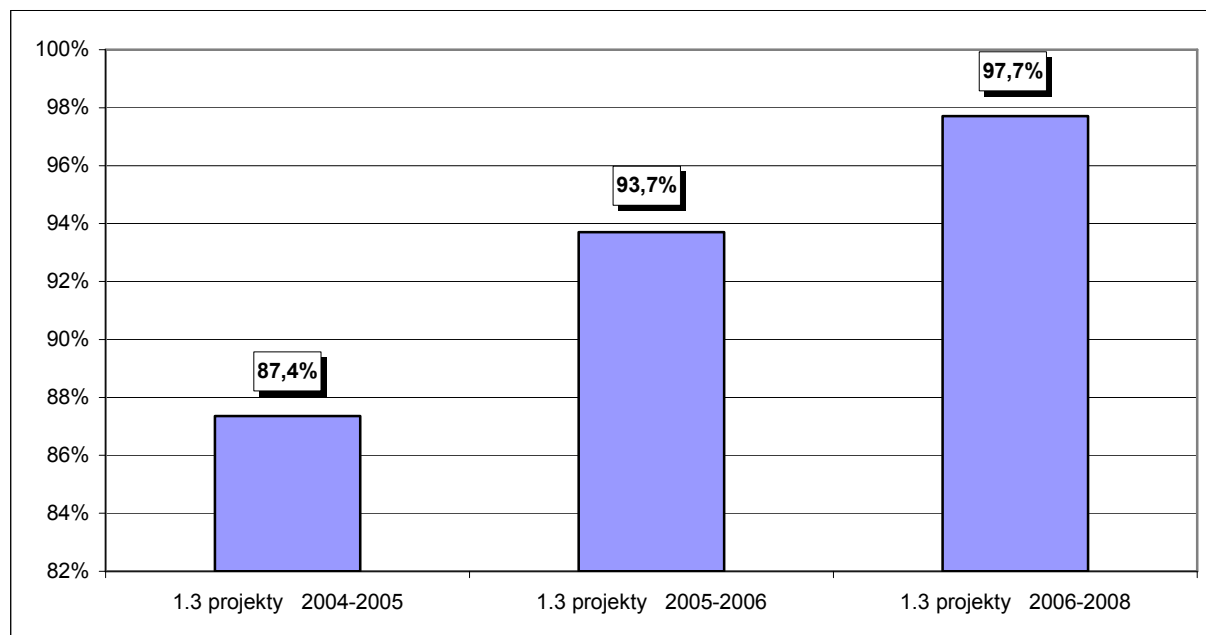

Największe projekty realizowały: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie, Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego oraz Grodzki Urząd Pracy w Krakowie.

Łączne wydatki poniesione w projektach w ramach Działania 1.3 SPO RZL od połowy 2004 roku do końca 2006 roku wyniosły **31 415 711,16 zł**.

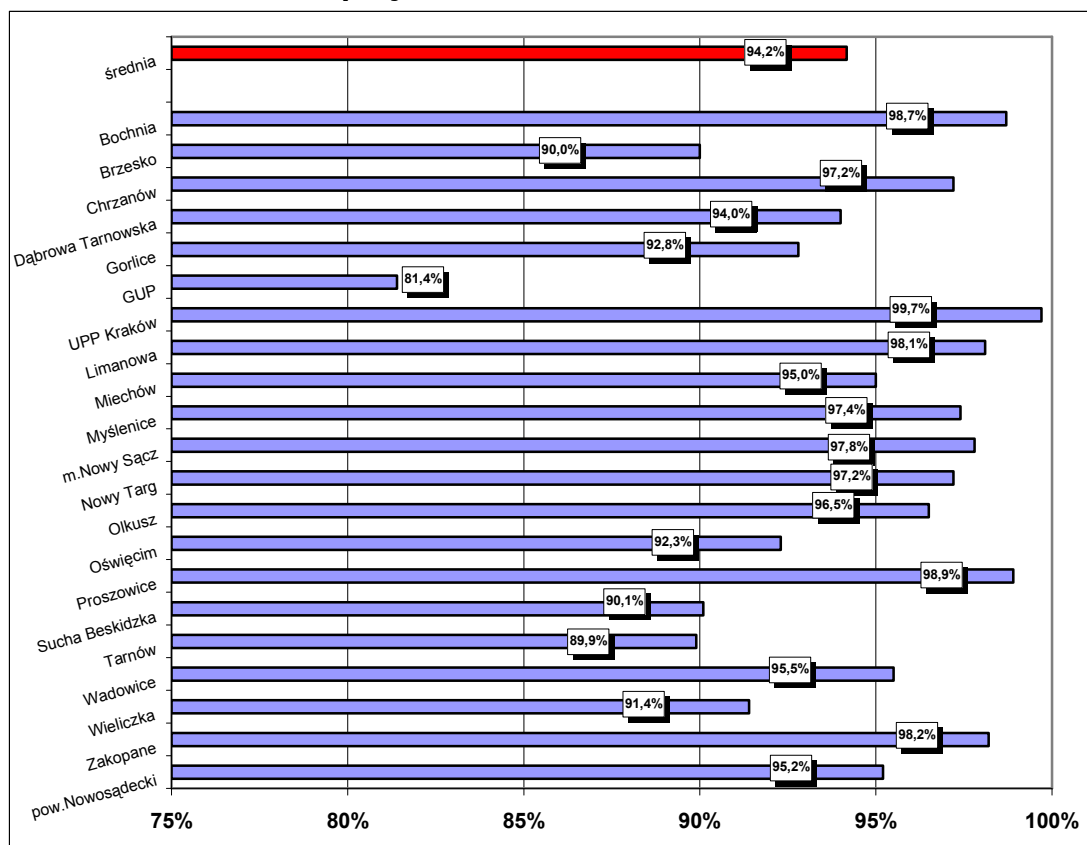
Podobnie, jak w Działaniu 1.2, także w projektach do Działania 1.3 w każdym roku systematycznie wzrastało wykonanie zaplanowanych wydatków.

Poziom wydatkowania środków w stosunku do zaplanowanych w projektach w latach 2004-2006.

Poziom wydatkowania przez powiatowe urzędy pracy środków otrzymanych na podstawie umowy o dofinansowanie realizacji projektów w ramach Działania 1.3 SPO RZL był zróżnicowany. Najlepsze rezultaty osiągnęły: Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego (99,7%) oraz Powiatowy Urząd Pracy w Proszowicach (98,9%) i Powiatowy Urząd Pracy w Bochni (98,7%). W ujęciu procentowym wyniki poszczególnych powiatowych urzędów pracy przedstawia to poniższy wykres (kwota dofinansowania ze środków FP w okresie lat 2004 - 2006 = 100%).

Średni poziom wydatkowania środków w stosunku do zaplanowanych w projektach w latach 2004-2006

Podsumowanie:

- Projekty realizowane w latach 2004-2006 w ramach Działów 1.2 i 1.3 SPO RZL stanowiły istotny element przeciwdziałania bezrobociu. Systematycznie wzrastała liczba uczestników projektów. W 2004 roku w projektach do Działów 1.2 i 1.3 zaplanowano udział w 5,8% spośród zarejestrowanych w województwie osób bezrobotnych, w następnym roku - 6,1%, a w 2006 roku – 10,8%.
- W projektach do Działania 1.2 charakterystyczny jest duży udział kobiet – prawie 2/3 uczestników – podczas, gdy odsetek kobiet wśród bezrobotnych województwa małopolskiego w tym okresie wahał się w przedziale od ok. 53% do ok. 58%. W projektach do Działania 1.3 udział kobiet był w trzech ostatnich lat stabilny i wynosił ok. 55% (odpowiadał udziałowi kobiet w strukturze bezrobotnych).
- W kolejnych edycjach projektów poszerzał się zakres wsparcia beneficjentów (rozbudowy ścieżki beneficjenta ostatecznego). Poza pomocą w poszukiwaniu pracy (pośrednictwo i poradnictwo zawodowe, usługi doradcze, indywidualne plany działania, warsztaty i kluby pracy), którą otrzymywali wszyscy uczestnicy projektów, w coraz większym zakresie otrzymywali oni również inne formy wsparcia.
- W projektach do Działów 1.2 i 1.3 SPO RZL główną rolę pełniły aktywne formy wsparcia pozwalające uzyskać nowe kwalifikacje zawodowe, podnieść poziom

własnych umiejętności, nabyć lub odnowić doświadczenie zawodowe. Takimi działaniami w kolejnych edycjach projektów objęto: 63,8% uczestników projektów 2004-2005, 75,1% uczestników projektów 2005-2006 i 84,2% uczestników projektów 2006-2008 (do końca 2006 roku). Rośnie również liczba udzielonych jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej. W projektach 2004-2005 otrzymało je 1,5% beneficjentów ostatecznych, w projektach 2005-2006 – 5,5%, a w projektach 2006-2008 do końca 2006 roku – już 11,4%. Z punktu widzenia zadań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu, jest to bardzo skuteczna forma wsparcia, promująca samodzielność i prowadząca do efektów w postaci samozatrudnienia. Mały udział w projektach odgrywa subsydiowane zatrudnienie, niezmiennie utrzymujące się na poziomie nieznacznie poniżej 5%. Powodem tej sytuacji są znaczne wymagania w stosunku do pracodawców (konieczność utrzymania przez okres 2-3 lat miejsca pracy, stosowanie przepisów o pomocy publicznej).

- W kolejnych edycjach projektów poprawiała się jakość ich zarządzania. Z jednej strony spowodowało to istotny spadek stwierdzonych nieprawidłowości przy realizacji projektów, istotne zmniejszenie ilości błędów popełnianych przy sporządzaniu wniosków płatniczych, dzięki czemu skrócono czas ich weryfikacji i sporządzania wniosków o refundację do Instytucji Płatniczej. W efekcie pozytywnych zmian cztery powiatowe urzędy pracy uzyskały zgodę na zwolnienie z obowiązku dołączania dokumentów finansowych do wniosków płatniczych. Z drugiej strony wzrosła efektywność wykonania zaplanowanych w projektach wydatków, w szczególności znacząco poprawił się poziom wykorzystania przez Powiatowe Urzędy Pracy środków Funduszu Pracy otrzymanych w ramach umów o dofinansowanie projektu.

2.1.2 Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego

Od początku wdrażania Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR) w Małopolsce, Wojewódzki Urząd Pracy realizował **120 umów o dofinansowanie realizacji projektów** w ramach Działania 2.1 „Rozwój umiejętności powiązany z potrzebami regionalnego rynku pracy i możliwości kształcenia ustawicznego w regionie”, 2.3 „Reorientacja zawodowa osób odchodzących z rolnictwa” i 2.4 „Reorientacja zawodowa osób zagrożonych procesami restrukturyzacyjnymi”, w tym:

- 82 umowy w ramach Działania 2.1 na kwotę 44 660 216,01 zł z czego:
 - 71 umów szkoleniowo – doradczych na kwotę 39 382 172,65 zł
 - 8 umów z zakresu badań i analiz na kwotę 2 329 986,13 zł
 - 3 projekty własne na kwotę 2 948 057,23 zł
- 16 umów w ramach Działania 2.3 na kwotę 9 837 446,23 zł;
- 22 umowy w ramach Działania 2.4 na kwotę 11 081 380,6 zł.

Łączna kwota wszystkich podpisanych umów wyniosła 65 579 042,84 zł.

W roku 2006 miała miejsce rzeczowa realizacja 96 projektów tzn. Beneficjenci Ostateczni rozpoczęli udział w usługach

- 66 w Działaniu 2.1¹
- 14 w Działaniu 2.3
- 16 w Działaniu 2.4.

Projekty te aktywizowały 17 156 osób, z czego:

- 15 289 osób w Działaniu 2.1
- 851 osób w Działaniu 2.3
- 1 016 osób w Działaniu 2.4

Wszystkie projekty świadczące usługi dla osób tj. 107 (zarówno te, które w 2006 r. świadczyły usługi, jak i te, których realizacja rzeczowa przypada na 2007 rok) łącznie przewidują objęcie wsparciem 25 320 osób, z czego:

- 20 948 osób (Dz. 2.1)
- 1751 osób (Dz. 2.1)
- 2 621 osób (dz. 2.4)

Działanie 2.1

Charakterystyka Beneficjentów Ostatecznych

A. Pracujące osoby dorosłe

Charakterystyce poddano osoby, które zakończyły lub przerwały udział w projektach – łącznie 9 562 osoby², w tym 9 065 to osoby pracujące, zaś 497

¹ 2 umowy rozwiązano, natomiast 3 nie rozpoczęły świadczenia usług – zgodnie z harmonogramem usługi rozpoczyna się w 2007 r. .

² W roku 2006 627 osób przerwało udział w projektach, zaś od początku wdrażania Działania z projektów zrezygnowało 966 osób.

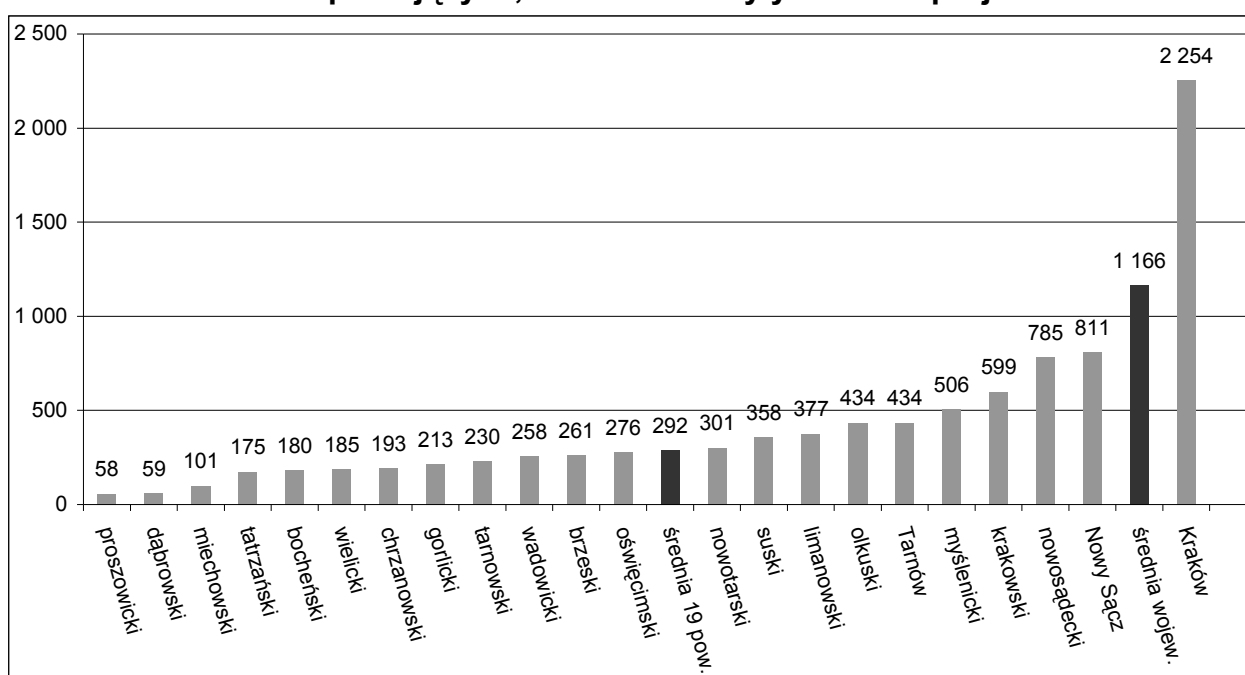
to studenci.

Wartość wsparcia³ udzielonego osobom pracującym (9 065 BO) wyniosła **14 020 849 zł**, co oznacza, że wartość wsparcia przypadająca na jednego Beneficjenta Ostatecznego oscyluje wokół 1 550 zł. Każda z osób korzystających z pomocy uczestniczyła w średnio 107 godzinach szkoleniowych (łączna liczba godzin szkoleniowych w Działaniu 2.1 wyniosła 966 974). Średnia wartość jednej godziny szkolenia w ramach Działania 2.1 wyniosła 14,50 zł.

➤ Miejsce zamieszkiwania

Z uwagi na miejsce zamieszkania, największą grupę korzystających ze wsparcia stanowili mieszkańcy Krakowa (25%), najmniejszą natomiast mieszkańcy powiatów: proszowickiego i dąbrowskiego (0,6%).

Liczba osób pracujących, które zakończyły udział w projekcie

W celu określenia intensywności wsparcia dla powiatów w ramach Działania 2.1, jako miarę przyjęto stosunek liczby mieszkańców poszczególnych powiatów objętych Działaniem 2.1 do liczby osób pracujących na terenie danego powiatu⁴.

³ Pod pojęciem wartości wsparcia rozumie się koszty związane z świadczeniem danej usługi (szkolenia, doradztwa). Oznacza to, że wartość ta nie jest tożsama z wartością projektów (te ostatnie uwzględniają w swej wartości także koszty administracyjne czy promocyjne).

⁴ Jako liczbę osób pracujących podano pracujących w głównym miejscu pracy według faktycznego miejsca pracy i działalności. Dane za 2005 r. Źródło: GUS.

Udział BO wśród pracujących ogółem

powiat	Liczba BO	Liczba pracujących ogółem	%
bocheński	180	13 368	1,35
brzeski	261	10 865	2,40
chrzanowski	193	21 645	0,89
dąbrowski	59	5 126	1,15
gorlicki	213	15 605	1,36
krakowski	599	27 685	2,16
Kraków	2 254	249 059	0,91
limanowski	377	12 951	2,91
miechowski	101	5 334	1,89
myślenicki	506	15 316	3,30
nowosądecki	785	17 760	4,42
nowotarski	301	20 807	1,45
Nowy Sącz	811	28 403	2,86
olkuski	434	21 310	2,04
oświęcimski	276	30 428	0,91
proszowicki	58	3 687	1,57
suski	358	11 550	3,10
tarnowski	230	15 687	1,47
Tarnów	434	41 054	1,06
tatrzański	175	9 349	1,87
wadowicki	258	25 631	1,01
wielicki	185	12 219	1,51
Małopolska	9 048	614 839	1,47
miasta na praw. powiatu	3 499	318 516	1,10
powiaty	5 549	296 323	1,87

Zaprezentowane zestawienie wskazuje, że najwyższa intensywność wsparcia charakteryzuje powiaty: nowosądecki, myślenicki oraz suski. Wśród 19 powiatów (bez Krakowa, Nowego Sącza, Tarnowa) wartości powyżej średniej tj. powyżej 1,87% osiągają powiaty miechowski, olkuski, krakowski, brzeski, limanowski, suski, myślenicki i nowosądecki, zaś wśród miast na prawach powiatu (średnia – 1,10%) Nowy Sącz. Pozostałe powiaty osiągają wartości niższe od średnich. Są to: chrzanowski, oświęcimski, wadowicki, dąbrowski, bocheński, gorlicki, nowotarski, tarnowski, wielicki, proszowicki, tatrzański, Kraków i Tarnów. Powyższe dane w dużym stopniu potwierdzają, iż powiaty usytuowane na osi Olkusz - Nowy Sącz cechuje wyższa intensywność wsparcia w ramach Działania 2.1. Potwierdzają również, że północno - wschodnie, wschodnie i zachodnie obszary województwa w mniejszym stopniu korzystają z pomocy oferowanej w ramach tego Działania.

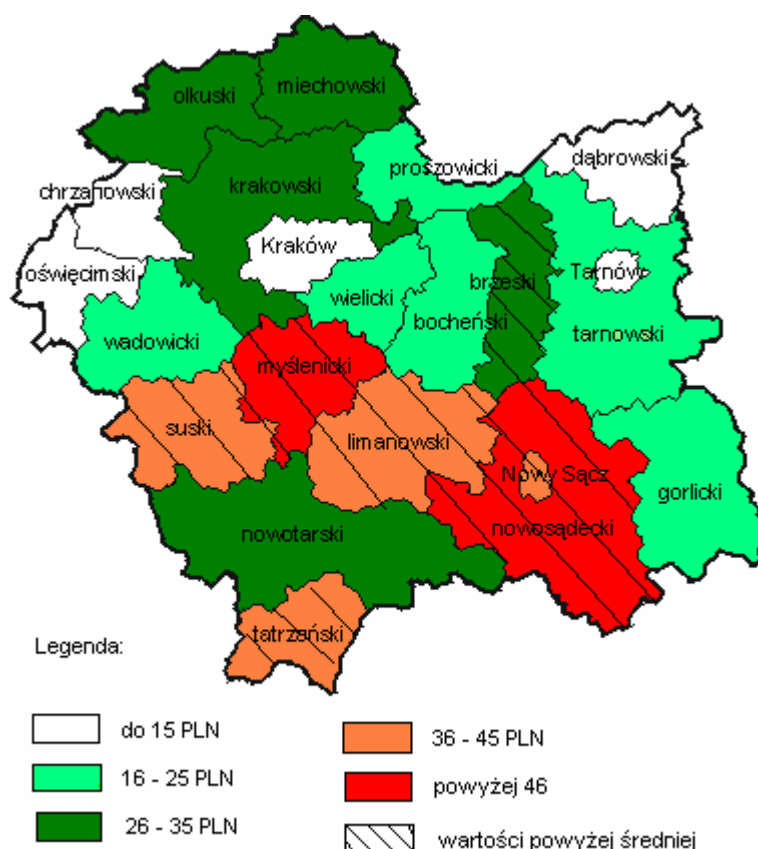
Kolejnym wskaźnikiem, pozwalającym ocenić intensywność pomocy na rzecz mieszkańców poszczególnych powiatów województwa Małopolskiego, jest wartość wsparcia na osobę pracującą. Ogółem na rzecz pracujących mieszkańców Małopolski zaangażowano środki w wysokości **13 999 284,07 zł⁵**. Oznacza to, że wartość wsparcia na 1 osobę pracującą w Małopolsce wynosi **22,77 zł.**, przy czym wartość ta waha się od 10,79 zł (powiat dąbrowski) do 67,83 zł (powiat nowosądecki). Średnia wartość wsparcia dla osób zamieszkujących miasta na prawach powiatu wynosi 17,25 zł, natomiast pozostałe powiaty **28,69 zł.**

Największe wsparcie na osobę przypada na powiaty myślenicki i nowosądecki, mniejsze na powiaty Nowy Sącz, tatrzański, limanowski i suski, natomiast znikome jest wsparcie przypadające na mieszkańców wschodnich i zachodnich peryferii województwa. Wartości oscylujące wokół średnich osiągają powiaty północnej części województwa.

Mapa wsparcia wskazuje na koncentrację pomocy w części południowej Małopolski, bowiem 6 powiatów zlokalizowanych na południu województwa tj. suski, myślenicki, limanowski, nowosądecki, nowotarski i tatrzański skonsumowało 46% środków, jakie dotychczas wydatkowane były na rzecz osób pracujących na terenie 19 powiatów.

⁵ Podana wartość jest niższa od kwoty 14 020 849 o 21 564,93 z uwagi na fakt, iż 13 osób korzystających z pomocy zamieszkuje powiaty sąsiednich wobec Małopolski województw.

Wartość wsparcia na osobę pracującą

Wśród Beneficjentów Ostatecznych Działania 2.1 większość stanowią mieszkańcy miast (57%), pozostali zamieszkują obszary wiejskie (43%).

➤ **Wiek**

Wśród Beneficjentów Ostatecznych Działania 2.1 dominującą grupą są osoby w wieku mobilnym zawodowo, które stanowią łącznie 83% wszystkich poddanych analizie⁶, z czego pracująca młodzież stanowi 11% zaś osoby w wieku 26 – 45 to 72%. Osoby w wieku niemobilnym zawodowo stanowią 17% osób, które skorzystały ze wsparcia.

Na uwagę zasługuje również fakt, iż wśród BO Działania 2.1 znajdują się osoby, które osiągnęły wiek emerytalny (występuje 18 kobiet powyżej 59 roku życia oraz 3 mężczyzn powyżej 64 roku życia). Osoby te spełniają formalne kryteria uczestnictwa w Programie.

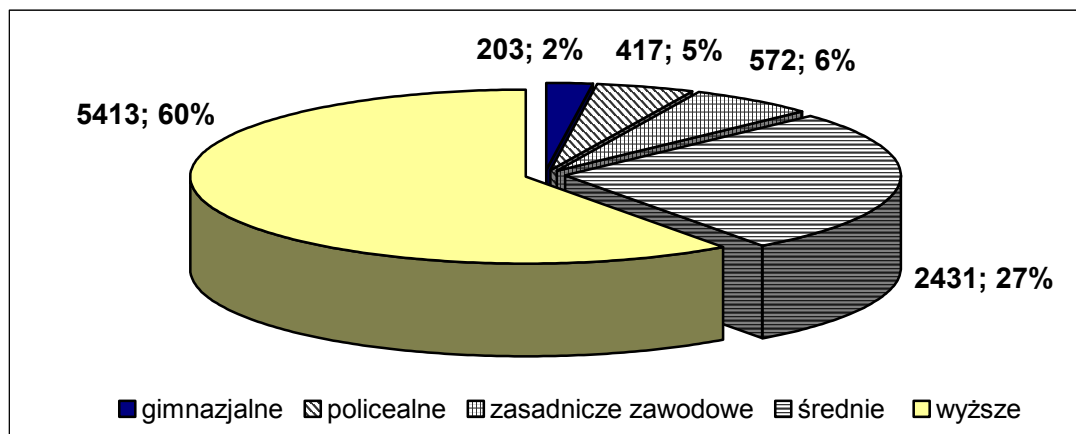
➤ **Płeć**

Wśród Beneficjentów Ostatecznych Działania 2.1 większość stanowią kobiety (63%), mężczyzn jest natomiast 37%.

⁶ Jako granicę wiekową wyznaczającą mobilność zawodową przyjęto 45 rok życia tj. osoby w wieku mobilnym mają do 45 lat włącznie, zaś w wieku niemobilnym powyżej 45 lat.

➤ Wykształcenie

Struktura Beneficjentów Ostatecznych wg wykształcenia

Powyższy wykres wskazuje, że wykształcenie na poziomie co najmniej średnim jest udziałem 92% osób, zaś wykształcenie wyższe - 60% osób. Marginalny jest udział osób o podstawowym lub zasadniczym poziomie wykształcenia.

➤ Okres zatrudnienia u tego samego pracodawcy

Analizowane dane⁷ wskazują, że największą grupę osób pracujących objętych wsparciem stanowią osoby pozostające w zatrudnieniu przez okres od 1 roku do 5 lat (34%), następnie zatrudnieni powyżej 10 lat (29% osób), od 5 do 10 lat (20%) i do 1 roku (17%).

W najliczniejszej grupie – ze stażem 1-5 lat - dominują osoby w wieku 26 - 45 lat (77%). Oznacza to, że większość to osoby młode, w wieku mobilnym zawodowo, które posiadają już pewne doświadczenie zawodowe.

Spośród osób pracujących u tego samego pracodawcy ponad 10 lat, 37% stanowią osoby w wieku 45+ (dla porównania: wśród wszystkich BO, osób w wieku niemobilnym jest zaledwie 17%). Osoby te cechują się lepszym wykształceniem niż pozostali Beneficjenci Ostateczni (co najmniej średnie ma 96%, zaś wyższe jest udziałem 61%) i w większości zamieszkują miasta (62%).

➤ Jakość usług

O jakości świadczonych usług na rzecz osób wymagających wsparcia świadczyć może poziom deklarowanego przez Beneficjentów Ostatecznych zadowolenia z udziału w projektach. Ogółem zadowolenie z udziału w projektach wyraża 74% Beneficjentów Ostatecznych, przeciwną opinię wyraża 26% osób. Oznacza to jednak spadek liczby osób zadowolonych z 89,5% (dane na koniec 2005 r.) o 15,5%.

⁷ Wśród BO poddanych analizie, WUP dysponuje informacją o okresie zatrudnienia 6 461 osób. Okres zatrudnienia w niniejszym opracowaniu nie jest tożsamy ze stażem pracy ogółem, ale stażem pracy na rzecz aktualnego pracodawcy.

B. Studenci

Studenci, będąc jedną z grup docelowych Działania 2.1 ZPORR, korzystali ze wsparcia doradczego świadczonego w ramach jednego z projektów. Docelowo z doradztwa skorzysta 830 studentów, przy czym wg stanu na koniec 2006 r. doradztwo udzielono 593 osobom. 497 osób zakończyło lub przerwało korzystanie z usług doradczych.

Wartość wsparcia udzielonego studentom (497) wyniosła **416 310 zł**, co oznacza, że wartość wsparcia przypadająca na jednego Beneficjenta Ostatecznego oscyluje wokół 840 zł. Każda z osób korzystających z pomocy uczestniczyła średnio w 10 godzinach doradczych (łączna liczba godzin doradczych wyniosła 5 250). Średnia wartość jednej godziny doradztwa wyniosła 79 zł.

Wśród studentów korzystających ze wsparcia dominują kobiety (68%), większość stanowią osoby do 22 roku życia (52%), pochodzące i zamieszkujące miasta (odpowiednio: 65 i 76%).

Charakterystyka usług

Przedmiotem tej części analizy są wszystkie projekty, jakie podlegają realizacji od początku wdrażania Działania 2.1, łącznie z tymi, które wyłoniono do realizacji w roku 2006 r. Poziom dofinansowania projektów wynosi **39 217 389,65 zł**. Docelowo przewidują one aktywizację łącznie **20 948 osób**, na rzecz których świadczone są usługi szkoleniowe i doradcze.

➤ Rodzaje projektów

Projekty przyjęte do realizacji można podzielić według ich zakresu przedmiotowego na:

- szkolenia ogólne w tym:
 - szkolenia językowe oferowane w ramach 27 projektów dla 8276 osób (39,5% wszystkich osób mających uzyskać wsparcie);
 - szkolenia informatyczne oferowane w ramach 7 projektów dla 1 612 osób (7,7%);
- szkolenia łączone⁸ oferowane w ramach 18 projektów dla 4390 osób (20,95%);
- szkolenia specjalistyczne / zawodowe oferowane w ramach 14 projektów dla 5 225 osób (24,95%);
- szkolenia okołozawodowe oferowane w ramach 1 projektu dla 270 osób (1,29%);
- usługi doradcze oferowane w ramach 1 projektu dla 830 osób (3,96%);
- usługi zintegrowane⁹ (szkolenia i doradztwo) oferowane w ramach 1 projektu dla 345 osób (1,65%).

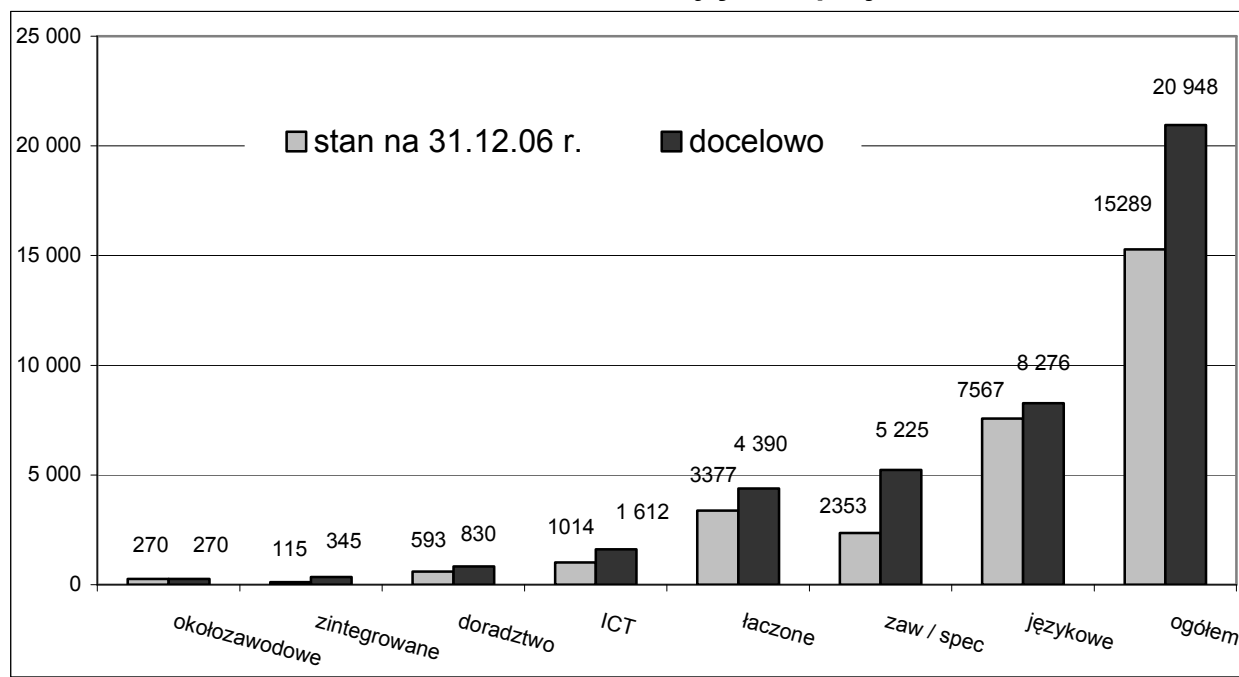
W roku 2006 r. w zmieniły się proporcje pomiędzy poszczególnymi rodzajami szkoleń. Spadł udział osób, które mogły skorzystać z kursów językowych (z 46% do 39,5%), wzrósł natomiast udział osób objętych szkoleniami specjalistycznymi (z 13% do prawie 25%). Nieznacznie wzrósł odsetek osób mających skorzystać z kursów

⁸ Pod pojęciem szkoleń łączonych rozumie się szkolenia zróżnicowane tematycznie, łączące elementy szkoleń zawodowych, ogólnych i/lub okołozawodowych.

⁹ Usługi zintegrowane to takie które łączą różne formy wsparcia np. szkolenia i doradztwo

informatycznych (z 5% do 7,7%). Spadła natomiast liczba osób, do których adresowane jest wsparcie w postaci usług doradczych (z 9% do 3,96%) oraz szkoleń łączonych (z 25% do 20,95%). Jako korzystne należy odnotować pojawienie się projektu oferującego zróżnicowane formy wsparcia, tj. szkolenia i doradztwo. Z projektu tego skorzystać ma 1,65% BO Działania 2.1.

Liczba osób uczestniczących w projektach

Poziom zainteresowania potencjalnych Beneficjentów Ostatecznych usługami świadczonymi w ramach projektów wyłonionych do realizacji w 2006 r. był duży, gdyż średnio na każdą osobę, która zakwalifikowała się do projektu przypada kolejna osoba, która z braku miejsc lub też z uwagi na nie spełnianie wymogów formalnych nie weszła do projektu. W porównaniu do roku 2005, w analizowanym okresie (rok 2006) podwoiło się zainteresowanie szkoleniami specjalistycznymi, wzrosło także zainteresowanie szkoleniami informatycznymi (odpowiednio 2 i ponad 3 kandydatury na jedno wolne miejsce). Nieznaczny spadek zaznaczył się w przypadku szkoleń językowych oraz łączonych (obecnie poniżej 2 osób na 1 miejsce).

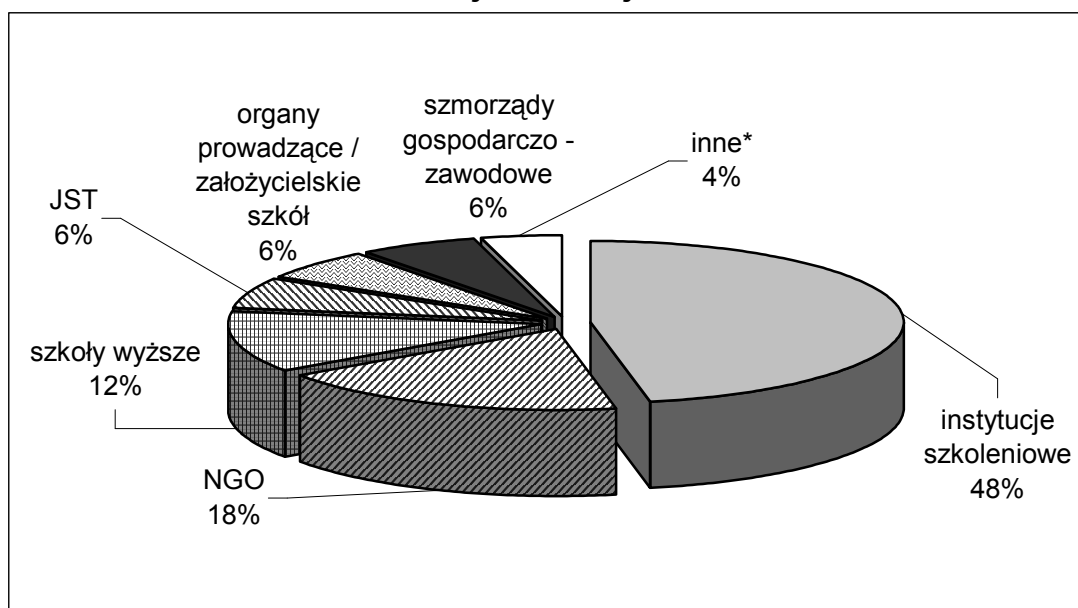
➤ **Rodzaje Beneficjentów**

Wśród instytucji, które od początku wdrażania Działania 2.1 uzyskały dofinansowanie, dominują instytucje szkoleniowe. Stosunkowo licznie reprezentowane są także organizacje pozarządowe oraz szkoły wyższe, natomiast niewielki jest udział organów prowadzących/założycielskich szkoły, samorządów terytorialnych (JST) i zawodowych oraz innych jednostek uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie.

W porównaniu do 2005 r. zmniejszył się udział szkół wyższych w liczbie podmiotów realizujących projekty (z 24% do 12%). Na stałym poziomie pozostaje udział instytucji szkoleniowych, NGO's oraz samorządów terytorialnych i zawodowych wśród Beneficjentów Działania. W roku 2006 r. pojawiły się ponadto nowe kategorie instytucji realizujących projekty tj. organy prowadzące lub/i założycielskie szkół (6%).

Inne instytucje to: jednostka podległa Wojewodzie (MODR) oraz wojewódzka samorządowa osoba prawna podległa Zarządowi Województwa Małopolskiego (MORD).

Rodzaje Beneficjentów

Badania i analizy rynku pracy

W 2006 r. WUP Kraków dokonał naboru **10 wniosków** o dofinansowanie projektów z zakresu badań i analiz rynku pracy. 10 instytucji uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie aplikowało o kwotę **3 324 830,42 zł** przewidując wsparcie dla **3 869** instytucji rynku pracy i edukacji.

W minionym roku podpisano 5 umów o dofinansowanie realizacji projektów na łączną kwotę **1 098 020,40 zł**. Docelowo projekty te przewidują wsparcie **1 014** instytucji rynku pracy i edukacji. Wśród nich znajdują się jednostki publicznych służb zatrudnienia (27), JST (72), szkoły i publiczne placówki kształcenia ustawicznego (298), niepubliczne instytucje szkolące (80), niepubliczne instytucje rynku pracy (10), placówki wspierające i promujące edukację (10), związki i stowarzyszenia zajmujące się promocją zatrudnienia (10), poradnie psychologiczno - pedagogiczne (3) i inne podmioty.

Za sprawą projektów skierowanych w minionym roku do realizacji planuje się przeprowadzić 8 badań i analiz, stworzyć 2 sieci transferu innowacji i wymiany informacji, zorganizować 15 seminariów i warsztatów, stworzyć 8 baz danych. Ponadto powstaną publikacje, strona internetowa, raporty oraz prezentacje multimedialne. Zostanie także zorganizowana konferencja.

Łączna wartość wszystkich projektów badawczych realizowanych od początku wdrażania Działania 2.1 wyniosła **2 329 986,13 zł**.

Na koniec 2006 r. zakończyła się realizacja 2 projektów.

Celem zrealizowanych projektów było lepsze dostosowanie potrzeb szkoleniowych i kwalifikacji mieszkańców do regionalnego rynku pracy poprzez diagnozę potrzeb szkoleniowych osób funkcjonujących na rynku pracy, monitoring regionalnego i upowszechnienie zebranych informacji.

Analiza projektów zgłoszonych na konkursy

Przedmiotem tej części analizy są 2 konkursy, które zostały rozstrzygnięte w roku 2006 r.

Łącznie w ramach obu konkursów dokonano naboru **199 wniosków o dofinansowanie**, których suma wnioskowanych kwot dofinansowania wyniosła **115 541 503,39 zł**. Projekty przewidywały aktywizację **60 223 osób**.

➤ Rodzaje Projektodawców

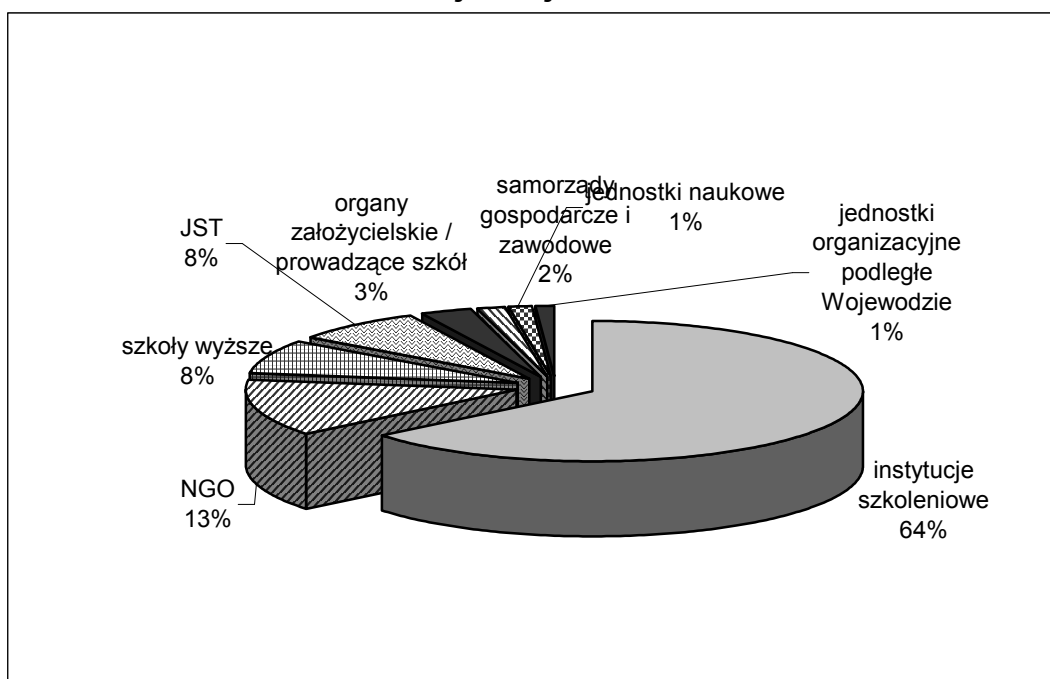
199 wniosków aplikacyjnych zostało zgłoszonych głównie przez instytucje szkoleniowe oraz placówki prowadzące kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych (64%). Zdecydowanie mniej liczną grupę podmiotów aplikujących o środki stanowiły NGO (13%), szkoły wyższe i JST (po 8%), znikomy był udział organów prowadzących/założycielskich szkół, samorządów gospodarczych i zawodowych, jednostek naukowych czy jednostek organizacyjnych podległych wojewodzie.

Na uwagę zasługuje fakt, iż w porównaniu ze stanem na 31 grudnia 2005 r. zmniejszyło się zainteresowanie aplikowaniem o środki EFS ze strony NGO's - ich udział wśród Beneficjentów ogółem spadł prawie o ¼ tj. z 17% do 13%. Ponadto, dokonując analizy poszczególnych konkursów daje się zauważyć niekorzystna tendencja wyrażająca się stałym spadkiem liczby NGO's startujących w konkursach – w I konkursie z 2004 r. było to 19% Beneficjentów ogółem, w I konkursie z 2005 17%, w kolejnym konkursie z 2005 roku, którego rozstrzygnięcie nastąpiło w roku minionym 16%, natomiast w I konkursie 2006 już tylko 10%.

Systematycznie zwiększa się zainteresowanie aplikowaniem o środki ze strony instytucji szkoleniowych, których udział wśród Beneficjentów ogółem wzrósł z 56% do 64%. W roku 2004 było to 48%, w roku 2005 56%, a w roku 2006 64%.

Na stałym poziomie utrzymuje się aktywność szkół wyższych oraz JST.

Rodzaje Projektodawców

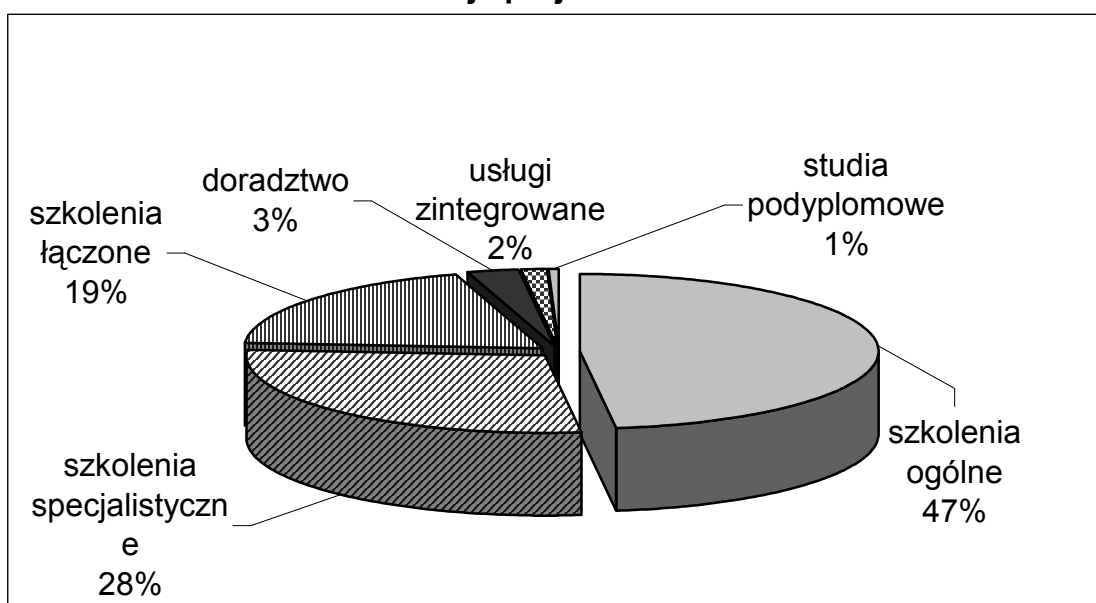

➤ Rodzaje projektów

W projektach zgłoszonych na oba konkursy zakładano przede wszystkim świadczenie usług szkoleniowych o charakterze ogólnym (językowe i informatyczne). Zgłoszone projekty można podzielić według ich zakresu przedmiotowego na:

- projekty zakładające świadczenie szkoleń ogólnych (językowych i informatycznych) - 94 projekty;
- projekty zakładające świadczenie szkoleń specjalistycznych¹⁰ - 55 projektów
- usługi doradcze - 5 projektów;
- zakładające świadczenie szkoleń łączonych tj. szkolenia ogólne i specjalistyczne lub/i okołozawodowe - 38 projektów
- projekty zintegrowane uwzględniające szkolenia i doradztwo - 3 projekty

Rodzaje projektów

Struktura usług zaproponowanych w ramach projektów zgłoszonych w 2006 r. na konkursy jest w dużym stopniu zbieżna ze strukturą usług przewidzianych przez projekty z 2005 r. Zmniejszył się udział szkoleń ogólnych w ofercie ogółem (z 50% do 47%) oraz usług zintegrowanych łączących różne formy wsparcia (z 8% do 2%). Nieznacznie natomiast wzrósł udział szkoleń specjalistycznych i łączonych (o 1 %). W ofercie pojawił się także element nowy w postaci studiów podyplomowych.

Działanie 2.3

Charakterystyka Beneficjentów Ostatecznych

Spośród 16 projektów adresowanych do rolników, domowników i innych osób zatrudnionych w rolnictwie w roku 2006 szkolenia, doradztwo, pośrednictwo pracy, informacja zawodowa i subsydiowane zatrudnienie świadczone były przez **14**

¹⁰ Pod pojęciem szkoleń specjalistycznych rozumie się zarówno szkolenia zawodowe jak i szkolenia, które nie nadają uprawnień do wykonywania zawodu ale dotyczą wąskiej tematyki na wysokim stopniu szczegółowości, np. zarządzanie funduszami europejskimi.

projektów dla łącznie 851 osób¹¹. 178 osób zakończyło lub przerwało¹² korzystanie z usług świadczonych w ramach projektów.

Wartość wsparcia udzielonego rolnikom, domownikom i innym osobom zatrudnionym w rolnictwie (178 BO) wyniosła **517 154,3 zł**, przy czym wartość wsparcia szkoleniowego wyniosła 360 336,5 zł. Oznacza to, że wartość wsparcia przypadająca na jednego Beneficjenta Ostatecznego oscyluje wokół 2 900 zł. Każda z osób korzystających z pomocy uczestniczyła w średnio 220 godzinach szkoleniowych. Średnia wartość jednej godziny szkolenia w ramach Działania 2.3 wyniosła 12 zł.

➤ **Miejsce zamieszkiwania**

Wszyscy Beneficjenci Ostateczni Działania 2.3 zamieszkują obszary wiejskie. Na obecnym etapie wdrażania Działania 2.3 nie ma możliwości określenia mapy wsparcia z uwagi na zbyt małą liczbę osób, które wg stanu na 31. 12. 2006 r. zakończyły udział w projekcie (178 osób).

➤ **Wiek**

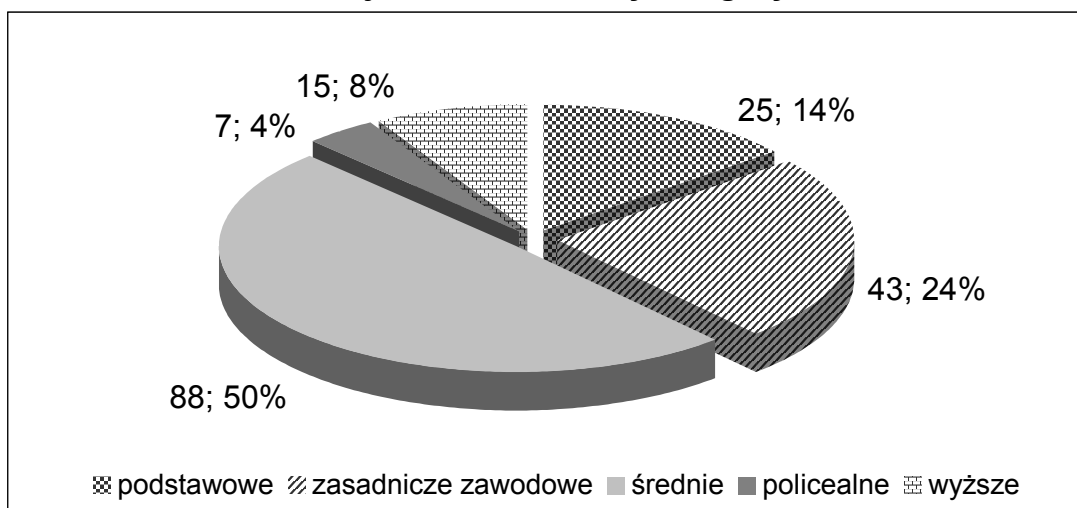
Wśród Beneficjentów Ostatecznych Działania 2.3 dominującą grupą są osoby w wieku mobilnym zawodowo, które stanowią łącznie 87% wszystkich poddanych analizie¹³. Osoby w wieku niemobilnym zawodowo stanowią 13% osób, które skorzystały ze wsparcia.

➤ **Płeć**

Wśród Beneficjentów Ostatecznych Działania 2.3 większość stanowią kobiety (63%), mężczyzn jest natomiast 37%.

➤ **Wykształcenie**

Struktura Beneficjentów Ostatecznych wg wykształcenia

¹¹ Wg stanu na 31.12.2006 r. 2 projekty nie rozpoczęły świadczenia usług, gdyż – zgodnie z harmonogramem - szkolenia rozpoczną się w I kwartale 2007 r.

¹² W roku 2006 33 osoby przerwały udział w projektach; liczba ta jest tożsama z tymi, którzy zrezygnowali z projektów od początku wdrażania Działania.

¹³ Jako granicę wiekową wyznaczającą mobilność zawodową przyjęto 45 rok życia tj. osoby w wieku mobilnym mają do 45 lat włącznie, zaś w wieku niemobilnym powyżej 45 lat.

Powyższy wykres wskazuje, że wśród Beneficjentów Ostatecznych Działania 2.3 liczną grupę stanowią osoby z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym – łącznie 38%. Połowa ma wykształcenie średnie, zaś tylko 8% legitymuje się wykształceniem wyższym.

➤ **Jakość usług**

O jakości świadczonych usług na rzecz osób wymagających wsparcia świadczyć może poziom deklarowanego przez Beneficjentów Ostatecznych zadowolenia z udziału w projektach. Ogółem zadowolenie z udziału w projektach wyraża 63% Beneficjentów Ostatecznych, przeciwną opinię wyraża 37% osób.

Charakterystyka usług

Przedmiotem tej części analizy są wszystkie projekty, jakie podlegają realizacji od początku wdrażania Działania 2.3, łącznie z tymi, które wyłoniono w 2006 r. W minionym roku realizowano **16 projektów**, których suma wnioskowanych kwot dofinansowania wynosiła **9 837 446,23 zł**. Projekty przewidują aktywizację **1 751** osób, na rzecz których świadczone są zróżnicowane usługi tj. szkolenia ogólne i zawodowe, doradztwo, pośrednictwo pracy, informacja zawodowa, subsydiowanie miejsc pracy.

➤ **Rodzaje projektów**

W zakresie przedmiotowym świadczonych usług mieszczą się:

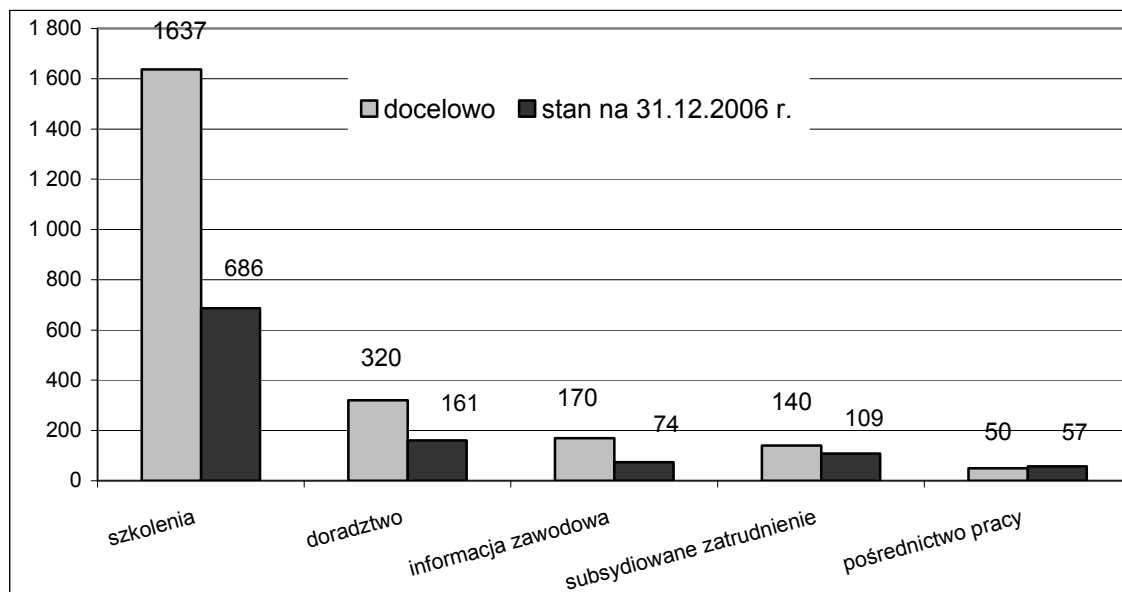
- szkolenia oferowane w ramach 14 projektów dla 1637 osób,
- doradztwo oferowane w ramach 3 projektów dla 320 osób,
- informacja zawodowa w ramach 2 projektów dla 170 osób,
- subsydiowane zatrudnienie oferowane w ramach 5 projektów dla 140 osób,
- pośrednictwo pracy oferowane przez 1 projekt dla 50 osób.

Rok 2006 przyniósł istotną zmianę w zakresie oferty skierowanej do rolników, domowników i innych osób zatrudnionych w rolnictwie. Osoby te mogły bowiem w minionym roku skorzystać nie tylko ze szkoleń – jak miało to miejsce w roku 2005 – ale także z doradztwa, informacji zawodowej, pośrednictwa pracy oraz zatrudnienia na subsydiowanym miejscu pracy.

W ramach 14 realizowanych projektów w 2006 r. z usług skorzystało **851 osób**. Wśród 1751 osób, które docelowo korzystać będą ze wsparcia znajdują się rolnicy, domownicy oraz inne osoby zatrudnione w rolnictwie chcące podjąć zatrudnienie w sferze pozarolniczej. Część z nich skorzysta z więcej niż jednej formy wsparcia co wynika z faktu, iż 3 projekty realizowane w ramach Działania 2.3 ZPORR mają charakter zintegrowany.

Poziom zainteresowania potencjalnych Beneficjentów Ostatecznych usługami świadczonymi w ramach projektów wyłonionych do realizacji w 2006 r. był duży, gdyż chęć skorzystania z usług świadczonych w ramach projektów zgłosiły łącznie 1492 osoby. Oznacza to, że – analogicznie jak w Działaniu 2.1 ZPORR - średnio na każdą osobę, która zakwalifikowała się do projektu, przypada jedna kolejna osoba, która z braku miejsc, lub też z uwagi na nie spełniania wymogów formalnych, nie weszła do projektu.

Liczba osób uczestniczących w projektach

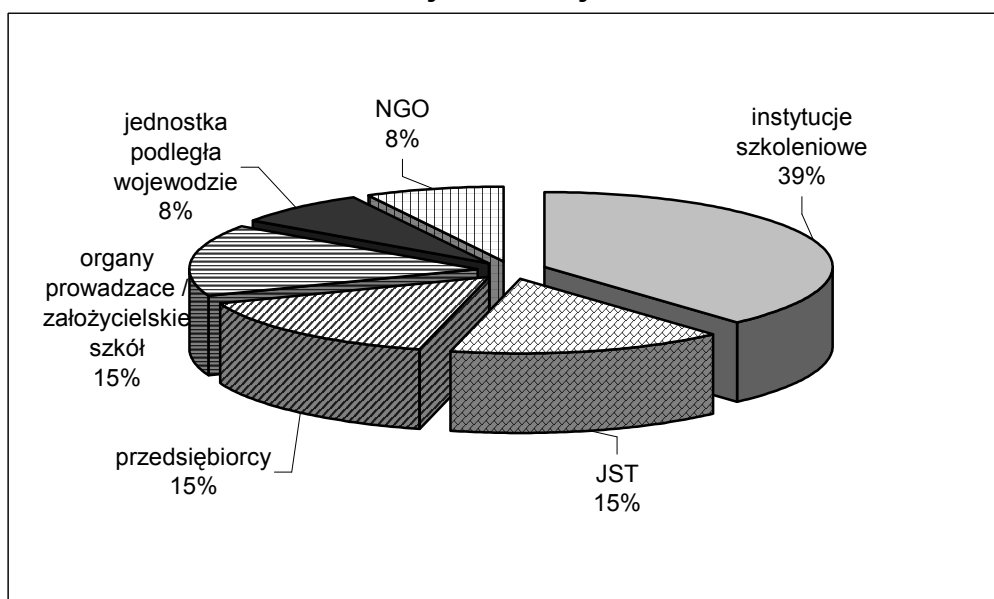

Zróznicowany jest poziom zainteresowania usługami poszczególnych typów. Największym powodzeniem cieszy się subsydiowane zatrudnienie gdzie o jedno stanowisko pracy ubiegały się co najmniej 2 osoby. Nieco niższe jest zainteresowanie szkoleniami, najmniejszym powodzeniem cieszą się natomiast usługi zintegrowane

➤ Rodzaje Beneficjentów

Wśród podmiotów, które uzyskały dofinansowanie i w 2006 r. realizowały projekty znajduje się 5 instytucji szkoleniowych, po 2 jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorców, organów założycielskich bądź prowadzących szkoły oraz 1 organizacja pozarządowa i jednostka podległa Wojewodzie.

Rodzaje Beneficjentów

Analiza projektów zgłoszonych na konkursy

Przedmiotem tej części analizy są 2 konkursy, które zostały rozstrzygnięte w roku 2006 r.

Łącznie w ramach obu konkursów dokonano naboru **42 wniosków** o dofinansowanie, których suma wnioskowanych kwot dofinansowania wyniosła **35 599 242,35 zł**. Projekty przewidywały aktywizację **6 295 osób**.

➤ Rodzaje Projektodawców

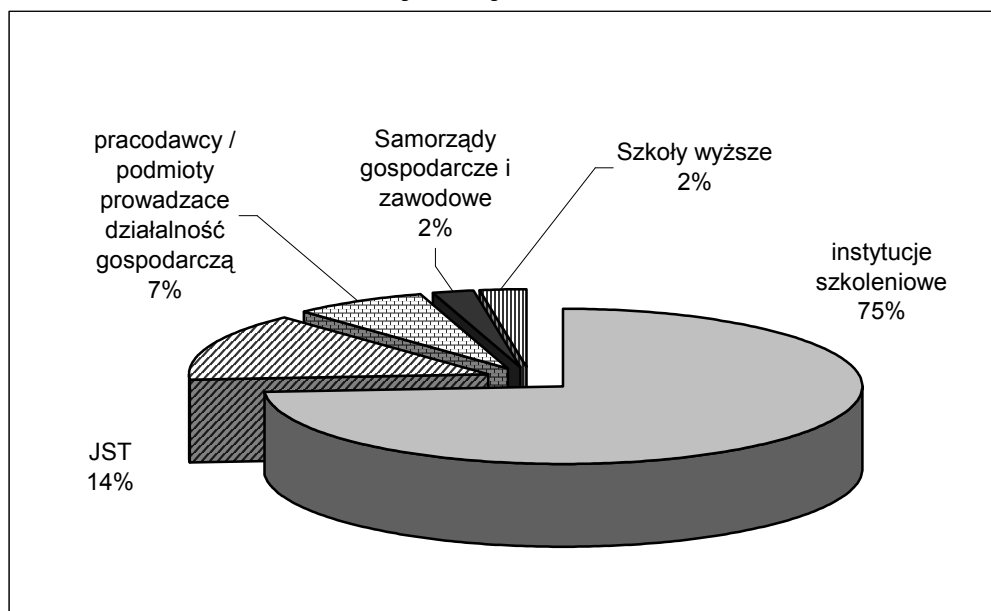
42 wnioski aplikacyjne zostały zgłoszone przez podmioty, wśród których dominowały instytucje szkoleniowe oraz placówki prowadzące kształcenie ustawiczne w formach pozaszkolnych (74%). Kolejną grupą podmiotów były JST z udziałem na poziomie 14%, następnie pracodawcy/podmioty prowadzące działalność gospodarczą (7%). Katalog podmiotów aplikujących zamykają samorządy gospodarcze i zawodowe oraz szkoły wyższe, których udział oscyluje wokół 2-3%.

Obserwuje się spadek zainteresowania Działaniem 2.3 ze strony JST, których udział zmniejszył się o 4% (z 18% w 2005 r.). Notuje się także całkowity brak zainteresowania aplikowaniem o środki ze strony NGO. W roku 2005 były one trzecią, co do liczebności, grupą podmiotów startujących w konkursach w ramach Działania 2.3 z udziałem wśród Beneficjentów na poziomie 6%.

Spadkowi (brakowi) zainteresowania Działaniem 2.3 ze strony ww. podmiotów towarzyszy proporcjonalny wzrost udziału instytucji szkoleniowych wśród podmiotów aplikujących. W tej kategorii zanotowano 10% wzrost.

Zainteresowanie ze strony pozostałych podmiotów aplikujących (szkół wyższych, samorządów gospodarczych i zawodowych oraz podmiotów prowadzących działalność gospodarczą) utrzymuje się na stałym, marginalnym poziomie.

Rodzaje Projektodawców

➤ Rodzaje projektów

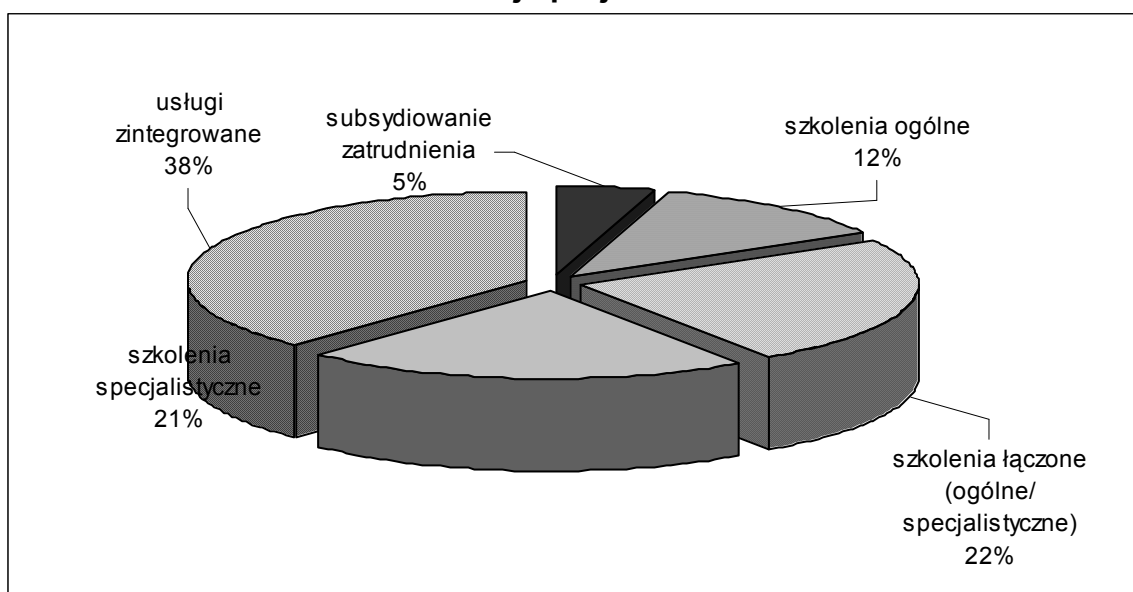
W projektach zgłoszonych na oba konkursy zakładano przede wszystkim świadczenie usług szkoleniowych o zróżnicowanym charakterze (ogólne, specjalistyczne, łączone) oraz usług zintegrowanych, łączących zróżnicowane formy

wsparcia (szkolenia, subsydiowanie miejsc pracy, informację zawodową, pośrednictwo pracy, doradztwo).

Zgłoszone projekty można podzielić według ich zakresu przedmiotowego na:

- projekty zintegrowane - 16
- projekty zakładające świadczenie szkoleń specjalistycznych/zawodowych - 9
- zakładające świadczenie szkoleń łączonych tj. szkolenia ogólne (np. językowe, informatyczne) i zawodowe/specjalistyczne - 10
- projekty zakładające świadczenie szkoleń ogólnych (językowych i informatycznych) - 5
- projekty subsydiowanego zatrudnienia - 2.

Rodzaje projektów

Zwraca uwagę fakt, iż część projektodawców zaproponowała w ramach Działania 2.3 świadczenie szkoleń ogólnych, które ze swej istoty nie spełniają wymogów programowych, gdyż nie służą nabyciu zawodowych kwalifikacji i nie mogą przyczynić się do zawodowej reorientacji.

Działanie 2.4

Charakterystyka Beneficjentów Ostatecznych

Spośród 22 projektów adresowanych do pracowników przemysłów i sektorów podlegających procesowi restrukturyzacji oraz innych osób zagrożonych utratą pracy z powodu procesów restrukturyzacyjnych, w roku 2006 szkolenia, doradztwo, pośrednictwo pracy, informacja zawodowa i subsydiowane zatrudnienie świadczone były przez 16 projektów dla łącznie **1 016 osób**¹⁴. 261 osób zakończyło lub przerwało¹⁵ korzystanie z usług świadczonych w ramach projektów.

Wartość wsparcia udzielonego Beneficjentom Ostatecznym Działania 2.4

¹⁴ Wg stanu na 31.12.2006 r. 6 projektów nie rozpoczęło świadczenia usług, gdyż – zgodnie z harmonogramem -szkolenia rozpoczną się w I kwartale 2007 r.

¹⁵ W roku 2006 16 osób przerwało udział w projektach; liczba ta jest tożsama z tymi, którzy zrezygnowali z projektów od początku wdrażania Działania.

(261) wyniosła **683 234,1 zł**, przy czym wartość wsparcia szkoleniowego wyniosła 602 844 zł. Oznacza to, że wartość wsparcia przypadająca na jednego Beneficjenta Ostatecznego oscyluje wokół 2 620 zł. Każda z osób korzystających z pomocy uczestniczyła w średnio 135 godzinach szkoleniowych. Średnia wartość jednej godziny szkolenia w ramach Działania 2.4 wyniosła 26 zł.

➤ **Miejsce zamieszkiwania**

Spośród osób poddanych analizie tj. 261 BO 63% zamieszkuje miasta, pozostali tereny wiejskie. Blisko połowa BO zamieszkuje w 3 największych miastach Małopolski: Krakowie, Tarnowie i Nowym Sączu. Ponad 80% osób, które skorzystały ze wsparcia zamieszkuje obszary bezpośrednio sąsiadujące z tymi miastami co świadczy o przestrzennej koncentracji wsparcia świadczonego w ramach Działania 2.4 ZPORR.

➤ **Wiek**

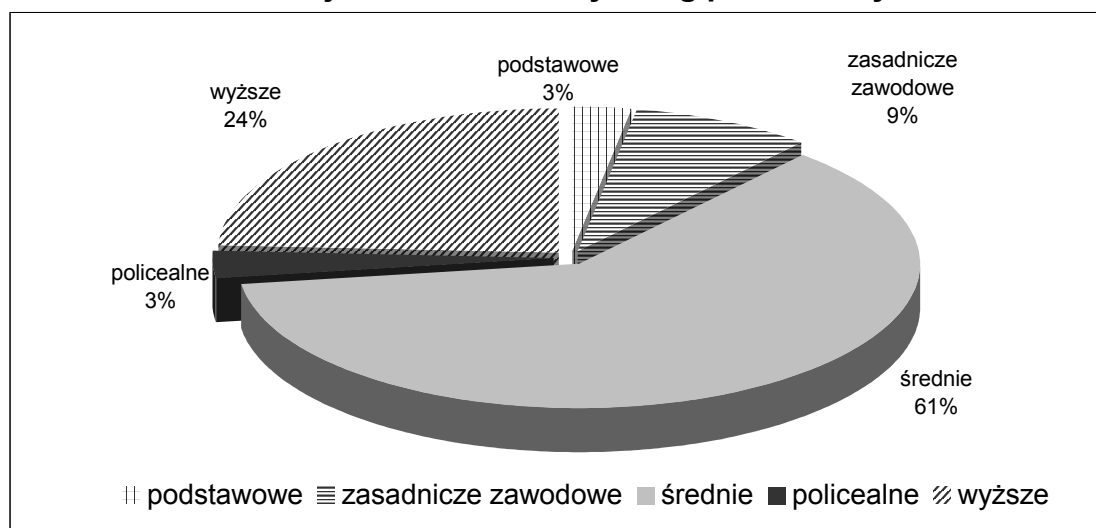
Wśród Beneficjentów Ostatecznych Działania 2.4 dominującą grupą są osoby w wieku mobilnym zawodowo, które stanowią łącznie 82% wszystkich poddanych analizie¹⁶. Osoby w wieku niemobilnym zawodowo stanowią 18% osób, które skorzystały ze wsparcia.

➤ **Płeć**

Wśród Beneficjentów Ostatecznych Działania 2.4 większość stanowią kobiety (75%), mężczyzn jest natomiast 25%.

➤ **Wykształcenie**

Struktura Beneficjentów Ostatecznych wg poziomu wykształcenia

Wśród Beneficjentów Ostatecznych Działania 2.4 dominującą grupę stanowią osoby z wykształceniem średnim, licznie reprezentowane są również osoby z wyższym wykształceniem. W sumie osób legitymujących się wykształceniem co najmniej średnim jest 85%. Niewielki jest udział osób z wykształceniem zawodowym i podstawowym (odpowiednio: 9 i 3%).

¹⁶ Jako granicę wiekową wyznaczającą mobilność zawodową przyjęto 45 rok życia tj. osoby w wieku mobilnym mają do 45 lat włącznie, zaś w wieku niemobilnym powyżej 45 lat.

➤ Jakość usług

O jakości świadczonych usług na rzecz osób wymagających wsparcia świadczyć może poziom deklarowanego przez Beneficjentów Ostatecznych zadowolenia z udziału w projektach. Ogółem zadowolenie z udziału w projektach wyraża 68% Beneficjentów Ostatecznych, przeciwną opinię wyraża 32% osób.

Charakterystyka usług

Przedmiotem tej części analizy są wszystkie projekty jakie podlegają realizacji od początku wdrażania Działania 2.4, łącznie z tymi, które wyłoniono do realizacji w roku 2006 r. W minionym roku realizacji podlegały 22 projekty, których suma wnioskowanych kwot dofinansowania wynosiła **11 081 380,6 zł**. Projekty przewidują aktywizację 2621 osób, na rzecz których świadczone są usługi szkoleniowe, doradcze, informacja zawodowa, pośrednictwo pracy, subsydiowanie miejsc pracy.

➤ Rodzaje projektów

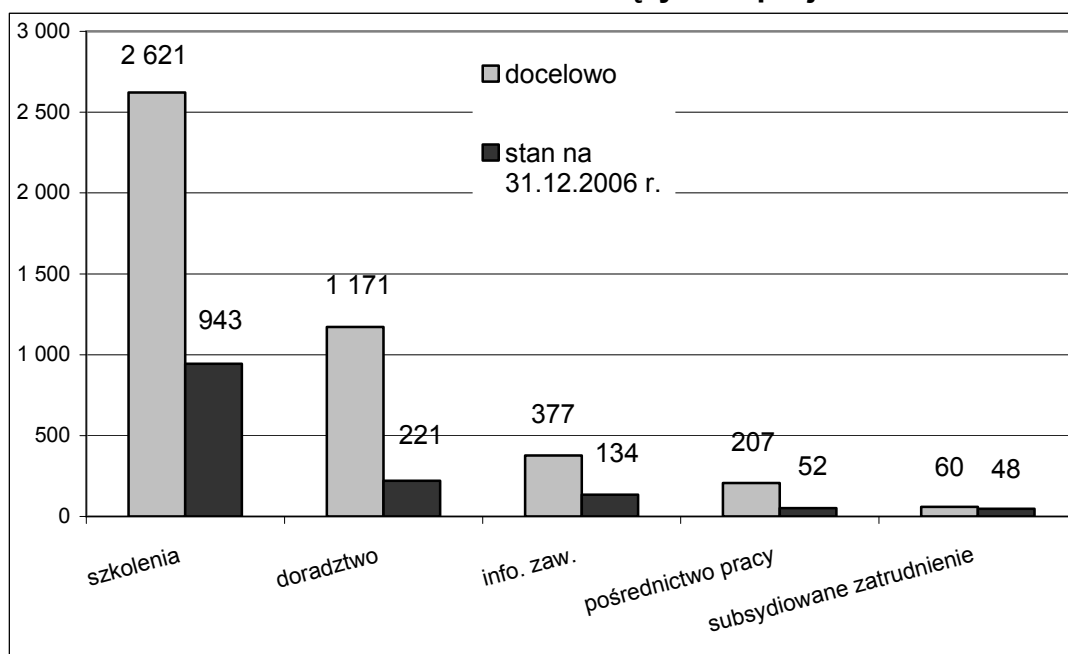
.W zakresie przedmiotowym świadczonych usług mieszczą się:

- szkolenia oferowane w ramach 22 projektów dla 2621 osób,
- doradztwo oferowane w ramach 8 projektów dla 1171 osób,
- informacja zawodowa w ramach 4 projektów dla 377 osób,
- subsydiowane zatrudnienie oferowane w ramach 2 projektów dla 60 osób,
- pośrednictwo pracy oferowane przez 3 projekt dla 207 osób.

W ramach 16 rzeczowo realizowanych projektów w 2006 r. z usług skorzystało **1 016 osób**.

Wśród 2621 osób, które docelowo korzystać będą ze wsparcia, znajdują się osoby pracujące zagrożone utratą pracy oraz bezrobotni. Część z nich skorzysta z więcej niż jednej formy wsparcia, co wynika z faktu, iż 10 projektów realizowanych w ramach Działania 2.4 ZPORR ma charakter zintegrowany.

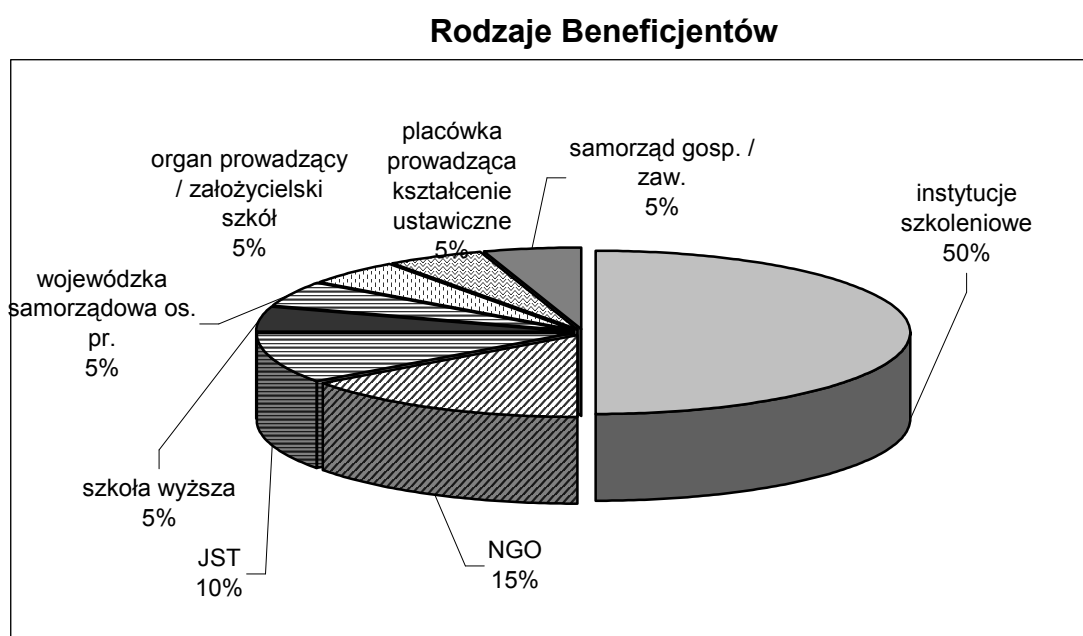
Liczba osób uczestniczących w projektach

Poziom zainteresowania potencjalnych Beneficjentów Ostatecznych usługami świadczonymi w ramach projektów wyłonionych do realizacji w 2006 r. był nieznacznie niższy aniżeli w Działaniach 2.1 i 2.3 i wynosił 1–2 osób na każde miejsce oferowane w ramach projektów. Na każde subsydiowane miejsce pracy zgłaszało się co najmniej dwóch kandydatów, mniejsze zainteresowanie notowano w przypadku projektów zintegrowanych i szkoleniowych (1–2 osób poddanych rekrutacji).

➤ Rodzaje Beneficjentów

Wśród instytucji, które uzyskały dofinansowanie i w 2006 r. realizowały projekty znajdują się 10 instytucji szkoleniowych, 3 NGO, 2 JST oraz 1 szkoła wyższa, wojewódzka samorządowa os. prawna, organ prowadzący / założycielski szkołę, placówka prowadząca kształcenie ustawiczne oraz samorząd gospodarczy i zawodowy.

Analiza projektów zgłoszonych na konkursy

Przedmiotem tej części analizy są 3 konkursy, które zostały rozstrzygnięte w roku 2006 r.

Łącznie w ramach wszystkich konkursów dokonano naboru **113 wniosków** o dofinansowanie, których suma wnioskowanych kwot dofinansowania wyniosła **66 534 691,92 zł**. Projekty przewidywały aktywizację **22 851 osób**.

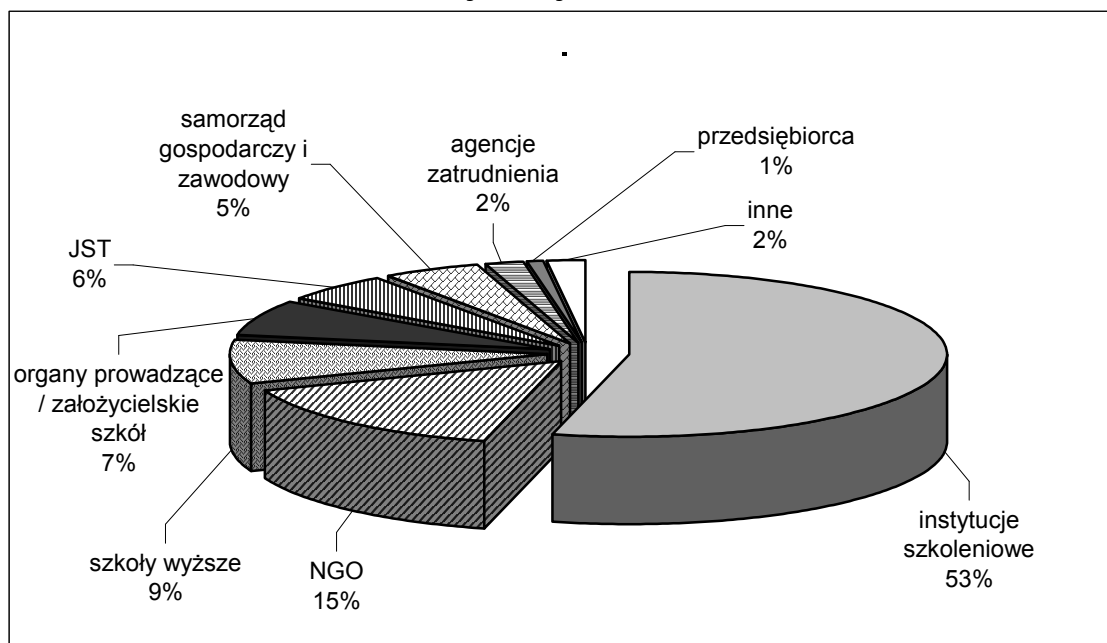
Rodzaje Projektodawców

Wśród podmiotów aplikujących o środki w ramach Działania 2.4 dominowały instytucje szkoleniowe, przy czym ich udział wśród wszystkich podmiotów zmniejszył się, w porównaniu z rokiem ubiegłym, o 17%.

Zwiększył się katalog podmiotów zainteresowanych Działaniem, ponieważ do trzech kategorii podmiotów, jakie w 2005 r. startowały w konkursach tj. instytucji szkoleniowych, szkół wyższych i JST, dołączyły w tym roku NGO, agencje zatrudnienia, samorząd gospodarczy i zawodowy oraz organy prowadzące szkoły.

Większa liczba różnych kategorii podmiotów aplikujących spowodowała, że proporcjonalnemu zmniejszeniu uległ udział głównych dotychczas kategorii Beneficjentów (instytucji szkoleniowych, szkół wyższych, JST). Na uwagę zasługuje fakt, iż wśród podmiotów ubiegających się o dofinansowanie znalazły się NGO z 15% udziałem wśród Beneficjentów ogółem.

Rodzaje Projektodawców

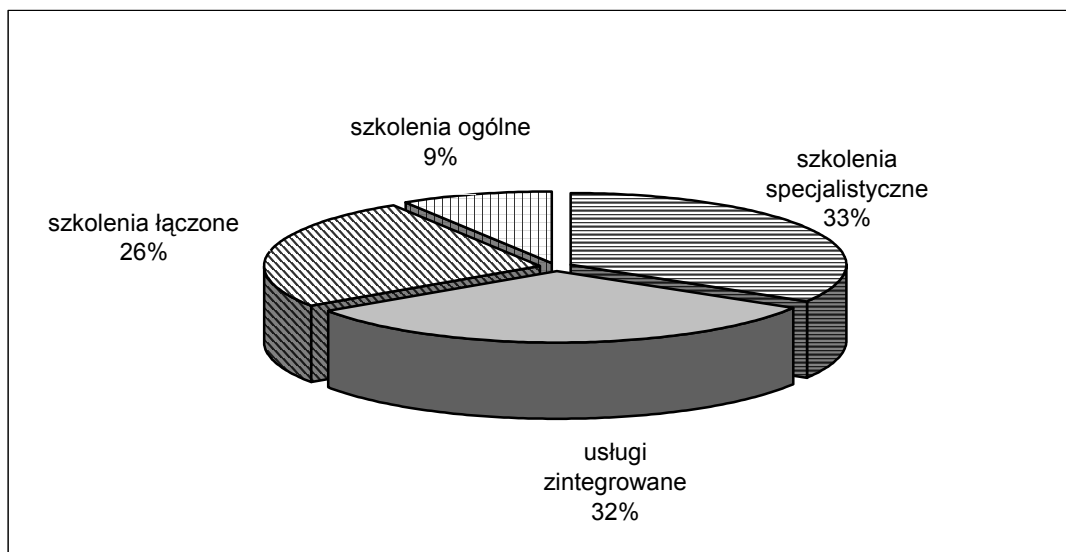
➤ Rodzaje projektów

Wśród projektów zgłoszonych na konkursy dominują te, które oferują jako jedyną formę wsparcia - szkolenia, głównie łączne i specjalistyczne, ale także ogólne z zakresu języków obcych czy ICT. Udział projektów szkoleniowych w całej ofercie konkursowej wynosi 66%. Projekty zakładające świadczenie zróżnicowanych form wsparcia tj. szkoleń, pośrednictwa pracy, informacji zawodowej, doradztwa oraz subsydiowanego zatrudnienia wynosi 32%.

Zgłoszone projekty można podzielić według ich zakresu przedmiotowego na:

- projekty zintegrowane - 36 projektów
- projekty zakładające świadczenie szkoleń specjalistycznych -38 projektów
- zakładające świadczenie szkoleń łączonych tj. szkolenia ogólne i specjalistyczne - 29 projektów
- projekty zakładające świadczenie szkoleń ogólnych - 10 projektów

Rodzaje projektów

Za niekorzystny należy uznać fakt zgłaszania przez część podmiotów aplikujących o środki EFS projektów, których oferta skupia się wyłącznie na realizacji szkoleń ogólnych, które nie spełniają wymogów programowych Działania 2.4

Wnioski wynikające z realizacji Programu w 2006 r.:

- Projekty realizowane w ramach Działania 2.1 skoncentrowały wsparcie dla osób na obszarze wybranych powiatów Małopolski, sytuujących się w południowej części województwa. Powiaty północno – wschodniej Małopolski w znikomym stopniu korzystają z pomocy Europejskiego Funduszu Społecznego. Dysproporcje powiatowe w zakresie wartości wsparcia udzielonej w przeliczeniu na osoby pracujące ogółem na terenie poszczególnych powiatów są znaczne tj. w odniesieniu do miast na prawach powiatu są to dysproporcje 3 - krotne (wartość wsparcia na osobę pracującą dla miasta Tarnów wynosi 81% średniej dla miast na prawach powiatu, zaś analogiczna wartość dla Krakowa wynosi 260% średniej). Znacznie większa jest skala dysproporcji w odniesieniu do pozostałych powiatów, ponieważ wartość wsparcia na osobę pracującą na terenie powiatu dąbrowskiego wynosi 38% średniej dla 19 powiatów zaś analogiczna wartość dla powiatu nowosądeckiego wynosi 236%. Realizując zasadę wyrównywania szans wszystkich mieszkańców Małopolski w dostępie do rynku pracy należy dążyć do większego zróżnicowania terytorialnego oferty szkoleniowej.
- Większość osób korzystających ze wsparcia w ramach Działania 2.1 to osoby w wieku 26 – 45 lat. Biorąc pod uwagę, że pozycja zawodowa osób w tym wieku jest bardziej ustabilizowana aniżeli osób w wieku niemobilnym, których zdolności adaptowania się do zmian zachodzących na rynku pracy są ograniczone, korzystnym byłoby zorientowanie w przyszłości oferty szkoleniowo – doradczej na osoby w wieku 45+. Obecnie wśród wszystkich BO Działania 2.1 osoby w wieku mobilnym zawodowym (to jest 26-45) stanowią 83%, osób powyżej 45 roku życia jest tylko 17%.
- Większość osób korzystających ze wsparcia w ramach Działania 2.1 to osoby z wyższym wykształceniem. Z uwagi na fakt, iż osoby z wyższym wykształceniem cechuje większa mobilność zawodowa aniżeli osoby nie mające wiedzy nabytej

w toku studiów wyższych, korzystnym byłoby objęcie wsparciem w większym stopniu osób, których poziom wykształcenia jest co najwyżej średni.

- Wielu spośród BO to osoby których mobilność zawodowa jest relatywnie dobra. Wskazuje na to wiek (26 do 45 – okres zawodowej mobilności) wykształcenie (wyższe), miejsce zamieszkania (miasto). W latach 2004 – 2006 Instytucje Wdrażające nie miały możliwości formułowania szczegółowych kryteriów wyboru projektów. Tym samym Beneficjenci nie byli obligowani, aby stosować w swych projektach takie kryteria selekcji, które umożliwiłyby w większym stopniu objęcie wsparciem osób o niższym poziomie mobilności zawodowej np. osób w wieku 45+, bez wyższego wykształcenia, zamieszkujących obszary wiejskie. Wielu z Beneficjentów jako metodę selekcji do projektu przyjęło kolejność zgłoszeń. Metoda ta jest szczególnie niekorzystna w sytuacji, gdy grupa docelowa nie jest w ramach projektu precyzyjnie wysegmentowana, a jedynie określona poprzez kryteria programowe (wynikające z Uzupełnienia ZPORR czy Ramowego Planu Realizacji Działania). W efekcie zastosowania kolejności zgłoszeń jako metody selekcji, do projektów angażowane są osoby, które szybciej są w stanie pozyskiwać informacje o ofercie szkoleniowej dostępnej na rynku. Na szybkość pozyskania informacji istotny wpływ może mieć umiejętność wykorzystywania narzędzi informatycznych, ponieważ wszystkie oferty dofinansowania z EFS umieszczane są na stronach internetowych. Umiejętności te w większym stopniu cechują ludzi mobilnych, wykształconych i młodych aniżeli tych, których pozycja na rynku pracy jest słaba. W świetle przytoczonych argumentów rekomenduje się stosowanie w projektach merytorycznych kryteriów selekcji, ponieważ dzięki temu możliwe będzie objęcie wsparciem w większym stopniu tych osób, którym trudniej znaleźć właściwą dla siebie ofertę.

Bieżący okres programowania 2007 – 2013 daje samorządowi województwa kompetencje do formułowania wobec projektów kryteriów dostępu dotyczących m.in. grup docelowych, obszaru realizacji usług, rodzajów beneficjentów. Kompetencja ta umożliwi kierowanie pomocy do grup najbardziej potrzebujących.

- Zaobserwowano spadek aktywności ze strony NGO w zakresie aplikowania o środki EFS (Działanie 2.1 i 2.3). Jest to szczególnie niekorzystne, gdyż wcześniejsze analizy projektów składanych przez poszczególne kategorie Beneficjentów wskazywały, że projekty NGO's cechuje stosunkowo bogata oferta usług. Jednocześnie zauważa się wzrost skuteczności ze strony tych NGO's, które zdecydowały się na aplikowanie o środki. Świadczy o tym fakt, iż udział NGO's wśród podmiotów realizujących projekty w ramach Działania 2.1 utrzymuje się na stałym poziomie. Fakt, iż w ramach Działania 2.4 zanotowano wzrost udziału aplikujących NGO's nie zmienia oceny, gdyż w ramach Działania 2.4 aplikuje mniejsza liczba instytucji niż w ramach Działania 2.1.
- W roku 2006 osoby zadowolone z udziału w projektach przeważały nad tymi, którzy wyrażali brak satysfakcji z uzyskanego wsparcia.
- Mimo braku zasadniczych zmian w ofercie usług zgłaszanych w konkursach, zmieniła się struktura usług świadczonych na rzecz Beneficjentów Ostatecznych, ponieważ do realizacji przeszła większa liczba projektów zakładających świadczenie szkoleń specjalistycznych. W ramach Działania 2.1 znacząco spadł udział osób mogących skorzystać z kursów językowych (z 46% do 39,5%), wzrósł natomiast udział osób objętych szkoleniami zawodowymi/specjalistycznymi (z 13% do 25%).

Równolegle zanotowano większe zainteresowanie ze strony Beneficjentów Ostatecznych szkoleniami specjalistycznymi, które obecnie cieszą się

największym powodzeniem wśród BO Działania 2.1. W Działaniach 2.3 i 2.4 największe zainteresowanie obserwuje się w odniesieniu do subsydiowanego zatrudnienia. W roku minionym zanotowano nieco mniejsze niż w 2005 r. zainteresowanie szkoleniami językowymi.

W przyszłości koniecznym jest dalszy monitoring stopnia zainteresowania osób poszczególnymi usługami, w tym rodzajami szkoleń, aby zapewnić zbieżność oferty z notowanym zapotrzebowaniem.

- Zaobserwowano spadek zainteresowania Działaniem 2.3 ze strony samorządów terytorialnych. Jest to zjawisko niekorzystne, gdyż samorząd terytorialny powinien stymulować aktywność środowisk lokalnych na wsi na rzecz samoorganizacji i tworzenia inicjatyw ukierunkowanych na rozwój obszarów wiejskich poprzez zatrudnienie, przedsiębiorczość, integrację społeczną i kształcenie – wyzwanie takie wobec JST niesie nowy okres programowania, gdyż celem Priorytetu X PO Kapitał Ludzki *Partnerstwo na rzecz rozwoju obszarów wiejskich* jest zmniejszanie dysproporcji w zakresie rozwoju zasobów ludzkich pomiędzy wsią a miastem.
- Zwraca uwagę stosunkowo duży odsetek młodzieży korzystającej ze wsparcia w ramach Działania 2.3 (37%). Osoby te to najczęściej domownicy rolników lub/i osoby faktycznie pozostające bez pracy. Objęcie ich wsparciem zwiększa szanse na osiągnięcie celu Działania 2.3 w postaci reorientacji zawodowej osób odchodzących z rolnictwa.

2.1.3 Przegląd projektów realizowanych w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego – Rozwój Zasobów Ludzkich oraz Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego w Małopolsce

W ramach niniejszego rozdziału dokonano zagregowania dostępnych danych statystycznych oraz informacji dotyczących wdrażania Działań współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w Małopolsce na tle kraju i innych województw¹⁷. Europejski Fundusz Społeczny jest jednym z głównych instrumentów polityki strukturalnej Unii Europejskiej, realizującym cele *Europejskiej Strategii Zatrudnienia*. W Polsce EFS współfinansuje dwa programy operacyjne: Sektorowy Program Operacyjny – Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO RZL) i II Priorytet Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR).

Na 5 254 projekty wyłonione w Polsce, zarówno w konkursach zamkniętych, jak i otwartych – 2 532 realizowane są w ramach SPO - RZL (co stanowi 48,2%), a 2 722 w ramach ZPORR (co stanowi 51,8%). Podobna proporcja dotycząca realizacji projektów w ramach SPO RZL i ZPORR występuje w województwie małopolskim. W ramach konkursów finansowanych z EFS do realizacji przyjęto 488 projektów, z czego 224 realizowanych jest ze środków SPO - RZL (co stanowi 45,9%), a 264 ze środków ZPORR (54,1%).

Sektorowy Program Operacyjny – Rozwój Zasobów Ludzkich (SPO-RZL)

Ministerstwo Gospodarki i Pracy, pełniące funkcję instytucji zarządzającej SPO-RZL, powierzyło wdrażanie Działań I i II Priorytetu SPO RZL następującym instytucjom:

- Departamentowi Wdrażania Europejskiego Funduszu Społecznego – jako instytucji wdrażającej Działania 1.1, 1.5 i 1.6
- Wojewódzkim Urzędowi Pracy – jako instytucjom wdrażającym Działania 1.2 i 1.3
- Państwowemu Funduszowi Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych – jako instytucji wdrażającej Działanie 1.4
- Państwowej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości – jako instytucji wdrażającej Działanie 2.3

SPO-RZL składa się z trzech Priorytetów. Analizie został poddany Priorytet I „*Aktywna polityka rynku pracy oraz integracji zawodowej i społecznej*” oraz Działanie 2.3 Priorytetu II „*Rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy*”.

Projekty realizowane w ramach SPO-RZL mają na celu:

- rozwój instrumentów rynku pracy (Działanie 1.1),
- pomoc absolwentom aby nie pozostawali bezrobotnymi (Działanie 1.2),
- pomoc długotrwale bezrobotnym (Działanie 1.3),
- pomoc osobom o znacznym i umiarkowanym stopniu niepełnosprawności (Dz.1.4),

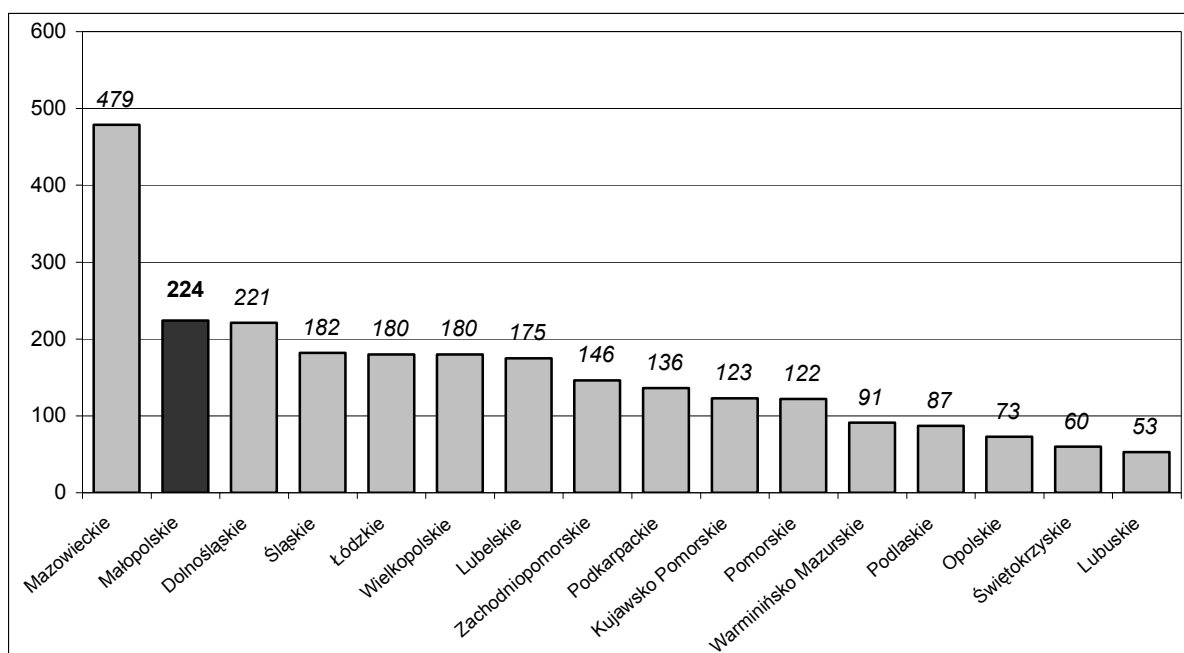
¹⁷ Porównanie danych statystycznych dla Programu SPO – RZL i II Priorytetu ZPORR pod kątem liczby Beneficjentów Ostatecznych, poziomu płatności, oraz wartości projektów nie jest możliwe, ponieważ dane dotyczące Działań realizowanych w SPO RZL (na poziomie centralnym) nie są dostępne. Ministerstwo Gospodarki i Pracy nie udostępniło danych na potrzeby opracowania niniejszego rozdziału.

- pomoc osobom zagrożonym lub dotkniętym wykluczeniem społecznym (Dz.1,5),
- wspieranie kobiet na rynku pracy (Działanie 1,6),
- podwyższanie konkurencyjności polskich przedsiębiorstw poprzez kształcenie i doskonalenie kwalifikacji pracowników i kadry zarządzającej przedsiębiorstw (Działanie 2.3).

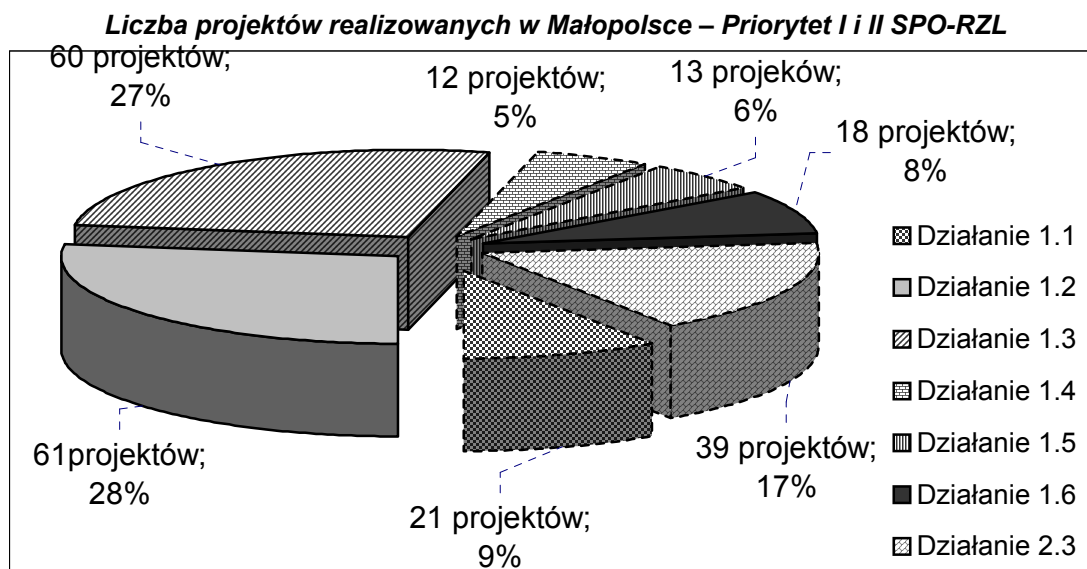
W ramach konkursów ogłaszanych przez instytucje zaangażowane w realizację SPO-RZL na przełomie lat 2004-2006, w Polsce przyjęto do realizacji 2 532 umowy wspierające rozwój zasobów ludzkich. W Małopolsce realizowane są 224 projekty. Aktywność, określana jako proporcja projektów zgłoszonych z Małopolski do wszystkich projektów zgłoszonych w skali całego kraju, wyniosła 8,85%.

Województwo małopolskie wykazało się dużą efektywnością w aplikowaniu o środki EFS w porównaniu z innymi województwami i znalazło się na 2 miejscu za województwem mazowieckim. Na trzecim miejscu uplasowało się województwo dolnośląskie a czwarte miejsce zajęło województwo śląskie. Efektywność województw w aplikowaniu o środki w ramach SPO-RZL przedstawia poniższy wykres.

Efektywność województw w aplikowaniu o środki w ramach SPO-RZL

W Małopolsce najwięcej projektów realizowanych jest w Działaniu 1.2 (61), Działaniu 1.3 (60), oraz w Działaniu 2.3 - 39. Najmniej projektów realizowanych jest w Działaniu 1.4 i 1.5 - odpowiednio 12 i 13 projektów.

W Działaniach 1.2 i 1.3 w ramach 121 umów wsparciem objęto 31 743 osoby, z czego wg stanu na dzień 31 grudnia 2006 r. – 1 801 osób otrzymało środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej, 1 417 osób skorzystało z subsydiowanego zatrudnienia, 26 490 osób otrzymało wsparcie w ramach poradnictwa zawodowego a 23 369 w ramach pośrednictwa pracy, 10 489 osób skorzystało ze szkoleń zawodowych, a 9 982 osoby uczęszczały na staże zawodowe.

W Działaniach 1.1, 1.4, 1.5, 1.6 i 2.3 SPO-RZL dominującą formą wsparcia są szkolenia (75 projektów), doradztwo zawodowe (8 projektów), następnie studia podyplomowe (6 projektów), warsztaty diagnozujące potencjał zawodowy i przygotowanie zawodowe oraz staże zawodowe – 6 projektów.

Zakres przedmiotowy projektów Dz. 1.1, 1.4, 1.5, 1.6 i 2.3 SPO-RZL w Małopolsce

Formy wsparcia	Liczba projektów
1. Szkolenia	75
- szkolenia kształtujące umiejętności	59
- szkolenia i warsztaty dla młodzieży	3
- szkolenia dla pracowników pomocy społecznej	2
- szkolenia dla otoczenia współpracującego z osobami niepełnosprawnymi	4
- szkolenia umożliwiające uzyskanie pracy przez osoby niepełnosprawne	2
2. Doradztwo	8
- doradztwo zawodowe dla kobiet	5
- doradztwo psychologiczne i prawne	2
- doradztwo/poradnictwo dla osób niepełnosprawnych	1
3. Studia podyplomowe	6
4. Warsztaty diagnozujące potencjał zawodowy osób	4
5. Badania i ekspertyzy	3
6. Staże / przygotowanie zawodowe	2
7. Subsydiowane zatrudnienie	2
8. Kampanie informacyjno promocyjne	2
9. Centra Integracji Społecznej	1

Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego (ZPORR)

ZPORR składa się z trzech priorytetów, z czego tylko Priorytet II „Wzmacnianie rozwoju zasobów ludzkich w regionach” finansowany jest ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) oraz środków krajowych. Celem tego Priorytetu jest: stworzenie warunków dla rozwoju zasobów ludzkich na poziomie lokalnym i regionalnym, a także poprawa zdolności do programowania i realizacji projektów w zakresie rozwoju zasobów ludzkich na tych szczeblach.

ZPORR jest jedynym programem operacyjnym, wdrażanym na poziomie regionalnym. Drugi Priorytet ZPORR realizowany jest przez instytucje wdrażające dla poszczególnych Działów: Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie (Działania 2.1, 2.3 i 2.4) oraz Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego (Działania 2.2, 2.5, 2.6).

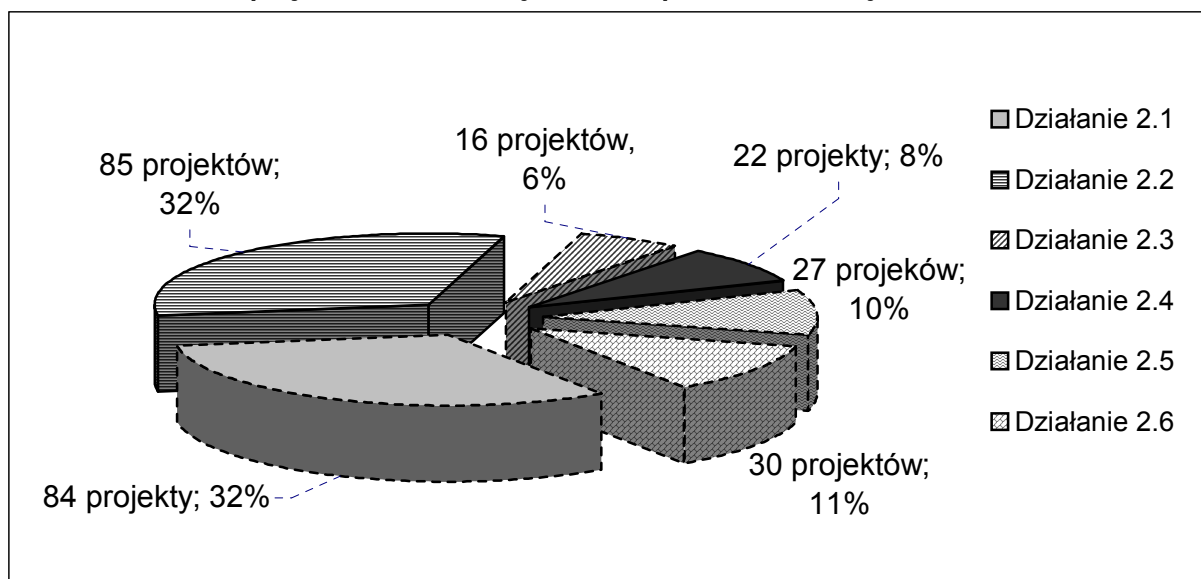
W Małopolsce w latach 2004-2006 na sfinansowanie projektów w ramach II Priorytetu ZPORR ogłoszono 25 konkursów. W odpowiedzi na konkursy, do właściwych instytucji wdrażających projektodawcy złożyli 924 projekty. Wartość złożonych wniosków opiewała na kwotę 618 496 629 zł. Komisje Oceny Projektów zarekomendowały przyznanie dofinansowania 264 projektom, o wartości 148 804

390,68 zł. W ramach realizowanych projektów wsparcie zostało skierowane do 62 853 Beneficjentów Ostatecznych. Liczbę projektów realizowanych w Małopolsce oraz ich wartość przedstawia tabela i wykres.

Liczba i wartość umów złożonych w ramach II Priorytetu ZPORR w Małopolsce

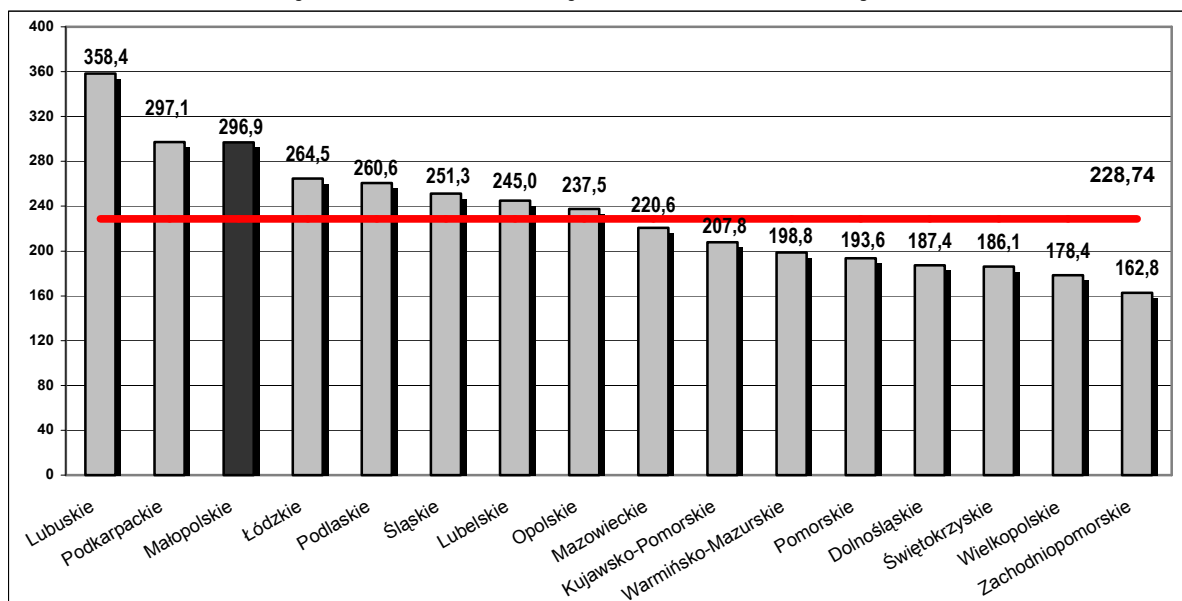
<i>Działania</i>	<i>Liczba złożonych projektów w Małopolsce</i>	<i>Wartość wszystkich złożonych projektów</i>	<i>Liczba podpisanych umów w Małopolsce</i>	<i>Wartość podpisanych umów</i>	<i>Liczba BO</i>
Działanie 2.1	466	294 763 538,06	84	41 715 959,04	20 948
Działanie 2.2	87	58 113 896,10	85	54 191 162,36	35 800
Działanie 2.3	61	51 551 489,01	16	9 837 446,40	1 751
Działanie 2.4	130	87 539 707,65	22	11 083 480,64	2 621
Działanie 2.5	97	73 540 799,87	27	16 078 691,12	231
Działanie 2.6	83	52 987 198,39	30	15 897 651,12	1 502
Razem	924	618 496 629,08	264	148 804 390,68	62 853

Liczba projektów realizowanych w Małopolsce w II Prioryecie ZPORR

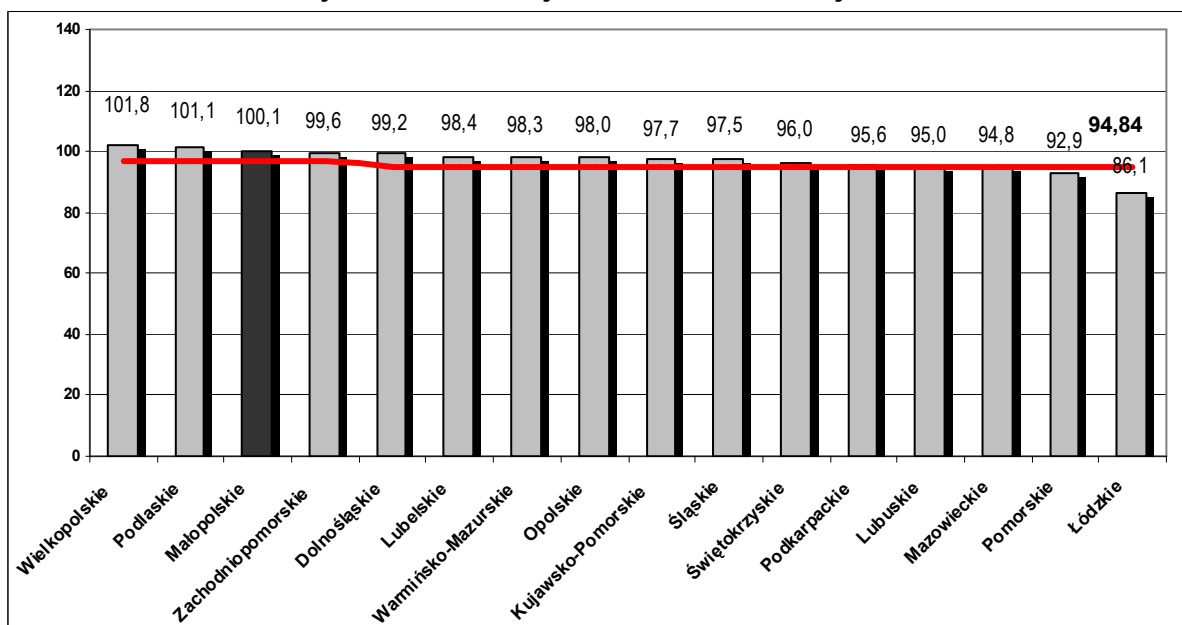
Projektodawcy składając projekty na konkursy ogłaszane w ramach II Priorytetu ZPORR wykazali się bardzo dużą aktywnością. W porównaniu do dostępnej dla województwa alokacji ZPORR na lata 2004-2006 – złożone wnioski przekroczyły ją prawie trzykrotnie i wyniosły 296,94%. Małopolska pod względem aktywności plasuje się na 3. miejscu po województwie lubuskim (338,42%) oraz podkarpackim (297,15%). Średnia dla Polski wynosi 228,74 %.

Wartość złożonych wniosków II Priorytetu ZPORR do alokacji na lata 2004-2006

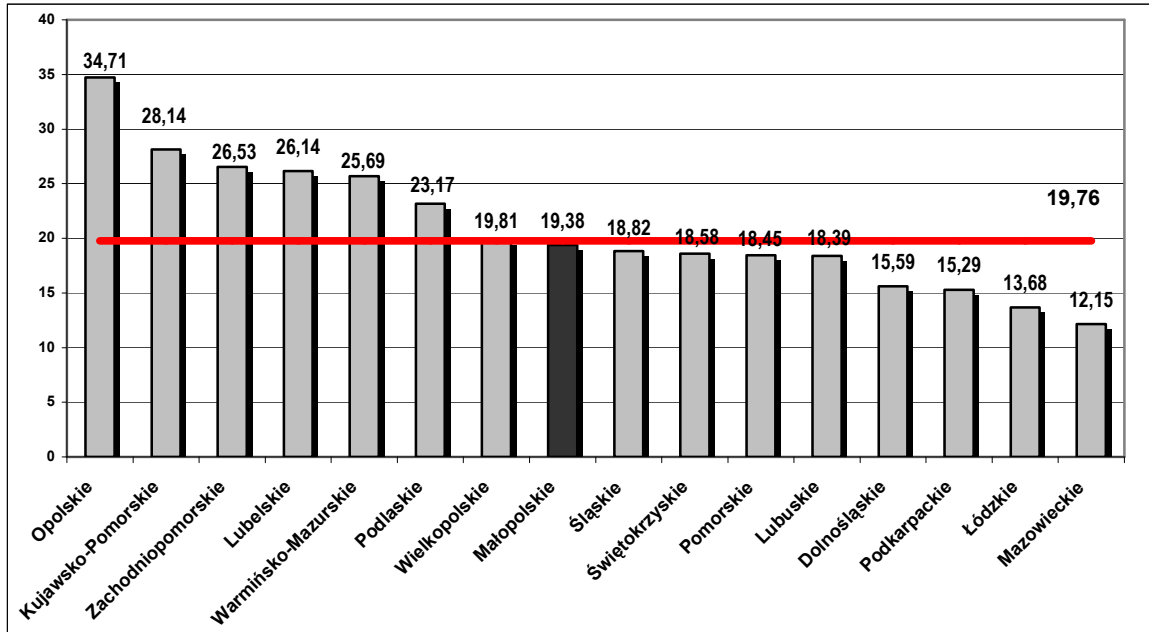
Zawarte umowy stanowią 100,05 % dostępnej alokacji dla województwa i sytuują Małopolskę również na 3. miejscu. Najwięcej środków zakontraktowano w województwie wielkopolskim (101,77%) oraz województwie podlaskim – 101,11% dostępnej dla województwa alokacji. Nadkontraktacja środków wynika ze zmieniającego się kursu euro i przeliczania na zł dostępnej dla województw alokacji wg. obowiązującego w danym miesiącu kursu euro.

Wartość zawartych umów II Priorytetu ZPORR do alokacji na lata 2004-2006

Poziomu zwrotu płatności z Komisji Europejskiej do Budżetu Państwa na dzień 31 grudnia 2006 r. w Małopolsce wyniósł 19,38 % alokacji i był niższy od średniej krajowej o 1,92%.

Wartość płatności II Priorytetu ZPORR do alokacji na lata 2004-2006

2.2 PROGRAMY FINANSOWANE Z FUNDUSZU PRACY

2.2.1 Programy wojewódzkie

W 2006 r. na terenie Małopolski realizowane były trzy programy wojewódzkie: *Konserwator*, *Bezpieczny Wał* i *Drogowiec*. Celem tych programów było zmniejszenie ryzyka wyłączenia społecznego osób będących w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy poprzez ich czasowe zatrudnienie. Adresatami wsparcia były osoby długotrwale bezrobotne, w tym głównie osoby bez kwalifikacji zawodowych, samotnie wychowujące dziecko do 7 roku życia, powyżej 50 roku życia, korzystające ze świadczeń systemu pomocy społecznej, a także pochodzące z rodzin, w których co najmniej dwie osoby posiadają status osoby bezrobotnej.

Na realizację tych programów wydatkowano środki Funduszu Pracy w kwocie 5 118 655 zł. W programach uczestniczyło łącznie 1 528 osób.

Inicjatorem tych programów był Samorząd Województwa. Inicjatywa ta służy zaspokojeniu potrzeby aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych, zagrożonych wykluczeniem społecznym, określonej w Strategii Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2002 – 2006 w obszarze przeciwdziałania bezrobociu i wspierania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz w celach i działaniach Małopolskiego Programu Działań na Rzecz Zatrudnienia na lata 2005 -2006.

Program Konserwator

Program ten poprzez aktywizację zawodową osób bezrobotnych wspierał instytucje kultury i inne podmioty realizujące zadania na rzecz zachowania i rewitalizacji substancji zabytkowej oraz ochrony krajobrazu kulturowego w województwie małopolskim. Osobom tym wyznaczono prace związane z wykonywaniem drobnych napraw i działań mających na celu utrzymanie zabytkowych budynków w dobrym stanie technicznym, porządkowanie terenu i budynków oraz dozorowanie i udostępnianie obiektów. Organizatorami prac były instytucje kultury nadzorowane przez samorząd województwa oraz inne podmioty (gminy i stowarzyszenia) realizujące zadania na rzecz ochrony dziedzictwa narodowego, wyłonione w drodze konkursu.

Program zakładał aktywizację 463 osób, faktycznie zaś uczestniczyły w nim 474 osoby. Zwiększenie liczby uczestników wynikało z rotacji osób zatrudnionych.

Aktywizacja osób bezrobotnych w ramach Programu „Konserwator” w 2006 r.

Lp	Powiatowy Urząd Pracy	Liczba osób	
		Planowana	Faktycznie zaktywizowana
1	Bochnia	46	54
2	Brzesko	30	32
3	Chrzanów	2	3
4	Dąbrowa Tarnowska	38	40
5	Gorlice	19	19
6	Grodzki Urząd Pracy	69	53
7	Limanowa	2	2
8	Miechów	3	3

9	Myślenice	17	18
10	Sądecki Urząd Pracy	34	34
11	Powiatowy Urząd Pracy dla Powiatu Nowosądeckiego	50	53
12	Nowy Targ	26	25
13	Olkusz	54	56
14	Sucha Beskidzka	8	10
15	Tarnów	24	24
16	Wadowice	22	23
17	Wieliczka	12	13
18	Zakopane	7	12
Małopolska		463	474

Po zakończeniu uczestnictwa w programie 88 osób znalazło zatrudnienie, co oznacza 18,5% wskaźnik efektywności zatrudnieniowej.

Program był realizowany w oparciu o środki Funduszu Pracy pozostające w dyspozycji Samorządu Województwa w wysokości 2 500 000 zł. Środki Funduszu Pracy były przeznaczone na refundację wynagrodzenia osób zatrudnionych w ramach robót publicznych bądź prac interwencyjnych, oraz na stypendia wypłacane osobom korzystającym z przygotowania zawodowego w miejscu pracy. Podmioty uczestniczące w programie wsparły jego realizację ze środków własnych w łącznej wysokości ponad 520 000 zł z przeznaczeniem na wydatki rzeczowe związane z realizacją frontu robót.

W ramach programu wydatkowano kwotę 2 221 874 zł. W stosunku do planu, środki przeznaczone na Program zostały wykorzystane przez powiatowe urzędy pracy w 89%. Oszczędności finansowe pojawiające się sukcesywnie ze względu na rotację osób zatrudnionych, a także w wyniku zatrudnienia osób po stawkach refundacji mniejszych od zakładanych, powiatowe urzędy pracy przeznaczały na inne działania aktywizacyjne, zgodnie z lokalnymi potrzebami.

Program Bezpieczny Wał

Program ten poprzez aktywizację zawodową osób bezrobotnych realizował także drugi cel programu – poprawę stanu zabezpieczenia przeciwpowodziowego Małopolski dzięki utrzymywaniu w należytym stanie wałów rzecznych.

Uczestnicy programu, zatrudnieni na czas określony w formie robót publicznych, bądź prac interwencyjnych na pół etatu wykonywali prace porządkowe dla utrzymania w dobrym stanie technicznym wałów wiślanych. Program był realizowany w gminach 11 powiatów wyznaczonych przez Małopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych, na terenie których znajdują się wały przeciwpowodziowe.

Dla realizacji tych prac planowano utworzenie 373 miejsc pracy, natomiast faktycznie zatrudniono 362 osoby. Spowodowane to było głównie niemożnością zrealizowania w kilku gminach planowanego frontu prac.

**Aktywizacja osób bezrobotnych
w ramach Programu *Bezpieczny Wał* w 2006 r.**

Lp.	Powiatowy Urząd Pracy	Liczba osób	
		Planowana	Faktycznie zaktywizowana
1	Bochnia	31	34
2	Brzesko	38	41
3	Chrzanów	14	12
4	Dąbrowa Tarnowska	70	68
5	Gorlice	2	2
6	Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego	30	35
7	Sądecki Urząd Pracy	15	15
8	Oświęcim	68	63
9	Tarnów	51	54
10	Wadowice	13	14
11	Wieliczka	41	24
Małopolska		373	362

W wyniku badania efektywności stwierdzono, że 22 osoby nie figurują w statystykach osób bezrobotnych.

Na ostateczny wynik programu miał wpływ przebieg ubiegania się o środki finansowe Funduszu Pracy na jego realizację. Środki te uzyskano w wyniku dwukrotnego wystąpienia z wnioskami wojewódzkimi o ich przyznanie z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej, co jest procedurą czasochłonną, biorąc pod uwagę fakt, że MPiPS podejmował decyzje o przyznaniu środków po długim czasie od przesłania wniosków. W przypadku drugiego wniosku, środki zostały przyznane powiatowym urzędом pracy dopiero na początku września 2006 r., co spowodowało zakłócenia z uruchomieniem frontu prac w kilku gminach, nie zainteresowanych tak późnym rozpoczęciem prac. Na realizację programu wydatkowano kwotę w wysokości 1 111 386 zł.

W stosunku do planu środki przeznaczone na program zostały wykorzystane przez powiatowe urzędy pracy w 80%. Oszczędności finansowe, pojawiające się sukcesywnie ze względu na rotację osób zatrudnionych, były przesuwane na inne działania aktywizacyjne.

Program *Drogowiec*

Wykonywanie zadań przez osoby aktywizowane w Programie przyczyniło się do realizacji drugiego celu, jakim było utrzymanie należytego stanu technicznego dróg oraz prace mające przyczynić się do ich modernizacji. Za przeszkolenie oraz nadzór nad pracami realizowanymi przez osoby bezrobotne odpowiedzialne były jednostki, w których osoby te były aktywizowane.

Dla realizacji tych prac planowano utworzenie 695 miejsc pracy, natomiast faktycznie zatrudniono 692 osoby.

**Aktywizacja osób bezrobotnych
w ramach Programu *Drogowiec* w 2006 r.**

Lp.	Powiatowy Urząd Pracy	Liczba osób	
		Planowana	Faktycznie zaktywizowana
1	Bochnia	125	128
2	Brzesko	85	88
3	Dąbrowa Tarnowska	40	41
4	Urząd Pracy Powiatu Krakowskiego	38	39
5	Limanowa	58	58
6	Miechów	22	22
7	Myślenice	100	84
8	Powiatowy Urząd Pracy dla Powiatu Nowosądeckiego	16	16
9	Oświęcim	66	64
10	Proszowice	14	11
11	Tarnów	76	82
12	Wadowice	31	31
13	Wieliczka	24	28
Małopolska		695	692

W wyniku badania efektywności stwierdzono, że 45 osób nie powróciło do statystyk osób bezrobotnych.

Środki na realizację programu uzyskano w wyniku wystąpienia z wnioskiem wojewódzkim o przyznanie środków Funduszu Pracy z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Na realizację programu wydatkowano kwotę w wysokości 1 785 395 zł.

W stosunku do planu, środki przeznaczone na program zostały wykorzystane przez powiatowe urzędy pracy w ponad 86%. Oszczędności finansowe pojawiające się sukcesywnie ze względu na rotację osób zatrudnionych były przesuwane na inne działania aktywizacyjne. Na realizację Programu Drogowiec były zaangażowane również środki własne samorządów lokalnych, przeznaczone na pokrycie kosztów rzeczowych zatrudnienia bezrobotnych przy pracach na drogach w wysokości 358 758 zł.

Wnioski wynikające z realizacji programów w 2006 r.:

- Realizowane programy są propozycją przygotowaną i koordynowaną przez województwo, adresowaną dla trudnych kategorii osób bezrobotnych, charakteryzujących się obniżoną motywacją do pracy i posiadających utrudniony dostęp do rynku pracy ze względu na fakt długotrwałego pozostawania bez pracy. Dla wielu osób z tej kategorii, w obecnych realiach lokalnych rynków pracy, realizacja takich programów jest jedyną formą wsparcia. Jest to związane z faktem utrzymywania się wysokiego wskaźnika bezrobocia długotrwałego w Małopolsce.
- Programy te są inicjatywą wsparcia osób podlegających wykluczeniu społecznemu. Aktywizacja grup celowych przewidzianych w Programie wspiera działania prowadzone przez samorządy lokalne w ramach programów reintegracji społecznej i zawodowej.

- Program *Konserwator* przyczynia się do zachowania i wyeksponowania walorów dziedzictwa kulturowego Małopolski, wspierając tym samym wojewódzki program zachowania i rewitalizacji substancji zabytkowej oraz ochrony krajobrazu kulturowego na terenie regionu. Natomiast prace prowadzone w ramach programów *Drogowiec* i *Bezpieczny Wał* wspomagały realizację części zadań spoczywających na samorządzie województwa, samorządach powiatowych i gminnych, związanych z poprawą stanu technicznego dróg i wałów przeciwpowodziowych.

2.2.2 Programy przeciwdziałania bezrobociu realizowane przez powiatowe urzędy pracy

Niesubsydiowane programy przeciwdziałania bezrobociu

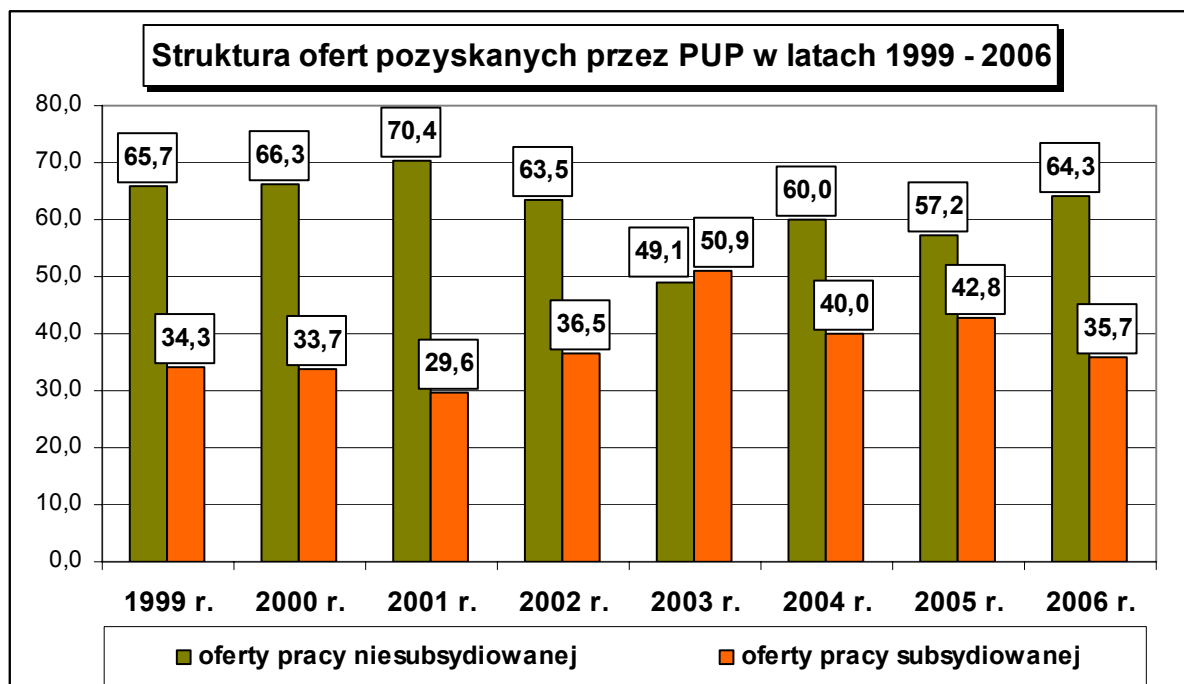
W ramach niesubsydiowanych programów łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej wyróżnić można usługi pośrednictwa pracy oraz poradnictwo i informację zawodową.

Porównanie wykonania w zakresie niesubsydiowanych form przeciwdziałania bezrobociu w latach 1999-2006

Wyszczególnienie	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005.	2006	2006/2005
POŚREDNICTWO PRACY									
Podjęcia pracy - ogółem, w tym	61 617	69 453	68 809	78 889	87 913	94 548	98 146	102 158	104,1
przez bezrobotnych	61 617	69 453	68 809	78 889	87 035	93 813	97 597	101 430	103,9
przez poszukujących pracy	x	x	x	x	878	735	549	728	132,6
Podjęcia pracy za pośrednictwem PUP, w tym	31 192	29 233	22 592	26 862	37 120	33 965	38 486	39 706	103,2
przez bezrobotnych	31 192	29 233	22 592	26 862	36 242	33 230	37 937	38 978	102,7
przez poszukujących pracy	x	x	x	x	878	735	549	728	132,6
Podjęcia pracy niesubsydiowanej za pośrednictwem PUP	17 369	17 222	14 134	14 739	13 213	13 667	13 410	14 103	105,2
przez bezrobotnych	17 369	17 222	14 134	14 739	12 754	13 331	13 074	13 697	104,8
przez poszukujących pracy	x	x	x	x	459	336	336	406	120,8
Pozyskanie ofert pracy	41 353	36 413	29 242	35 796	47 130	52 174	58 184	69 817	120,0
Pozyskanie ofert pracy niesubsydiowanej	27 172	24 128	20 583	22 722	23 137	31 303	33 254	44 861	134,9
Wizyty u pracodawców	18 646	12 742	9 522	9 084	9 137	9 612	11 296	9 600	85,0
Oferty pracy niesubsydiowanej pozyskane w wyniku wizyt	9 999	7 788	5 861	5 868	4 820	4 670	4 529	4 733	104,5
PORADNICTWO I INFORMACJA ZAWODOWA									
Poradnictwo indywidualne	7 278	7 006	6 709	8 785	11 283	15 075	17 516	17 807	101,7
Liczba uczestników porad grupowych	4 430	4 545	4 281	6 789	10 790	13 303	11 806	9 966	84,4
Indywidualna informacja zawodowa	9 280	10 419	12 023	15 166	20 755	21 023	22 472	24 099	107,2

Liczba uczestników spotkań grupowych	10 125	9 394	8 246	13 201	18 326	18 718	19 943	14 777	74,1
Liczba uczestników Klubów Pracy	2 815	2 274	2 477	5 290	7 629	5 375	3 582	3 872	108,1

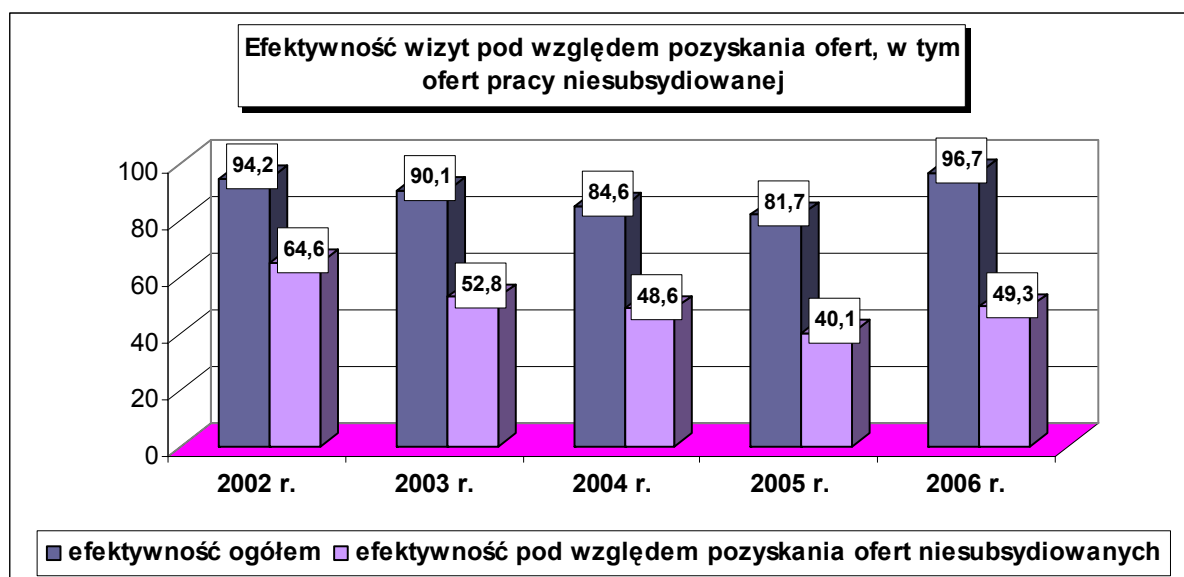
W 2006 r. małopolskie powiatowe urzędy pracy pozyskały 69 814 ofert pracy, a więc o 20% więcej niż rok wcześniej, przy czym liczba ofert subsydiowanych pozostała właściwie na poziomie roku poprzedniego. Znacząco natomiast, bo o 1/3 wzrosła pula ofert pochodzących z otwartego rynku.

W strukturze ofert zdecydowanie przeważały oferty niesubsydiowane stanowiąc 64,3% ogółu pozyskanych w tym czasie miejsc pracy. Na taki kształt struktury ofert w skali województwa wpływają głównie proporcje występujące w strukturze ofert będących w dyspozycji Grodzkiego Urzędu Pracy w Krakowie, gdzie 84% stanowią oferty niesubsydiowane, a także Urzędu Pracy Powiatu Krakowskiego, w którym udział ofert niesubsydiowanych wynosi 76,3%. Z urzędów pozyskujących większe, w skali województwa, ilości ofert z przewagą ofert z wolnego rynku odnotowano również PUP Chrzanów (62%) i w SUP w Nowym Sączu (60,6%). Łącznie oferty, które napłynęły do tych 4 urzędów stanowiły 57,2% ogółu pozyskanych przez małopolskie powiatowe urzędy pracy propozycji zatrudnienia. Generalnie zauważyć należy, że tylko w 8 powiatowych urzędach pracy przeważały oferty pracy niesubsydiowanej, natomiast w pozostałych 13 większość stanowiły subsydiowane miejsca pracy.

Z ogółu ofert, 13,3% (9 285 ofert) pozyskanych zostało dzięki bezpośrednim wizytom pośredników urzędów pracy w zakładach pracy. Nieznacznie większość - 51% ofert pozyskanych tą drogą stanowiły oferty niesubsydiowane. Wizyty u pracodawców były realizowane we wszystkich powiatowych urzędach pracy za wyjątkiem GUP w Krakowie. Łącznie w 2006 r. w województwie przeprowadzono 9 600 wizyt. Z zestawienia liczby wizyt z pulą pozyskanych w ich trakcie ofert pracy wynika, że na pozyskanie 1 oferty potrzebna była przeciętnie 1 wizyta, natomiast średnio co druga wizyta skutkowałą pozyskaniem niesubsydiowanego wolnego

miejsca pracy. W porównaniu z 2004 i 2005 r. zwiększyła się więc efektywność wizyt u pracodawców, co w dużym stopniu może być efektem poprawiającej się sytuacji na rynku pracy.

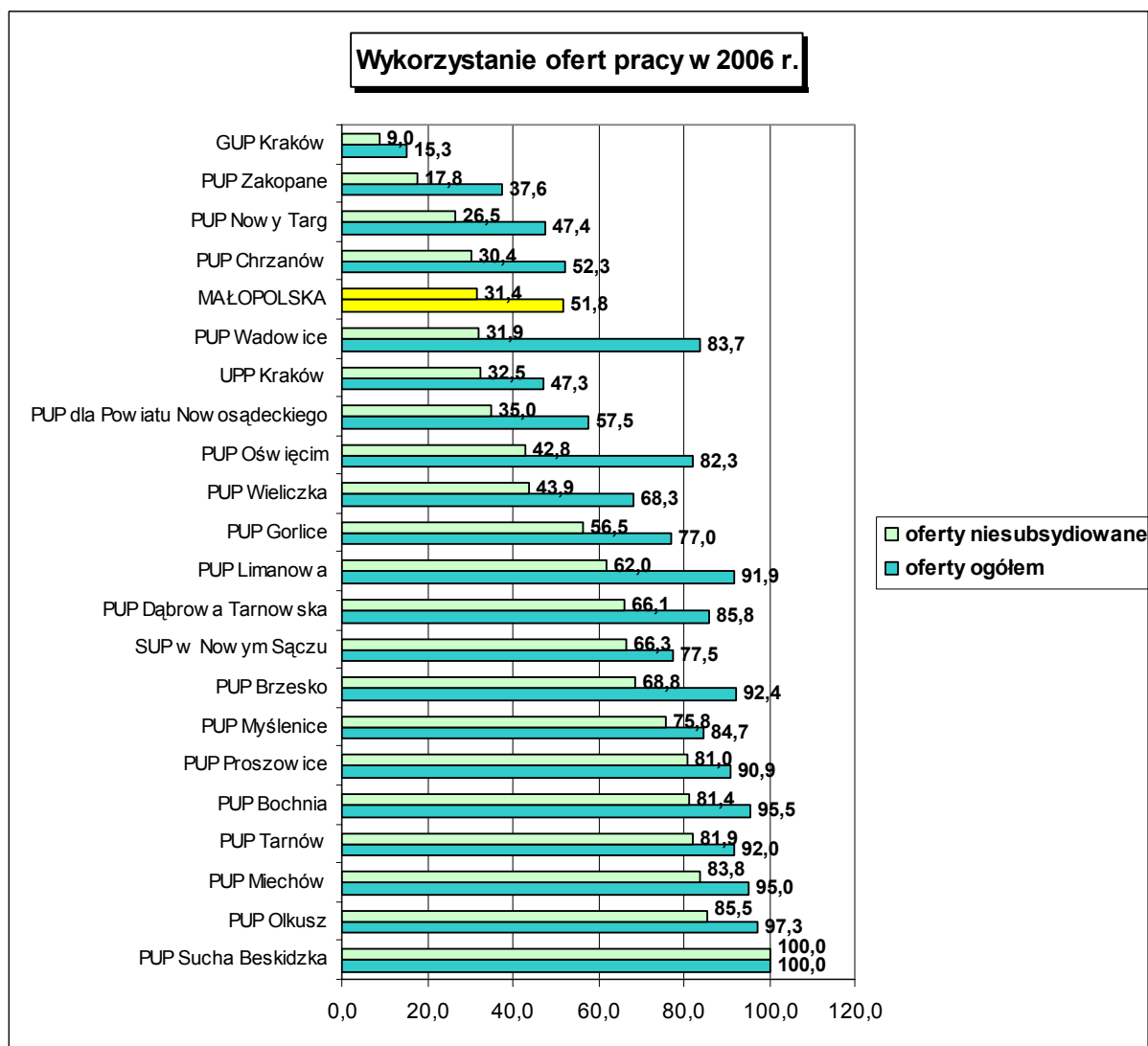
Zakres stosowania tej metody i jej efektywność były bardzo zróżnicowane w poszczególnych małopolskich powiatowych urzędach pracy. Podobnie, jak w ubiegłych latach, w największym stopniu wykorzystywana ona była w powiatach: olkuskim, proszowickim i suskim, natomiast w oświęcimskim, limanowskim, wielickim, tatrzańskim i nowotarskim miała raczej marginalne znaczenie, a wolne miejsca pracy zdobyte tą drogą nie przekraczały kilku procent ogółu pozyskanych ofert. Dla porównania, PUP w Olkuszu pozyskał poprzez wizyty ponad 90% ofert, PUP w Proszowicach i PUP w Suchoj Beskidzkiej - ponad 70%.

Zwiększony napływ ofert i jednocześnie spadek liczby bezrobotnych wpłynęły na poprawę relacji bezrobotni – oferty. W 2006 r. na 1 ofertę przypadało średnio 5 bezrobotnych.

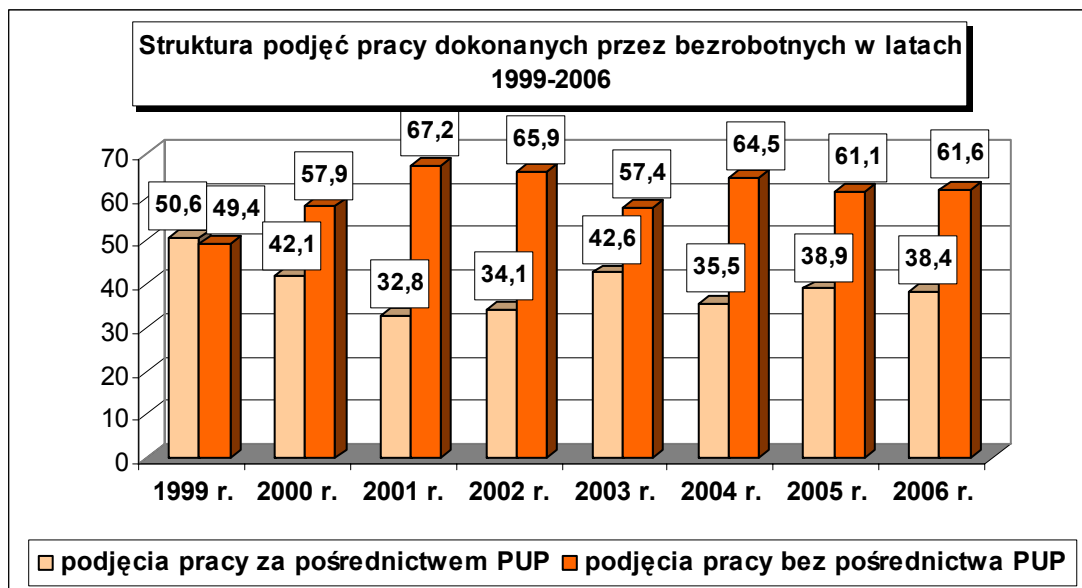
Najkorzystniejsze wskazania tego wskaźnika odnotowano w mieście Krakowie oraz w powiecie krakowskim, gdzie na 1 ofertę przypadało średnio tylko 2 bezrobotnych. Najmniejsze szanse na uzyskanie oferty w powiatowym urzędzie pracy mieli natomiast bezrobotni z powiatu limanowskiego i nowosądeckiego, ponieważ w tych rejonach na 1 ofertę przypadało przeciętnie 13 osób bezrobotnych.

Zwiększeniu liczby ofert pozyskiwanych przez małopolskie powiatowe urzędy pracy towarzyszyło zmniejszenie stopnia ich wykorzystania. W skali całego województwa ogólna pula propozycji pracy pozostających w 2006 r. w dyspozycji urzędów pracy wykorzystana została w 51,8%, w tym oferty niesubsydiowane w 31,4%.

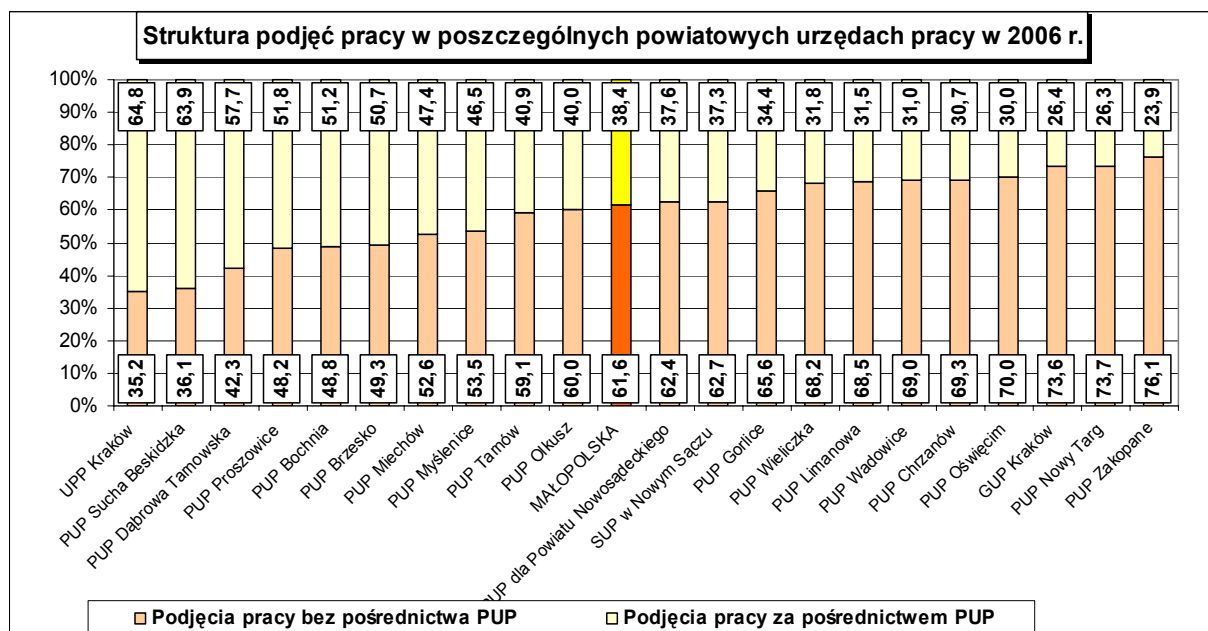
Na średni dla województwa poziom tego wskaźnika wpływ ma w dużej mierze realizacja ofert w GUP Kraków. Urząd ten skupia, bowiem 1/3 ofert pozyskiwanych przez ogół małopolskich powiatowych urzędów pracy, a wykorzystanie ich kształtuje się w przypadku GUP Kraków na bardzo niskim poziomie. Należy też podkreślić, że w większości, tj. w 14 na 21 małopolskich powiatowych urzędów pracy, wskaźnik realizacji ofert pracy przyjmował wartości powyżej 75%.

W 2006 r. w województwie małopolskim 101 430 osób bezrobotnych podjęło pracę¹. Liczba podjęć pracy zwiększyła się w stosunku do 2005 r. o 4%, przy czym w nieco większym stopniu wzrosła liczba bezrobotnych samodzielnie podejmujących zatrudnienie – o 5%, w nieco mniejszym natomiast stopniu zwiększyła się grupa osób bezrobotnych, które pracę znalazły dzięki pośrednictwu urzędu pracy – o 3%. Ponieważ dynamika zmian kształtowała się w przypadku tych dwóch grup na podobnym poziomie, w odniesieniu do 2005 r., w strukturze podejmujących zatrudnienie nie wystąpiły znaczące zmiany. W grupie bezrobotnych, którzy w 2006 r. podjęli pracę 62 452 osoby (61,6%) uczyniły to samodzielnie, natomiast 38 978 bezrobotnych (38,4%) podjęło zatrudnienie dzięki pośrednictwu urzędu pracy.

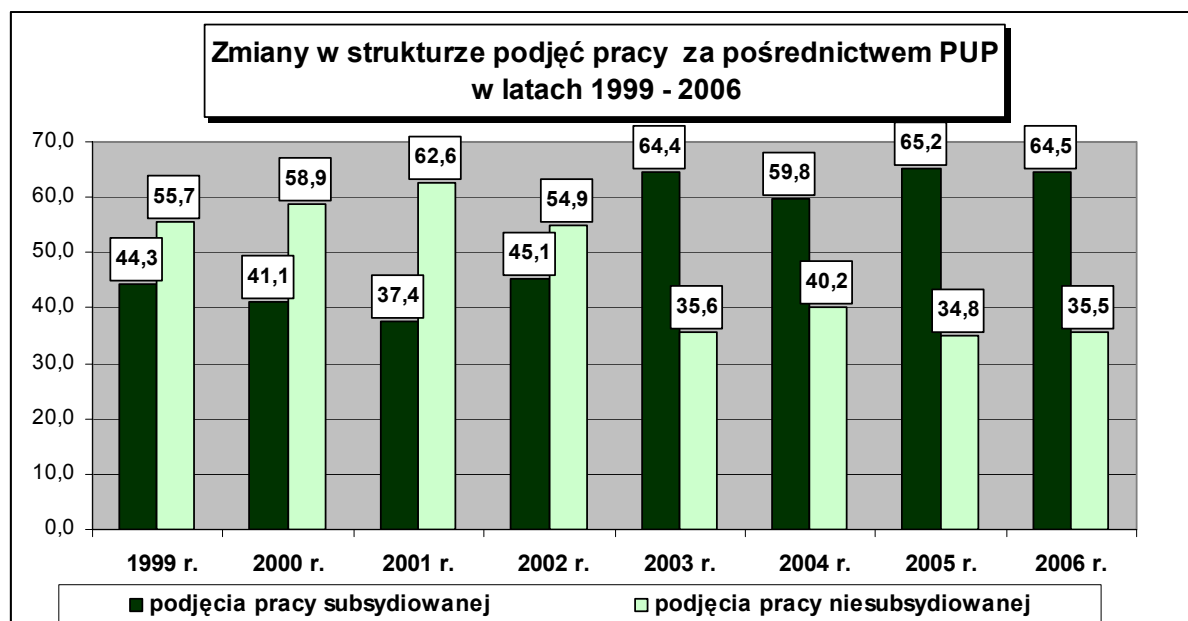

Wzrost podjęć pracy wystąpił niemal we wszystkich powiatowych urzędach pracy, za wyjątkiem PUP w Limanowej, PUP w Bochni oraz PUP w Suchej Beskidzkiej. Nie zmieniła się natomiast znacząco ich struktura z punktu widzenia podziału na podjęcia pracy za i bez pośrednictwa pracy. Podobnie, jak w ubiegłych latach, w 6 urzędach pracy: w UPP Kraków, PUP w Suchej Beskidzkiej, PUP w Dąbrowie Tarnowskiej, PUP w Proszowicach, PUP w Bochni oraz w PUP w Brzesku przeważały podjęcia pracy dokonane dzięki pośrednictwu urzędu, w pozostałych natomiast przypadkach przeważały samodzielne podjęcia pracy przez bezrobotnych.

¹ Do grupy osób, które podjęły pracę zaliczono również osoby rozpoczynające staż, przygotowanie zawodowe i prace społecznie użyteczne.

Proporcje pomiędzy zatrudnieniem subsydiowanym a niesubsydiowanym uzyskanym dzięki pośrednictwu urzędu pracy kształtowały się na bardzo podobnym poziomie, jak w 2005 r.

Poradnictwo i informacja zawodowa

W 2006 r. z oferowanych w małopolskich powiatowych urzędach pracy usług informacji i poradnictwa zawodowego skorzystało 66 649 osób. Było to o 7,1% (5 088 osób) mniej niż rok wcześniej.

Z usług informacji zawodowej skorzystało 38 876 osób, z poradnictwa zawodowego 27 773 osoby, w tym:

- z indywidualnej informacji zawodowej - **24 099 osób**, o 7,2% (1 627 osób) więcej niż w 2005 r.

- z grupowej informacji zawodowej - **14 777 osób**, o 25,9% (5 166 osób) mniej niż w 2005 r.
- z indywidualnego poradnictwa zawodowego - **17 807 osób**, o 1,7% (291 osób) więcej niż w 2005 r.
- z grupowego poradnictwa zawodowego - **9 966 osób**, o 15,6% (1 840 osób) mniej niż w 2005 r.

Zmniejszenie liczby osób objętych usługami poradnictwa i informacji zawodowej wynikało ze spadku liczby uczestników spotkań grupowych. Należy jednocześnie podkreślić, że w 2006 r. zwiększyła się liczba indywidualnych odbiorców tych usług. Zwiększyła się również liczba osób korzystających z oferty Klubów Pracy. W 2006 r. w szkoleniach organizowanych przez Kluby Pracy oraz w zajęciach aktywizacyjnych uczestniczyły 3 872 osoby tj. o 8,1% (290 osób) więcej niż rok wcześniej.

Programy przeciwdziałania bezrobociu finansowane ze środków publicznych

W 2006 r. małopolskie powiatowe urzędy pracy zaktywizowały poprzez różne subsydiowane programy rynku pracy 33 922 osoby. Było to o:

- 1,4% mniej w stosunku do 2005 r.
- 22,4% więcej w stosunku do 2004 r.
- 8,8% więcej w stosunku do 2003 r.
- 104,6% więcej w stosunku do 2002 r.
- 219,6% więcej w stosunku do 2001 r.
- 103,1% więcej w stosunku do 2000 r.
- 79,1% więcej w stosunku do 1999 r.

Liczba uczestników form aktywnych w 2006 r. zmniejszyła się w porównaniu z 2005 r. o 477 osób. Nadal jednak była wyższa niż we wcześniejszych latach, a szczególnie w okresie 1999 – 2003. W 2006 r. powiatowe urzędy pracy dysponowały na realizację aktywnych polityk rynku pracy środkami niewiele (jedynie o 5%) większymi niż w 2005 r. Jednocześnie w okresie tym znacznie (prawie o 50%) zwiększyły się, w stosunku do roku wcześniejszego, wydatki na dotacje dla bezrobotnych i pracodawców. Są to najdroższe formy aktywne biorąc pod uwagę koszt na jednego zaktywizowanego. Wzrost udziału w wydatkach tych kosztownych form wpłynął na zmniejszenie ogólnej liczby osób zaangażowanych w ramach subsydiowanych programów rynku pracy.

Subsydiowane programy rynku pracy	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006.	2006/ 2005
SZKOLENIA									
Szkolenia dla bezrobotnych i poszukujących pracy	5 201	4 344	2 337	4 764	7 708	7 796	9 532	8 641	90,7
Pożyczki szkoleniowe	31	11	23	13	12	9	3	1	33,3
PROGRAMY AKTYWIZACJI ABSOLWENTÓW									
Umowy absolwenckie*	3 190	2 315	995	2 294	2 591	803	0	0	0,0
Stáže absolwenckie*	2 501	2 867	1 702	4 623	8 827	3 257	0	0	0,0
Roboty publiczne dla absolwentów*	35	30	63	87	139	52	0	0	0,0

POZOSTAŁE AKTYWNE FORMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU									
Prace interwencyjne	4 883	4 892	2 250	2 746	5 963	4 923	4 301	3 817	88,7
Roboty publiczne	1 908	1 414	2 826	1 477	4 591	3 894	3 116	1 886	60,5
Staże	x	x	x	x	x	4 937	10 087	9 971	98,9
Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	x	x	x	x	x	768	4 019	3 308	82,3
Pożyczki dla bezrobotnych*	476	322	184	188	361	120	0	0	x
Śr. dla bezrobotnych na podjęcie działalności gospodarczej	x	x	x	x	x	89	1 870	2 429	129,9
Pożyczki dla pracodawców (liczba utworzonych miejsc pracy)*	62	20	25	18	44	75	17	7	41,2
Refundacje dla pracodawców (liczba utworzonych miejsc pracy)	x	x	x	x	x	108	794	1 046	131,7
Refundacje ZUS	276	292	109	167	124	185	250	270	108,0
Programy specjalne	410	210	123	213	384	120	7	0	0,0
Stanowiska PFRON	x	x	x	x	453	543	402	310	77,1
Inne	x	x	x	x	12	25	1	5	500,0
Prace społecznie użyteczne	x	x	x	x	x	x	x	2 229	x
RAZEM LICZBA OSÓB OBJĘTYCH AKTYWNYMI PROGRAMAMI RYNKU PRACY	18 942	16 706	10 614	16 577	31 185	27 704	34 399	33 920	98,6

* obecnie formy te nie są stosowane, ponieważ nie zostały uwzględnione w Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy

** np. zatrudnienie okresowe w ramach PAOW, podjęcie pracy zarobkowej w gospodarstwie domowym, pożyczki ze środków PFRON

W porównaniu z 2005 r. w największym stopniu zmniejszyła się liczba podejmujących zatrudnienie w ramach robót publicznych – o prawie 40% (1 230 osób). Było to spowodowane wprowadzeniem przepisów zawężających grupę podmiotów uprawnionych do realizacji tej formy. Rok 2005 był ostatnim, w którym powiaty mogły zatrudniać osoby w ramach robót publicznych. Następne w kolejności, pod względem poziomu zmniejszenia liczby osób rozpoczynających udział w danej formie, były szkolenia, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy i prace interwencyjne. O ok. 30% zwiększyła się liczba bezrobotnych, którzy otrzymali dotację na podjęcie działalności gospodarczej oraz liczba bezrobotnych, którzy podjęli pracę na miejscach, na których doposażenie i wyposażenie dotację otrzymał pracodawca.

W 2006 r., podobnie jak w ubiegłych latach, najczęściej stosowaną w powiatowych urzędach pracy formą był staż. Prawie 30% zaktywizowanych w tym okresie bezrobotnych objętych zostało tą formą. Co czwarta zaktywizowana osoba uczestniczyła w zorganizowanym przez urząd pracy szkoleniu zawodowym, a średnio co 10 w pracach interwencyjnych lub w przygotowaniu zawodowym w miejscu pracy.

Bezrobotni objęci aktywizacją stanowili w 2006 r. niecałe 10% ogółu obsługiwanych w tym czasie bezrobotnych. W 2005 r. było to 9%, w 2004 r. – 7%. Najwyższy poziom tego wskaźnika występował w UPP Kraków, PUP w Dąbrowie Tarnowskiej - po 15% oraz PUP Bochnia i PUP Oświęcim – po 14%, najniższy – w PUP Zakopanem - 5%, a także w GUP Kraków i PUP Nowy Targ – po 6%.

Szkolenia

W 2006 r. uczestnictwo w szkoleniach zawodowych, organizowanych przez powiatowy urząd pracy rozpoczęło 8 641 osób, w tym większość (ponad 95%) - 8 254 osoby posiadały status bezrobotnego. W ogóle rozpoczynających szkolenia było 3 690 kobiet (42,7%) oraz 520 osób niepełnosprawnych (6%). Szkolenia dla 3 686 osób (42,7%) zostały zrealizowane w ramach projektów 1.2 i 1.3. SPO–RZL. Liczba osób, które rozpoczęły szkolenia w 2006 r. była o 9,3% (891 osób) niższa niż w 2005 r. Była jednak wyższa niż notowana w latach wcześniejszych.

Od 2002 r. obserwuje się malejące zainteresowanie pożyczkami szkoleniowymi. W 2006 r. tylko 1 osoba skorzystała z takiej formy wsparcia.

Powiatowe urzędy pracy prowadzą dodatkowo, w ramach Klubów Pracy, tzw. szkolenia okołozawodowe podnoszące umiejętności w zakresie poszukiwania pracy, planowania kariery zawodowej itp. W 2006 r. udział w tego typu szkoleniach wzięło 1 146 osób, a więc znacznie więcej – o 21,3% (201 osób), niż rok wcześniej.

Wyszczególnienie	Szkolenia					Pożyczki szkoleniowe				
	2006	2005	2004	2003	2002	2006	2005	2004	2003	2002
PUP BOCHNIA	244	282	350	279	196	0	0	0	0	0
PUP BRZESKO	163	187	131	179	138	0	0	0	0	0
PUP CHRZANÓW	943	1 039	650	524	184	1	1	2	5	13
PUP DĄBROWA TARN.	289	221	158	182	86	0	0	0	0	0
PUP GORLICE	202	278	308	334	181	0	0	0	0	0
GUP KRAKÓW	1212	1 211	935	1 695	772	0	0	0	3	0
UPP KRAKÓW	718	887	731	631	303	0	0	0	0	0
PUP LIMANOWA	460	539	474	405	278	0	0	0	0	0
PUP MIECHÓW	123	86	103	17	3	0	0	0	0	0
PUP MYŚLENICE	225	282	184	295	131	0	0	0	0	0
SUP w NOWYM SĄCZU	405	1 130	810	804	512	0	0	0	0	0
PUP dla POWIATU NOWOSĄDECKIGO	467	x	x	x	x	0	x	x	x	x
PUP NOWY TARG	266	247	184	199	136	0	0	0	0	0
PUP OLKUSZ	366	460	489	372	423	0	2	6	4	0
PUP OŚWIĘCIM	805	697	470	327	280	0	0	0	0	0
PUP PROSZOWICE	157	166	161	74	110	0	0	0	0	0
PUP SUCHA BESKIDZKA	154	225	168	122	146	0	0	0	0	0
PUP TARNÓW	736	743	632	687	391	0	0	0	0	0
PUP WADOWICE	406	472	504	274	214	0	0	0	0	0
PUP WIELICZKA	236	245	211	189	163	0	0	0	0	0
PUP ZAKOPANE	64	135	143	119	117	0	0	1	0	0
WOJEWÓDZTWO	8 641	9 532	7 796	7 708	4 764	1	3	9	12	13

Wśród bezrobotnych, którzy w 2006 r. skierowani zostali na szkolenia, największe udziały miały osoby:

- z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym - 35,4%
- z wykształceniem zasadniczym - 29,4%
- osoby w wieku do 34 lat - 65,9%
 - o do 25 roku życia - 33,6%
- osoby pozostające bez pracy do 6 m-cy - 65,9%
 - o do 3 m-cy na bezrobociu - 43,8%

Prace interwencyjne

W 2006 r. 3 817 osób bezrobotnych podjęło zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych. W ramach tej formy w projektach współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego zatrudnionych zostało 438 osób (11,5%), natomiast w ramach programów wojewódzkich 284, w tym w programie Konserwator – 177, w programie Drogowiec 102 osoby a w programie Bezpieczny Wał – 5 osób. W ciągu ostatnich 4 lat liczba osób zaktywizowanych w ramach tej formy systematycznie malała. W 2006 r. była o 36% niższa niż w 2003 r.

Wyszczególnienie	Prace interwencyjne				
	2006	2005	2004	2003	2002
PUP BOCHNIA	202	195	219	229	88
PUP BRZESKO	164	199	271	351	136
PUP CHRZANÓW	69	134	190	239	91
PUP DĄBROWA TARN.	267	207	292	344	225
PUP GORLICE	147	137	280	284	181
GUP KRAKÓW	171	175	158	238	136
UPP KRAKÓW	191	213	275	328	129
PUP LIMANOWA	406	430	325	534	206
PUP MIECHÓW	220	174	117	149	58
PUP MYŚLENICE	203	400	234	170	44
SUP w NOWYM SĄCZU	274	395	333	509	370
PUP dla POWIATU NOWOSĄDECKIGO	108	x	x	x	x
PUP NOWY TARG	104	129	137	226	64
PUP OLKUSZ	77	133	224	359	255
PUP OŚWIĘCIM	199	194	369	555	169
PUP PROSZOWICE	101	106	91	77	15
PUP SUCHA BESKIDZKA	130	126	214	381	93
PUP TARNÓW	370	450	580	488	273
PUP WADOWICE	279	331	366	298	130
PUP WIELICZKA	98	140	203	157	78
PUP ZAKOPANE	37	33	45	47	5
WOJEWÓDZTWO	3 817	4 301	4 923	5 963	2 746

W strukturze osób zatrudnionych w 2006 r. w ramach prac interwencyjnych wyróżniały się osoby, które charakteryzował:

- młody wiek - do 25 roku życia - 44,6%
- wykształcenie na poziomie policealnym i średnim zawodowym - 32,7%

- wykształcenie na poziomie zasadniczym zawodowym - 26,9%
- krótki czas pozostawania bez pracy - do 3 m-cy - 34,3%

Roboty publiczne

W 2006 r. skierowano do pracy w ramach robót publicznych 1 886 osób. Zdecydowana większość tej grupy (63,7%) tj. 1 202 osób zostało zatrudnionych w ramach Programów Wojewódzkich, w tym w programie Konserwator – 260 osób, w programie Drogowiec 585 osób a w programie Bezpieczny Wał – 357 osób. Od 2003 r. liczba osób objętych tą formą wsparcia stopniowo malała. W 2006 r. wystąpiło szczególnie duże zmniejszenie w tym zakresie. Zaangażowani w ramach robót publicznych w 2006 r. stanowili grupę o prawie 40% mniejszą niż w 2005 r. i o prawie 60% mniejszą niż w 2003 r. Takie zmiany wiązały się z wprowadzeniem w Ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy ograniczeń w zakresie rodzaju instytucji uprawnionych do zatrudnienia osób bezrobotnych w ramach robót publicznych. Natomiast 2005 r. był ostatnim, w którym powiaty mogły zatrudniać osoby w ramach tej aktywnej formy.

Wyszczególnienie	Roboty publiczne				
	2006	2005	2004	2003	2002
PUP BOCHNIA	208	343	387	635	262
PUP BRZESKO	148	235	157	107	29
PUP CHRZANÓW	20	70	148	190	21
PUP DĄBROWA TARN.	166	221	163	147	157
PUP GORLICE	103	131	121	128	61
GUP KRAKÓW	53	119	174	112	61
UPP KRAKÓW	95	190	257	231	31
PUP LIMANOWA	0	51	181	231	51
PUP MIECHÓW	2	33	51	26	14
PUP MYŚLENICE	122	84	211	273	9
SUP w NOWYM SĄCZU	143	265	394	222	190
PUP dla POWIATU NOWOSĄDECKIGO	38	x	x	x	x
PUP NOWY TARG	0	43	182	275	41
PUP OLKUSZ	56	66	114	67	146
PUP OŚWIĘCIM	207	439	469	604	129
PUP PROSZOWICE	0	55	91	108	20
PUP SUCHA BESKIDZKA	0	38	55	40	29
PUP TARNÓW	303	349	381	542	160
PUP WADOWICE	61	93	66	383	39
PUP WIELICZKA	158	234	200	170	7
PUP ZAKOPANE	3	57	92	100	20
WOJEWÓDZTWO	1 886	3 116	3 894	4 591	1 477

Osoby podejmujące zatrudnienie w 2006 r. w ramach robót publicznych cechowało przede wszystkim:

- wykształcenie co najwyżej gimnazjalne - 47,5%
- wykształcenie zasadnicze zawodowe - 41,5%

- wiek pomiędzy 35 a 49 rokiem życia - 48,7%
- wiek powyżej 50 roku życia - 28,2%
- czas przebywania na bezrobociu powyżej 12 m-cy - 37,9%

W porównaniu z 2005 r. zdecydowanie zwiększył się, w strukturze bezrobotnych podejmujących pracę w ramach robót publicznych, udział osób z wykształceniem na poziomie co najwyżej zasadniczym zawodowym, osób starszych i długotrwale bezrobotnych a więc tych, do których program ten, zgodnie z założeniami, powinien być adresowany. Jest to efekt wyłączenia jednostek samorządowych z grona instytucji uprawnionych do zatrudniania bezrobotnych w ramach tej formy.

Staże

W 2006 r. małopolskie powiatowe urzędy pracy skierowały do odbycia stażu 9 971 osób bezrobotnych. Z ogółu 2 977 osób (29,9%) rozpoczęło staż w ramach projektów współfinansowanych z EFS. W porównaniu z 2005 r. liczba rozpoczynających staż w zmniejszyła się o 1% (116 osób). Generalnie jednak utrzymuje się ona na stosunkowo wysokim poziomie, ponieważ forma ta cieszy się popularnością wśród pracodawców ze względu na niskie koszty występujące po ich stronie.

Wyszczególnienie	Staże				
	2006	2005	2004		
			staże ogółem	staże	staże absolwencie
PUP BOCHNIA	266	414	267	203	64
PUP BRZESKO	399	415	381	78	303
PUP CHRZANÓW	466	429	350	0	350
PUP DĄBROWA TARN.	321	375	372	333	39
PUP GORLICE	352	385	350	223	127
GUP KRAKÓW	1 192	1 054	744	546	198
UPP KRAKÓW	1 136	1 199	715	513	202
PUP LIMANOWA	377	412	459	459	0
PUP MIECHÓW	150	198	113	85	28
PUP MYŚLENICE	385	498	387	125	262
SUP w NOWYM SĄCZU	521	660	462	462	0
PUP dla POWIATU NOWOSĄDECKIGO	465	x	x	x	x
PUP NOWY TARG	359	331	210	210	0
PUP OLKUSZ	587	622	399	209	190
PUP OŚWIĘCIM	606	537	795	605	190
PUP PROSZOWICE	128	136	131	96	35
PUP SUCHA BESKIDZKA	163	213	237	117	120
PUP TARNÓW	1 142	1 099	830	503	327
PUP WADOWICE	504	667	585	0	585
PUP WIELICZKA	348	349	267	75	192
PUP ZAKOPANE	104	94	140	95	45
WOJEWÓDZTWO	9 971	10 087	8 194	4 937	3 257

W grupie bezrobotnych, którzy w 2006 r. rozpoczęli staż wyróżniają się osoby:

- z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym - 36,8%
- przebywające na bezrobociu do 3 m-cy - 62,8%

Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy

W 2006 r. 3 308 osób otrzymało za pośrednictwem powiatowych urzędów pracy możliwość zdobycia doświadczeń zawodowych poprzez przygotowanie zawodowe w miejscu pracy. Było to o 17,7% (711 osób) mniej niż rok wcześniej. Podobnie, jak w ubiegłym roku, mniej więcej co trzecia osoba została objęta tą formą wsparcia w ramach projektów realizowanych w zakresie działań 1.2 i 1.3. SPO-RZL a 42 osoby zostały skierowane w ramach Programów Wojewódzkich: Konserwator i Drogowiec.

Wyszczególnienie	Przygotowanie zawodowe w miejscu pracy		
	2006	2005	2004
PUP BOCHNIA	126	201	27
PUP BRZESKO	37	36	4
PUP CHRZANÓW	307	268	9
PUP DĄBROWA TARN.	171	222	10
PUP GORLICE	174	166	73
GUP KRAKÓW	151	128	49
UPP KRAKÓW	300	387	154
PUP LIMANOWA	84	47	11
PUP MIECHÓW	78	100	46
PUP MYŚLENICE	122	154	2
SUP w NOWYM SĄCZU	202	384	126
PUP dla POWIATU NOWOSĄDECKIGO	117	x	x
PUP NOWY TARG	38	150	41
PUP OLKUSZ	263	249	15
PUP OŚWIĘCIM	445	601	0
PUP PROSZOWICE	43	33	2
PUP SUCHA BESKIDZKA	99	229	50
PUP TARNÓW	343	502	131
PUP WADOWICE	155	78	0
PUP WIELICZKA	27	49	13
PUP ZAKOPANE	26	35	5
WOJEWÓDZTWO	3 308	4 019	768

W grupie bezrobotnych rozpoczynających przygotowanie zawodowe w miejscu pracy przeważały osoby:

- z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym - 29,8%
- w wieku 25 do 34 lat - 43,8%
- w wieku 35 do 49 lat - 28,6%
- pozostające bez pracy do 6-12 m-cy - 33,1%
- pozostające bez pracy powyżej 12 m-cy - 30,7%

Porównanie rozkładu cech w strukturze bezrobotnych uczestniczących w przygotowaniu zawodowym w miejscu pracy w latach 2005 – 2006 wskazuje na poprawę w zakresie doboru jej uczestników.

Prace społecznie użyteczne

Prace społecznie użyteczne są nową formą wprowadzoną ostatnią nowelizacją Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (z lipca 2005 r.). Adresowane są do bezrobotnych, nie posiadających prawa do zasiłku, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Do prac społecznie użytecznych kieruje starosta, natomiast organizują je gminy w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej, organizacjach lub instytucjach statutowo zajmujących się pomocą charytatywną lub na rzecz społeczności lokalnej. W 2006 r. prace społecznie użyteczne rozpoczęło 2 229 osób bezrobotnych.

Wyszczególnienie	Prace społecznie użyteczne
	2006
PUP BOCHNIA	133
PUP BRZESKO	166
PUP CHRZANÓW	133
PUP DĄBROWA TARN.	42
PUP GORLICE	132
GUP KRAKÓW	268
UPP KRAKÓW	110
PUP LIMANOWA	17
PUP MIECHÓW	0
PUP MYŚLENICE	116
SUP w NOWYM SĄCZU	49
PUP dla POWIATU NOWOSĄDECKIGO	4
PUP NOWY TARG	57
PUP OLKUSZ	70
PUP OŚWIĘCIM	269
PUP PROSZOWICE	6
PUP SUCHA BESKIDZKA	27
PUP TARNÓW	309
PUP WADOWICE	178
PUP WIELICZKA	119
PUP ZAKOPANE	24
WOJEWÓDZTWO	2 229

Struktura bezrobotnych objętych aktywizacją w ramach tej formy wykazuje bardzo dużą zbieżność ze strukturą osób skierowanych do pracy w ramach robót publicznych. W grupie tej przeważały, bowiem osoby:

- z wykształceniem co najwyżej gimnazjalnym - 47,9%
- z wykształcenie zasadniczym zawodowym - 38,2%
- w wieku pomiędzy 35 a 49 rokiem życia - 52,7%
- przebywające na bezrobociu powyżej 12 m-cy - 41,1%

Środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej

W 2006 r. 2 429 osób bezrobotnych otrzymało w Małopolsce środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej. Było to o 30% więcej niż rok wcześniej. W 1 088 przypadkach (44,8%) środki te zostały udzielone w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego - Rozwój Zasobów Ludzkich. Forma ta zastąpiła udzielane wcześniej bezrobotnym pożyczki i należy podkreślić, że cieszy się dużym zainteresowaniem, ponieważ są to w zasadzie środki bezzwrotne.

Wyszczególnienie	Środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej*		
	2006	2005	2004
PUP BOCHNIA	95	93	10
PUP BRZESKO	83	36	1
PUP CHRZANÓW	143	60	0
PUP DĄBROWA TARN.	67	64	0
PUP GORLICE	129	82	6
GUP KRAKÓW	170	142	12
UPP KRAKÓW	217	182	1
PUP LIMANOWA	242	225	20
PUP MIECHÓW	56	60	1
PUP MYŚLENICE	97	63	4
SUP w NOWYM SĄCZU	308	264	19
PUP dla POWIATU NOWOSĄDECKIGO	84	x	x
PUP NOWY TARG	73	35	0
PUP OLKUSZ	107	83	0
PUP OŚWIĘCIM	123	108	3
PUP PROSZOWICE	34	17	0
PUP SUCHA BESKIDZKA	46	43	0
PUP TARNÓW	187	160	0
PUP WADOWICE	89	77	10
PUP WIELICZKA	49	55	0
PUP ZAKOPANE	30	21	2
WOJEWÓDZTWO	2 429	1 870	89

W grupie osób, które otrzymały środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej przeważały osoby:

- z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym - 37,2%
- pozostające bez pracy do 3 miesięcy - 40,7%
- w wieku do 34 lat - 66,9%

Pożyczki dla pracodawców oraz refundacje dla pracodawców na utworzenie lub doposażenie miejsca pracy

W miejsce pożyczek dla pracodawców Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z czerwca 2004 r. wprowadziła refundacje dla pracodawców na utworzenie lub doposażenie miejsca pracy. W 2006 r. dzięki stosowaniu tej formy zatrudnionych zostało 1 046 osób bezrobotnych. W porównaniu z 2005 r. nastąpiło zwiększenie zatrudnienia w ramach tej formy aktywnej o 31,7%. Refundacje są bardzo korzystne dla pracodawców, ponieważ podobnie, jak w przypadku środków dla bezrobotnych na rozpoczęcie działalności gospodarczej, są to środki o charakterze właściwie bezzwrotnym. 3 małopolskie powiatowe urzędy pracy nie realizują dotąd tej formy.

Wyszczególnienie	Refundacja dla pracodawców na utworzenie lub doposażenie miejsca pracy		
	2006	2005	2004
PUP BOCHNIA	77	79	25
PUP BRZESKO	75	24	0
PUP CHRZANÓW	42	28	1
PUP DĄBROWA TARN.	70	37	0
PUP GORLICE	89	109	41
GUP KRAKÓW	0	0	0
UPP KRAKÓW	51	29	0
PUP LIMANOWA	218	225	2
PUP MIECHÓW	23	2	0
PUP MYŚLENICE	41	12	3
SUP w NOWYM SĄCZU	106	110	29
PUP dla POWIATU NOWOSĄDECKIGO	74	x	x
PUP NOWY TARG	9	0	0
PUP OLKUSZ	34	26	1
PUP OŚWIĘCIM	9	8	0
PUP PROSZOWICE	9	8	6
PUP SUCHA BESKIDZKA	0	0	0
PUP TARNÓW	99	76	0
PUP WADOWICE	11	9	0
PUP WIELICZKA	9	12	0
PUP ZAKOPANE	0	0	0
WOJEWÓDZTWO	1 046	794	108

Wśród bezrobotnych, którzy w 2006 r. skorzystali z tej formy wsparcia największe udziały miały osoby:

- z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym - 37,6%
- z wykształceniem zasadniczym zawodowym - 36,1%
- przebywające na bezrobociu do 3 miesięcy - 41,7%
- osoby młode do 34 roku życia - 76,6%
- do 25 roku życia - 42,7%

Refundacje składki na ubezpieczenie społeczne

W 2006 r. małopolskie urzędy pracy podpisały z pracodawcami 270 umów dotyczących zwrotu składek na ubezpieczenie społeczne za zatrudnienie na stałe osoby bezrobotnej. Było to o 8% (20 umów) więcej niż w 2005 r. Forma ta realizowana była tylko w 6 małopolskich powiatowych urzędach pracy (UPP Kraków, PUP w Limanowej, PUP w Olkuszu, PUP w Suchej Beskidzkiej, PUP w Wadowicach, PUP w Wieliczce).

Efektywność programów rynku pracy realizowanych w roku 2006

Do badania efektywności realizowanych przez powiatowe urzędy pracy usług i instrumentów rynku pracy stosuje się trzy podstawowe wskaźniki:

1. **stopa ponownego zatrudnienia** – informuje, jaki procent osób kończących program znalazł stałe zatrudnienie w ściśle określonym czasie po jego zakończeniu;
2. **koszt ponownego zatrudnienia** – informuje, jak kształtują się koszty poniesione na realizację danego programu w przeliczeniu na 1 osobę która po zakończeniu uczestnictwa w programie w ściśle określonym czasie znalazła zatrudnienie;
3. **średni koszt przypadający na jednego uczestnika danego programu** – (w przypadku robót publicznych, prac interwencyjnych, stażu, przygotowania zawodowego w miejscu pracy oraz prac społecznie użytecznych wylicza się również średni koszt przypadający miesięcznie na jednego uczestnika programu).

Budowa oraz analiza wskaźników efektywności została przeprowadzona w oparciu zasady przyjęte w poradniku *Analiza efektywności programów rynku pracy* wydanym w 1995 r. przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Podstawowym stosowanym tutaj założeniem jest zachowanie 3 miesięcznego okresu pomiędzy zakończeniem określonych programów a badaniem ich efektywności. Od 1999 r. badaniu efektywności poddawane było 5 podstawowych programów rynku pracy (szkolenia, prace interwencyjne, roboty publiczne, staże i umowy absolwenckie) oraz zajęcia w klubach pracy. W latach 2005 - 2006 r. badanie zostało rozszerzone na programy wprowadzone Ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z 2004 r. (przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, prace społecznie użyteczne oraz środki na prowadzenie działalności gospodarczej). Dodatkowo w 2006 roku wprowadzony został odrębny wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla programów realizowanych w ramach działań 1.2 i 1.3. Sektorowego Programu Operacyjnego – Rozwój Zasobów Ludzkich.

Stopa ponownego zatrudnienia

Średnia stopa ponownego zatrudnienia dla wszystkich programów zakończonych w 2006 r. wynosiła 50%. Na takim samym poziomie kształtował się średni wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla programów realizowanych w ramach SPO-RZL 1.2. i 1.3., przy czym w przypadku szkoleń oraz staży efektywność zatrudnieniowa była niższa dla programów realizowanych w ramach SPO-RZL 1.2. i 1.3., natomiast prace interwencyjne, przygotowanie zawodowe w miejscu pracy

oraz środki na podjęcie działalności gospodarczej cechował wyższy poziom tego wskaźnika dla form aktywnych realizowanych w ramach SO- RZL 1.2. i 1.3.

Poziom stopy ponownego zatrudnienia jest bardzo zróżnicowany dla poszczególnych programów. W 2006 r. najwyższe wartości tego wskaźnika wystąpiły w przypadku programów: „środki na podjęcie działalności gospodarczej”, „refundacje składki ZUS” oraz „prace interwencyjne”. Poziom najniższy odnotowano natomiast w odniesieniu do prac społecznie użytecznych oraz robót publicznych, a więc programów, których podstawowym celem z założenia nie jest wysoka efektywność zatrudnieniowa.

Przebieg zmian w poziomie wskaźnika ponownie zatrudnionych po zakończeniu poszczególnych programów w kolejnych latach wskazuje na wyraźnie trwale zróżnicowanie wysokości tego wskaźnika w przypadku poszczególnych form aktywnych.

Jednocześnie od 2001 r. obserwuje się stopniowy wzrost efektywności szkoleń, staży oraz robót publicznych.

Stopa ponownego zatrudnienia uczestników poszczególnych programów rynku pracy

Program	Stopa ponownego zatrudnienia uczestników poszczególnych programów rynku pracy							
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
szkolenia	47%	39%	34%	35%	37%	36%	41%	44%
w tym: szkolenia realizowane w ramach 1.2. i 1.3. SPO-RZL	-	-	-	-	-	-	-	40%
prace interwencyjne	75%	76%	76%	73%	76%	70%	72%	69%
w tym: prace interwencyjne w ramach 1.2. i 1.3. SPO-RZL	-	-	-	-	-	-	-	72%
roboty publiczne	18%	24%	14%	16%	20%	22%	40%	30%
staże	47%	40%	38%	44%	46%	49%	51%	53%
w tym: staże w ramach SPO-RZL działania 1.2. i 1.3.	-	-	-	-	-	-	-	51%
kluby pracy	23%	26%	27%	31%	42%	38%	29%	X
przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	-	-	-	-	-	-	48%	47%
w tym: przygotowanie zawodowe w miejscu pracy w ramach 1.2. i 1.3. SPO-RZL	-	-	-	-	-	-	-	52%
prace społecznie użyteczne	-	-	-	-	-	-	-	16%
środki na podjęcie działalności gospodarczej	-	-	-	-	-	-	-	93%
w tym: środki na podjęcie działalności gospodarczej w ramach 1.2. i 1.3. SPO-RZL	-	-	-	-	-	-	-	96%
refundacje składki ZUS	88%	81%	91%	99%	94%	100%	-	79%

W przypadku wszystkich programów rynku pracy, z wyłączeniem jedynie środków na podjęcie działalności gospodarczej, występuje duże zróżnicowanie wysokości tego wskaźnika w poszczególnych powiatach. Najwyższe różnice dotyczą robót publicznych i prac społecznie użytecznych.

**Stopa ponownego zatrudnienia uczestników poszczególnych programów rynku pracy
zakończonych w 2006 r. – średnia wojewódzka oraz maksymalne i minimalne wartości
w Małopolsce**

Program	Stopa ponownego zatrudnienia uczestników poszczególnych programów ryнку pracy		
	średnia województwa	najwyższa wartość	najniższa wartość
szkolenia	44,1%	UPP Kraków (73,1%)	PUP Wadowice (17,5%)
prace interwencyjne	69,1%	PUP Wieliczka (97,4%)	PUP Proszowice (34,7%)
roboty publiczne	30,3%	PUP Miechów (81,8%)	PUP Dąbrowa Tarn. (7,9%)
staż	53,4%	UPPK Kraków (83,6%)	PUP Wieliczka (32,9%)
przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	47,4%	PUP Brzesko (76,3%)	PUP Olkusz, PUP Tarnów (33,1%)
prace społecznie użyteczne	16,4%	PUP Wieliczka (55,1%)	PUP Brzesko, PUP Dąbrowa PUP Limanowa, PUP Proszowice (0%)
środki na podjęcie działalności gospodarczej	92,9%	PUP Myślenice, PUP N. Targ, PUP Proszowice, PUP Zakopane (100%)	PUP Miechów (73,7%)
refundacja składki ZUS	78,6%	PUP Olkusz, PUP Wadowice, PUP Wieliczka (100%)	PUP Sucha Beskidzka (58,3%)

Koszt ponownego zatrudnienia

Wskaźnik ten liczony jest jako stosunek całkowitych kosztów programów przeciwdziałania bezrobociu do liczby osób, które po zakończeniu uczestnictwa w tych programach podjęły zatrudnienie. Stanowi on więc powiązanie dwóch informacji: o tym jak kształtowały się koszty poszczególnych programów, jak i o liczbie podejmujących pracę po zakończeniu udziału w programie.

Z poniższego zestawienia wynika, że najtańszymi formami, z punktu widzenia poziomu kosztu na 1 zatrudnionego po uczestnictwie w danej formie aktywnej, są prace społecznie użyteczne oraz szkolenia. Na kolejnych miejscach znajdują się prace interwencyjne, a następnie staże i przygotowanie zawodowe. Najdroższe pod tym względem są roboty publiczne oraz środki na podjęcie działalności gospodarczej. Na uwagę zasługuje obserwowane od 2005 r. znaczne zmniejszenie kosztu ponownego zatrudnienia uczestników robót publicznych. Wiąże się ono ze wzrostem wskaźnika efektywności zatrudnieniowej tego programu oraz ze skróceniem średniego okresu jego trwania.

Koszt ponownego zatrudnienia uczestników poszczególnych programów rynku pracy

Program	Koszt ponownego zatrudnienia uczestników poszczególnych programów rynku pracy (w zł)							
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
szkolenia	2 664,8	2 830,3	3 365,2	2 720,1	2 833,0	3 103,9	2 837,6	2 663,8
prace interwencyjne	3 142,5	2 399,4	2 547,6	2 574,1	2 711,6	3 147,4	4 024,0	4 559,3
roboty publiczne	18 810,4	18 276,5	21 996,0	19 296,7	22 208,0	22 074,0	11 629,3	14 081,9
staż			-	-	-	-	6 969,6	7 264,5
przygotowanie zawodowe w miejscu pracy			-	-	-	-	6 656,3	7 183,9
prace społecznie użyteczne			-	-	-	-	-	3 464,8
środki na podjęcie działalności gospodarczej			-	-	-	-	-	11 651,9

Również w przypadku tego wskaźnika dla poszczególnych programów rynku pracy występuje duże zróżnicowanie jego poziomu w powiatach województwa. Najmniejsze różnice występują w programie „środki na podjęcie działalność gospodarczej”.

Koszt ponownego zatrudnienia uczestników poszczególnych programów rynku pracy zakończonych w 2006 r. – średnia wojewódzka oraz maksymalne i minimalne odchylenia wartości tego wskaźnika w powiatach

Program	Koszt ponownego zatrudnienia uczestników poszczególnych programów rynku pracy (w zł)		
	średnia wojewódzka	najwyższa wartość	najniższa wartość
szkolenia	2 663,8	PUP Zakopane (6 803,9)	UPP Kraków (1 123,1)
prace interwencyjne	4 559,3	PUP Proszowice (8 708,2)	PUP Chrzanów (2 355,7)
roboty publiczne	14 081,9	PUP Dąbrowa Tarn. (49 477,9)	PUP Chrzanów (6 018,5)
staż	7 264,5	PUP Wieliczka (12 151,2)	UPP Kraków (4 769,7)
przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	7 183,9	PUP Tarnów (11 491,6)	PUP Sucha Beskidzka (4 729,4)
prace społecznie użyteczne	3 464,8	PUP Zakopane (11 995,2)	PUP Wieliczka (1 061,3)
środki na podjęcie działalności gospodarczej	11 651,9	PUP Miechów (15 393,9)	PUP Proszowice (10 004,2)

Średni koszt przypadający na jednego uczestnika

Prace społecznie użyteczne oraz szkolenia są również najtańszymi formami aktywnymi pod względem poziomu całkowitych kosztów przypadających na jednego uczestnika programu. Dalsze w kolejności są: prace interwencyjne, przygotowanie

zawodowe w miejscu pracy, staże, roboty publiczne i na końcu najdroższa forma – środki na podjęcie działalności gospodarczej.

Całkowity koszt przypadający na jednego uczestnika poszczególnych programów rynku pracy

Program	Całkowity koszt przypadający na jednego uczestnika poszczególnych programów rynku pracy (w zł)							
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
szkolenia	1 221,3	1 105,2	1 134,6	936,3	1 046,4	1 094,4	1 157,7	1 157,3
prace interwencyjne	2 346,4	1 561,0	1 932,7	1 880,7	2 060,2	2 218,5	2 886,0	3 152,2
roboty publiczne	3 486,0	4 483,1	3 034,5	3 201,8	4 395,0	4 918,2	4 690,2	4 263,1
staż	-	-	-	-	-	-	3 536,4	3 880,5
przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	-	-	-	-	-	-	3 202,6	3 404,9
prace społecznie użyteczne	-	-	-	-	-	-	-	567,0
środki na podjęcie działalności gospodarczej	-	-	-	-	-	-	-	10 821,8

Średni czas trwania zakończonych w 2006 r. prac interwencyjnych i staży wynosił ok. 6 miesięcy. O miesiąc krótszy był średni czas trwania przygotowania zawodowego w miejscu pracy. Najkrótsze, bo trwające przeciętnie ok. 4 miesiące były roboty publiczne i prace społecznie użyteczne.

W zależności od czasu trwania poszczególnych programów ich całkowity koszt przypadający na jednego uczestnika był w poszczególnych urzędach pracy dość zróżnicowany. Zasada ta nie odnosi jedynie do programu „środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej”, ponieważ udzielane są one jednorazowo.

Całkowity koszt przypadający na jednego uczestnika poszczególnych programów rynku pracy zakończonych w 2006 r. – średnia wojewódzka oraz maksymalne i minimalne odchylenia wartości tego wskaźnika w poszczególnych powiatach

Program	Całkowity koszt przypadający na jednego uczestnika poszczególnych programów rynku pracy (w zł)		
	średnia wojewódzka	najwyższa wartość	najniższa wartość
szkolenia	1 157,3	PUP Zakopane (1894,8)	UPP Kraków (745,4)
prace interwencyjne	3 152,2	PUP dla Powiatu Nowosądeckiego (5 676,0)	PUP Chrzanów (2 144,0)
roboty publiczne	4 263,1	PUP Zakopane (8 504,0)	PUP Chrzanów (2 507,7)
staż	3 880,5	PUP Nowy Targ (5 421,7)	PUP Chrzanów (3 111,6)
przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	6 404,9	PUP dla Powiatu Nowosądeckiego (4 299,3)	UPP Kraków (2 601,3)
prace społecznie użyteczne	567,0	PUP Brzesko (1 035,0)	GUP Kraków (223,7)
środki na podjęcie działalności gospodarczej	10 821,8	UPP Kraków (11 556,2)	PUP Dąbrowa Tarn. (8 977,6)

Wskaźnik całkowitego kosztu na jednego uczestnika liczony jest dla wszystkich analizowanych programów rynku pracy, natomiast w przypadku prac interwencyjnych, robót publicznych, staży i przygotowania zawodowego oblicza się również średni miesięczny koszt przypadający na jednego zatrudnionego. W przypadku szkoleń i środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej – wyłącznie średni całkowity jednostkowy koszt.

Miesięczny koszt przypadający na 1 uczestnika poszczególnych programów rynku pracy

Program	Miesięczny koszt przypadający na jednego uczestnika poszczególnych programów rynku pracy (w zł)							
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
prace interwencyjne	372,6	295,2	390,6	438,5	438,6	474,6	540,0	526,7
roboty publiczne	772,7	870,2	917,4	963,5	1 009,7	1 037,3	1 085,5	1 029,8
staż			-	-	-	-	675,5	699,0
przygotowanie zawodowe w miejscu pracy			-	-	-	-	667,9	676,2
prace społecznie użyteczne			-	-	-	-	-	130,8

Obserwuje się stosunkowo trwale zróżnicowanie poziomu wskaźnika całkowitego miesięcznego kosztu przypadającego na jednego uczestnika poszczególnych programów rynku pracy. Wiąże się ono z poziomem ustalonych w ustawie, uzależnionych od wysokości minimalnej i średniej płacy, maksymalnych dotacji dla pracodawców na zatrudnienie bezrobotnych w ramach poszczególnych form aktywnych oraz poziomem zasiłków szkoleniowych i stypendiów dla bezrobotnych. W ostatnich latach w odniesieniu do wszystkich form aktywnych widoczna jest tendencja wzrostowa w zakresie poziomu miesięcznego kosztu przypadającego na 1 uczestnika.

Miesięczny koszt przypadający na jednego uczestnika poszczególnych programów rynku pracy zakończonych w 2006 r. – średnia wojewódzka oraz maksymalne i minimalne odchylenia wartości tego wskaźnika w poszczególnych powiatach

Program	Miesięczny koszt przypadający na jednego uczestnika poszczególnych programów rynku pracy (w zł)		
	średnia wojewódzka	najwyższa wartość	najniższa wartość
prace interwencyjne	526,7	UPP Kraków (632,2)	PUP Dąbrowa Tarn. (469,2)
roboty publiczne	1 029,8	PUP Zakopane (1 337,5)	SUP w Nowym Sączu (727,3)
staż	699,0	PUP Nowy Targ (742,6)	PUP Myślenice (646,3)
przygotowanie zawodowe w miejscu pracy	676,2	PUP Nowy Targ (720,4)	PUP Wieliczka (564,2)
prace społecznie użyteczne	130,8	UPP Kraków (166,4)	GUP Kraków (74,3)

W powiatowych urzędach pracy występują stosunkowo niewielkie różnice w poziomie tego wskaźnika w odniesieniu właściwie do wszystkich programów. Największe dotyczą robót publicznych i prac społecznie użytecznych. W przypadku

robót publicznych zróżnicowanie wiąże się z wysoką ustawową maksymalną kwotą refundacji, która daje powiatowym urzędом pracy większe możliwości w zakresie negocjacji tej kwoty z pracodawcami. Natomiast zróżnicowanie miesięcznej jednostkowej stawki w przypadku prac społecznie użytecznych może wynikać z możliwości znacznego różnicowania liczby godzin uczestnictwa w tej formie w ramach 1 miesiąca. Niewielkie jest natomiast zróżnicowanie średniego miesięcznego, jednostkowego kosztu staży i przygotowania zawodowego w miejscu pracy, ponieważ w przypadku tych programów różnice wiążą się jedynie z różnym zakresem dodatkowych kosztów (na badania, dojazd) ponoszonych w związku z ich realizacją.

Wnioski wynikające z realizacji programów 2006 r.:

- W 2006 r. odnotowano 20% zwiększenie liczby ofert zgłaszanych do powiatowych urzędów pracy. Wzrost ten i jednocześnie spadek liczby zarejestrowanych bezrobotnych spowodowały, że poprawiła się dostępność ofert w urzędach pracy. W 2006 r. na 1 ofertę pracy przypadało średnio w województwie 5 bezrobotnych - o połowę mniej niż w 2002 r.
- Z puli ofert zgłoszonych do powiatowych urzędów pracy co druga, a w przypadku stanowisk niesubsydiowanych – co trzecia, została obsadzona. Na taki poziom tego wskaźnika wpływa przede wszystkim słaba realizacja ofert w Grodzkim Urzędzie Pracy w Krakowie – skupiającym 1/3 ofert pozyskiwanych przez małopolskie powiatowe urzędy pracy. Poprawiająca się sytuacja na rynku pracy sprawia, że rosną oczekiwania bezrobotnych wobec jakości proponowanych im miejsc pracy. Powiatowe urzędy pracy powinny więc kłaść większy nacisk na jakość pozyskiwanych ofert zatrudnienia.
- W stosunku do 2005 r. liczba podjęć pracy dokonanych za pośrednictwem urzędu zwiększyła się o 3,2%. Samodzielne podjęcia pracy przez bezrobotnych stanowiły 61,6% ogółu podjęć pracy w tej grupie. W stosunku do 2005 r. liczba bezrobotnych, którzy znaleźli zatrudnienie bez pośrednictwa urzędu zwiększyła się – o 4,7%. W ogóle podjęć pracy dokonanych za pośrednictwem urzędu pracy prawie 2/3 dotyczyło stanowisk subsydiowanych. Przewaga subsydiowanych podjęć pracy występuje od 2003 r. i jest związana ze znacznym zwiększeniem w tym okresie puli środków Funduszu Pracy przeznaczonych na aktywizację bezrobotnych.
- Zmniejsza się liczba osób korzystających z usług poradnictwa i informacji zawodowej o charakterze grupowym. Rośnie jednocześnie liczba indywidualnych odbiorców tych usług. Jest to pozytywna tendencja, ponieważ indywidualizacja usług poradnictwa zawodowego pozwala na lepsze dostosowanie ich do potrzeb konkretnego klienta i daje tym samym lepsze efekty.
- Mimo większego o 5% limitu na aktywizację bezrobotnych, liczba osób objętych aktywnymi programami rynku pracy zmniejszyła się w porównaniu z 2005 r. o 1,4% (477 osób). Przyczyną było skierowanie przez powiatowe urzędy pracy większych środków na realizację dwóch najdroższych, pod względem kosztu na 1 zaktywizowanego, form aktywnych (środki dla bezrobotnych na podjęcie działalności gospodarczej oraz refundacje dla pracodawców na wyposażenie i doposażenie miejsca pracy). Świadczy to o elastyczności działań powiatowych urzędów pracy, które reagują na zmiany w gospodarce oraz na rynku pracy i

dostosowują do nich rodzaj i zakres oferowanych bezrobotnym i pracodawcom form pomocy.

- Analiza zmian w strukturze bezrobotnych wskazuje, że systematycznie zwiększa się udział osób pozostających w rejestrach powiatowych urzędów pracy ponad 2 lata. Wyraźnie też rośnie odsetek bezrobotnych w wieku niemobilnym tj. powyżej 45 lat, a maleje udział osób w najniższym przedziale wiekowym tj. do 24 lat. Wsparcie należałoby więc ukierunkować w pierwszej kolejności na te grupy.
- W przypadku większości programów rynku pracy obserwowano w ostatnich kilku latach wzrost wskaźnika efektywności zatrudnieniowej, na co wpływ ma w dużym stopniu poprawa sytuacji na rynku pracy. Jednocześnie, dzięki rosnącym możliwościom finansowym, powiatowe urzędy pracy w coraz większym stopniu wykorzystują obecnie możliwość realizacji droższych, ale jednocześnie bardzo skutecznych, z punktu widzenia efektywności zatrudnieniowej, form aktywnych (środki na podjęcie działalności gospodarczej), co w kolejnych okresach powinno wpłynąć na dalszą poprawę poziomu tego wskaźnika.
- W przypadku większości programów rynku pracy stopniowo wzrastają również w ostatnich latach wartości wskaźników efektywności kosztowej. Jest to z kolei związane z systematycznym wzrostem maksymalnych kwot refundacji, dodatków i stypendiów stosowanych w ramach poszczególnych form aktywnych. Jedynie w przypadku szkoleń i robót publicznych wystąpiło w ostatnich dwóch latach obniżenie kosztu ponownego zatrudnienia. W zakresie szkoleń wynikało to ze wzrostu wskaźnika efektywności zatrudnieniowej. W przypadku robót publicznych spadek dotyczył także średniego całkowitego kosztu zatrudnienia i średniego miesięcznego kosztu zatrudnienia. Wiązało się to ze wzrostem efektywności zatrudnieniowej robót publicznych, ze skróceniem okresu ich realizacji oraz ze skutecznością urzędów pracy w zakresie negocjacji z pracodawcami poziomu kosztów refundacji.

2.3 INNE PROJEKTY WDRAŻANE PRZEZ URZĘDY PRACY MAŁOPOLSKI

2.3.1 Projekty wdrażane przez Wojewódzki Urząd Pracy

Akademia Przedsiębiorczości. Rozwój alternatywnych form zatrudnienia

Celem Projektu „Akademia Przedsiębiorczości. Rozwój alternatywnych form zatrudnienia” Działanie 2; Projekt partnerski realizowany w ramach Programu Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL (PIW EQUAL) jest opracowanie, wdrożenie i rozwój innowacyjnych, modelowych form zatrudnienia socjalnego i wspieranego dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w oparciu o możliwości lokalnego rynku pracy. Cel ten jest realizowany poprzez testowanie nowych instrumentów gospodarki społecznej, jakimi są aktywizacja zawodowa i społeczna w przedsiębiorstwie społecznym oraz zatrudnienie wspierane na otwartym rynku pracy (coaching). Powstające przedsiębiorstwa społeczne i centra szkoleniowo-doradcze będą bazowały na lokalnych zasobach i potrzebach rynku pracy przyczyniając się do ich ożywienia poprzez rozwój usług socjalnych i komunalnych oraz wsparcie dla samozatrudnienia. Przedsięwzięcia realizowane w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL nie mają na celu osiągnięcia jak największej liczby przeszkolonych lub zatrudnionych beneficjentów, lecz przede wszystkim są nastawione na badania i eksperymenty („projekt-laboratorium”).

Projekt wpisuje się w Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL - Temat „Wzmocnienie krajowej gospodarki społecznej (trzeciego sektora), a w szczególności usług na rzecz społeczności lokalnych oraz poprawa miejsc pracy” oraz w 2 obszary Strategii Rozwoju Województwa na lata 2007 - 2015 - Obszar I Społeczeństwo wiedzy i aktywności: 1.4 Rozwój regionalnej szansy oraz Obszar V Spójność wewnątrz regionalna: 5.2 Integrująca polityka społeczna.

Projekt jest realizowany na terenie: miasta Kraków oraz gmin: Wieprz (pow. wadowicki) i Mogilany (pow. krakowski) w układzie tzw. struktury parasolowej. Administratorem Projektu jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej (ROPS) w Krakowie, pozostali Partnerzy to:

Partnerzy krajowi:

- Gmina Wieprz
- Gmina Mogilany
- Krakowska Fundacja Hamlet
- Instytut Socjologii Uniwersytet Jagielloński
- Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
- Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie
- Małopolski Związek Pracodawców.

Współpraca ponadnarodowa:

- POLSKA – Partnerstwo „Akademia Przedsiębiorczości”, organizacja wiodąca: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
- BELGIA - (E)merging Economy, organizacja wiodąca: De Punt
- WIELKA BRYTANIA - SEASY (Social Economy Action for South Yorkshire), organizacja wiodąca: SCEDU

Projekt „Akademia Przedsiębiorczości. Rozwój alternatywnych form zatrudnienia”, skierowany jest do osób:

- długotrwale bezrobotnych (24 miesiące i więcej) w tym:
 - osoby o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
 - osoby posiadające wykształcenie niepełne podstawowe,
 - osoby posiadające wykształcenie podstawowe,
 - osoby posiadające wykształcenie zawodowe,
- korzystających ze świadczeń systemu pomocy społecznej.

Projekt pt. „Akademia Przedsiębiorczości. Rozwój alternatywnych form zatrudnienia” realizowany jest od 2005 r. i podzielony został na 3 etapy - Działania:

1. Działanie 1 – cel „nawiązanie partnerstwa krajowego i ponadnarodowego”
marzec- czerwiec 2005 r.;
2. Działanie 2 – cel „wdrażanie projektu, włączenie beneficjentów - empowerment”
lipiec 2005 r. - grudzień 2007 r.;
3. Działanie 3 – cel „mainstreaming – upowszechnianie dobrych praktyk”
styczeń 2007 r. – marzec 2008 r. (równolegle z Działaniem 2).

W 2006 r. kontynuowano realizację II Etapu projektu poprzez:

- przygotowanie teoretycznych założeń oraz wdrożenie „Modelu trenera zatrudnienia wspieranego (coacha)”
- opracowanie modelu menedżera społecznego
- organizację centrów szkoleniowo-doradczych z przedsiębiorstwami społecznymi w Krakowskiej Fundacji Hamlet w Krakowie i w Gminach Wieprz i Mogilany.

W 2006 r. na realizację całego projektu wydatkowano 3 719,7 tys. zł., w tym w ramach działań WUP – 223,3 tys. zł.

Wnioski wynikające z realizacji projektu w 2006 r.:

- Działania podejmowane w projekcie, a szczególnie uruchomienie centrów szkoleniowo-doradczych z przedsiębiorstwami społecznymi, stworzyło osobom długotrwale bezrobotnym szansę na powrót na rynek pracy, a tym samym na zmianę stylu ich dotychczasowego życia. Wszystkie 3 centra utworzone w projekcie spotkały się z dobrym przyjęciem i dużym zainteresowaniem społeczności lokalnych w gminach.
- Utworzenie nowych centrów zaktywizowało lokalną społeczność w gminach przez włączanie się ich w organizację miejscowych wydarzeń kulturalnych i aktywne poparcie lokalnych decydentów. Ponadto centra dały możliwość zatrudnienia trenerom i menedżerom społecznym wywodzącym się z tych środowisk, co wpłynęło również na wzrost zaufania do nowego przedsięwzięcia i zachęciło miejscową ludność do korzystania z usług centrów i przedsiębiorstw społecznych.
- Pierwsze oceny pracy trenerów napawają optymizmem i pozwalają mieć nadzieję, że zaproponowane w projekcie rozwiązania odpowiadają potrzebom lokalnych rynków pracy oraz mogą być narzędziem do dalszej implementacji i skuteczną alternatywą dla aktualnie stosowanych instrumentów w zwalczaniu bezrobocia.
- Jeżeli opracowane i testowane modele okażą się właściwe i odpowiednie do zastosowania w przyszłości, będzie można je wykorzystywać, jako narzędzie ekonomii społecznej do walki z bezrobociem wśród grup osób marginalizowanych, a w przypadku zidentyfikowania ewentualnych słabych stron możliwa będzie analiza przyczyn i diagnoza kierunku potrzebnych zmian.

Małopolskie Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji

W kwietniu 2006 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie rozpoczął realizację projektu „Małopolskie Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Działania 2.1 Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego.

W projekcie współpracują instytucje partnerskie zaangażowane w monitorowanie regionalnego rynku pracy i kształtowanie polityki zatrudnienia w Małopolsce:

- Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej UMWM
- Departament Gospodarki i Infrastruktury UMWM
- Departament Społeczeństwa Informacyjnego UMWM
- Departament Edukacji i Sportu UMWM
- Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej
- Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.
- Kuratorium Oświaty w Krakowie.

Projekt zakłada otwartość na inne instytucje.

Misją projektu jest dostarczanie rzetelnej informacji dotyczącej rynku pracy ułatwiającej podejmowanie decyzji o kierunkach rozwoju regionalnego Małopolski. Główny cel projektu stanowi stworzenie modelu zarządzania informacją dla instytucji zaangażowanych w kształtowanie polityki regionalnej i uzupełnienie luk informacyjnych dotyczących rynku pracy i jego otoczenia.

W 2006 r. w ramach projektu wydatkowano kwotę 438 979,50 zł.

Działania realizowane w 2006 r. w ramach projektu:

- Prowadzono ewidencję istniejących zasobów informacyjnych (raporty z badań, analizy, strategie), która ma na celu określenie, zgromadzenie i uporządkowanie zasobów informacyjnych, użytecznych z punktu widzenia potrzeb uczestników regionalnego rynku pracy i kształtowania polityki zatrudnienia. Zadanie to jest realizowane dwuetapowo. Obejmuje ewidencję zasobów gromadzonych i wykorzystywanych przez wyżej wymienione instytucje oraz zasobów dostępnych w innych instytucjach i organizacjach posiadających informacje leżące w obszarze rynku pracy. Pozyskanie i opisanie zasobów informacyjnych pozwoliło rozpocząć prace nad opracowaniem publicznie dostępnej internetowej biblioteki zasobów informacyjnych, umożliwiającej szybki i bezpośredni dostęp do informacji w zakresie wybranych tematów.
- Przeprowadzono „Badanie potrzeb informacyjnych małopolskich instytucji”, ukierunkowane na określenie popytu na informacje. Jego celem było pozyskanie wiedzy na temat źródeł informacji oraz sposobów ich wykorzystania przez instytucje regionalne. Badanie potwierdziło celowość dotychczasowych działań projektu: systematycznego ewidencjonowania zasobów informacyjnych dotyczących rynku pracy i jego otoczenia, ich aktualizowania oraz udostępnienia. Ponadto ukazało potrzebę wskazania luk informacyjnych i opracowywania programu badań ukierunkowanych na pozyskiwanie informacji ważnych z punktu widzenia polityki regionalnej Małopolski. Badanie potwierdziło także konieczność utworzenia elektronicznej biblioteki zasobów informacyjnych poświęconych rynkowi pracy i edukacji.
- Przeprowadzono badanie pod nazwą „Monitoring ofert pracy w Małopolsce”, które składało się z dwóch części. Pierwsza część badania polegała na zebraniu informacji o ofertach pracy, które występują w powszechnie dostępnych mediach,

takich jak Internet i prasa. Zebrany materiał uporządkowany jest wg występujących na rynku pracy zawodów i specjalności. Informacja ta, uzupełniona danymi o ofertach pracy, pozwoliła na wskazanie specyfiki poszczególnych instytucji zajmujących się pośrednictwem pracy. Wśród nich znalazły się powiatowe urzędy pracy, akademickie biura karier oraz agencje doradztwa personalnego. Raport z badań może być użyteczny zarówno dla doradców zawodowych, jak i dla samych osób poszukujących pracy. Dzięki raportowi możliwe jest zidentyfikowanie branż, w których poszukiwani są pracownicy oraz mediów, w których najczęściej zamieszczane są oferty pracy przez pracodawców. Druga część dotycząca pracodawców, pozwoliła na zweryfikowanie metod poszukiwania pracowników oraz kryteriów rekrutacji najczęściej wykorzystywanych przez przedsiębiorców, określenie profilu idealnego pracownika, a także sprawdzenie, na jakie stanowiska pracodawcom najtrudniej jest znaleźć kandydatów do pracy. Badania te, podobnie jak wcześniejsze, były prowadzone w podziale na zawody. Układ ten jest dostosowany do potrzeb osób poszukujących pracy, gdyż umożliwia pozyskanie informacji na temat oczekiwań pracodawców w danych zawodach i na stanowiskach pracy.

- Opracowano analizę pn. „Segmentacja powiatów województwa małopolskiego w wymiarach: rynku pracy (zatrudnienie i bezrobocie), edukacji i wykluczenia społecznego” – która powstała w oparciu o obszary obejmujące rynek pracy, integrację społeczną, kształcenie oraz kadry gospodarki. Są to podstawowe wymiary, pojawiające się w nowo powstającym Programie Operacyjnym Kapitał Ludzki na lata 2007-2013. W ramach analizy zaprezentowane zostały powiaty w układzie umożliwiającym wskazanie specyfiki lokalnego życia społeczno-gospodarczego oraz atutów i słabości danego powiatu, które mogą być pomocne m.in. przy określeniu ścieżki rozwoju danego powiatu.
- Odbyła się zagraniczna wizyta studyjna w Finlandii – w Oulu. Projekt „Małopolskie Obserwatorium Rynku Pracy i Edukacji” zakłada korzystanie z doświadczeń innych przedsięwzięć o podobnym charakterze, zarówno krajowych, jak i zagranicznych. W wizycie wzięli udział pracownicy projektu i przedstawiciele instytucji partnerskich: Małopolskiej Agencji Rozwoju Regionalnego, Departamentu Edukacji i Sportu oraz Departamentu Polityki Regionalnej i Przestrzennej Urzędu Marszałkowskiego. Celem wizyty było poznanie dobrych praktyk z zakresu prognozowania sytuacji na rynku pracy (tzw. *foresight*), wykorzystywanych przez fińskie instytucje rynku pracy. *Foresight* to systematyczny proces gromadzenia informacji i tworzenia prognoz w średnim i długim horyzoncie czasowym, wspomagający podejmowanie bieżących decyzji i realizację wspólnych działań przez instytucje kształtujące politykę rozwoju w regionie. Wprowadzenie systemu prognozowania przez instytucje regionalne z obszaru rynku pracy i edukacji powoduje lepsze dostosowanie kwalifikacji mieszkańców regionu do potrzeb rynku pracy. Wizyta pokazała, jak ważnym aspektem w rozwoju regionalnym oraz rozwoju rynku pracy jest współpraca różnych podmiotów działających w regionie (instytucji szczebla samorządowego i rządowego, pracodawców, instytucji szkoleniowych). Dzięki temu można bardziej precyzyjnie przewidywać zmiany na rynku pracy, zmiany w zapotrzebowaniu na konkretne zawody, kwalifikacje i umiejętności oraz szkolenia.

Wnioski wynikające z realizacji projektu w 2006 r.:

- Ewidencja zasobów informacyjnych potwierdziła, jak wiele zasobów znajduje się w posiadaniu małopolskich instytucji. Pokazała również, że instytucje często nie wiedzą, czym dysponują pozostałe. Dlatego też niezbędna jest współpraca w zakresie wymiany informacji na temat posiadanych zasobów pomiędzy instytucjami.
- Ewidencja zasobów informacyjnych potwierdziła konieczność utworzenia elektronicznej biblioteki – dostępnej dla wszystkich – zawierającej aktualne zasoby informacyjne na temat rynku pracy i edukacji.
- Ważne jest nawiązywanie kontaktów międzynarodowych. Wizyty studyjne stanowią w tym przypadku bardzo istotny element. Pokazują, w jaki sposób realizować projekty w zakresie rynku pracy, oparte na partnerstwie tak, aby zaprojektowane działania miały sens i przynosiły konkretne rezultaty.

Wzmocnienie efektywności funkcjonowania małopolskich instytucji rynku pracy– PROJEKT PARASOŁOWY

1 września 2006 roku rozpoczęła się realizacja projektu „Wzmocnienie efektywności funkcjonowania małopolskich instytucji rynku pracy – PROJEKT PARASOŁOWY” w ramach działania 1.1 Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich.

Projekt Parasolowy jest projektem partnerskim realizowanym przez 3 instytucje. Liderem projektu jest Wyższa Szkoła Europejska im. ks. Józefa Tischnera. Instytucje partnerskie to: Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie oraz Fundacja Partnerstwo dla Środowiska. Zakończenie realizacji projektu planowane jest na 29 lutego 2008 roku.

Celem projektu jest wzmocnienie efektywności funkcjonowania instytucji działających na rynku pracy poprzez stworzenie pomiędzy nimi trwałych podstaw współpracy oraz poprzez popularyzację „dobrych praktyk” w wykorzystywaniu środków EFS. Projekt opiera się na stworzeniu 3 „grup rozwojowych”, które staną się płaszczyzną współpracy pomiędzy projektodawcami korzystającymi ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, Instytucją Wdrażającą, a także Instytucją Zarządzającą właściwymi Programami Operacyjnymi.

Beneficjenci projektu to 17 powiatowych urzędów pracy, 21 instytucji szkoleniowych oraz 13 instytucji dialogu społecznego i partnerstwa lokalnego. Realizacja projektu umożliwi lepsze dostosowanie oferty usługowej do rosnących potrzeb w zakresie aktywizacji zawodowej bezrobotnych i poszukujących pracy, a także osób pracujących chcących podwyższyć swoje kwalifikacje. Projekt wzmocni także efektywność funkcjonowania instytucji, które realizują działania mające na celu rozwój regionu. Cel główny zostanie osiągnięty poprzez upowszechnienie „dobrych praktyk” oraz stworzenie trwałych podstaw współpracy pomiędzy projektodawcami EFS.

Wojewódzki Urząd Pracy jest liderem grupy „Promocja Zatrudnienia” skupiającej Powiatowe Urzędy Pracy. WUP Odpowiedzialny jest za przygotowanie Cyklicznych Spotkań Tematycznych (CST) w zakresie: PR projektów EFS, rekrutacji Beneficjentów Ostatecznych, zarządzania projektami (nowoczesne techniki zarządzania, zarządzanie finansami), alternatywne formy wsparcia, monitoring i

ewaluacja. CST przyczynią się do powstania płaszczyzny wymiany dobrych praktyk pomiędzy członkami grup rozwojowych. CST będą służyły wymianie dobrych praktyk w skali województwa małopolskiego. W celu wzmocnienia wiedzy na temat praktycznych aspektów wdrażania projektów przeprowadzony zostanie komponent wizyt studyjnych - krajowych (wymiana dobrych praktyk w skali kraju) oraz zagranicznych (wymiana dobrych praktyk w skali europejskiej). Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie odpowiedzialny jest za merytoryczne wsparcie przygotowania filmu i podręcznika o dobrych praktykach, a także inżynierię projektów. W ramach przepływów finansowanych Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie otrzyma środki na zatrudnienie personelu oraz funkcjonowanie biura.

Działania podjęte w 2006 w ramach projektu miały głównie charakter przygotowawczy oraz organizacyjny. Większość działań przewidzianych w projekcie według harmonogramu realizacji będzie miała miejsce w roku 2007. W listopadzie rozpoczęła się rekrutacja uczestników projektu. W jej wyniku w projekcie znalazło się 51 wcześniej wspomnianych instytucji reprezentowanych przez 132 przedstawicieli. Oficjalne rozpoczęcie projektu nastąpiło 6 grudnia na konferencji inauguracyjnej, podczas której przedstawiono założenia projektu, dokonano przeglądu sytuacji oraz wyzwań stojących przed małopolskim rynkiem pracy, jak również przedstawiono uczestników projektu.

W 2006 r. w ramach projektu wydatkowano 294.942 zł.

Przewidywane efekty realizacji projektu:

- Projekt umożliwi lepsze przygotowanie beneficjentów do aplikowania o środki Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekty przygotowywane przez beneficjentów na konkursy w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 – 2013 będą charakteryzowały się wyższą jakością, zwiększą szanse projektodawców na otrzymanie dofinansowania.
- Dzięki zintegrowaniu środowiska różnych typów instytucji, znacznie zwiększy się liczba projektów realizowanych we współpracy partnerskiej, co wprowadzi nową jakość w działalności tych instytucji i zaowocuje zwiększoną skalą i innowacyjnością projektów oraz bardziej kompleksowym podejściem do beneficjentów ostatecznych.
- Poprzez stworzenie możliwości wymiany informacji i poglądów uczestników projektu oraz instytucji mających wpływ na wdrażanie Europejskiego Funduszu Społecznego w Małopolsce możliwe będzie podjęcie wyzwań stawianych przed rynkiem pracy w Strategii Województwa.
- Projekt pozwoli również na optymalne dostosowanie systemu wdrażania EFS do potrzeb regionalnego rynku pracy, a w szczególności konkretnych osób korzystających ze wsparcia, co w znaczącym stopniu wpłynie w kolejnych latach na wzrost ich kompetencji i umiejętności.

4. Sesja Letniego Europejskiego Uniwersytetu Badań i Innowacji na rzecz Kształcenia Ustawicznego Szansą na Rozwój Małopolskiego Rynku Pracy, Edukacji i Szkoleń

4. Sesja Letniego Europejskiego Uniwersytetu Badań i Innowacji na rzecz Kształcenia Ustawicznego Szansą na Rozwój Małopolskiego Rynku Pracy, Edukacji i Szkoleń jest projektem własnym Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie, który został zrealizowany w 2006 r.

Celem projektu było podniesienie wiedzy i wymiana doświadczeń pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w monitorowanie regionalnego rynku pracy i edukacji poprzez zapewnienie im możliwości udziału w 4. Sesji Letniego Europejskiego Uniwersytetu Badań i Innowacji na Rzecz Kształcenia Ustawicznego, która jest realizowana jako wspólne przedsięwzięcie Fundacji Regionów Europejskich na Rzecz Badań nad Edukacją i Kształceniem Zawodowym - FREREF oraz Województwa Małopolskiego, które jest członkiem FREREF. Przedsięwzięcie miało na celu skupienie wokół tematyki kształcenia ustawicznego zarówno decydentów, naukowców, jak i praktyków, podniesienie ich wiedzy oraz zaznajomienie ze skutecznymi rozwiązaniami w tej dziedzinie wypracowanymi w innych regionach Europy. Koncepcja rozwiązywania problemów z dziedziny kształcenia ustawicznego wypracowana przez FREREF polega na wymianie opinii i doświadczeń pomiędzy decydentami, badaczami i praktykami, co umożliwia wspólne wypracowanie najlepszych i najskuteczniejszych rozwiązań w tym obszarze.

Na realizację projektu wydatkowano 114 tys. zł.

Realizacja projektu przyczyniła się do popularyzacji wiedzy na temat edukacji ustawicznej i stała się okazją do wymiany „dobrych praktyk”. Projekt stanowił pierwszy etap tworzenia partnerstwa i współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze kształcenia ustawicznego.

Efekty realizacji projektu:

- Wymiana wiedzy, doświadczeń i dobrych praktyk w zakresie kształcenia ustawicznego w innych regionach Europy;
- Wypracowanie wspólnych wniosków, co do sytuacji kształcenia ustawicznego w Małopolsce;
- Zapoczątkowanie tworzenia w Małopolsce partnerskiej współpracy pomiędzy instytucjami działającymi w obszarze kształcenia ustawicznego, czego miernikiem jest powstanie zintegrowanej bazy danych instytucji umieszczonej na stronie internetowej wnioskodawcy.

Rezultaty projektu mają charakter długofalowy i będą pogłębiane poprzez realizację kolejnych projektów w okresie programowania 2007 – 2013.

Vademecum pracownika publicznych służb zatrudnienia

W kwietniu 2006 roku Małopolski Ośrodek Szkoleniowy rozpoczął realizację projektu „Vademecum pracownika publicznych służb zatrudnienia”, który uzyskał dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt realizowany w ramach działania 1.1. SPO RZL ma charakter szkoleniowy i jest skierowany do pracowników powiatowych urzędów pracy województwa małopolskiego oraz pracowników Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie.

Celem nadrzędnym projektu jest podniesienie sprawności obsługi klientów publicznych służb zatrudnienia oraz zwiększenie umiejętności realizacji programów i usług służących ograniczaniu bezrobocia, z uwzględnieniem współczesnych standardów zarządzania i komunikacji społecznej, przepisów prawa oraz wiedzy o rynku pracy. Celem szczegółowym projektu jest uzyskanie przez kadrę urzędów pracy województwa małopolskiego uniwersalnych i spójnych kompetencji niezbędnych w procesach pracy świadczonych na różnych stanowiskach przez publiczne służby zatrudnienia i zapewniających sprawną, profesjonalną i odpowiednią obsługę klientów urzędów pracy. Cel jest zrealizowany poprzez dostarczenie wiedzy, doskonalenie umiejętności i kształtowanie postaw osób zatrudnionych w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Krakowie i w powiatowych urzędach pracy naszego województwa.

W 2006 r. na realizację projektu wydatkowano 805 240 zł

Efekty realizacji projektu w 2006 r.:

- 131 pracowników publicznych służb zatrudnienia województwa małopolskiego uczestniczyło w modułowych, kompleksowych szkoleniach pn. „Profesjonalny pracownik publicznych służb zatrudnienia” i uzyskało stosowne zaświadczenie potwierdzające uzyskane kompetencje zawodowe;
- 15 pracowników urzędów pracy województwa uzyskało kompetencje szkoleniowców i zostało przygotowanych do prowadzenia szkoleń dla urzędów pracy województwa małopolskiego, w tym między innymi: do diagnozowania potrzeb szkoleniowych, planowania i programowania szkoleń, prowadzenia zajęć z wykorzystaniem różnych technik przekazu wiedzy i aktywizowania grupy oraz do ewaluacji zrealizowanych szkoleń;
- 15 pracowników urzędów pracy województwa małopolskiego rozwinęło swoje kompetencje szkoleniowców i zostało przygotowanych do sprawnego programowania szkoleń. Przygotowali oni programy szkoleniowe dla urzędów pracy i w oparciu o nie przeprowadzają sesje szkoleniowe.
- Opracowano autorskie programy szkoleń dla potrzeb urzędów pracy województwa małopolskiego wraz z materiałami dla szkoleniowców. Programy te będą wykorzystywane także po zakończeniu projektu.

Projekt „Szkoła Marzeń”

Program „Szkoła marzeń” finansowany przez Biuro Wdrażania EFS w MENiS w ramach Działania 2.1 SOP RZL „Zwiększanie dostępu do edukacji – promowanie kształcenia ustawicznego”. Głównymi organizatorami byli: Fundacja Centrum Edukacji Obywatelskiej, Polska Fundacja Dzieci i Młodzieży oraz Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej.

Celem projektu jest zwiększenie szans edukacyjnych i życiowych uczniów ze szkół wiejskich dzięki wspólnej pracy nauczycieli, zaangażowaniu lokalnej społeczności i stworzeniu lokalnego programu rozwoju oświaty.

Projekt realizuje Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Radłowie, a partnerami są: Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie, Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży OHP, Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego

Beneficjentami projektu są uczniowie Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Radłowie oraz osoby bezrobotne zamieszkałe na terenie gminy Radłów.

Działania zrealizowane przez WUP w 2006 r.:

- przeprowadzenie zajęć grupowych dla osób bezrobotnych na terenie gminy: 2 spotkań informacyjnych „Nauka i praca w Unii Europejskiej moją szansą na sukces” dla 32 osób oraz 4 zajęć aktywizacyjnych (trzydniowe „Jak znaleźć i utrzymać pracę” i „Rozmowa kwalifikacyjna z pracodawcą” – 2 edycje oraz dwudniowe „Aktywne poszukiwanie pracy”), w których udział wzięło 50 osób bezrobotnych,
- udział w Pierwszej Powiatowej Konferencji „Rola szkoły wiejskiej w aktywnym kreowaniu przyszłości zawodowej absolwentów”, podczas której zaprezentowano sytuację na małopolskim rynku pracy oraz zakres działań WUP w Krakowie,
- zaprezentowanie działań zrealizowanych przez WUP w Krakowie podczas „Lokalnej prezentacji działań ZSP w Radłowie w ramach programu „Szkoła Marzeń”.

Wnioski z realizacji projektu w 2006 r.:

- Realizacja projektu miała znaczenie w kształtowaniu aktywnych postaw związanych z poszukiwaniem zatrudnienia, uświadomiła również beneficjentom potrzebę korzystania ze specjalistycznej pomocy związanej z planowaniem kariery zawodowej.
- Działania podjęte w tym projekcie umożliwiły osobom bezrobotnym skorzystanie z usług poradnictwa i informacji zawodowej bez ponoszenia kosztów finansowych związanych z dojazdem do miejsca świadczenia usług oraz przyczyniły się do upowszechnienia informacji o możliwości korzystania z usług Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w zakresie funkcjonowania i utrzymania się na rynku pracy.
- Zakres tematyczny zajęć i ich przydatność przy podejmowaniu działań w zakresie poszukiwania pracy zostały pozytywnie ocenione przez uczestników zajęć.

2.3.2 Projekty wdrażane przez powiatowe urzędy pracy

W 2006 r. część powiatowych urzędów pracy realizowała również projekty finansowane z innych źródeł niż Fundusz Pracy. Projekty powiatowych urzędów pracy adresowane były do różnych grup docelowych:

- Bezrobotnych, w tym grup znajdujących się w szczególnej sytuacji na rynku pracy - bezrobotnych osób młodych, długotrwale bezrobotnych, kobiet oraz osób niepełnosprawnych, w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich oraz programu PHARE.
- Osób pracujących, które zgłaszały chęć podnoszenia kwalifikacji, czy też planujących rozpocząć działalność gospodarczą w ramach Zintegrowanego Programu Rozwoju Regionalnego,
- Rolników i osób zatrudnionych w rolnictwie w ramach Zintegrowanego Programu Rozwoju Regionalnego,
- Instytucji rynku pracy – podnoszenie kompetencji kadr i rozwój potencjału instytucjonalnego, w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich.

Powiatowe urzędy pracy realizowały 29 projektów, których wartość szacuje się na ponad 16,2 mln zł. W ramach projektów zaktywizowano 2 086 osób bezrobotnych, przeszkolono 177 osób pracujących oraz udzielono wsparcia 15 osobom planującym rozpoczęcie działalności gospodarczej. W ramach 7 projektów ukierunkowanych na rozwój potencjału instytucjonalnego rynku pracy podniesiono kwalifikacje 215 pracowników Powiatowych Urzędów Pracy oraz przeprowadzono jeden projekt badawczy.

Niektóre powiaty wykazują dużą inicjatywę w zakresie pozyskiwania dodatkowych środków na aktywizację bezrobotnych. Do najbardziej aktywnych pod tym względem zaliczyć można: PUP w Wadowicach (7 projektów), PUP w Oświęcimiu, PUP w Zakopanem, PUP w Chrzanowie.

Realizowane w 2006 roku projekty i programy finansowane były w oparciu o różne źródła, w tym przede wszystkim środki Funduszu Pracy, budżet JST, środki Europejskiego Funduszu Społecznego.

Wśród projektów współfinansowanych z EFS:

-w Sektorowym Programie Operacyjnym - Rozwój Zasobów Ludzkich:

- 8 projektów w ramach Działania 1.5 - „Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka”,
- 9 projektów w ramach Działania 1.6 - „Integracja i reintegracja zawodowa kobiet”
- 6 projektów w ramach Działania 1.1 - „Rozwój i modernizacja instrumentów i instytucji rynku pracy”

-w Zintegrowanym Programie Operacyjnym Rozwoju Regionalnego:

- 2 projekty w Działaniu 2.1
- 1 projekt w Działaniu 2.3
- 1 projekt w Działaniu 2.5

Łącznie w latach 2005-2006 powiatowe urzędy pracy Małopolski, poza środkami Funduszu Pracy oraz Działaniami 1.2 i 1.3 Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich, realizowały dodatkowo **55 projektów na kwotę 27,9 mln zł.**, w ramach których **zaktywizowano 4 103 osoby**.

Projekty realizowane przez powiatowe urzędy pracy w 2006 r. (poza środkami Funduszu Pracy i Działaniami 1.2 i 1.3 SPO-RZL)

L.p.	PUP	Liczba realizowanych projektów	Nazwa Programu/Projektu	Grupa docelowa	Liczba beneficjentów ostatecznych	Wartość projektu	Źródło
1	Bochnia	1	„Praca twoją szansą”	Osoby niepełnosprawne, posiadające status osoby bezrobotnej, zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bochni	31	135 475,12 zł	FP, PHARE 2003
2	Chrzanów	3	„Profesjonalny urzędnik”	Pracownicy PUP w Chrzanowie	50	468 016,00 zł	EFS
			„Bumerang – program readaptacji zawodowej”	Osoby bezrobotne zarejestrowane przez okres powyżej 24 miesięcy	134	426 951,90 zł	FP, EFS, środki prywatne
			„Jestem kobietą”	Bezrobotne kobiety	48	271 817,48 zł	
3	UPPK	2	„Kobieta Jutra”	Bezrobotne kobiety	240	1 687 000,00 zł	Budżet JST, FP, EFS, środki prywatne
			„Nowa Rola”	Rolnicy i ich domownicy oraz osoby zatrudnione w rolnictwie.	57	2 693 795,10 zł	Budżet państwa, EFS
4	Limanowa	2	„Sądecko- Gorlicko- Limanowskie Grupy Wsparcia dla Bezrobotnych Kobiet”	Długotrwale bezrobotne kobiety w wieku od 24-35 lat, posiadające wykształcenie podstawowe lub zasadnicze zawodowe	144	1 158 761,02 zł	EFS, środki prywatne
5	Nowy Sącz	2	„Profesjonalna kadra” ¹	Pracownicy PUP w Limanowej	36	138 096,80 zł	EFS
			„Przeciw wykluczeniu”	Osoby bezrobotne zarejestrowane w SUP przez okres powyżej 24 miesięcy	119	834 282,20 zł	FP, EFS
			„Uwierz w siebie!”	Bezrobotne kobiety zamieszkałe na terenie miasta Nowy Sącz	149	1 468 846,80 zł	FP, EFS
6	Olkusz	2	„Junior”	Bezrobotni absolwenci szkół, posiadający lekki lub umiarkowany stopień niepełnosprawności	16	148 911,00 zł	FP, PFRON
			„Obudź się, pora wstać”	Osoby bezrobotne zarejestrowane przez okres powyżej 24 miesięcy	40	253 039,94 zł	FP, EFS
7	Oświęcim	3	„Kariera zawodowa – nowy	Osoby bezrobotne przez okres	140	501 613,20 zł	FP, EFS

		rozdział"		powyżej 24 miesięcy				
		"Zaradna kobieta"		Bezrobotne kobiety zarejestrowane w PUP w Oświęcimiu.		170	759 039,20 zł	FP, EFS, środki prywatne
		"Czas na zmiany"		Osoby bezrobotne zarejestrowane przez okres powyżej 24 miesięcy		144	307 730,56 zł	FP, EFS, środki prywatne
8	Proszowice	"TIPS – Tobie I Pani Staż"	2	Bezrobotne kobiety bez doświadczenia zawodowego, (preferowane kobiety pozostające w rejestrach od 12 – 24 miesięcy oraz z wykształceniem gimnazjalnym)		31	187 950,80 zł	Budżet JST, FP, EFS, środki prywatne
		"S.O.S. – Siła. Odwaga. Sukces"		Osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP w Proszowicach nieprzerwanie przez okres powyżej 24 miesięcy		100	348 205,69 zł	Budżet państwa, budżet JST, FP, EFS, środki prywatne
9	Sucha Beskidzka	"Przodem do Europy"	1	Pracownicy PUP w Suchej Beskidzkiej		38	172 235,00 zł	EFS
10	Tranów	"Badania i analizy tarnowskiego rynku pracy"	1	Publiczne i niepubliczne instytucje rynku pracy, instytucje szkoleniowe, NGO's		255	294 042,00 zł	Budżet państwa, EFS
11	Wadowice	"Bądź aktywna zawodowo"	7	Bezrobotne kobiety, powyżej 30 roku życia, pozostające w ewidencji urzędu pracy powyżej 12 miesięcy, dla których przerwa w zatrudnieniu wynosi ponad 3 lata.		60	287 000,00 zł	Budżet JST, FP, EFS
		"Nie jesteś bez szans"		Bezrobotne kobiety posiadające wykształcenie podstawowe lub niepełne podstawowe		40	240 000,00 zł	Budżet JST, FP, EFS
		"Aktywność gwarancją sukcesu"		Kobiety należące do grupy młodzieży do 25 roku życia oraz kobiety długotrwale bezrobotne.		350	1 207 058,00 zł	Budżet JST, FP, EFS
		"40 Latku! Możesz żyć inaczej"		Osoby bezrobotne z wykształceniem zasadniczym zawodowym, które ukończyły 40 rok życia, figurują w ewidencji		60	215 701,00 zł	FP, EFS

				PUP nieprzerwanie pow. 24 miesięcy oraz korzystają ze świadczeń pomocy społecznej.					
				„Świnna Poręba 2007”			70	257 000,00 zł	Budżet JST, FP, EFS
				„Nowe wyzwania- sprawniejsze działanie”			30	71 000,00 zł	FP, EFS
				„Wykształcona kadra - to nasz kapitał”			40	205 000,00 zł	EFS
12	Zakopane	3		„Pracownik tatrzański pracownikiem europejskim”			120	483 869,39 zł	Budżet państwa, EFS
				„Profesjonalności”			21	358 542,43 zł	FP, EFS
				„Vabank”			15	562 978,03 zł	Budżet państwa, EFS, środki prywatne
				RAZEM				16 143 958,66zł	

ⁱ Projekt jest realizowany od 20 grudnia 2006.

3. USŁUGI RYNKU PRACY REALIZOWANE PRZEZ SAMORZĄD WOJEWÓDZTWA

3.1 Wojewódzkie pośrednictwo pracy

Na poziomie wojewódzkim realizowane są usługi pośrednictwa: międzynarodowego, internetowego (Sale INTERpracaNET) oraz dla poborowych w ramach służby zastępczej.

3.1.1 Pośrednictwo międzynarodowe

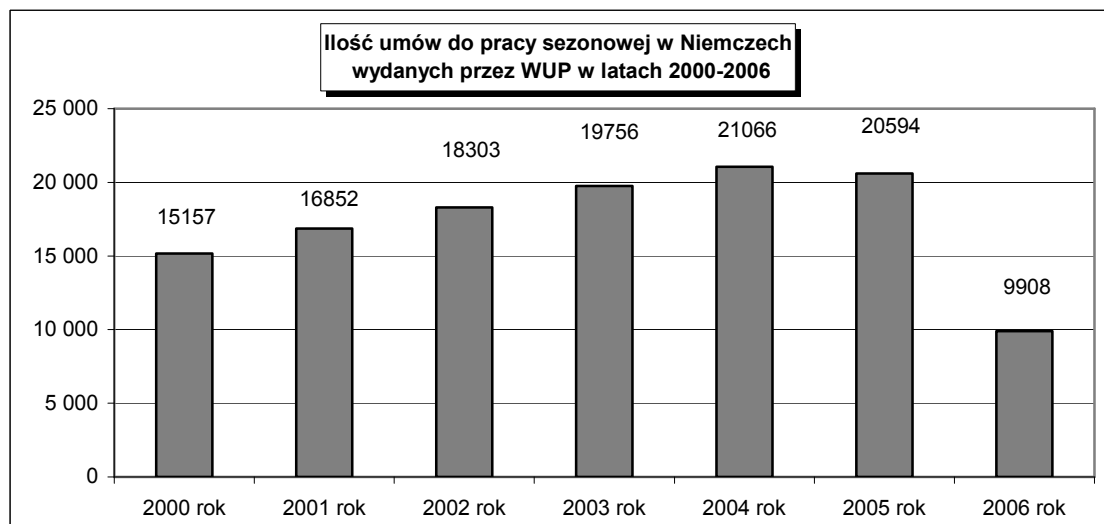
Realizowane jest na podstawie dwustronnych umów lub porozumień między rządem Polski a innymi krajami oraz w ramach sieci europejskich służb zatrudnienia EURES.

Umowy dwustronne między Polską a innym krajem, realizowane są w formach:

- ofert imiennych - poprzez wskazanie polskiego obywatela przez przyszłego pracodawcę
- ofert otwartych - kiedy pracodawca zagraniczny oczekuje wyboru przez polskie urzędy pracy osób spełniających określone kryteria, zainteresowanych podjęciem pracy za granicą.

Oferty imienne

W wyniku decyzji Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej od dnia 1.05.2006 r. umowy imienne od pracodawcy niemieckiego przekazywane są bezpośrednio do polskiego pracownika z pominięciem polskich publicznych służb zatrudnienia.

W 2006 roku mieszkańcom województwa małopolskiego wydano 9 908 umów do pracy sezonowej. W ciągu roku wpłynęło również 59 imiennych wniosków w sprawie zatrudnienia w Niemczech w charakterze pracownika – gościa w różnych zawodach: kucharz, piekarz, cukiernik, restaurator, kamieniarz, logistyk, handlowiec i rolnik. Zgodę na tego typu zatrudnienie otrzymało 50 kandydatów.

Oferty otwarte

Wojewódzki Urząd Pracy dysponował również ofertami otwartymi. Rekrutacja na te oferty dokonywana była poprzez nabory lub zgłaszanie się do WUP osób zainteresowanych podjęciem pracy za granicą. Na oferty otwarte w 2006 r. dokonano rekrutacji 948 ubiegających się o zatrudnienie, w tym najwięcej do:

Hiszpanii	- 530 kandydatów
Niemiec	- 231 kandydatów
Francji	- 70 kandydatów

Ponadto, podobnie jak w latach poprzednich, przeprowadzono nabór studentów do pracy sezonowej w okresie przerwy wakacyjnej w Niemczech. Zainteresowanych podjęciem pracy było 103 kandydatów, na przyznany dla województwa małopolskiego przez Ministerstwo limit 90 miejsc.

Zadania wynikające z umów i uzgodnień bilateralnych o wzajemnym zatrudnieniu obywateli z dniem 1 stycznia 2007 r. przejęła Komenda Główna Hufców Pracy, która to zadania realizować będzie za pośrednictwem Wojewódzkich Komend OHP.

EURES (European Employment Services) - Europejskie Służby Zatrudnienia to sieć współpracy publicznych służb zatrudnienia i ich partnerów na rynku pracy w krajach Unii Europejskiej oraz Szwajcarii, Norwegii i Islandii. Sieć EURES koordynowana jest przez Komisję Europejską.

Celem sieci EURES jest świadczenie usług na rzecz pracowników i pracodawców oraz wszystkich obywateli chcących skorzystać z zasady swobodnego przepływu osób. Obejmuje to trzy rodzaje usług:

- informowanie,
- doradzanie,
- rekrutacja/znalezienie zatrudnienia (dopasowanie popytu do podaży w dziedzinie zatrudnienia).

Usługi EURES świadczone są w wojewódzkim urzędzie pracy oraz wszystkich powiatowych urzędach pracy województwa małopolskiego.

W 2006 roku przeprowadzono 88 rekrutacji na oferty pracy jedno lub kilku stanowiskowe dla pracodawców z UE/EOG, głównie do Wielkiej Brytanii i Irlandii, jak również Hiszpanii, Islandii, Danii, Estonii, Słowenii, Francji, Szwecji, Słowacji, Finlandii oraz na Cypr. W wyniku prowadzonych rekrutacji przekazano 317 podań do pracodawców lub doradców EURES z krajów Unii Europejskiej.

W związku z wyjazdami Polaków w celu podjęcia pracy w krajach UE znacząco wzrosło zapotrzebowanie na informacje dot. warunków życia i pracy w tych krajach. Działania informacyjne realizowane były poprzez organizację spotkań, udział w targach pracy i giełdach zawodowych, prezentację aktualnych możliwości zatrudnienia i zasad rekrutacji w ramach sieci EURES adresowanych między innymi do instytucji rynku pracy i szkół. Informacje na temat działań w ramach usług EURES zaprezentowane zostały również w, zrealizowanym na zlecenie WUP, reportażu telewizyjnym. Informacji nt. usług EURES, zasad rekrutacji na oferty pracy pracodawców z krajów Unii Europejskiej i Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz warunków życia i pracy udzielono 7 895 osobom poszukującym pracy, w tym 812 osobom na 17 spotkaniach grupowych. W ramach działań transgranicznych

zorganizowano 2 spotkania informacyjne dla osób zainteresowanych podjęciem pracy w regionie przygranicznym Polski i Słowacji.

W roku 2006 WUP Kraków współpracował z Radiem Kraków w zakresie realizacji projektu „Złap Pracę” w ramach Roku Mobilności 2006. W ramach projektu udzielono 18 wywiadów nt. warunków życia i pracy w Hiszpanii, Niemczech, Wielkiej Brytanii, Francji i Irlandii. Ponadto podczas 6 „dyżurów eksperckich” w Radiu Kraków na telefony od słuchaczy udzielano informacji nt. możliwości pracy w krajach UE, założenia własnej firmy oraz uzyskania niezbędnych dokumentów po zakończeniu pracy do zaliczania okresów pracy do pracowniczego stażu pracy w Polsce.

Działania realizowane w 2006 roku zapewniły dostarczenie osobom poszukującym pracy za granicą informacji o usługach sieci EURES świadczonych przez publiczne służby zatrudnienia a także zwiększyły szanse podjęcia zatrudnienia przez mieszkańców Małopolski w krajach UE/EOG. Podobnie do lat ubiegłych, pewien problem stanowiła niedostateczna znajomość języków obcych przez część mieszkańców województwa, co jest niezbędne do korzystania z Europejskiego Portalu Mobilności Zawodowej i podjęcia zatrudnienia w krajach UE/EOG. Widoczna jest jednak zmniejszająca się skala problemu.

3.1.2 Pośrednictwo internetowe - Sale INTERpracaNET

Funkcjonowanie 3 Sal INTERpracaNET (IpN) w Wojewódzkim Urzędzie Pracy wyposażonych w internetowe stanowiska komputerowe umożliwia bezpłatne korzystanie z internetu wszystkim zainteresowanym podjęciem zatrudnienia lub chcącym zmienić dotychczasową pracę. Poszukiwanie pracy przez Internet umożliwia szybkie dotarcie do pracodawcy lub oferty pracy, pomaga w znalezieniu potrzebnych informacji (np. o firmie, do której poszukujący pracy stara się aplikować), umożliwia wypełnienie potrzebnych formularzy drogą elektroniczną, wreszcie daje możliwość otrzymania zaproszenia na rozmowę kwalifikacyjną.

Udostępniona baza adresów internetowych związanych z pracą i poszukiwaniem pracy a także zawierająca odnośniki do stron firm i agencji zatrudnienia zawiera obecnie ponad 100 pozycji, w tym strony związane z poszukiwaniem zatrudnienia za granicą oraz odnośnik do sieci EURES (zarówno na portal ogólnopolski, jak i stronę Komisji Europejskiej).

W 2006 r. z usług trzech Sal IpN skorzystało łącznie 5 770 osób, w tym w Krakowie - 1 761 osób, w Tarnowie – 2 077, natomiast w Nowym Sączu – 1 932.

Z usług Sal IpN korzystają w większym stopniu mężczyźni. Stanowili oni w 2006 r. 59% klientów (w roku 2005 wskaźnik ten był identyczny). Natomiast w latach 2002-2004 liczba mężczyzn korzystających z Sal INTERpracaNET kształtowała się na poziomie 48%. Osoby bezrobotne, zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy stanowiły 76,5% klientów Sal IpN.

Sale IpN odwiedzały osoby w różnym wieku, największy odsetek stanowiły osoby w przedziale wiekowym 25-34 lata (2 019 osób). Najmniej zanotowano klientów starszych (powyżej 45 roku życia) – 1 041 osób. Poniższe zestawienie przedstawia strukturę klientów Sal IpN wg wieku, które od 2002 utrzymuje się na tym samym poziomie.

Od roku 2004 struktura nie ulega zmianie: ponad 50% klientów Sal IpN, to osoby ze średnim wykształceniem, następnie z wykształceniem wyższym, zasadniczym zawodowym i najmniej z wykształceniem podstawowym. Z usług Sal IINTERpracaNET korzystają z reguły mieszkańcy miast, którzy stanowili w roku 2006 80,2% ogółu klientów.

3.1.3 Pośrednictwo pracy dla poborowych

Kierowanie poborowych do służby zastępczej stanowi specyficzną formę pośrednictwa pracy adresowaną do ściśle określonej grupy klientów.

Poborowym, którym przekonania religijne lub wyznawane zasady moralne nie pozwalają pełnić zasadniczej służby wojskowej, mogą składać do powołanej przez Marszałka Województwa Komisji Wojewódzkiej do spraw Służby Zastępczej wnioski o przeznaczenie do służby zastępczej.

Służbę zastępczą odbywa się w państwowych i samorządowych jednostkach organizacyjnych, publicznych zakładach opieki zdrowotnej oraz organizacjach pożytku publicznego. Poborowi odbywający służbę zastępczą na rzecz: ochrony środowiska, ochrony przeciwpożarowej, ochrony zdrowia, pomocy społecznej, opieki nad osobami niepełnosprawnymi albo bezdomnymi oraz administracji publicznej i wymiaru sprawiedliwości.

Służba zastępcza trwa 18 miesięcy, a dla absolwentów szkół wyższych 6 miesięcy. Poborowi w ten sposób spełniają powszechny obowiązek obrony Rzeczypospolitej Polskiej. Do poborowych stosuje się tylko niektóre przepisy kodeksu pracy. Poborowemu odbywającemu służbę zastępczą przysługuje świadczenie pieniężne w kwocie 640 zł brutto miesięcznie, wypłacane przez pracodawcę i refundowane przez Marszałka Województwa z budżetu państwa.

W 2006 r. o służbę zastępczą ubiegało się 334 poborowych.

L.p.	Zakres informacji	2005 r.	2006 r.
1.	Liczba posiedzeń Komisji Wojewódzkiej ds. Służby Zastępczej	76	65
2.	Liczba rozpatrzonych wniosków o przeznaczenie do służby zastępczej	372	334
3.	Liczba wniosków rozpatrzonych pozytywnie	178	124
4.	Liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie	167	196
5.	Liczba wniosków umorzonych (wycofane, zmiana kategorii zdrowia)	27	22

Analiza porównawcza dwóch okresów wskazuje, że liczba składanych wniosków utrzymuje się na tym samym poziomie. Natomiast liczba wydanych orzeczeń negatywnych w 2005 r., która stanowiła 48% ogólnie rozpatrzonych wniosków, w 2006 r. wzrosła do 58%. Główną przyczyną jest nie spełnianie przez poborowych wymogów ustawowych.

Do odbywania służby zastępczej skierowano w 2006 roku 127 osób, natomiast odbywanie służby zastępczej zakończyło 140 poborowych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2006 r. służbę zastępczą odbywało 197 osób w 73 podmiotach.

L.p.	Rodzaj działalności	Liczba podmiotów
1.	Administracja publiczna	18
2.	Ochrona przeciwpożarowa	17
3.	Ochrona środowiska	4
4.	Ochrona zdrowia	15
5.	Opieka nad osobami niepełnosprawnymi albo bezdomnymi	3
6.	Pomoc społeczna	16
	Razem	73

W 2006 roku w 29 podmiotach przeprowadzono kontrole organizacji i funkcjonowania służby zastępczej, co stanowi 33,3% wszystkich podmiotów, w których odbywana była służba zastępcza (przebadano dokumentację 129 poborowych, tj. 37,6% wszystkich poborowych). Stwierdzone nieprawidłowości i uchybienia w większości przypadków spowodowane były złą interpretacją przepisów prawnych regulujących służbę zastępczą przez pracodawców.

3.2 Poradnictwo i informacja zawodowa

Poradnictwo zawodowe obejmuje działania, które umożliwiają osobom w każdym wieku i na każdym etapie ich drogi życiowej określić ich umiejętności, kompetencje i zainteresowania w celu podejmowania przez nich decyzji edukacyjnych, szkoleniowych i zawodowych oraz zarządzania indywidualną ścieżką życiową.

Usługi informacji i poradnictwa zawodowego realizowane są w Wojewódzkim Urzędzie Pracy w Krakowie w Centrach Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Krakowie, Tarnowie, Nowym Sączu. W ciągu minionych 7 lat skorzystało z nich prawie 140 tysięcy osób, w tym w 2006 roku ok. 20 tys. Informacja i poradnictwo zawodowe pomaga w podejmowaniu decyzji związanych z wyborem zawodu, zmianą zawodu, zatrudnieniem, planowaniem ścieżki rozwoju kariery z uwzględnieniem realiów rynku pracy, a pracodawcom w doborze kandydatów do pracy na stanowiska wymagające szczególnych predyspozycji psychofizycznych.

Świadczenie usług realizowane jest zgodnie z zasadami:

- dostępności usług dla wszystkich osób bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy oraz dla pracodawców,
- dobrowolności korzystania z usług poradnictwa zawodowego,
- równości w korzystaniu z usług poradnictwa zawodowego, bez względu na narodowość, płeć, wyznanie, przynależność do organizacji politycznych i społecznych oraz inne okoliczności,
- swobody wyboru zawodu i miejsca zatrudnienia,
- bezpłatności korzystania z usług poradnictwa zawodowego,
- poufności i ochrony danych osobowych bezrobotnych i innych osób poszukujących pracy, korzystających z usług poradnictwa zawodowego.

Klienci poradnictwa i informacji zawodowej WUP w 2006 roku

Centra	Poradnictwo zawodowe		Informacja zawodowa	
	Indywidualne	Grupowe	Indywidualna	Grupowa
Kraków	508	278	2 763	3 119
Nowy Sącz	496	279	3 644	866
Tarnów	653	219	2 648	2 203
Razem	1 657	776	9 055	6 188

Poradnictwo i informacja zawodowa realizowana jest w formie indywidualnej i grupowej.

3.2.1 Indywidualne poradnictwo zawodowe

Indywidualne poradnictwo zawodowe adresowane jest do osób, które potrzebują orientacji i ukierunkowania zawodowego. Do skorzystania z pomocy i wsparcia doradcy zawodowego zgłaszają się najczęściej:

- osoby, które chcą dokonać zmiany obecnej sytuacji zawodowej, aby przejąć większą kontrolę nad swoim życiem;
- osoby, które spotkały się z koniecznością dokonania zmiany w związku z zaistniałą sytuacją zewnętrzną;
- osoby, które muszą po raz pierwszy lub kolejny podjąć decyzję związaną z wyborem zawodowym.

W 2006 r. z poradnictwa indywidualnego skorzystało **1657 osób** podczas 2 440 porad. W ramach spotkań doradcy zawodowi udzielili pomocy 706 osobom przy opracowaniu indywidualnych planów działania. Częściej klientami poradnictwa zawodowego są kobiety (64%), osoby posiadające status bezrobotnego (46%), w tym do 25 roku życia (33%). Biorąc pod uwagę okres pozostawania bez pracy, osoby bezrobotne do 6 miesięcy stanowią 43% korzystających z poradnictwa indywidualnego, drugą co do wielkości grupę stanowią osoby pozostające na bezrobociu powyżej 12 miesięcy 38%.

3.2.2 Grupowe poradnictwo zawodowe

Poradnictwo grupowe to cykl kilkudniowych zajęć poprzedzonych poradnictwem indywidualnym. Osoby korzystające z grupowego poradnictwa zawodowego nabywają i rozwijają w sobie zdolność do dokonywania zmian i poszukiwania nowych rozwiązań. Relacje w grupie pomagają klientom uświadomić sobie swoje zachowania i stosować skuteczniejsze strategie związane z wyborami edukacyjnymi czy zawodowymi.

W 2006 r. doradcy zawodowi w ramach poradnictwa grupowego przeprowadzili łącznie 59 warsztatów, z których skorzystało 776 klientów.

Poradnictwo grupowe realizowane było m. in. w ramach programów:

- „Spadochron” - metody poradnictwa zawodowego przeznaczonej dla osób wchodzących na rynek pracy lub chcących dokonać zmian w dotychczasowej karierze
- „Rozwijanie indywidualnych cech ułatwiających zdobycie zatrudnienia”
- „Kurs inspiracji”
- „Własna firma – zanim zrealizujesz pomysł”

Podobnie, jak w poradnictwie indywidualnym większość klientów stanowiły kobiety 65%. Osoby bezrobotne to 44%, natomiast poszukujący pracy to zaledwie 6%

3.2.3 Zajęcia aktywizacyjne

Celem zajęć aktywizacyjnych jest zapoznanie klientów z podstawowymi zagadnieniami dotyczącymi rynku pracy, nauczanie technik poszukiwania pracy oraz sposobów poszukiwania potrzebnych informacji zawodowych. Są to kilkugodzinne zajęcia dotyczące metod poszukiwania pracy, pisania dokumentów aplikacyjnych, przygotowujące do rozmowy z pracodawcą, do funkcjonowania w środowisku pracy. W trakcie zajęć aktywizacyjnych doradca wskazuje na konkretne rozwiązania,

wzorce i techniki, które ułatwiają klientom nabycie określonych umiejętności ważnych podczas poszukiwania pracy. Ta forma zajęć cieszy się dużym zainteresowaniem i często w efekcie uczestnictwa w nich klient podejmuje decyzję skorzystania z grupowego lub indywidualnego poradnictwa zawodowego, które ukierunkowane jest na rozwiązanie osobistego problemu zawodowego.

W 2006 roku Centra zrealizowały łącznie 135 zajęć aktywizacyjnych, w których udział wzięło 996 osób.

W ofercie zajęć aktywizacyjnych nowością stanowią tematy:

- „Poznaj komputer i internet jako narzędzie poszukiwania pracy” - uczestnicy zdobywają wiedzę i umiejętności w zakresie: metod poszukiwania zatrudnienia, poruszania się po stronach www, w tym portalach dla poszukujących pracy, tworzenia i obsługi bezpłatnych skrzynek poczty internetowej, korzystania z serwisów rekrutacyjnych oraz zasady postępowania w sieci (netykieta). Na wyróżnienie zasługuje fakt, iż oferta tych zajęć spotkała się z dużym zainteresowaniem osób starszych po pięćdziesiątym roku życia, dla których Internet stał się interesującym narzędziem pozyskiwania informacji m.in. o rynku pracy.
- „Przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej”
- „Symulacje rozmowy z pracodawcą”.

Wśród klientów przeważały osoby bezrobotne - 47%, w wieku 18-24 lat - 46%, z wykształceniem średnim zawodowym i ogólnokształcącym - 55%.

3.2.4 Indywidualna informacja zawodowa

Z informacji zawodowej można korzystać samodzielnie, współpracując z doradcą zawodowym w Salach Informacji Zawodowej. Informacja zawodowa obejmuje szeroki i różnorodny zakres wiedzy ułatwiającej planowanie rozwoju zawodowego i poszukiwanie zatrudnienia. Klienci mogą korzystać ze zbiorów w formie tradycyjnej: broszur, ulotek i folderów informacyjnych, literatury zawodoznawczej, teczek tematycznych, prasy, a także z innych nośników informacji - płyt CD, kaset video czy Internet. Największym zainteresowaniem cieszyły się informacje zawarte w przewodnikach po zawodach, o możliwościach kształcenia i przekwalifikowania zawodowego, o rynku pracy, a także multimedialne programy komputerowe i poradniki: „Rozmowa kwalifikacyjna”, „Jak pisać życiorys i list motywacyjny”, „Własna firma zanim zrealizujesz pomysł”. W 2006 r. udzielono 9 055 oraz opracowano 111 informacji zawodowych.

W ramach opracowywania informacji zawodowej zostały uzupełnione i wydane poradniki: „Szukając pracy”, „Rozmowa kwalifikacyjna”, „Jak pisać życiorys i list motywacyjny”. Opracowano również broszurę pn. „Internet narzędziem poszukiwania pracy” oraz „Przewodnik po stronach www przydatnych w poszukiwaniu pracy i planowaniu kariery zawodowej”.

Doradcy zawodowi opracowali także informacje zawodowe dotyczące zagadnień związanych z rynkiem pracy i poszukiwaniem zatrudnienia: nt m.in. telepracy, NETykiety, pracy tymczasowej, przedsiębiorczości, nowych zawodów, umów cywilno-prawnych, itp.

Głównymi odbiorcami indywidualnej informacji zawodowej były osoby bezrobotne (zarejestrowane w urzędzie pracy – 62% lub niezarejestrowane – 12%) oraz pracujące (8%).

3.2.5 Grupowa informacja zawodowa

Grupowa informacja zawodowa realizowana jest w trakcie spotkań, a także prezentacji na Targach Pracy. Z grupowej informacji zawodowej mogą korzystać zarówno klienci indywidualni, chcący wziąć udział w proponowanym tematycznie spotkaniu, jak też instytucje czy organizacje, które dla określonej grupy zainteresowanych klientów chcą dostarczyć informacje z obszaru rynku pracy i informacji zawodowej.

W 2006 r. zorganizowano 173 spotkania w ramach informacji grupowych, w których wzięło udział 7 498 osób.

W odpowiedzi na zainteresowanie klientów opracowane zostały nowe programy grupowych spotkań informacyjnych m.in. „Współczesny rynek pracy wyzwaniem dla poszukujących pracy”.

3.2.6 Działania skierowane do pracodawców

W ramach działań skierowanych do pracodawców WUP we współpracy z Małopolską Agencją Rozwoju Regionalnego zorganizował konferencję, podczas której m.in. zaprezentowano zaproszonym pracodawcom usługi urzędu kierowane do tej grupy odbiorców. Rozpoczęto także badania ankietowe wśród pracodawców dotyczące ich potrzeb w zakresie usług WUP i MARR. Ankieta dostępna jest na stronie www.marr.pl.

Ponadto zorganizowano spotkanie z przedstawicielami Gazety Krakowskiej, PUP i WUP, które było odpowiedzią na planowane zwolnienia grupowe pracowników likwidowanej drukarni. Efektem przedsięwzięcia było ustalenie planu współpracy urzędów pracy z przedstawicielami GK przy świadczeniu pomocy dla zwalnianych pracowników.

3.2.7 Inicjatywy partnerskie w zakresie poradnictwa zawodowego

W 2006 roku doradcy zawodowi Centrów uczestniczyli w 124 spotkaniach i przedsięwzięciach partnerskich. Niektóre z nich to:

- **Ergo in Net** – Wojewódzki Urząd Pracy współpracował z ministerstwem przy realizacji „Ergo in Net” europejski doradca zawodowy. Ergo in Net jest transnarodowym projektem internetowej współpracy w sieci, finansowanym przez Komisję Europejską w ramach programu Leonardo da Vinci. Jego głównym celem jest opracowanie i rozpropagowanie materiałów dotyczących mobilności w Europie, zarówno doradców zajmujących się tym zagadnieniem, jak i tych profesjonalistów, którzy zamierzają zajmować się w pracy doradczej sprawami europejskimi.

- **Gminne Centra Informacji i Akademickie Biura Karier**

CLiPKZ kontynuowało współpracę z GCI województwa małopolskiego w zakresie świadczenia usług z zakresu poradnictwa zawodowego dla mieszkańców lokalnych społeczności. W IV kwartale 2006 r. zorganizowano i przeprowadzono spotkanie dla przedstawicieli Gminnych Centrów Informacji, którego celem była wymiana informacji i doświadczeń oraz omówienie możliwości wsparcia Gminnych Centrów Informacji usługami w zakresie poradnictwa zawodowego. Ponadto doradcy zawodowi uczestniczyli w licznych (74) targach, giełdach pracy i seminariach organizowanych przez uczelnie województwa małopolskiego.

- **Ochotnicze Hufce Pracy**

W 2006 r. kontynuowano współpracę z Centrum Edukacji i Pracy oraz Centrum Kształcenia i Wychowania OHP, m. in. upowszechniano zbiory informacji o zawodach i o rynku pracy oraz usługi poradnictwa zawodowego podczas:

- III Miejskich Targów Edukacyjnych,
- Targów Edukacji i Pracy „Młodzież – Praca – Perspektywy”. W trakcie Targów odbyło się seminarium, podczas którego przedstawiono działania realizowane przez Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie, a w szczególności zadania Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej w Tarnowie.

Ponadto, wspólnie z Mobilnym Centrum Informacji Zawodowej OHP doradcy zawodowi organizowali zajęcia grupowe dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy w gminach województwa małopolskiego.

- **Placówki oświatowe**

Doradcy zawodowi w trakcie licznych spotkań organizowanych przez placówki oświatowe mieli możliwość prezentowania usług świadczonych przez WUP, promocji działalności, jak również nawiązywania kontaktów służących realizacji wspólnych inicjatyw.

- **Spotkania koordynacyjne**

Na poziomie koordynacji działań w zakresie informacji i poradnictwa zawodowego w województwie w 2006 roku odbyło się 9 spotkań z doradcami zawodowymi z powiatowych urzędów pracy województwa. Tematyka spotkań dotyczyła m.in. wybranych zagadnień związanych z rynkiem pracy, zawodami deficytowymi i nadwyżkowymi, przedsiębiorczością, wymianą informacji i doświadczeń w zakresie poradnictwa i informacji zawodowej oraz określenia potrzeb i zasad udzielania pomocy osobom bezrobotnym, które opuściły zakład karny.

- **Stowarzyszenia i inne organizacje**

Doradcy uczestniczyli m. in.:

- ✓ W seminarium „Równe traktowanie w zatrudnieniu” zorganizowanym przez Zarząd Regionu Małopolska NSZZ „Solidarność”. Tematem seminarium było przedstawienie aktualnej sytuacji kobiet na rynku pracy w Polsce oraz w kontekście danych i badań przeprowadzonych w innych krajach.
- ✓ W seminarium „System aktywizacji zawodowej kobiet - kobieta pracująca” poświęcone uzgodnieniu oraz zaprezentowaniu usług poradnictwa i informacji zawodowej oraz międzynarodowego pośrednictwa pracy.
- ✓ W spotkaniu zorganizowanym przez Fundację ZNAK, którego celem było omówienie działań zaplanowanych w ramach projektu pn. „Jak się przygotować do pracy? Jak ją znaleźć? Jak dobrze pracować?” realizowanego w ramach Funduszu Inicjatyw Obywatelskich Ministra Pracy i Polityki Społecznej.
- ✓ W Dniu Otwartym „Rynek pracy – wyzwanie dla młodych” realizując współpracę z Małopolskim Związkiem Pracodawców w ramach projektu „Kobieta pracująca”.
- ✓ W konferencji „Miejsce NGO w Strategii Rozwoju Kraju 2007 – 2015”
- ✓ W konferencji „Razem w pracy” skierowanej zarówno do pracodawców zainteresowanych zatrudnieniem osób niepełnosprawnych, jak i do osób niepełnosprawnych poszukujących zatrudnienia.

- ✓ W spotkaniu z przedstawicielami Stowarzyszenia Rodzin „Zdrowie Psychiczne” i „U Pana Cogito”, w ramach współpracy i wsparcia członków Stowarzyszenia na rzecz aktywizacji na rynku pracy i zatrudnienia osób niepełnosprawnych.
- ✓ W spotkaniu „Spółdzielczość Socjalna – pomysłem na własną firmę”, którego celem było upowszechnienie informacji o zasadach tworzenia i funkcjonowania spółdzielni socjalnej, jako formy aktywizacji zawodowej osób zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.
- ✓ W spotkaniu dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy, poświęconym problematyce planowania kariery zawodowej i sytuacji na rynku pracy, w ramach współpracy ze Stowarzyszeniem Rodzin Katolickich Diecezji Tarnowskiej.

We wrześniu 2006 r. Wojewódzki Urząd Pracy zawarł porozumienie z Metodystycznym Towarzystwem Edukacyjnym, polegające na udostępnieniu przez Towarzystwo sali komputerowej, w której pracownicy Centrum prowadzili warsztaty rozwijające umiejętności teleinformatyczne uczestników. W ramach warsztatów realizowany był program pn. „Internet narzędziem poszukiwania pracy”.

Ponadto kontynuowano i rozwijano współpracę m.in. z Małopolską Agencją Rozwoju Regionalnego i Tarnowską Agencją Rozwoju Regionalnego S.A., Zakładem Karnym w Tarnowie - Mościcach oraz z Małopolską Radą ds. Readaptacji i Pomocy Skazanym w Sądzie Okręgowym w Krakowie, przedstawicielami lokalnych władz samorządowych, Ośrodkami Pomocy Społecznej, Metodystycznym Towarzystwem Edukacyjnym w Krakowie, Stowarzyszeniem Rodzin Katolickich Diecezji Tarnowskiej, Katolickim Stowarzyszeniem Młodzieży Diecezji Tarnowskiej oraz Domem dla Bezdomnych Mężczyzn „Caritas” w celu udzielenia pomocy i wsparcia osobom bezrobotnym i poszukującym pracy oraz zagrożonym wykluczeniem społecznym.

Podsumowanie:

- najwięcej klientów korzysta z usług o charakterze informacyjnym (84%),
- klienci korzystający z indywidualnego poradnictwa zawodowego często są zainteresowani podjęciem dłuższej współpracy z doradcą zawodowym, w celu wypracowania indywidualnego planu działania związanego z poszukiwaniem pracy i budowaniem ścieżki rozwoju zawodowego,
- klienci poszukujący zatrudnienia potrzebują wsparcia w pokonywaniu barier wynikających często z dezaktualizacji umiejętności zawodowych, a także z braku umiejętności szybkiego reagowania na zmiany, zaniżonego poczucia własnej wartości, braku umiejętności społecznych i motywacji do konfrontowania własnych zasobów z wymaganiami pracodawców,
- w przypadku niektórych klientów konieczna jest współpraca z innymi instytucjami rynku pracy, a także z instytucjami zajmującymi się pomocą społeczną, psychologiczną i edukacyjną,
- wzrasta ilość klientów mających jasno sprecyzowane oczekiwania, które często dotyczą określenia preferencji zawodowych, cech i zainteresowań w oparciu o zastosowanie metod diagnostycznych,
- widoczny jest stały wzrost liczby klientów przygotowujących się do podjęcia własnej działalności gospodarczej i zainteresowanych zajęciami podejmującymi zagadnienie kształtowania kreatywności i postaw przedsiębiorczych,

- klienci często korzystają z możliwości uzupełnienia indywidualnej pracy z doradcą o formy grupowe, co daje kompleksowe i szerokie dostarczenie usługi w zakresie wiedzy i umiejętności potrzebnych w procesie poszukiwania pracy,
- przygotowywane są programy specjalnie adresowane do określonych grup klientów, co znacznie poszerza ofertę, jak również jej skuteczność ,
- stale rośnie zainteresowanie klientów informacją zawodową, wszelkimi danymi dotyczącymi rynku pracy. Wzrasta ilość udzielanych informacji, między innymi poprzez szeroką popularyzację tych informacji w różnych formach (stale poszerzana jest oferta informacji zawodowej), w tym udzielaniem ich drogą elektroniczną.

3.3 Kształcenie ustawiczne

3.3.1 Przedsięwzięcia w zakresie kształcenia ustawicznego

Wojewódzki Urząd Pracy, koordynując działania związane z kształceniem ustawicznym osób bezrobotnych i poszukujących pracy, w 2006 r. realizował następujące przedsięwzięcia :

- kontynuował działania zmierzające do stworzenia w Małopolsce partnerstwa na rzecz kształcenia ustawicznego i poradnictwa zawodowego. Działania te były realizowane między innymi poprzez współpracę z PRAO - Pole Rhone-Alpes de l'Orientation. Zorganizowane zostało spotkanie instytucji partnerskich działających w obszarze kształcenia ustawicznego z ekspertem ds. inżynierii projektów z PRAO, którego celem było podzielenie się francuskimi doświadczeniami w budowaniu partnerstwa i współpracy w obszarze kształcenia i poradnictwa całonocowego,
- efektem współpracy z PRAO było przygotowanie projektu własnego WUP pn. „Małopolskie Partnerstwo na rzecz promocji - rozwoju kształcenia i poradnictwa ustawicznego” – model wymiany informacji, narzędzi, badań, dobrych praktyk w obszarze rynku pracy, edukacji i szkoleń”, który został zatwierdzony do realizacji. Projekt ma na celu wzmocnienie działań w obszarze kształcenia i poradnictwa ustawicznego w instytucjach zajmujących się tą problematyką na terenie Małopolski. Głównym problemem w zakresie kształcenia osób dorosłych jest niewystarczający przepływ informacji o realizowanych zadaniach w różnych instytucjach, a także brak wiedzy, w jaki sposób koordynować działania instytucji zajmujących się różnymi aspektami problematyki kształcenia ustawicznego i rynku pracy, aby działały wspólnie na rzecz rozwoju edukacyjno-zawodowego człowieka i rozwiązywania problemów z tym związanych. W efekcie realizacji projektu lepiej przygotowane i poinformowane instytucje będą sprawniej realizować swe zadania i świadczyć jakościowo lepsze usługi dla mieszkańców Małopolski.
- przedstawiciele Wojewódzkiego Urzędu Pracy reprezentowali Województwo Małopolskie na „10 Mundialu Zawodów” w Lyonie, targach o charakterze edukacyjnym, odbywających się corocznie w stolicy Regionu Rhone-Alpes. Ich głównym organizatorem jest francuskie stowarzyszenie AROM zajmujące się kształceniem ustawicznym i orientacją zawodową. Hasłem przewodnim tegorocznych targów był „ Zrównoważony rozwój”, stąd też na stoisku

prezentowano projekty, metody i działania o charakterze edukacyjnym, podejmowane w naszym regionie na rzecz zrównoważonego rozwoju.

- zrealizowany został projekt własny WUP pn. „4. Sesja Letniego Uniwersytetu Europejskiego Badań i Innowacji na rzecz Kształcenia Ustawicznego”. Celem projektu było podniesienie wiedzy i wymiana doświadczeń instytucji zaangażowanych w monitorowanie regionalnego rynku pracy i edukację poprzez zapewnienie im możliwości udziału w 4. Sesji Letniego Europejskiego Uniwersytetu Badań i Innowacji na Rzecz Kształcenia Ustawicznego. Projekt był realizowany jako wspólne przedsięwzięcie Fundacji Regionów Europejskich na Rzecz Badań nad Edukacją i Kształceniem Zawodowym - FREREF oraz województwa małopolskiego.

3.3.2 Działalność Informatycznego Centrum Edukacyjnego (ICE) w Nowym Targu

W realizację kształcenia ustawicznego przez Województwo wpisują się działania Informatycznego Centrum Edukacyjnego w Nowym Targu. Jego celem jest:

- zapewnianie łatwego dostępu do rozwoju umiejętności informatycznych.
- upowszechnianie możliwości kształcenia ustawicznego, jakie stwarza wykorzystanie technik informatycznych.

Odbiorcami usług ICE są:

- absolwenci szkół średnich i wyższych pozostający bez zatrudnienia,
- osoby bezrobotne i zagrożone utratą pracy,
- osoby podnoszące i zmieniające kwalifikacje,
- osoby o ograniczonych możliwościach i warunkach korzystania ze sprzętu komputerowego,
- młodzież szkolna.

W 2006 roku z różnych form usług oferowanych przez ICE skorzystało 2 196 osób w tym:

- a) w formie samoedukacji - 778 osób
- b) w formie korepetycji - 7 osób
- c) w formie spotkań grupowych - 1 411 osób

W drodze do ciągłego podnoszenia jakości nauczania technik informatycznych, ICE popularyzuje i wdraża międzynarodowy, uznawany w całej Unii Europejskiej, standard ECDL. W 2005 roku, po kontroli przez Polskie Towarzystwo Informatyczne programów szkoleń, konspektów zajęć, materiałów szkoleniowych i ćwiczeń oraz kadry i infrastruktury, ICE uzyskało certyfikację dla wszystkich siedmiu kursów wchodzących w skład ECDL - Europejskiego Certyfikatu Umiejętności Komputerowych (dawniej: Europejskie Komputerowe Prawo Jazdy). Jest to polska edycja międzynarodowego certyfikatu: ECDL - „*European Computer Driving Licence*” upowszechnianego przez CEPIS - Council of European Professional Informatics Societies (Stowarzyszenie Europejskich Profesjonalnych Towarzystw Informatycznych) w krajach członkowskich i stowarzyszonych z Unią Europejską za pośrednictwem narodowych towarzystw informatycznych. Certyfikat obowiązuje do końca 2007 roku.

Kursy z zakresu ECDL zrealizowane w 2006 roku w ICE:

Nazwa kursu ECDL	Ilość kursów	Ilość osób
Podstawy technik informatycznych	12	161
Użytkowanie komputerów	13	180
Przetwarzanie tekstów	13	166
Arkusze kalkulacyjne	7	79
Bazy danych	4	54
Grafika menedżerska i prezentacyjna	5	44
Usługi w sieciach informatycznych	8	100
SUMA	62	784

Zakres standard ECDL obejmuje:

- Podstawy technik informatycznych - kurs teoretyczny, który ma na celu przedstawienie podstawowych pojęć, definicji i innych informacji o budowie komputera, organizacji różnych danych w komputerze, przygotowanie do codziennej obsługi komputera. Zapoznanie się z wiadomościami przekazanymi podczas tego kursu jest niezbędne, aby wziąć udział w kursie „Użytkowanie komputerów”. Szkolenie obejmuje 2 spotkania po 4 godziny zegarowe.
- Użytkowanie komputerów - celem kursu jest nabycie praktycznych umiejętności obsługi komputera w środowisku Windows oraz sprawdzenie wiedzy na temat podstawowych zasad organizacji danych do efektywnego użytkowania komputera. Szkolenie obejmuje 4 spotkania po 4 godziny zegarowe.
- Przetwarzanie tekstów - nauka obsługi programu Microsoft Word, m.in. tworzenie, edycja i formatowanie (różne zmiany w dokumencie), przechowywanie i drukowanie dokumentów. Umożliwia pisanie wypracowań, podań, listów, pism, dokumentów aplikacyjnych dla poszukujących pracy, itp.. Szkolenie obejmuje 5 spotkań po 4 godziny zegarowe.
- Arkusze kalkulacyjne - nauka obsługi programu Microsoft Excel, który pozwala na wykonywanie w tabelach prostych i skomplikowanych obliczeń finansowych a także tworzenie wykresów. Może wspomagać prowadzenie rachunków domowych lub w małej firmie. Szkolenie obejmuje 4 spotkania po 4 godziny zegarowe.
- Bazy danych - nauka obsługi programu Microsoft Access, który służy do tworzenia i zarządzania danymi w systemie komputerowym. Ułatwia gromadzenie, porządkowanie i przetwarzanie w dowolny sposób różnych danych, np.: o produktach, o kontrahentach, o pracownikach. Szkolenie obejmuje 4 spotkania po 4 godziny zegarowe.
- Grafika menedżerska i prezentacyjna - kurs przygotowuje do samodzielnego tworzenia prezentacji multimedialnej, slajdów za pomocą programu Microsoft PowerPoint z wykorzystaniem ozdobnych napisów, gotowych elementów graficznych, np.: rysunków, wykresów, zdjęć. Mogą one zostać wzbogacone o dodatkowe elementy dźwiękowe i animację. Nauka wyświetlania przygotowanych slajdów, prezentacji na ekranie. Szkolenie obejmuje 3 spotkania po 4 godziny zegarowe.
- Usługi w sieciach informatycznych - sposoby podłączania komputera do Internetu, nauka obsługi programu Internet Explorer do korzystania z Internetu (przeglądanie stron WWW, wyszukiwanie różnych informacji, np. o pracy) oraz programu Outlook Express do korzystania z poczty elektronicznej. Zagrożenia

i metody ochrony systemu komputerowego. Szkolenie obejmuje 4 spotkania po 4 godziny zegarowe.

Poprawne zaliczenie przez uczestników egzaminów z wszystkich 7 modułów uprawnia do uzyskania certyfikatu ECDL. W 2006 roku certyfikowany egzaminator z Polskiego Towarzystwa Informatycznego w obecności pracownika ICE przeprowadził 20 egzaminów ECDL. Do wymienionych egzaminów przystąpiło sześć osób, w tym pięć osób uzyskało Certyfikat ECDL. Niewielka liczba osób wynika z małej popularyzacji standardu ECDL w całej Polsce oraz z odpłatności egzaminów.

Ponadto w 2006 roku przeprowadzono:

- Program „Internet dla Dzieci”, który był realizowany w okresie ferii zimowych, od 13 do 24 lutego 2006 r. oraz wakacji od 31.07 do 25.08. 2006 r. Dzieci zostały zapoznane z obsługą Internetu oraz jego możliwościami. Przeglądając strony internetowe przeznaczone tylko dla nich, łączyły elementy nauki z zabawą, m.in. za pomocą gier edukacyjnych. W zajęciach wzięło udział łącznie 408 dzieci.
- Kurs „Obsługa urządzeń biurowych” - 3 edycje dla 33 osób - adresatami szkolenia są osoby znające podstawy obsługi komputera. Celem kursu jest wzrost umiejętności pracy z nowoczesnymi urządzeniami biurowymi, poznanie zasad tworzenia korespondencji seryjnej, a także nauka bezwzrokowego pisania na klawiaturze.
- Kurs „Excel dla zaawansowanych” - 3 edycje dla 22 osób – program szkolenia przygotowano na podstawie wytycznych z polskiego Biura ECDL na poziomie Spreadsheets Advanced (arkusze kalkulacyjne, poziom zaawansowany).
- Kurs „Obsługa programu fakturująco-magazynowego Firma++” - 6 edycji dla 73 osób - program jest przeznaczony do komputerowej obsługi i rejestracji przepływu towarów i materiałów w firmach handlowych, produkcyjnych i usługowych.
- Kurs komputerowy z zakresu grafiki komputerowej oparty na programie CorelDraw - 2 edycje dla 25 osób - kurs grafiki komputerowej to nauka tworzenia, m.in. ofert reklamowych, broszur, wizytówek, papieru firmowego, logo firmy, okładki książek, itp., za pomocą programów CorelDraw i Corel Photo-Paint, obsługa skanera oraz aparatu cyfrowego i przesyłanie wykonanych nim zdjęć do komputera.
- Kurs „Podstawy projektowania stron WWW” - 3 edycje dla 37 osób - obejmuje naukę tworzenia i publikowania własnej strony WWW na bazie programu Microsoft FrontPage.

3.3.3 Rejestr Instytucji Szkoleniowych

W ramach zadań w obszarze kształcenia ustawicznego Województwo prowadzi rejestr instytucji szkoleniowych.

W 2006 r. zarejestrowano 179 instytucji szkoleniowych, a na koniec grudnia 2006 roku w rejestrze było 496. Wraz z filiami i oddziałami liczba ta wynosi 545, z czego 59 to instytucje publiczne, a aż 486 niepubliczne. Biorąc pod uwagę formę organizacyjną, przeważająca ilość podmiotów (191) to stowarzyszenia, fundacje, spółki oraz inne osoby prawne, osoba fizyczna - 190, 38 – ośrodki dokształcania i doskonalenia zawodowego, 27 – centra kształcenia ustawicznego i praktycznego, 18 z nich to szkoły średnie lub policealne, 9 – szkoły wyższe, jedynie 2 zakwalifikowały się do kategorii „placówki naukowo-badawcze i ośrodki badawczo-rozwojowe”

(pozostałych 70 – zaliczono do kategorii „inne”). Spośród wszystkich zarejestrowanych instytucji, jedynie 139 jest wpisanych do ewidencji prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego, a 105 (wliczając oddziały i filie) posiada akredytację Kuratora Oświaty lub inne znaki jakości.

W zarejestrowanych instytucjach 1623 wykładowców zatrudnionych jest w pełnym wymiarze czasu pracy, a aż 6232 w niepełnym lub na umowę zlecenia/umowę o dzieło. Zarejestrowane instytucje oferują szkolenia w następujących formach:

- kursy – 516 instytucji
- warsztaty szkoleniowe – 306 instytucji
- seminaria i konferencje – 272 instytucje,
- praktyki i staże lub przygotowanie zawodowe – 203 instytucje
- studia podyplomowe – 21 instytucji

Obszar szkolenia	Liczba szkoleń w układzie wojewódzkim wg tematyki prowadzonych szkoleń
1. Podstawowe programy ogólne, w tym: kształcenie umiejętności pisania, czytania i liczenia	9
2. Rozwój osobowościowy i kariery zawodowej	402
3. Szkolenie nauczycieli i nauka o kształceniu	211
4. Sztuka, kultura, rzemiosło artystyczne	23
5. Nauki humanistyczne (bez języków obcych) i społeczne, w tym: ekonomia, socjologia, psychologia, politologia, etnologia, geografia	39
6. Języki obce	272
7. Dziennikarstwo i informacja naukowo-techniczna	5
8. Sprzedaż, marketing, public relations, handel nieruchomościami	277
9. Rachunkowość, księgowość, bankowość, ubezpieczenia, analiza inwestycyjna	235
10. Zarządzanie i administrowanie	331
11. Prace sekretarskie i biurowe	74
12. Prawo	160
13. Nauki o życiu i nauki przyrodnicze, w tym: biologia, zoologia, chemia, fizyka	7
14. Matematyka i statystyka	5
15. Informatyka i wykorzystanie komputerów	468
16. Technika i handel artykułami technicznymi, w tym: mechanika, metalurgia, energetyka, elektryka, elektronika, telekomunikacja, miernictwo, naprawa i konserwacja pojazdów	122
17. Górnictwo i przetwórstwo przemysłowe, w tym: przemysł spożywczy, lekki, chemiczny	17
18. Architektura i budownictwo	73
19. Rolnictwo, leśnictwo, rybołówstwo	66
20. Weterynaria	1
21. Opieka zdrowotna	72
22. Opieka społeczna, w tym: opieka nad osobami niepełnosprawnymi, starszymi, dziećmi, wolontariat	99
23. Ochrona własności i osób	38

24. Ochrona środowiska	29
25. Usługi hotelarskie, turystyka i rekreacja	61
26. Usługi gastronomiczne	48
27. Usługi fryzjerskie, kosmetyczne	79
28. Usługi krawieckie, obuwnicze	11
29. Usługi stolarskie, szklarskie	4
30. Usługi transportowe, w tym kursy prawa jazdy	211
31. Pozostałe usługi	52
32. Inne obszary szkoleń, w tym głównie BHP	610

Podsumowanie:

- Budowanie systemu kształcenia ustawicznego w Małopolsce stanowi poważne wyzwanie. Wyzwanie związane jest z niedostateczną współpracą pomiędzy instytucjami zajmującymi się kształceniem ustawicznym i ze zbyt nikłym przepływem informacji między nimi. Wychodząc naprzeciw trudnościom Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie stworzył dwa projekty własne, których celem jest stworzenie partnerstwa między instytucjami działającymi w obszarze kształcenia ustawicznego i poradnictwa zawodowego.
- Prowadzenie rejestru instytucji szkoleniowych ma na celu bieżące rozpoznawanie rynku edukacyjnego, a przez to wzmocnienie zasobów informacyjnych o możliwościach kształcenia. Coraz liczniejsza grupa klientów WUP, to osoby, które chcą uzupełniać swoje kwalifikacje i zdobywać nowe uprawnienia. Oczekują zatem kompleksowej informacji nt. możliwości doksztalcenia. Rejestr instytucji jest narzędziem, które pozwala na sprawne uzyskanie potrzebnych danych.
- Informatyczne Centrum Edukacyjne, poprzez kursy komputerowe oraz programy realizowane we współpracy z innymi instytucjami, które kształtują rynek pracy, odgrywa ważną rolę w hamowaniu procesu wykluczenia informatycznego mieszkańców Małopolski. Poprzez spójny system szkoleń oraz wdrożenie europejskich standardów wykorzystania technologii informacyjnej (ECDL) następuje przyspieszony rozwój umiejętności stosowania technologii informacyjnej.

3.4 Koordynacja systemu zabezpieczenia społecznego

Koordynacja ma na celu zapewnienie łączności pomiędzy odrębnymi systemami zabezpieczenia społecznego państw członkowskich Unii Europejskiej (UE), Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) oraz Szwajcarii.

Celem przepisów wspólnotowych jest skoordynowanie krajowych systemów ubezpieczeń na wypadek bezrobocia, poprzez między innymi:

- sumowanie okresów zatrudnienia i ubezpieczenia dla uzyskania uprawnień do świadczeń z tytułu bezrobocia,
- transfer świadczeń w trakcie poszukiwania zatrudnienia w innym państwie członkowskim, z zachowaniem prawa do świadczeń z tytułu bezrobocia.

Każdy bezrobotny obywatel Polski, który pracował za granicą ma możliwość wyboru kraju, w którym będzie ustalane prawo do zasiłku. Może to być kraj ostatniego zatrudnienia bądź kraj, gdzie dana osoba posiada swoje „zwykłe miejsce zamieszkania i gdzie koncentrują się jej najważniejsze sprawy życiowe”. W przypadku rozwiązania stosunku pracy w jednym z krajów członkowskich UE, osoba może bezpośrednio zgłosić się do instytucji właściwej w tym kraju w celu ustalenia uprawnień do zasiłku na zasadach ustawodawstwa tego państwa.

Jeżeli po powrocie do Polski osoba będzie ubiegała się o zasiłek na mocy polskiego ustawodawstwa, z uwzględnieniem okresów pracy za granicą, koniecznym jest przedstawienie zaświadczenia (E 301), potwierdzającego okresy zatrudnienia i ubezpieczenia, wystawionego przez instytucję właściwą państwa zatrudnienia.

Osoba bezrobotna z prawem do zasiłku, zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy, ma możliwość poszukiwania pracy w innym kraju członkowskim Unii Europejskiej oraz prawo do transferu tego zasiłku za granicę. Formularz (E 303) potwierdzający prawo do tego transferu, wydawany jest na wniosek bezrobotnego przez wojewódzki urząd pracy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania bezrobotnego.

W sytuacji, gdy do Polski w celu poszukiwania pracy przyjeżdża obywatel innego państwa członkowskiego UE/EOG oraz Szwajcarii, zgłasza się z kompletem formularzy (E 303) do WUP, gdzie wydawana jest decyzja o zachowaniu prawa do zasiłku.

Wojewódzki Urząd Pracy pełni funkcję instytucji właściwej w zakresie zadań dotyczących koordynacji systemu zabezpieczenia społecznego, przyjmuje i rozpatruje wnioski bezrobotnych o wydanie odpowiednich zaświadczeń w oraz wydaje decyzje w sprawach świadczeń z tytułu bezrobocia.

W roku 2006, WUP w Krakowie wydał:

- 48 zaświadczeń E 301 potwierdzających okresy zatrudnienia i ubezpieczenia w Polsce,
- 8 zaświadczeń E 302 dotyczących członków rodziny osoby bezrobotnej, którzy muszą być uwzględnieni przy naliczaniu świadczeń w innym kraju UE,
- 31 zaświadczeń E 303 potwierdzających prawo do transferu zasiłku w celu poszukiwania pracy w innym kraju UE,
- 19 decyzji stwierdzających zachowanie prawa do zasiłku dla bezrobotnych nabytego w innym niż Polska państwie członkowskim UE,
- 246 decyzji w sprawie przyznania prawa do zasiłku dla bezrobotnych z zaliczeniem okresów pracy z innego kraju UE (w tym 33 % decyzji odmawiających prawa do zasiłku) oraz wysłał 211 próśb na wniosek

zainteresowanego do właściwych instytucji łącznikowych o wydanie zaświadczeń E 301.

Z roku na rok wzrasta świadomość mieszkańców województwa małopolskiego o możliwościach płynących z koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Liczba wydanych decyzji o ustaleniu uprawnień do zasiłku dla bezrobotnych w roku 2006 z zaliczeniem okresów pracy za granicą w stosunku do roku 2005 zwiększyła się ponad dwukrotnie (101/246).

Zwiększa się również liczba osób powracających do kraju z uprawnieniami do pobierania zasiłku wypracowanego za granicą (2005 – 16 osób, 2006 – 19). Zasiłek w wysokości obowiązującej w kraju jego przyznania jest wypłacany w Polsce przez powiatowe urzędy pracy. Można go pobierać przez 3 miesiące, a w 2006 r. średnio wynosił on 3 tys. zł.

3.5 Agencje zatrudnienia

Wyróżniamy pięć rodzajów agencji zatrudnienia:

1. **Agencje pośrednictwa pracy** na terenie Rzeczypospolitej Polskiej,
2. **Agencje pośrednictwa do pracy za granicą** u pracodawców zagranicznych, które udzielają pomocy poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia, a pracodawcom w znalezieniu pracowników o odpowiednich kwalifikacjach,
3. **Agencje doradztwa personalnego** - świadczą odpłatnie usługi na rzecz pracodawców w doborze odpowiednich kadr,
4. **Agencje poradnictwa zawodowego** - udzielają pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu i miejsca zatrudnienia, informacji zawodowych oraz pomocy w doborze kandydatów do pracy na stanowiska wymagające szczególnych predyspozycji psychofizycznych,
5. **Agencje pracy tymczasowej** - kierują własnych pracowników do pracodawcy użytkownika celem wykonywania pracy tymczasowej.

Aby agencja zatrudnienia działała legalnie, musi uzyskać:

- **certyfikat wstępny** o dokonaniu wpisu do rejestru agencji zatrudnienia, jeżeli ubiega się o wpis po raz pierwszy,
- **certyfikat na stałe**, po rocznej działalności i złożeniu wniosku nie później niż 7 dni przed upływem terminu ważności certyfikatu wstępnego.

W roku 2006 na terenie województwa małopolskiego zarejestrowanych było 229 agencji zatrudnienia. Na dzień 31.12.2006 r. pozostało 186 agencji zatrudnienia posiadających 358 certyfikatów:

- 90 certyfikatów w zakresie prowadzenia pośrednictwa pracy na terenie Rzeczypospolitej Polskiej,
- 85 certyfikatów w zakresie pośrednictwa do pracy za granicą u pracodawców zagranicznych,
- 83 certyfikaty w zakresie doradztwa personalnego,
- 36 certyfikatów w zakresie poradnictwa zawodowego,
- 64 certyfikaty w zakresie agencji pracy tymczasowej.

Do 31 stycznia każdego roku agencje zatrudnienia mają obowiązek składać do Wojewódzkiego Urzędu Pracy roczną informację o działalności za rok ubiegły. Na

229 agencji zatrudnienia z terenu Małopolski działających w 2006 r. informację roczną dotyczącą działalności w 2006 r. złożyły 182 agencje, z czego 43 agencje przedstawiły informację zerową ze swojej działalności. Fakt niezłożenia przez pozostałych 47 agencji wymaganej ustawą informacji, stanowi podstawę do wykreślenia ich z rejestru agencji zatrudnienia.

Z przedłożonych przez agencje zatrudnienia informacji wynika, iż w 2006 r. w agencjach pośrednictwa pracy zostały zarejestrowane 38 283 osoby, w tym 17 431 kobiet. Agencje pozyskały 22 445 miejsc pracy.

Za pośrednictwem agencji zatrudnienia w 2006 r. w kraju podjęło pracę 2 989 osób z terenu Małopolski, w tym 1 688 kobiet, a poza granicami - 7 160 osób, w tym 1 962 kobiety.

Najwięcej obywateli polskich podjęło pracę w:

Wielkiej Brytanii	– 4 328 osób, w tym 1333 kobiety,
Włoszech	– 784 osoby, w tym 379 kobiet,
Islandii	– 470 osób, w tym 0 kobiet
Republice Irlandii	– 392 osoby, w tym 14 kobiet,
Irlandii	– 339 osób, w tym 35 kobiet,
Hiszpanii	– 169 osób, w tym 9 kobiet,
Austrii	– 153 osoby, w tym 14 kobiet,
Niemczech	– 142 osoby, w tym 71 kobiet,
Finlandii	– 83 osoby, w tym 2 kobiety,
Francji	– 82 osoby, w tym 51 kobiet,
Danii	– 75 osób, w tym 1 kobieta,
Grecji	– 56 osób, w tym 34 kobiety
Słowenii	– 31 osób, w tym 2 kobiety,
Belgii	– 22 osoby, w tym 0 kobiet
Bułgarii	– 8 osób, w tym 7 kobiet,
USA , Norwegii i na Cyprze	– po 5 osób,
Czechach i Szwecji	– po 3 osoby,
Estonii i Holandii	– po 2 osoby,
Tunezji	– 1 osoba.

Ze złożonych informacji wynika, iż z doradztwa personalnego prowadzonego przez agencje zatrudnienia skorzystało 3 628 pracodawców.

Z poradnictwa zawodowego realizowanego przez agencje zatrudnienia w zakresie pomocy w wyborze odpowiedniego zawodu skorzystało 8 041 osób, w tym 5 199 kobiet, w zakresie informacji zawodowych skorzystały – 11 274 osoby a tym 4 986 kobiet, w zakresie pracodawców korzystających z pomocy w doborze kandydatów na stanowiska pracy informacji udzielono 86 pracodawcom.

Ponadto agencje pracy tymczasowej skierowały do wykonywania pracy tymczasowej 22 905 osób, w tym 12 498 kobiet. W kraju poprzez agencje pracy tymczasowej podjęły pracę 8 042 osoby z Małopolski, w tym 3 908 kobiet.

Poza granicami kraju na zasadach pracy tymczasowej pracę podjęło w:

Austrii	- 130 osób
Niemczech	- 112 osób
Francji	- 38 osób
Szwecji	- 18 osób

Słowenii	-	16 osób
Grecji	-	15 osób
USA	-	10 osób
Litwie	-	10 osób
Czechach	-	5 osób
Wielkiej Brytanii	-	5 osób
Irlandii	-	1 osoba
Holandii	-	1 osoba

3.6 Gminne Centra Informacji

Gminne Centra Informacji to placówki utworzone w ramach Programu Aktywizacji Zawodowej Absolwentów „Pierwsza Praca”, w wyniku czterech edycji konkursów na udzielenie grantów w latach 2002 – 2005, realizowanych przez Samorząd Województwa. Ich działania nakierowane są na aktywizację ludzi młodych oraz społeczności lokalnych poprzez zapewnienie łatwego dostępu do nowoczesnych technologii informacji i mają na celu niwelowanie barier w dostępie do usług teleinformatycznych oraz udostępnianiu szeroko pojętej informacji w sposób konwencjonalny i nowoczesny.

W województwie małopolskim funkcjonuje 45 GCI, z czego 33 podlegają kontroli WUP w Krakowie, zgodnie z zawartymi umowami na tworzenie i rozwój Gminnych Centrów Informacji. Zgodnie z tymi umowami GCI zobowiązane są do przysyłania sprawozdań z działalności merytorycznej.

W 2006 roku przeprowadzono kontrolę 18 Gminnych Centrów Informacji ostatniej edycji konkursu, które otrzymały grant w roku 2005 na tworzenie lub rozwój GCI. Na podstawie przeprowadzonych kontroli stwierdzono, iż GCI realizują zadania zgodnie z zasadami przyznawania grantu oraz informacjami zawartymi we wnioskach o dofinansowanie.

Spośród skontrolowanych GCI najprężniej działające, świadczące usługi na wysokim poziomie, przejawiające dużą inicjatywę w podejmowanych działaniach są Gminne Centrum Informacji w Bochni, Iwkowej, Grybowie, Sułkowicach.

W 2006 roku Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie kontynuował i rozwijał współpracę z Gminnymi Centrami Informacji w zakresie świadczenia usług poradnictwa zawodowego dla mieszkańców gmin województwa małopolskiego.

W ramach tej współpracy zorganizowano wspólnie z PUP w Brzesku 4 spotkania, zapewniając bezrobotnym mieszkańcom gmin Iwkowa, Szczurowa i Czchów łatwiejszy dostęp do aktualnej informacji o rynku pracy i świadczonych formach wsparcia. Stała współpraca prowadzona była z GCI w Grybowie oraz w Gorlicach.

Zgodnie z oczekiwaniami uczestników tematyka spotkań obejmowała uwarunkowania małopolskiego i lokalnego rynku pracy, wymagania pracodawców stawiane kandydatom do pracy oraz ofertę usług urzędów pracy. W spotkaniach wzięło udział 253 osoby.

Ponadto organizowano spotkania przedstawicieli Gminnych Centrów Informacji, doradców zawodowych i liderów klubów pracy, w trakcie których wymieniano doświadczenia i informacje związane z realizacją pomocy i stosowanych w tych działaniach metodach pracy z osobami bezrobotnymi i poszukującymi pracy.

Omawiano także możliwości wsparcia Gminnych Centrów Informacji usługami w zakresie poradnictwa zawodowego.

Gminne Centra Informacji oraz Informatyczne Centra Edukacyjne województwa małopolskiego

• Gminne Centra Informacji

◆ Informatyczne Centra Edukacyjne

**Adresy Gminnych Centrów Informacji województwa małopolskiego
utworzone w roku 2004 i 2005**

Gminne Centrum Informacji utworzone w roku 2004	Strona Internetowa	Adresy
Przeciszów	www.gci.przeciszow.iap.pl	ul. Podlesie 1 32-641 Przeciszów
Szczurowa	gciszczurowa.republika.pl	ul. Rynek 4 32-820 Szczurowa
Tymbark	www.tymbark.pl	Tymbark 27 34-650 Tymbark
Kłaj	Brak	Kłaj 655 32-015 Kłaj
Bukowno	www.bukowno.pl	ul. Kolejowa 3 32-332 Bukowno
Igołomia – Wawrzeńczyce	Brak	Wawrzeńczyce 160 32-125 Wawrzeńczyce
Kęty	/www.gci.kety.pl	ul. Żwirki i Wigury 2a 32-650 Kęty
Pcim	www.gci.gminapcim.pl	Gminne Centrum Informacji w Pcimiu Pcim 599, 32-432 Pcim
Sucha – Beskidzka	www.gci.sucha-beskidzka.pl/	Miejski Ośrodek Kultury "Zamek" ul. Zamkowa 1 34-200 Sucha Beskidzka
Szczucin	www.inkubator.szczucin.prv.pl/	GCI Szczucin ul. Witosa 7 33-230 Szczucin
Skała	www.skała.pl/newgci	GCI w Skale ul. Szkolna 4 32-043 Skała
Trzciana	www.trzciana.pl/gci/index.html	Urząd Gminy Trzciana 32 – 733 Trzciana
Wolbrom	brak	Ul. Leśna 2, 32-340 Wolbrom
Myślenice	www.gci.myslenice.pl	Miejski Ośrodek Kultury i Sportu ul. Piłsudskiego 20 32-400 Myślenice
Radziemice	brak	Urząd Gminy Radziemice 32-107 Radziemice

Trzebinia	http://tci.mbp.trzebinia.pl	ul. Narutowicza 10 32-540 Trzebinia
Czchów	www.gci.czchow.pl	Urząd Miejski Rynek 12 32-860 Czchów
Rabka Zdrój	www.rabka.pl	Gminne Centrum Informacji w Rabce-Zdroju ul. Parkowa 2 34-700 Rabka-Zdrój
Grybów	www.grybow.infocentrum.com.pl	Grybów Rynek 12 33-300 Grybów
Rzepiennik Strzyżewski	www.gci.rzepiennik.pl	Gminny Ośrodek Kultury w Rzepienniku Suchym 33-163 Rzepiennik Strzyżewski
Alwernia	www.alwernia.gci.ntx.pl	ul. Klasztorna 1 32-566 Alwernia
Gminne Centrum Informacji utworzone w roku 2005	Strona Internetowa	Adresy
Sułkowice	http://www.gci.sulkowice.pl	ul. Sportowa 45 32-440 Sułkowice
Kłucze	http://www.gmina-kłucze.pl/gci	Ul. Partyzantów 1 32-310 Kłucze
Wieprz	http://www.gci.wieprz.pl	Urząd Gminy Wieprz 34-122 Wieprz 217
Stryśzów	www.stryzow.infocentrum.com.pl	Urząd Gminy Stryśzów 34-146 Stryśzów 149
Poronin	www.poronin.pl	ul. Piłsudskiego 2 34-520 Poronin
Pleśna	http://gci.plesna.w.interia.pl/	Pleśna 240 33-171 Pleśna
Nowy Sącz	brak	ul. Wyspiańskiego 13 33-300 Nowy Sącz,
Dobczyce	http://gci.dobczyce.pl/	Rynek 26 32-410 Dobczyce
Zaborów	http://gcizaborow.republika.pl/	Dom Ludowy w Zaborowie 32-821 Zaborów
Iwkowa	http://www.gci.iwkowa.pl	Gminny Ośrodek Kultury 32-861 Iwkowa
Tomaszkowice	www.biskupice.infocentrum.com.pl	Gminne Centrum Informacji Tomaszkowice 455 32-020 Wieliczka
Bochnia	www.bochnia.infocentrum.com.pl	ul. Kazimierza Wielkiego 26 32-700 Bochnia

Informatyczne Centra Edukacyjne województwa małopolskiego

Informatyczne Centra Edukacyjne	Strona Internetowa	Adresy
Andrychów	www.mip.um.andrychow.pl/mip/ice.html	ul. Starowiejska 22 34-120 Andrychów
Bibice	www.zielonki.ug.pl/ice/index_ice.html	Bibice Rynek 2 32-087 Zielonki
Michałowice	www.michalowice.malopolska.pl/	
Myślenice	www.ice.myślenice.pl/index.html	Ul. Żeromskiego 17 32-400 Myślenice
Oświęcim	www.oswiecim.mcdn.edu.pl/index.php?id=350	ul. Bema 4 32-600 Oświęcim
Proszowice	www.ice.proszowice.pl	ul. Krakowska 11 32-100 Proszowice
Tarnów		PWSZ w Tarnowie ul. Mickiewicza 8 33-100 Tarnów
Trzebinia	www.laizsme.edu.pl	ul. Gwarków 3 32-541 Trzebinia
Tuchów	http://icetuchow.republika.pl/	ul. Reymonta 19 33-170 Tuchów
Nowy Targ	www.ice.edu.pl	Ul. Szpitalna 14 34 - 400 Nowy Targ

4. Podział i wykorzystanie Funduszu Pracy

4.1 Podział i wykorzystanie środków Funduszu Pracy przez powiatowe urzędy pracy Małopolski

Podział środków Funduszu Pracy w 2006 r. dokonany został w oparciu o Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 września 2004 r., z późniejszymi zmianami, w sprawie algorytmu ustalania kwot środków Funduszu Pracy na finansowanie zadań w województwie, przy czym ogólne zasady podziału pozostały takie same, jak w latach 2004 - 2005.

Minister Pracy i Polityki Społecznej zachowywał 10% – w przypadku środków przeznaczonych na realizację subsydiowanych programów rynku pracy, a w przypadku środków fakultatywnych 5% rezerwę, natomiast pozostałe środki dzielone były na województwa wg przyjętego algorytmu.

Z kolei środki przypadające na województwo dzielone były wg następujących proporcji:

- **70%** - bezpośrednio dla samorządów powiatowych na podstawie kryteriów określonych przez Sejmik Województwa,
- **30%** - dla samorządów województw na realizację programów o charakterze wojewódzkim.

Na początku 2006 r. województwo małopolskie otrzymało kwotę **97 956,3 tys. zł.** z przeznaczeniem – na aktywizację bezrobotnych.

Zgodnie z Uchwałą nr 105/06 przyjętą przez Zarząd Województwa Małopolskiego w dniu 09.02.2006 r. podział środków przeznaczonych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej dla powiatowych urzędów pracy w Małopolsce przedstawiał się następująco:

- 70% - **68 569,4 tys. zł.**
- 30% - **29 386,9 tys. zł.**, w tym na:
 - realizację projektów w ramach SPO RZL – **26 886,9 tys. zł.**
 - program wojewódzki „Konserwator” – **2 500,0 tys. zł.**

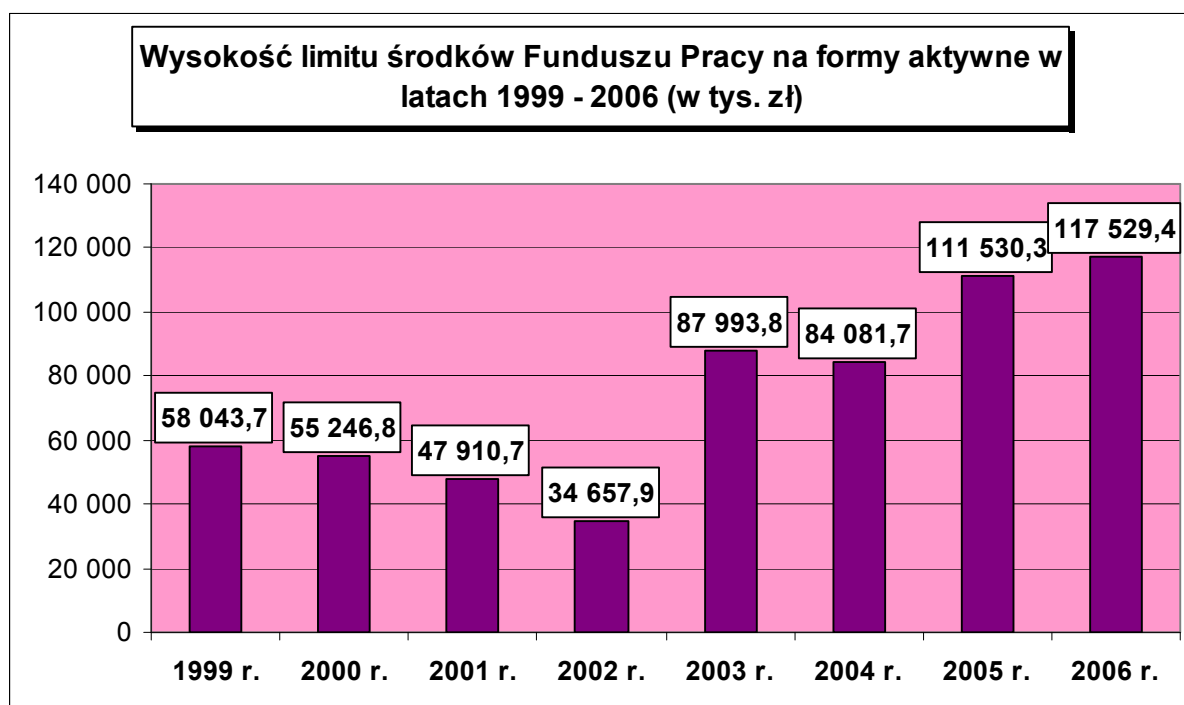
Ponieważ przy podziale 30% części środków Funduszu Pracy tj. środków pozostających w dyspozycji Samorządu Województwa nie zostało zapewnione finansowanie realizacji programów wojewódzkich „Bezpieczny Wał” i „Drogowiec” Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie złożył zbiorczy wniosek w imieniu powiatowych urzędów pracy o przyznanie dodatkowych kwot z puli Rezerwy Ministra na realizację tych programów. Minister Pracy i Polityki Społecznej wyraził zgodę i przyznał kwotę **3 463,1 tys. zł.** Całkowita pula środków na realizację programów wojewódzkich „Konserwator”, „Bezpieczny Wał” i „Drogowiec” wyniosła więc w 2006 r. **5 963,1 tys. zł.**

Struktura środków FP przeznaczonych na realizację form aktywnych

PUP	Limit ogółem	w tym:			
		środki przydzielone algorytmem	środki na programy wojewódzkie	środki na realizację projektów w ramach SPO-RZL	środki z rezerwy Ministra z wyłączeniem środków przeznaczonych na realizację Programów Wojewódzkich
PUP Bochnia	5 565,0	2 494,7	870,4	1 369,1	830,8
PUP Brzesko	4 588,4	2 292,9	611,7	894,9	788,9
PUP Chrzanów	5 294,5	3 219,6	46,4	1 157,4	871,1
PUP Dąbrowa	5 106,2	2 438,3	590,8	1 126,6	950,5
PUP Gorlice	5 844,2	3 783,9	121,0	1 078,6	860,7
GUP Kraków	9 822,5	7 252,4	344,3	1 975,8	250,0
UPP Kraków	9 674,1	5 509,4	232,3	2 734,5	1 197,9
PUP Limanowa	6 682,6	3 825,3	98,9	1 421,7	1 336,7
PUP Miechów	2 647,3	1 285,5	46,2	906,7	408,9
PUP Myślenice	5 455,6	2 709,2	479,1	1 282,7	984,6
SUP w Nowym Sączu	10 152,8	6 341,0	136,2	2 253,9	1 421,7
PUP dla Powiatu Nowosądeckiego	4 810,6	1 830,5	355,1	139,0	2 486,0
PUP Nowy Targ	3 832,9	2 584,3	83,9	984,7	180,0
PUP Olkusz	5 729,5	3 125,7	405,5	1 193,0	1 005,3
PUP Oświęcim	6 781,4	4 014,8	383,4	2 066,3	316,9
PUP Proszowice	1 689,4	921,3	64,6	472,6	230,9
PUP Sucha Beskidzka	2 525,8	1 781,5	25,3	579,0	140,0
PUP Tarnów	11 247,1	7 113,8	570,6	2 977,8	584,9
PUP Wadowice	4 733,9	3 180,2	180,5	1 118,3	254,9
PUP Wieliczka	4 031,4	1 960,8	294,6	926,0	850,0
PUP Zakopane	1 314,2	904,3	22,3	227,6	160,0
Małopolska	117 529,4	68 569,4	5 963,1	26 886,2	16 110,7

W ciągu roku powiatowe urzędy pracy mogły wnioskować o przyznanie dodatkowych środków z rezerwy Ministra. Z możliwości tej skorzystały wszystkie małopolskie powiatowe urzędy pracy i do końca grudnia 2006 r. udało im się uzyskać tą drogą dodatkowe **16 110,7 tys. zł.**

Ostatecznie kwota środków Funduszu Pracy, które urzędy mogły przeznaczyć na realizację aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu osiągnęła na koniec 2006 roku poziom – **117 529,4 tys. zł.**

Mimo, że przydzielony Małopolsce pierwotny limit środków Funduszu Pracy na realizację aktywnych polityk rynku pracy był o 3,6% mniejszy niż w 2005 r., dzięki pozyskaniu przez powiatowe urzędy pracy stosunkowo dużych środków z rezerwy Ministra (na poziomie prawie dwukrotnie wyższym niż w 2005 r.), ostateczna pula była o 5% większa niż rok wcześniej. Był to najwyższy od 7 lat poziom tych środków. Należy podkreślić, że z roku na rok zwiększa się pula środków pozyskanych przez powiatowe urzędy pracy z rezerwy Ministra.

Porównanie poszczególnych składników limitu środków FP przeznaczonych na realizację form aktywnych i refundację zatrudnienia młodocianych

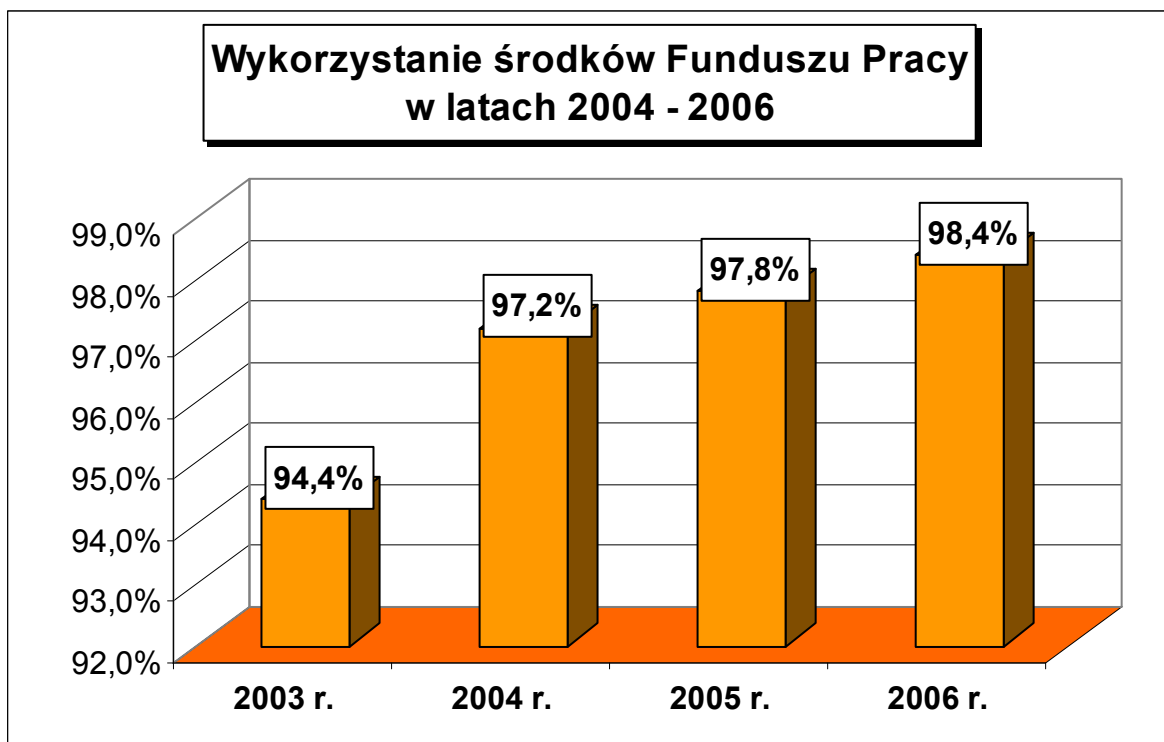
WYSZCZEGÓLNIENIE	2005 r.	2006 r.
	(w tys. zł)	
algorytm powiatowy	70 020,5	68 569,4
środki w dyspozycji Samorządu Województwa	31 587,3	29 386,2
środki z rezerwy Ministra	10 115,9	19 573,8
środki z innych źródeł	31,4	X
ŚR. NA MŁODOCIANYCH	3 692,9	X
przesunięcia z form aktywnych na młodocianych	224,8	X
LIMIT NA FORMY AKTYWNE	111 530,3	117 529,4
LIMIT NA MŁODOCIANYCH	3 917,7	X
LIMIT NA FORMY AKTYWNE I MŁODOCIANYCH	115 448,0	117 529,4

W połowie 2004 r. Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy przekazała zadania związane z aktywizacją młodocianych w zakres działania OHP. Rok 2005 był ostatnim, w którym część środków z limitu na realizację form aktywnych przeznaczona została na refundację zatrudnienia pracowników młodocianych. Wydatki te poniesione zostały na sfinansowanie zobowiązań wynikających z umów o refundację zatrudnienia młodocianych podpisanych w I półroczu 2004 r.

W 2006 r. małopolskie powiatowe urzędy pracy wydatkowały na realizację form aktywnych ogółem kwotę 115 669,5 tys. zł. Limit środków Funduszu Pracy wykorzystany został w 98,4%. Najniższy stopień wydatkowania środków przeznaczonych na realizację subsydiowanych programów rynku pracy odnotowano w PUP Wieliczka (90%) oraz w GUP Kraków (92,6%). Również w 2 poprzednich latach te dwa powiaty wyróżniały się ze względu na wysokość niewykorzystanych środków.

PUP	limit na 2006	wydatki na formy aktywne ogółem	wykorzystanie środków	kwota niewykorzystana
	(w tys. zł)		(w%)	(w tys. zł)
	1	2	3=2/1	4=1-2
BOCHNIA	5 565,0	5 552,2	99,8	12,8
BRZESKO	4 588,4	4 553,4	99,2	35,0
CHRZANÓW	5 349,5	5 294,0	99,0	55,5
DĄBROWA TARN.	5 106,2	5 048,8	98,9	57,4
GORLICE	5 844,2	5 802,3	99,3	41,9
GUP KRAKÓW	9 822,5	9 099,2	92,6	723,3
UPP KRAKÓW	9 674,1	9 657,3	99,8	16,8
LIMANOWA	6 682,6	6 666,6	99,8	16,0
MIECHÓW	2 722,0	2 704,9	99,4	17,1
MYŚLENICE	5 455,6	5 435,5	99,6	20,1
SUP w NOWYM SĄCZU	10 152,9	10 102,3	99,5	50,6
PUP dla POWIATU NOWOSĄDECKIGO	4 806,6	4 719,1	98,2	87,5
NOWY TARG	3 832,9	3 791,5	98,9	41,4
OLKUSZ	5 729,5	5 686,4	99,2	43,1
OŚWIĘCIM	6 781,4	6 666,0	98,3	115,4
PROSZOWICE	1 689,4	1 675,0	99,1	14,4
SUCHA BESK.	2 525,8	2 487,1	98,5	38,7
Tarnów - PUP	11 157,2	11 140,5	99,9	16,7
WADOWICE	4 733,9	4 678,3	98,8	55,6
WIELICZKA	3 995,5	3 595,8	90,0	399,7
ZAKOPANE	1 314,2	1 313,3	99,9	0,9
WOJEWÓDZTWO	117 529,4	115 669,5	98,4	1 859,9

W zakresie poziomu wykorzystania środków Funduszu Pracy przeznaczonych na realizację form aktywnych widoczna jest w ostatnich latach pozytywna tendencja wzrostowa.

W 2006 r. Ministerstwo umożliwiło powiatowym urządowi pracy dokonywanie samodzielnych przesunień pomiędzy limitem środków na realizację programów wojewódzkich a pozostałą pulą środków przeznaczonych na formy aktywne. Pozwoliło to na lepsze wykorzystanie powstających oszczędności i w efekcie na pełniejsze wykorzystanie całego limitu.

Podsumowanie:

- Od kilku lat zwiększa się pula środków Funduszu Pracy, jaką powiatowe urzędy pracy mogą przeznaczać na aktywizację bezrobotnych. W 2007 r. odnotowano najwyższy od 7 lat poziom tych środków.
- Zwiększa się jednocześnie aktywność powiatowych urzędów pracy w pozyskiwaniu dodatkowych środków z rezerwy Ministra. Od kilku lat pula ta systematycznie zwiększa się.
- Rośnie poziom wykorzystania środków Funduszu Pracy przeznaczonych na realizację subsydiowanych programów rynku pracy.

4.2 Wykorzystanie środków Funduszu Pracy przeznaczonych na szkolenia kadr urzędów pracy

Fundusz Pracy jest znaczącym instrumentem zapewniającym stałe doskonalenie kadr urzędów pracy województwa małopolskiego i wzbogacanie ich kompetencji zawodowych stosownie do planowanych kluczowych zadań. W roku 2006 za priorytetowe obszary szkolenia i kształcenia pracowników przyjęto:

1. Doskonalenie wiedzy i umiejętności zarządzania projektami, w tym głównie ich wdrażania oraz przygotowanie kadry do nowego okresu programowania EFS.
2. Rozwój wiedzy i umiejętności specjalistycznych, w tym przede wszystkim szkolenia:
 - a. aktualizujące niezbędną wiedzę prawną, z zakresu ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, rachunkowości i finansów publicznych, prawa pracy itp
 - b. dostarczające wiedzę dla określonych grup zawodowych służb zatrudnienia
3. Doskonalenie zarządzania i organizacji pracy
4. Doskonalenie niezbędnych w procesach pracy umiejętności informatycznych i językowych.

Biorąc pod uwagę zakres niezbędnej do uzyskania wiedzy i umiejętności oraz dostępne źródła finansowania tej działalności, środki Funduszu Pracy ukierunkowano przede wszystkim na organizację warsztatów w następujących obszarach tematycznych:

- warsztaty dla wszystkich pracowników WUP dotyczące planowania pracy w roku 2006, w tym szczególnie ukierunkowane na uzyskanie umiejętności określania celów i sporządzania indywidualnych planów działania
- warsztaty dla kadry kierowniczej WUP dotyczące elementów zarządzania zasobami ludzkimi - kierowanie zespołem, ocenianie, motywowanie, audyt funkcji personalnej oraz przygotowania do planowania pracy WUP na rok 2007.
- warsztaty dla dyrektorów urzędów pracy województwa małopolskiego. W efekcie warsztatów przedstawiono opinie na temat projektów niezbędnych na małopolskim rynku pracy w przyszłym okresie programowania
- warsztaty dla kadry kierowniczej WUP oraz pracowników zespołu zadaniowego d/s Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, w wyniku których określono główne obszary problemowe związane z wdrażaniem POKL oraz opracowano plan przygotowań WUP do nowego okresu programowania EFS.

Środki Funduszu Pracy wykorzystano również na częściowe dofinansowanie szkoleń mających na celu uzyskanie przez pracowników WUP praktycznych doświadczeń z zakresu wdrażania EFS w krajach Unii Europejskiej. Jedną z takich form była wizyta studyjna w Walonii z udziałem dwóch pracowników WUP, zorganizowana w ramach Projektu Współpracy z Walonią nr III.2 „Kształcenie teoretyczne i praktyczne w zakresie montażu, zarządzania i wdrażania projektów rozwijanych w ramach europejskich funduszy strukturalnych” realizowanego przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego. W ramach wizyty uczestnicy mieli możliwość praktycznego poznania metod zarządzania EFS, dobrych praktyk we wdrażaniu projektów EFS oraz instytucji korzystających z EFS i zarządzających funduszami strukturalnymi.

Z kolei szkolenie „Polityka zatrudnienia i praktyka wdrażania EFS w instytucjach Unii Europejskiej ze szczególnym uwzględnieniem SPO RZL. Rozwój praktycznych umiejętności zawodowych kadry WUP w Krakowie i przygotowanie do nowego okresu programowania EFS” zorganizowane w Brukseli, umożliwiło pracownikom WUP poznanie zasad funkcjonowania instytucji europejskich (wizyta w DG Regio, w Parlamencie Europejskim, wizyta w Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, Polityki Społecznej i Równości Szans). Ponadto pracownicy WUP mieli

możliwość zwiedzenia wioski osób niepełnosprawnych „Village nr 1 Queen Fabiola”, w której znaczącą część nowych miejsc pracy utworzono poprzez zaangażowanie środków EFS i realizację projektów. Szkolenie to w zasadniczej części było dofinansowane ze środków projektu SPO RZL realizowanego przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Podobnie, jak w latach poprzednich, środki Funduszu Pracy angażowano w aktualizację przez kadrę urzędów pracy niezbędnej wiedzy specjalistycznej, w tym między innymi w zakresie: audytu wewnętrznego, rachunkowości finansowej, finansów publicznych, prawa zamówień publicznych, prawa pracy. Kolejną grupę w tym obszarze stanowiły szkolenia i warsztaty aktualizujące wiedzę i umiejętności grup zawodowych w WUP, w tym przede wszystkim doradców zawodowych Centrów Informacji i Planowania Kariery Zawodowej oraz Powiatowych Urzędów Pracy.

Ogółem w roku 2006 różnymi formami kształcenia i doskonalenia umiejętności zawodowych, przy wykorzystaniu wszystkich dostępnych źródeł finansowania, objęto 1456 pracowników publicznych służb zatrudnienia województwa małopolskiego, co stanowi 138 % uczestników w stosunku do roku poprzedniego.

Na realizację zadań z zakresu szkolenia i kształcenia personelu, WUP wydatkował w 2006 roku 100 206 zł z Funduszu Pracy, co umożliwiło przeszkolenie 298 pracowników WUP i 54 pracowników PUP. Wielkość środków Funduszu Pracy wydatkowanych w tym obszarze w roku 2006 była niemal o połowę niższa niż w roku poprzednim (w 2005 roku wydatkowano 198 432 zł i przeszkolono 373 pracowników WUP i 159 PUP). Wynika to z pojawiających się dodatkowych możliwości i źródeł finansowania szkolenia kadr Wojewódzkiego Urzędu Pracy, uzupełniających Fundusz Pracy, czyli:

- wykorzystania środków Pomocy Technicznej ZPORR w wysokości 29 394 zł, co zapewniło przeszkolenie 41 pracowników WUP zajmujących się wdrażaniem ZPORR,
- wykorzystania środków samorządu województwa w wysokości 101 710 zł, z czego 52 600 zł podlegało refundacji ze strony Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, zgodnie z zawartym porozumieniem. Pozostała kwota 49 110 zł przeznaczona została na szkolenie i doskazywanie 163 pracowników WUP.
- wykorzystania środków Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, środków projektów realizowanych w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich, dających możliwość uczestnictwa kadry WUP w szkoleniach, konferencjach, studiach podyplomowych oraz doskonaleniu językowym. Należy zaznaczyć, że pracownicy WUP i PUP uczestniczyli w roku 2006 w projekcie SPO RZL „Vademecum pracownika publicznych służb zatrudnienia” realizowanym przez Małopolski Ośrodek Szkoleniowy – Gospodarstwo Pomocnicze WUP. Podstawowa część tego szkolenia obejmowała istotne dla urzędów pracy zagadnienia, ujęte w siedmiu modułach tematycznych tj.:
 1. Organizacja pracy własnej, umiejętność planowania i realizacji zadań oraz dokumentowania pracy.
 2. Myślenie projektowe i zarządzanie projektami/zadaniami. Tworzenie oraz kompetentne funkcjonowanie w zespołach zadaniowych. Rzeczywiste i praktyczne pojęcie partnerstwa służb zatrudnienia w województwie.
 3. Umiejętny kontakt z klientem urzędu pracy. Prowadzenie rozmowy, sporządzanie i udzielanie informacji. Radzenie sobie z sytuacjami

- trudnymi w kontakcie z klientem. Umiejętne przygotowanie i prowadzenie prezentacji. Wystąpienia publiczne – warunki powodzenia
4. Twórcze podejście i rozwiązywanie problemów w praktyce urzędu pracy. Zmiany i stres – nieodłącznym elementem pracy w służbach zatrudnienia. Metody radzenia sobie z tymi sytuacjami.
 5. Tworzenie i utrzymanie odpowiedniego wizerunku urzędu pracy. Czym jest kultura organizacyjna w urzędzie pracy.
 6. Problematyka rynku pracy w Polsce i Europie. Ogólna sytuacja, występujące trendy rozwojowe, realizowane programy, usługi i ciekawe rozwiązania.
 7. Prawo obowiązujące urzędnika – w praktyce.

W powyższej części szkolenia uczestniczyło 130 osób reprezentujących WUP i PUP województwa.

Natomiast drugim komponentem tego projektu były szkolenia kadry szkoleniowców z udziałem 30 pracowników WUP i PUP. Efektem szkoleń, obok uzyskania oraz rozwoju umiejętności trenerskich, są programy szkolenia dostosowane do zdiagnozowanych potrzeb służb zatrudnienia województwa.

Podsumowując, należy stwierdzić, że różnorodne możliwości finansowania kształcenia i szkolenia kadr urzędów pracy, przy znaczącym udziale Funduszu Pracy, stanowią istotny i niezbędny element dostosowywania kompetencji służb zatrudnienia do stawianych przed nimi zadań. Ma to szczególne znaczenie w kontekście uzyskiwania wiedzy i umiejętności związanych z wdrażaniem EFS i kształtowania wizerunku WUP jako kompetentnej instytucji rynku w tym priorytetowym obszarze działalności.

IV.

OCENA REALIZACJI

MAŁOPOLSKIEGO PROGRAMU

DZIAŁAŃ NA RZECZ

ZATRUDNIENIA

NA LATA 2005-2006

1. Uwagi ogólne

W latach 2005-2006 działania w zakresie polityki rynku pracy realizowane były w ramach *Małopolskiego Programu Działań na Rzecz Zatrudnienia*, którego części operacyjne stanowiły roczne *Regionalne Plany Działań na Rzecz Zatrudnienia* przyjmowane na kolejne lata: 2005 i 2006.

Ocena realizacji *Małopolskiego Programu Działań na Rzecz Zatrudnienia na lata 2005-2006* dokonywana jest poprzez rozliczanie Planów przyjętych na poszczególne lata oraz rozliczenie Programu po zakończeniu jego realizacji, na podstawie rozliczenia poszczególnych zadań zgłoszonych w ramach Planów rocznych.

Rozliczenia realizacji *Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2005* dokonano wraz z *Oceną sytuacji na rynku pracy województwa małopolskiego w roku 2005*. Poniżej dokonano rozliczenia *Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2006* oraz podsumowania realizacji *Małopolskiego Programu Działań na rzecz Zatrudnienia na lata 2005-2006*.

2. Rozliczenie realizacji Regionalnego Planu Działań na rzecz Zatrudnienia na rok 2006

2006 był drugim rokiem realizacji *Małopolskiego Programu Działań na Rzecz Zatrudnienia*. W tym okresie kontynuowano realizację zadań rozpoczętych w 2005 r., a także inicjowano nowe przedsięwzięcia.

W trakcie realizacji zadań w 2006 r. zaobserwowano następujące okoliczności:

- W Planie ujęto efekty realizacji zadań według stanu na dzień 31.12.2006 r. Oznacza to, że w przypadku niektórych z nich (np. podjęcie pracy) widoczne są dopiero po pewnym okresie (np. 3 miesiące od zakończenia roku).
- W kilku przypadkach skorygowano wcześniej zakładane wielkości docelowe z uwagi na uwarunkowania związane bądź z dostępnością środków finansowych, bądź też z czynnikami organizacyjnymi. Wobec powyższego niektóre zakładane w Planie wielkości docelowe przyjęły nieco inne wartości, niż pierwotnie zaplanowano.
- W przypadku trzech zadań zaplanowanych na 2006 r. nastąpiło opóźnienie w realizacji ((1) „Regionalny model obsługi inwestorów w zakresie pozyskiwania i rozwoju zasobów ludzkich” Działanie B2.1, (2) „Opracowanie i wdrożenie systemu zarządzania procesowego w WUP w Krakowie i wybranych powiatowych urzędach pracy” Działanie C.1.1, (3) „Tworzenie partnerstwa na rzecz kształcenia ustawicznego i poradnictwa zawodowego w oparciu o doświadczenia Pole Rhone de l'Oriental, Lyon” Działanie D.1.2). Zadania te rozpoczną się w roku 2007, a za ich realizację odpowiada Wojewódzki Urząd Pracy w Krakowie. Opóźnienia wynikają z tego, iż (1) skończyły się możliwości aplikowania o środki w obecnym okresie programowania, (2) odstąpiono od realizacji projektu "Opracowanie i wdrożenie systemu zarządzania procesowego w WUP w Krakowie i wybranych powiatowych urzędach pracy". W zamian opracowano i złożono do MPiPS wnioski o dofinansowanie projektu "Opracowanie i wdrożenie systemu zarządzania procesowego w WUP w Krakowie ", (3) Instytucja Zarządzająca przedłużyła proces akceptacji wniosku ze względu na wątpliwości, jakie miała co do kwalifikowalności projektu jako projektu badawczego.

W roku 2006 rozpoczęto lub kontynuowano rzeczową realizację 58 zadań, z 61 które zgłoszono do Planu.

Zadania realizowane przez poszczególne instytucje w 2006 r. (plan/realizacja)

POLE / INSTYTUCJA	WUP	UMWM DEiS	UMWM DGI	UMWM DFS	ROPS	OHP	MARR	TARR	Liczba zadań
POLE A	13/13	3/3	0/0	1/1	2/2	4/4	3/3	1/1	27/27
POLE B	0/1	0/0	2/2	3/3	0/0	0/0	4/4	6/6	15/16
POLE C	6/7	8/8	0/0	0/0	0/0	1/1	0/0	0/0	15/16
POLE D	1/2	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	1/2
SUMA	20/23	11/11	2/2	4/4	2/2	5/5	7/7	7/7	58/61

Na realizację wymienionych zadań wydatkowano łącznie **202,6 mln zł**, co stanowi 81% zaplanowanego budżetu. Nie zrealizowane zadania opiewały łącznie na kwotę **1,3 mln zł**.

Stopień wydatkowania środków w ramach poszczególnych źródeł finansowania Planu w 2006 r.

ŹRÓDŁO FINANSOWANIA	PLAN PO ZMIANACH	WYKONANIE	STOPIEŃ WYKONANIA
Budżet Państwa	33 865 415,01	25 176 086,83	74%
Budżet JST	3 598 865,69	3 421 938,99	95%
Fundusz Pracy	80 217 759,86	79 545 123,37	99%
EFS	80 023 566,08	64 098 731,48	80%
ERDF	22 369 670,69	14 640 162,31	65%
WFOS	84 000,00	65 000,00	77%
UE-Eures	292 280,50	200 669,00	69%
Inne	1 438 068,22	1 478 020,23	103%
Prywatne	28 566 283,74	13 963 301,94	49%
RAZEM	250 455 909,79	202 589 034,14	81%
Razem bez zadań nie realizowanych	249 150 716,53	202 589 034,14	81%

Budżet Państwa – wydatkowano 74% środków planowanych na rok 2006. Nie wykonanie planu w 100% związane jest głównie z realizacją projektu w ramach Działania 3.4 ZPORR „Mikroprzedsiębiorstwa” (zadanie B.1.1 DFS UMWM). Z zaplanowanych 7 mln wydatkowano 2,2 mln, co wynika z późnego przekazania przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego wytycznych odnośnie prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej, co wpłynęło na opóźnienia przygotowania i rozliczenia wniosków o płatność.

Budżet JST – wydatkowanie środków ukształtowało się na poziomie 95% i wyniosło 3,4 mln zł. Został osiągnięty stosunkowo wysoki stopień realizacji, pomimo że w ramach działania realizowanego przez Departament Edukacji i Sportu UMWM „Uruchomienie kształcenia w systemie licencyjnym w zawodzie pracownik socjalny” (Działanie C.2.2), nie została wydana ani złotówka z zaplanowanych 112,4 tys. zł. Mimo, że nie przekazano kwoty, zrealizowano zadanie poprzez przekazanie nieruchomości.

Fundusz Pracy - wartość wydatkowanych środków z Funduszu Pracy wyniosła 79,5 mln wobec planowanych 80,2 mln zł. Stopień wydatkowania sięgnął 99%. W trakcie realizacji programu zwiększono plan w stosunku do pierwotnych wartości. Największą zmianę wprowadzono w rozliczeniu realizacji Programów Wojewódzkich (działanie A.4.2. WUP), gdyż w trakcie roku Wojewódzki Urząd Pracy pozyskał środki z Rezerwy Ministra na realizację tych programów.

Europejski Fundusz Społeczny - wydatkowanie planowanych środków na poziomie 80% uwarunkowane było następującymi okolicznościami:

- Projekty „Tworzenie partnerstwa na rzecz kształcenia ustawicznego i poradnictwa zawodowego w oparciu o doświadczenia Pole Rhone de l'Orientation, Lyon” (Działanie D.1.2 WUP) oraz „Opracowanie i wdrożenie systemu zarządzania procesowego w WUP w Krakowie i wybranych powiatowych urzędach pracy” (Działanie C.1.1 WUP) nie zostały uruchomione w 2006 roku, a ich łączny plan wydatkowania środków z EFS wynosił 1,3 mln zł.
- Małopolska Wojewódzka Komenda OHP wykazała niski stopień wydatkowania w projekcie „Dostosowanie kwalifikacji kadr OHP do standardów UE” (Działanie C.1.1), gdyż były trudności w określeniu wysokości wydatkowanych środków z EFS. Projekt wdrażany był prawidłowo, a rozliczany zbiorczo dla całego kraju przez Komendę Główną OHP stąd trudności z wyodrębnieniem wydatków dla danego województwa. Dodatkowo OHP uwzględnił w rozliczeniu 2 projekty wcześniej nie wpisane do Planu „Twoja wiedza-Twój sukces- edycja 2006-Nauka-Wiedza-Praca” oraz „Dostosowanie kwalifikacji kadr OHP woj. małopolskiego do standardów UE”.

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego - wydatkowano środki na poziomie 65%. Niski poziom wydatkowania związany jest z głównie z realizacją projektu w ramach Działania 3.4 ZPORR „Mikroprzedsiębiorstwa” (zadanie B.1.1 DFS UMWM). Z zaplanowanych 14,5 mln wydatkowano 4,5 mln (powód tak niskiego wydatkowania został opisany w pozycji Budżet Państwa). Na uwagę zasługuje projekt realizowany przez MARR „Małopolski Fundusz Poręczeń Kredytowych” (zadanie B.1.1), który w wyniku dobrze przeprowadzonej akcji promocyjnej zyskał dodatkowych klientów i wydatkował o prawie 3 mln więcej niż pierwotnie zaplanował.

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej - stopień wydatkowania środków na poziomie 77% jest wynikiem realizacji przez MARR zadania „Małopolski Program Rozwoju Żywności Ekologicznej - Program pilotażowy” (Działanie A.1.2.1). Należy jednak zaznaczyć, że w ramach wymienionego działania został zmieniony plan pierwotny. Ostatecznie zadanie finansowano z dwóch źródeł: WFOS i środków prywatnych (126 tys. z WFOS przeniesiono do środków prywatnych).

Środki UE-Eures wydatkowane były w ramach „Realizacji usług EURES” (Działanie C.1.2 WUP). Stopień wydatkowania wynosi 69%, ale środki w ramach tego zadania mogą być wydatkowane do końca marca 2007 r.

Środki prywatne - w ramach realizowanych projektów odnotowano 28,6 mln wkładu własnego ze środków prywatnych, z tego tylko 49% zostało rozliczone. Zostało to spowodowane m.in.:

- Niskim wydatkowaniem środków w ramach projektów „Kursy podnoszące i uzupełniające kwalifikacje mieszkańców Małopolski I i II” (Działanie C.2.2 DEiS UMWM). Średnie wydatkowanie środków prywatnych w ramach tych dwóch działań to 6%. Z powodu przedłużającej się procedury uzyskania akredytacji dotyczącej prowadzonych kursów w zakresie dokształcania i doskonalenia zawodowego terapeutów zajęciowych, Małopolski Ośrodek Dokształcania i Doskonalenia Zawodowego nie zrealizował założonego planu szkoleń.
- Małym zainteresowaniem beneficjentów „Szkoleniami dla MSP” (Działanie B.1.2 MARR) z uwagi na ofertę konkurencyjnych, bo bezpłatnych szkoleń w ramach innych projektów oferowanych na rynku. Wydatkowanie sięgnęło 31% wartości planowanej.
- Opóźnieniami składania wniosków o płatność w przypadku Działania 3.4 ZPORR „Mikroprzedsiębiorstwa” (Działanie B.1.1 DFS UMWM).
- Opóźnieniami w przekazywaniu i rozliczeniu wniosków o płatność, w których rozliczano subsydiowane zatrudnienie w ramach Działania 2.3 i 2.4 ZPORR (Działania A.2.1, A.2.2 WUP). Łączna pula środków prywatnych przeznaczonych na realizację tych działań wynosiła 1,2 mln.

Należy jednak wyróżnić projekt pt. „Małopolski Fundusz Poręczeń Kredytowych” (Działanie B.1.1 MARR), który dzięki dobrze przeprowadzonej kampanii reklamowej pozyskał wielu beneficjentów. W ramach tego projektu wartość wydatkowanych środków prywatnych prawie trzykrotnie przekroczyła wartość planowaną i wyniosła 3,1 mln zł.

Stopień wydatkowania środków w ramach poszczególnych Celów w roku 2006

CEL	PLAN PO ZMIANACH	WYKONANIE	STOPIEŃ WYKONANIA
Cel A	158 066 306,27	149 108 316,79	94%
Cel B	78 843 711,03	48 781 592,14	62%
Cel C	13 088 012,49	4 657 306,98	36%
bez zadań nie realizowanych	12 190 013,23	4 657 306,98	38%
Cel D	457 880,00	41 818,23	9%
bez zadań nie realizowanych	50 686,00 zł	41 818,23 zł	83%
RAZEM	250 455 909,79	202 589 034,14	81%

Cel A – stopień wydatkowania środków w ramach celu A osiągnął wartość 94%. Należy zauważyć, że środki, które miały być wydatkowane w ramach tego celu stanowiły 63% ogółu środków przeznaczonych na realizację zadań zgłoszonych do Ramowego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia w 2006 r.

Cel B - niski poziom wydatkowania związany jest głównie z realizacją projektu w ramach Działania 3.4 ZPORR „Mikroprzedsiębiorstwa” (Działanie B.1.1 DFS UMWM). Z zaplanowanych 43,2 mln zł w planie wykazano wydatki na poziomie 13,4 mln zł (wyjaśnienia opisano w pozycji Budżet Państwa).

Cel C – wydatkowanie na poziomie 36% wynika z tego, iż w przypadku działania realizowanego przez OHP „Dostosowanie kwalifikacji kadr OHP do standardów UE” nie było możliwe określenie wysokości faktycznie poniesionych wydatków. Pomimo, że projekt przebiegał prawidłowo jego wydatkowanie zostało przedstawione na poziomie 0,6% (wyjaśnienia opisano w pozycji EFS). Dodatkowo w ramach tego celu nie było realizowane zadanie „Opracowanie i wdrożenie systemu zarządzania procesowego w WUP w Krakowie i wybranych powiatowych urzędach pracy” (C.1.1. WUP) zaplanowanego na ok. 900,0 tys zł. Realizacja tego projektu rozpoczęła się w 2007 r.

Cel D – niski stopień wydatkowania środków wynika z uruchomienia tylko jednego z dwóch zaplanowanych w ramach tego celu działań. Działanie o wartości 407,2 tys zł „Tworzenie partnerstwa na rzecz kształcenia ustawicznego i poradnictwa zawodowego w oparciu o doświadczenia Pole Rhone de l'Orientation, Lyon” nie rozpoczęło się w 2006 r. Instytucja Zarządzająca przedłużyła proces akceptacji wniosku ze względu na wątpliwości, jakie miała co do kwalifikowalności projektu, jako projektu badawczego.

Celem oceny efektów realizacji zadań zgłoszonych do Planu, dokonano ujednolicenia wskaźników produktu i rezultatu w ramach poszczególnych zadań. Listę wystandaryzowanych wskaźników opracowano w taki sposób, aby w możliwie najwierniejszy sposób odnosiły się do rzeczowych efektów realizacji Regionalnego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia.

Produkty:

Stopień wykonania wskaźników produktu w roku 2006

WSKAŹNIK PRODUKTU	PLAN PO ZMIANACH	WYKONANIE	%
Liczba osób objęta usługami doradczymi i informacją zawodową	128 268	141 728	110%
Liczba osób objęta pośrednictwem pracy (także internetowym)	224 699	201 638	90%
Liczba pozyskanych ofert pracy subsydiowanej i niesubsydiowanej	57 136	70 294	123%
Liczba osób skierowanych na czasowe zatrudnienie, w tym subsydiowane	7 500	8 259	110%
Liczba osób bezrobotnych i poszukujących pracy objętych szkoleniami lub innymi formami kształcenia	12 049	13 100	109%
Liczba osób pracujących objętych różnymi formami kształcenia	14 175	14 610	103%
Liczba osób korzystających z praktycznej nauki zawodu (przygotowanie zawodowe, staże)	10 486	13 583	130%
Liczba osób, które otrzymały stypendium na kontynuowanie nauki	14 030	11 834	84%
Liczba opracowanych indywidualnych planów wsparcia (IPD, IPZ)	655	805	123%
Liczba utworzonych punktów informacyjno - doradczych	8	23	288%
Liczba udzielonych pożyczek, dotacji, poręczeń	2 347	3 118	133%
Liczba zorganizowanych spotkań, seminariów i konferencji	2 068	2 047	99%
Liczba utworzonych portali i stron internetowych oraz baz danych	12	11	92%
Liczba opracowanych raportów i publikacji	35	33	94%

Poniżej zaprezentowano krótką ocenę stopnia osiągnięcia przewidywanych efektów osiągniętych w 2006 r.

- **Usługami doradztwa zawodowego objęto 141 728 osób**, co daje wykonanie na poziomie 110%. Usługi doradcze świadczone były głównie przez doradców zawodowych w powiatowych urzędach pracy, doradców Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej WUP, Małopolską Wojewódzką Komendę OHP oraz Małopolską Agencję Rozwoju Regionalnego.

- **Pośrednictwem pracy objęto 201 638 osób.** Wykonanie było mniejsze o 10% niż przewidywano. Największy (ilościowo) spadek osób objętych pośrednictwem zarejestrowano w działaniu A.1.1 („Rozpowszechnianie ofert pracy i zwiększenie dostępu do usług pośrednictwa pracy”), gdyż od dnia 1 kwietnia 2006 r. umowy do pracy sezonowej w Niemczech przesyłane są bezpośrednio do osób zainteresowanych wyjazdem, z pominięciem WUP, w związku z tym brak jest informacji o ilości wyjeżdżających.
- **70 294 pozyskane oferty pracy subsydiowanej i niesubsydiowanej** stanowią 123% zaplanowanej wartości. Najwięcej, bo 69 817 ofert pracy pozyskały powiatowe urzędy pracy.
- **Z czasowego zatrudnienia, w tym subsydiowanego skorzystało 8 259 osób** (110% wykonania planu). Czasowe zatrudnienie było realizowane przede wszystkim przez WUP i powiatowe urzędy pracy.
- **Szkoleniami objęto łącznie 13 100 osób bezrobotnych.** Wykonanie to przekroczyło zakładany plan o 9%. Do osiągnięcia takiego poziomu wskaźnika przyczyniły się głównie działania powiatowych urzędów pracy.
- **Liczba osób pracujących objętych różnymi formami kształcenia to 14 610** (103% planu). Osoby pracujące były kształcone głównie w ramach realizacji Działania 2.1 ZPORR (Działanie A.1.3 WUP) – 7 648 osób, jak również „Wojewódzkiego Programu Szkolenia i Doskonalenia Zawodowego kadr Pomocy Społecznej na lata 2004 – 2006” (Działanie A.1.2 ROPS) – 2 449 osób. Wykonanie przekroczyło plan, mimo że dwa z zaplanowanych działań, które nie zostały uruchomione w 2006 roku przewidywało osiągnięcie tego wskaźnika.
- **Z przygotowania zawodowego w miejscu pracy i staży skorzystały 13 583 osoby**, wobec 10 486 osób, które zaplanowano (wykonanie 130%). Zadanie to przede wszystkim realizowane było przez powiatowe urzędy pracy.
- **Udzielono 11 834 stypendia na kontynuowanie nauki.** Stopień wykonania wyniósł 84%. 11 369 stypendiów wydano w ramach „Wyrównywania szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne” (Działanie A.4.4 DFS UMWM).
- **Udzielono 3 118 pożyczek, dotacji i poręczeń**, wobec 2 347 które zaplanowano. Wykonanie na poziomie 133 % wynika przede wszystkim z dużego zainteresowania, jakim cieszyły się wśród osób bezrobotnych jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej. Środki te były wydatkowane przez powiatowe urzędy pracy w ramach wydatków Funduszu Pracy oraz „Działań 1.2 Perspektywy dla młodzieży” i „1.3 Przeciwdziałanie i zwalczanie długotrwałego bezrobocia SPO RZL”. W sumie ponad 2 tys. dotacji.
- Opracowano **33 raporty i publikacje** (wykonanie 94%). Najwięcej raportów i publikacji (9) opracowano w ramach zadania „Akademia przedsiębiorczości. Rozwój alternatywnych form zatrudnienia - działanie 2 - w ramach IW EQUAL” (Działanie A.4.2 ROPS)
- **Utworzono 23 punkty informacyjno-doradcze** (288% wykonania planu). Wykonanie znacznie przekracza zaplanowaną wartość, gdyż w ramach „Działania 2.5 ZPORR Promocja przedsiębiorczości” (Działanie B.1.1 DFS UMWM) utworzono 16 niezaplanowanych punktów informacyjno-doradczych.
- **Zorganizowano 2 047 różnego rodzaju spotkań, seminariów i konferencji** (99% wykonania planu).
- Spośród przewidywanych 12, **utworzono 11 portali i stron internetowych oraz baz danych.**

- **Opracowano 805 indywidualnych planów wsparcia (IPD, IPZ).** Wykonanie przekroczyło o 23% planowaną wartość. Najwięcej indywidualnych planów wsparcia opracowano w ramach Działania A.1.1 „Zapewnienie powszechnego dostępu do usług poradnictwa zawodowego i informacji zawodowej” (WUP Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej).

Rezultaty:

Stopień wykonania wskaźników rezultatu w roku 2006

WSKAŹNIK REZULTATU	PLAN PO ZMIANACH	WYKONANIE	%
Liczba osób, które podjęły pracę	116 309	98 340	85%
Liczba nowo utworzonych miejsc pracy	878	539	61%
Liczba utworzonych podmiotów gospodarczych	2 696	2 917	108%
Liczba osób, które uzyskały wiedzę, umiejętności i kwalifikacje	147 533	166 281	113%
Liczba osób, które kontynuują naukę	11 772	10 930	93%

- **Liczba osób, które podjęły pracę wyniosła 98 340,** to jest 15% mniej niż zakładano. Związane jest to z faktem, iż całkowity efekt w postaci podjęcia pracy badany jest dopiero po pewnym okresie. Mimo to osiągnięto stosunkowo wysoki stopień wykonania wskaźnika, a wynika to głównie z działań powiatowych urzędów pracy (89 032).
- **Utworzono 539 nowych miejsc pracy** wobec zaplanowanych 878 (wykonanie na poziomie 61%). Pierwotny plan kształtował się na poziomie 300 i został zwiększony w zakresie „Działania 3.4 ZPORR Mikroprzedsiębiorstwa” (Działanie B.1.1 DFS UMWM). Ponieważ jednak zadanie to nie zakończyło się w 2006 r., ostateczne wykonanie wskaźnika w 2006 r. odbiega od założonego planu. Należy jednak zaznaczyć, iż Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego w ramach „Małopolskiego Funduszu Poręczeń Kredytowych” (Działanie B.1.1) utworzyła 229 miejsc pracy, podczas gdy zaplanowała zaledwie 50.
- **166 281 osób uzyskało wiedzę, umiejętności i kwalifikacje.** Większe o 13% wykonanie wskaźnika dotyczy głównie zadań realizowanych przez powiatowe urzędy pracy. Z ich usług skorzystało blisko 89 tys. osób bezrobotnych i poszukujących pracy.
- **W wyniku realizowanych działań 10 930 osób kontynuowało naukę.** Liczba ta obejmuje przede wszystkim beneficjentów ostatecznych działań Departamentu Funduszy Strukturalnych UMWM „Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne” (Działanie A.4.4), Małopolskiej Agencji Rozwoju Regionalnego „Aktywny Student” (Działanie A.1.1.) oraz Departamentu Edukacji i Sportu UMWM „Program stypendialny Sapere Auso - Małopolskiej Fundacji Stypendialnej” (Działanie A.4.4). Wykonanie niewiele, bo o 7%, odbiega od założonego planu.

- W wyniku działań realizowanych w ramach Planu **powstało 2 917 nowych firm**, to jest o 8 % więcej niż przewidywano. Nowe podmioty gospodarcze powstawały głównie w wyniku realizacji zadań przez powiatowe urzędy pracy.

3. Podsumowanie realizacji Małopolskiego Programu Działań na rzecz Zatrudnienia na lata 2005-2006

W ramach Małopolskiego Programu Działań na Rzecz Zatrudnienia na lata 2005-2006 realizowane były:

- Działania ukierunkowane na poprawę sytuacji na rynku pracy, wdrażane w ramach programów operacyjnych,
- Projekty realizowane przez instytucje działające na szczeblu regionalnym,
- Bieżące zadania Instytucji w obszarze rynku pracy, wynikające z obowiązków określonych przepisami prawa.

W Planie na rok 2005 rozpoczęto rzeczową realizację 57 zadań, z 65, które zgłoszono do Planu. Natomiast w roku 2006 rozpoczęto lub kontynuowano realizację 58 zadań, spośród 61, które zgłoszono¹.

Zadania realizowane przez poszczególne instytucje w 2005 r.									
POLE / INSTYTUCJA	WUP	UMWM DEiK	UMWM DGI	UMWM DŚiRW	ROPS	OHP	MARR	TARR	Liczba zadań
POLE A	14/14	2/2	-	0/1	3/3	4/6	3/5	1/1	27/32
POLE B	1/1	-	5/5	-	-	-	5/6	5/5	16/17
POLE C	6/7	3/3	-	-	-	1/2	-	-	10/12
POLE D	3/3	-	-	-	-	-	-	1/1	4/4
SUMA	24/25	5/5	5/5	0/1	3/3	5/8	8/11	7/7	57/65
Zadania realizowane przez poszczególne instytucje w 2006 r.									
POLE / INSTYTUCJA	WUP	UMWM DEiS	UMWM DGI	UMWM DFS	ROPS	OHP	MARR	TARR	Liczba zadań
POLE A	13/13	3/3	-	1/1	2/2	4/4	3/3	1/1	27/27
POLE B	0/1	-	2/2	3/3	-	-	4/4	6/6	15/16
POLE C	6/7	8/8	-	-	-	1/1	-	-	15/16
POLE D	1/2	-	-	-	-	-	-	-	1/2
SUMA	20/23	11/11	2/2	4/4	2/2	5/5	7/7	7/7	58/61

W ramach realizacji zgłoszonych zadań zakontraktowano:

- w 2005 r. - 232,0 mln zł (co stanowi 88 % zaplanowanych środków)
- w 2006 r. - 202,6 mln zł (co stanowi 81 % zaplanowanych środków).

Niezrealizowane zadania w roku 2005 opiewały na kwotę 49 mln zł², a w roku 2006 - 1,3 mln zł.

¹ Nierealizowane zadania dotyczyły głównie projektów, które nie otrzymały dofinansowania.

² Niski poziom realizacji budżetu wynikał głównie z przeliczenia kursu Euro w roku 2005, co wpłynęło na obniżenie poziomu alokacji środków z funduszy strukturalnych w stosunku do zaplanowanych wartości. Poziom zaangażowania środków w ramach poszczególnych Planów wynikał także z opóźnień we wdrażaniu niektórych działań w ramach programów operacyjnych.

Produkty i rezultaty

Efekty realizacji Planów mierzone były przy wykorzystaniu wskaźników produktu i rezultatu poprzez porównanie osiągniętych wartości ze stanem bazowym, określonym w kartach zadań. W Planie na rok 2006, w porównaniu do Planu z roku 2005, dokonano przeglądu i standaryzacji wskaźników, co spowodowało, że niektóre wskaźniki liczone były tylko w ramach jednego z Planów.

WSKAŹNIKI PRODUKTU	Plany 2005-2006	Wykonanie 2005-2006	Stopień realizacji (%)
Liczba osób objęta usługami doradczymi i informacją zawodową	254 706	276 864	109%
Liczba osób objęta pośrednictwem pracy (także internetowym)	416 001	422 368	102%
Liczba pozyskanych ofert pracy subsydiowanej i niesubsydiowanej	113 236	131 922	117 %
Liczba osób skierowanych na czasowe zatrudnienie, w tym subsydiowane	39 561	41 167	104%
Liczba osób bezrobotnych i poszukujących pracy objętych szkoleniami lub innymi formami kształcenia	27 647	26 106	94%
Liczba osób pracujących objętych różnymi formami kształcenia	28 010	27 837	99%
Liczba osób korzystających z praktycznej nauki zawodu (przygotowanie zawodowe, staże)	18 591	22 837	123%
Liczba osób, które otrzymały stypendium na kontynuowanie nauki	26 390	28 993	110%
Liczba opracowanych indywidualnych planów wsparcia (IPD, IPZ)	3 555	2 534	71%
Liczba utworzonych punktów informacyjno - doradczych	30	44	147%
Liczba udzielonych pożyczek, dotacji, poręczeń	4 052	5 488	135%
Liczba zorganizowanych spotkań, seminariów i konferencji	2 649	2 706	102%
Liczba utworzonych portali i stron internetowych oraz baz danych	14	12	86%
Liczba opracowanych raportów i publikacji	4 566	4 562	100%
Liczba utworzonych funduszy pożyczkowych**	2	2	100%

WSKAŹNIKI REZULTATU	Plany 2005-2006	Wykonanie 2005-2006	Stopień realizacji (%)
Liczba osób, które podjęły pracę	206 818	191 874	93%
Liczba nowo utworzonych miejsc pracy*	878	539	61%
Liczba utworzonych podmiotów gospodarczych	4 089	4 693	115%
Liczba osób, które uzyskały wiedzę, umiejętności i kwalifikacje	261 564	293 617	112%
Liczba osób, które kontynuują naukę	23 562	18 935	80%

** wskaźniki liczone wyłącznie w roku 2005

Oddziaływanie

Skuteczność Programu monitorowana była również w oparciu o zestaw wskaźników pozwalających ocenić ogólną sytuację społeczną i gospodarczą w regionie. Podstawową funkcją wskaźników oddziaływania jest określenie stopnia skuteczności realizowanej polityki rynku pracy. W tym celu, wraz z listą proponowanych wskaźników i ich stanem bazowym, w Programie określono pożądane kierunki zmian i prognozowane wartości docelowe. Śledzenie postępów w realizacji zamierzonych celów miało także pomóc w zdiagnozowaniu obszarów wrażliwych, w których należy zintensyfikować dotychczas realizowane działania.

WSKAŹNIK ODDZIAŁYWANIA	Stan bazowy w momencie rozpoczęcia realizacji Programu		Program w roku 2005		Stan w momencie zakończenia Programu		Wartość docelowa wg założeń Programu
	Wartość	Dane za	Wartość	Dane za	Wartość	Dane za	
Stopa bezrobocia	15%	XII 2004	13,80%	XII 2005	11,40%	XII 2006	13,30%
Liczba osób bezrobotnych	193 579	XII 2004	178 067	XII 2005	145 261	XII 2006	171 669
Wskaźnik zatrudnienia	47,3 %	IX 2004	50%	IX 2005	49,4 %	IX 2006	50%
Współczynnik aktywności zawodowej	57,2%	IX 2004	58,4%	IX 2005	56%	IX 2006	58%
Przeciętny poziom wynagrodzeń	2000,61	XII 2003	2097,97	XII 2004	2374,9	XII 2005	2300
Wskaźnik udziału osób długotrwale bezrobotnych wśród bezrobotnych ogółem	62,50%	I 2005	61,50%	I 2006	61,60%	I 2007	60%
Liczba klientów pomocy społecznej (i członków ich rodzin) korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia	181 560	XII 2003	176 470	XII 2005	171 093	XII 2006	170 000
Odsetek osób bezrobotnych, które w danym roku podjęły zatrudnienie	44,84%	Rok 2004	43%	Rok 2005	43,70%	Rok 2006	48%
Wskaźnik przedsiębiorczości na 1000 mieszkańców	88,44	XII 2003	89	XII 2004	89,1	XII 2005	90
Liczba utworzonych w danym roku przedsiębiorstw	18 650	Rok 2004	20 564	Rok 2005	24 218	Rok 2006	22 000
Udział pracujących w poszczególnych sektorach gospodarki:		XII 2003		XII 2004		XII 2005	
Rolnictwo	18,30%		18,20%		18,00%		16,50%
Przemysł	21,20%		21,30%		20,40%		18,20%
Budownictwo	5,80%		5,50%		5,80%		6,30%
Usługi	54,80%		55,00%		55,80%		59%

Ponieważ dane służące określeniu wartości wskaźników oddziaływania Programu w roku 2006 zbierane są w różnych okresach i z różną częstotliwością, poniższa analiza została dokonana przy wykorzystaniu najbardziej aktualnych danych, dostępnych w marcu 2007 roku.

1. **Stopa bezrobocia** w województwie małopolskim obniżyła się z poziomu 15% w grudniu 2004 r. do poziomu 11,4% w grudniu 2006. Poziom tego wskaźnika jest niższy niż pierwotnie zakładano (13,3%). Osiągnięto, tym samym podstawowe założenie Programu, którym było obniżenie wskaźnika bezrobocia.
2. **Liczba zarejestrowanych osób bezrobotnych** spadła z poziomu 193,6 tys. w grudniu 2004 r. do 145,3 tys. w grudniu 2006 r. Osiągnięto, tym samym, cel Programu, którym było zmniejszenie liczby zarejestrowanych bezrobotnych do poziomu 171,7 tys. osób.
3. **Wskaźnik zatrudnienia** na okresie realizacji programu wzrósł z poziomu 47,3% w III kwartale w 2004 roku, do poziomu 49,4% w III kwartale 2006 r. W związku z powyższym, w III kwartale 2006 r. nie udało się osiągnąć wartości docelowej wskaźnika wynoszącej (50 %).
4. **Współczynnik aktywności zawodowej** spadł z poziomu 57,2% w III kwartale 2004 r. do poziomu 56% w III kwartale 2006 r. Spadek wielkości tego wskaźnika spowodował, iż nie została osiągnięta wartość docelowa na poziomie 58%. Przyczyny spadku poziomu aktywności zawodowej określono w diagnozie do Planu.
5. **Średni poziom wynagrodzeń** mieszkańców Małopolski w 2006 roku wynosił 2 374,85 zł i osiągnięto docelową wartość wskaźnika ustaloną wg założeń programu w wysokości 2 300,00 zł.
6. **Wskaźnik udziału osób długotrwale bezrobotnych.** Pomimo ograniczenia udziału osób długotrwale bezrobotnych z 62,5% (I 2005) do 61,6% (I 2007), nie udało się osiągnąć zakładanego poziomu - 60%³.
7. **Liczba klientów pomocy społecznej** (i członków ich rodzin) korzystających ze wsparcia z powodu bezrobocia na koniec 2006 roku wyniosła 171 093 osoby. W porównaniu do lat poprzednich odnotowano znaczący spadek tej liczby. Pomimo, iż nie udało się osiągnąć docelowej wartości wskaźnika, zbliżono się do zakładanego poziomu w wysokości 170 tys.
8. **Odsetek osób wśród ogółu osób bezrobotnych, które w danym roku zostały wyrejestrowane w wyniku podjęcia pracy** w roku 2006 osiągnął poziom 43,7% (2005 r. – 43,0%). W przeciwieństwie do roku 2005, wartość wskaźnika w 2006 r. uległa nieznacznemu wzrostowi. Tendencja wzrostowa nie była jednak wystarczająca , by osiągnąć wartość docelową na poziomie 48%.
9. **Wskaźnik przedsiębiorczości na 1000 mieszkańców.** Wartość wskaźnika w okresie realizacji Programu ulegała niewielkim wahaniom. W analizowanym okresie wzrósł on z poziomu 88,4 (dane za rok 2003) do poziomu 89,1 (rok 2005). Przy utrzymującej się obecnej dynamice powstawania podmiotów gospodarczych osiągnięcie wskaźnika na poziomie 90 pod koniec roku 2006 nie będzie jednak możliwe.
10. **Liczba utworzonych w danym roku przedsiębiorstw.** W roku 2006 w województwie małopolskim zarejestrowano ponad 24,2 tys. nowych podmiotów gospodarczych. Osiągnięto tym samym założenie Programu (22 tys.). Warto w tym miejscu zaznaczyć, że w 2006 r. ponad 12% nowo utworzonych podmiotów

³ Utrzymanie się wysokiego udziału osób długotrwale bezrobotnych wynika głównie z rosnącego udziału osób bezrobotnych powyżej 24 miesięcy. Programy operacyjne na poziomie regionalnym nie przewidywały działań ukierunkowanych na rozwiązanie problemów tej grupy.

gospodarczych w regionie powstało przy wsparciu samorządu regionalnego i jego partnerów. Jednocześnie należy zauważyć, że w wyniku wzrostu liczby wyrejestrowań, bilans tworzonych i likwidowanych podmiotów gospodarczych osiągnął w 2006 r. wartość ujemną, wynosząc -354 podmioty. Tendencja ta jest niekorzystna.

11. Udział osób pracujących w poszczególnych sektorach gospodarki. Struktura pracujących w gospodarce na przestrzeni lat 2005-2006 nie wykazywała się elastycznością, jaką zakładano podczas szacowania oddziaływania Programu. W trakcie realizacji Programu dostrzeżono jednak pozytywne tendencje, do których należy zaliczyć:

- ✓ spadek udziału osób zatrudnionych w rolnictwie (pomimo wzrostu liczby pracujących w tym sektorze w 2005 r.),
- ✓ utrzymanie się udziału zatrudnienia w budownictwie - pomimo spadku udziału w roku 2004, (w okresie realizacji Programu liczba pracujących w tym sektorze wzrosła)
- ✓ wzrost zatrudnienia w usługach.

Z analizy wskaźników przyjętych w *Małopolskim Programie Działań na Rzecz Zatrudnienia na lata 2005-2006* wynika, iż efekty jego realizacji widoczne są głównie na poziomie produktów i rezultatów, w mniejszym stopniu zaś na poziomie oddziaływania. Zakładane w Planach na rok 2005 i 2006 wielkości produktów zostały w większości przekroczone. W przypadku głównych rezultatów stopień ich realizacji przekroczył planowane wartości lub bliski ich osiągnięcia. Należy jednak zaznaczyć, że pełne rezultaty zadań ujętych w Programie będzie można uchwycić dopiero po pewnym czasie, a więc nie bezpośrednio po zakończeniu ich realizacji (np. efektywność programów rynku pracy w urzędach pracy liczona jest na koniec I kwartału po zakończeniu roku). Dlatego też ostateczne wskaźniki rezultatu dla Programu będą wyższe.

Biorąc pod uwagę wskaźniki oddziaływania, ich ostateczna ocena jest utrudniona ze względu na brak niektórych danych statystycznych na koniec 2006 r. Mimo, iż niektóre wskaźniki nie osiągnęły szacowanych na początku realizacji Programu wartości docelowych, w każdym niemal przypadku kierunek ich zmian był zgodny z pożądanym.